

LØGTINGS- TIDINDI

1931

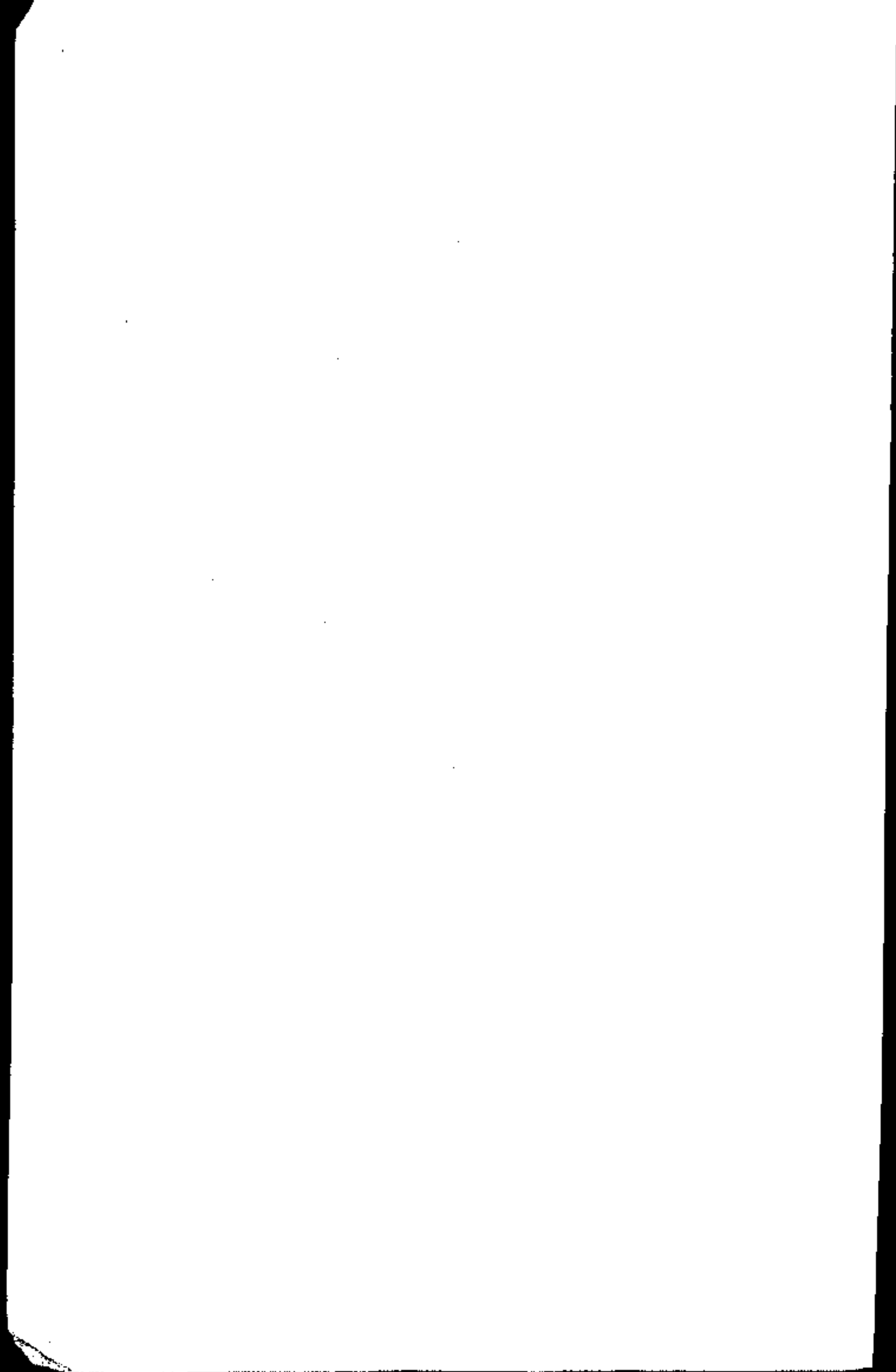
Løgtingstíðindi.

Tingsetan 1931.

Tórshavn.

A/S „Færo Amtstidende“s Bogtrykkeri.

1932.

INNIHALD

I. Løgtingslógin o. m.	síðu
Tinglimir.....	1
Nevndir.....	2
Broytan í lögtingslógini viðv. valreglum.....	3
Broytan í lögtings- og sóknarstýrisvalskipanini	3
Skrivstofa og nevndarrúm lögtingsins	4
Vetrating.....	4
Tingrit.....	7
II. Skúla og kirkjumál.	
Studningur til eftirlønargrunn lærara.....	8
Skipan læraraskúlans	8
Studentarskúli	10
Skúlanevndir.....	12
Skúlahús í Solmundafirði.....	12
— á Skarvanesi.....	13
— á Langasandi	13
— í Fuglafirði.....	14
Einngilskt sum kenslugrein í fólkskúlanum í Tórshavn	15
Ferðastudningur til lærara	16
Studningur til Chr. Matras.....	16
— „ mállæralæru.....	17
— „ Føroya forngrípafelag	17
— „ bókbíndaralæru	17
— „ búnaðarblað.....	17
— „ Føroya fólkaháskúla.....	17
— „ barnaheim í Vestmanna.....	17
— „ til vevnað.....	18
— „ herbergi á studentagarðinum í Reykjavík.....	18
— „ fræðsmiðjuskúla.....	18
— „ felagið Grímur Kamban.....	18
— „ Andrea Løwe.....	18
— „ skúlaskeið	19
— „ Varðan	19
— „ ferðabókasavn	19

	síða
Studningur til barnablað.....	19
— „ studerandi	19
— „ kunstmálarastarv	19
— „ blað I. O. G. T.....	20
— „ landsbókasavnið og arkiv.....	21
— „ lögtingssøguna.....	22
— „ Føroya djórasavn.....	22
Skúla- og kirkjusýn.....	23
Studningur til kirkjur	
Vág.....	24
Hvalhæ	25
Miðvág.....	27
Norðskála.....	27
Kirkju.....	28
Skúoy.....	28
Studningur til ovnar í kirkjum	29
Prestaflutningur	30
Løn til kirkjugrunnin.....	31
Kirkjugarður í Kvívík.....	31
 III. Fiskivinna, grind o. t.	
Fiskivinna undir Grønlandi.....	32
Lóg um fiskivinnulán	33
Fiskametaraskipanin.....	35
Fiskametaralønin	35
Lán til fiskiskíp.....	38
Broytan av trolaralógini	39
Lán uppá klipfisk	40
Studningur til Føroya fiskaútflutningsfelag.....	41
— - sølu av fiski til Cuba	42
— - útflutningsroynd av fiski	42
Studningur til royndur at smelta livur umborð.....	42
Studningur til fiskivinnu.....	44
— - útflutning av ferskum fiski.....	44
Bann móti innflutningi av gomlum fiskiskípum.....	45
Læðkan av vørugjald fyrri klipfisk.....	46
Ríkisstudningur til motorbátartryggingarfeløg.....	46
Reglur um upphaldsrúm á fiskiskípum.....	47
Telegrafisk tíðindi um ísviðurskiftini í Íslandi	48
Snurrivodsroynd	48
Friðan av stórhvali.....	48
Søla av partahvalinum við smáar grindir.....	49
Skaði við grindina í Miðvági.....	50
Kæra um grindavurðing.....	50
 IV. Landbúnaðurin o. t.	
Landbúnaðarlógirnar	50
Vetrafrøðing	52
Jørð til uppdyrkan	52
Landbúnaðarskúli.....	52
Seyðavask	57
Tarvalóg.....	57
Rossasýnisumdømur.....	58
Studningur til jarðabrúk og Tórshavnar búnaðarfelag.....	58

	síðu
Studningur til keyp av kálki.....	59
— — setepladyrkan.....	61
Útskiftingarlógin.....	61
Kæra um útskiftingina í Tronglsvági.....	62
Kæra um útskiftingina í Famién.....	62
Útskiftingin í Vestmanna.....	63
Studningur til Føroya búnaðarfelag.....	64
Keyp av jørðfresara.....	64
Prestagarðurin í Norðadali.....	65
Friðan av lunda.....	66
Húshaldsskúli.....	68
Ullvirki í Suðuroy.....	69
Ferðastudningur til at læra jarðabrúk.....	69
Djóravørn.....	70
Karantínulús fyri húsdjór.....	71
Løn djóralæknans.....	72
Lán til djóralæknabát.....	73
Loyvi til innflutning av revum.....	74
Innflutningur av djórum.....	77
V. Vegir, brýr og lendingar.	
Landsvegir.....	77
Aðrir vegir.....	81
Studningur til brýr og lendingar.....	84
Studningur til niðurgongdina við Góðadal í Fuglafirði.....	97
Viðlíkahald av vegnum: Skálafjørð—Fuglafjørð.....	97
Vegur í Lambareldi—Glivrar—Nes.....	98
VI. Havnir.	
Havnir við ríkisstudningi.....	99
Studningur til havnir (Miðvág og Skopum).....	100
Frágreiðing um havnir.....	101
Frágreiðing sýslumanna um vegir, brýr og lendingar.....	102
Burturspreiðing av flesini norður við streym.....	106
VII. Telefontál.....	107
VIII. Sjúkrahús og lækna.	
Bróstsjúkrahúslø.....	109
Farsóttarhús.....	115
Nýtt sjúkrahús á Tvøroyri.....	116
Studningur til Klakksvíkar sjúkrahús.....	117
Løn kommunulæknana.....	118
Læknahúsin í Vági.....	119
Revisión av lógini um embætislækuaskipanin í Føroyum.....	120
Eygnalækni.....	121
Handkeypsútsøla av medicin í Nólsoy.....	122
Studningur til Føroya felag móti tuberklasjúku.....	123
XI. Statistikk.....	123
X. Smitt.....	125

XI. Ymist

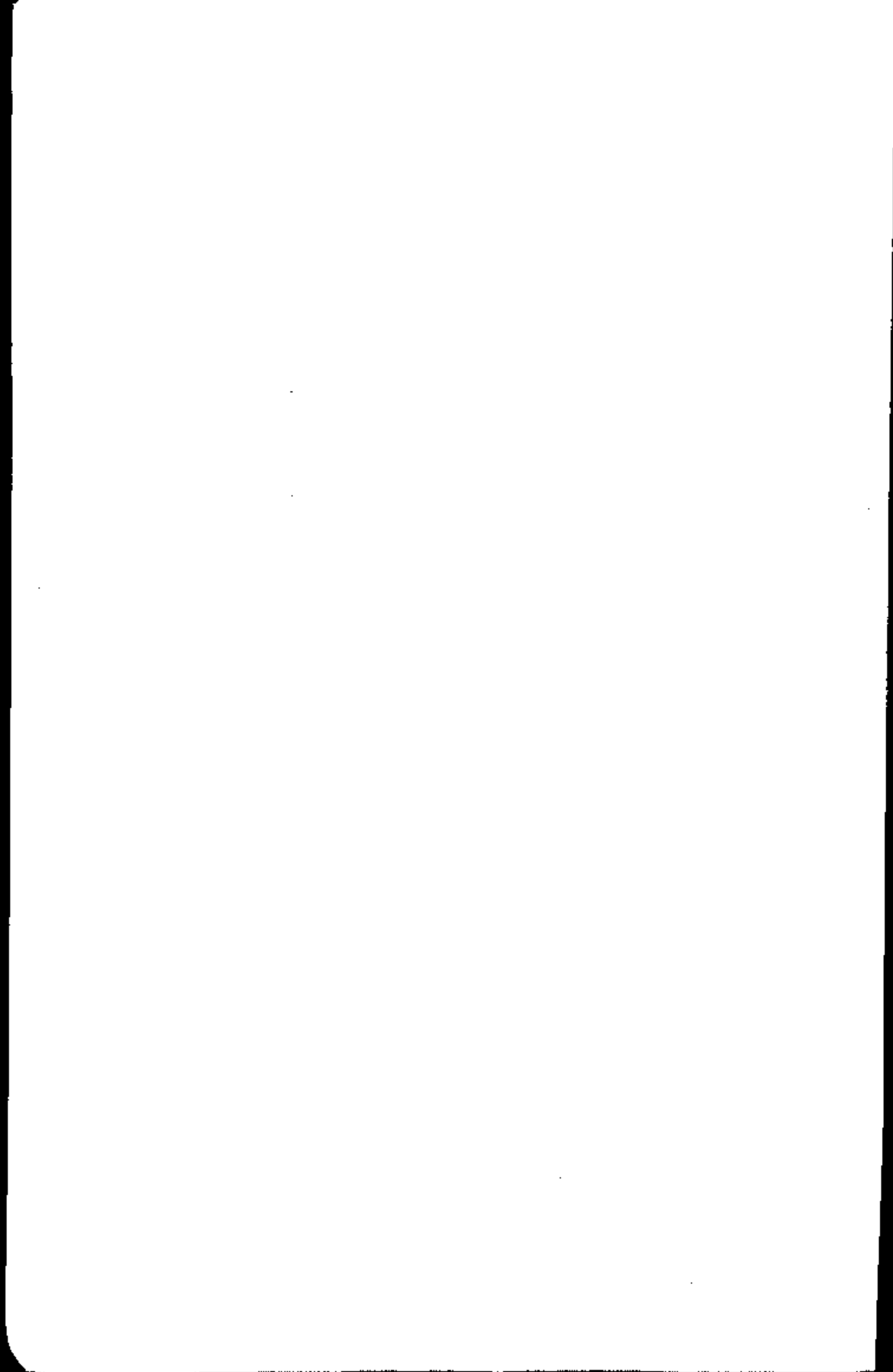
Sjúkrakassalógin	126
Føroyskt rættarmál	127
Broytan av konkurslóginum	130
— - automobillógin	131
Ellisrentulógin	131
Lóg um eitur	133
Radiológ	133
Bankrevisorar	138
Lønrandan	139
Ting í Vágum	141
Hjálp til gamlar fiskimenn	142
Bann móti innflutningi av rúsdrekka ..	143
Reglur viðv. ølsalgi	147
Bann móti at selja tubbak til børn	147
Alkohollæra	147
Sølan av denatureraðum spritti	147
Lán til Skipafelagið Føroyar	147
Nýur banki	148
Føroyskt flagg	150
Tinganess	154
Studningur til Føroya grótvirki	155
Føroyskan seðilbanka	156
Loyvi til kol- og leirvirkl	156
Landshandi	158
Kolportageloyvi	158
Elektrificeran av Føroyum	160
Hvalstöðin á Gjánoyri	160
Bræv frá H. C. Hansen, Tvøroyri	160
Blaðbúð	161
Studningur til svymjingarhyl í Sumbø og í Mikladali	161
Reglur fyri Vágs eiði	162
Gøtu sum klarerlingshavn	162
Vatn, ljós og telefon í arresthúsið	163
Kreppunarmál	164
Hini av amtmanninum greiddi mál	165

XII. Kommunal mál.

Reglur fyri kommunuroknskapir	165
Sundurbýtan av Viðarelds kommunu	165
— - Fugloyar og Svínoyar kommunu	166
Skattasamtykt fyri Porkeri	167
Elektricitetstakstur kommunana	168
Samtykt til Klakksvíkar kommunu at steðga við at avbetala elektricitetslån	172
Samtykt til lán til Froðbýar kommunu	172
— - - Nólsoyar —	174
— - - Sands —	175
— - - Mikladals —	175
Samtykt til lán og ábyrgd til Klakksvíkar Kommun	175
Ábyrgd fyri láni til Vágs kommunu	178
— - - Nes kommunu	178
Valstað á Oyri	178
— í Dali	179

VII

	síðu
- í Hattarvík	179
- í Koltvík	180
Hellsuvarnarsamtykt fyri Sand	180
Kommunuskattur eftir markatali, ogn og førumuni	181
Studningur til grótknúsa	181
— - at luttaka í ljósmóðurkursus	182
 XIII. Val av álitismonnum	 183
 XIV. Fíggjarlig viðurskipti.	
Almenni peningaviðurskipti Føroya	184
Amtsgrunnurin	185
Økonomiski grunnurin	186
Fátækrgrunnurin	188
Kirkjugrunnurin	188
Onnur roknskapir	189
Fíggjarstandurin	189
Roknskapur vøruhandilsins	189
Tudbakssøla	190
Brøytan av lóg um toll	190
Tollinntøka amtsgrunsins	190
Stórhvalagjald trá A/S Det færøske Hvalfangerselskab	191
Løttarítrygging	192

Ár 1931, málvikudagin, Ólavsøkdag, 29. juli, varð Føroya Løgting sett. Tingmenn komu saman í tinghúsinum. Formaðurin, ið valdur varð í tingsetuni 1930, Edw. Mitens, gekk til formanssessin og tók við fundarstýrinum og lýsti, at tingið var sett.

Tingmennirnir vóru:

S. P. Zachariasen, Klakksvík, sj.
J. J. Matras, Viðareiði, sj.
Joen Hansen, Húsar, sb. (eykamaður).
Andr. Samuelson, Fuglafirði, sb.
Johan Poulsen, Strøndum, sb.
J. J. Weihe, Nordskála, sb.
Johs. Petersen, Saltneši, sb. (eykamaður).
Johan Kallsoy, Gjógv, sj.
M. Samuelson, Haldórsvík, sb.
K. L. Kristiansen, Kvívík, sj.
Jóannes Patursson, Kirkjubø, sj.
Nyholm Debess, Tórshavn, sj.
Johannes Simonsen, Tórshavn, sj.
Johs. O. Joensen, Tórshavn, sb.
M. S. Viðstein, Tórshavn, jvm. (eykamaður).
Nielas Nielasen, Sørvági, sj.
J. H. Joensen, Sørvági, sb.
Gunnar Winther, Sandi, sj.
Johan H. Poulsen, Skopun, uttanflokka, í valflokkvi við jvm.
Oliver Eftersøe, Tórshavn, sb.¹⁾
Niels Nolsøe, Vági, sb.
Edw. Mitens, Tórshavn, sj.
Peter Mohr Dam, Tvøroyri, jvm.

Til formann var valdur Edw. Mitens og til næstformann Johan Poulsen, til tingskrivarir Gunnar Winther og Johs. Joensen.

¹⁾ O. Eftersøe bað seg vegna sjúku leysan, og í hansara stað kom sum tingmaður tiltaksmaðurin Skaalum, kennari, Hvalbø.

Fastar nevndir:

Kirkjunevndin: Nolsøe, Johs. Petersen, Kallsoy, Matras og J. H. Poulsen.

Kommunala nevndin: Johan Poulsen, Christiansen og P. M. Dam.

Figgjarnevndin: A. Samuelson, J. H. Joensen, Nolsøe, Patursson, Niclasen, Winther og P. M. Dam.

Ymsamálanevndin: Johan Poulsen, Mitens og Viðstein.

Amtsmannsmálanevndin: Weihe, Zachariasen og J. H. Poulsen.

Aðrar størri nevndir:

Búnaðarnevndin: Joen Hansen, A. Samuelson, Weihe, Patursson, Niclasen, Matras og Viðstein.

Fiskivinnunevndin: A. Samuelson, J. H. Joensen, Mitens, Zachariasen og Viðstein.

Kenslumálanevndin: Johan Poulsen, A. Samuelson, Kallsoy, Zachariasen og P. M. Dam.

Bróstsjúkrahúsnevndin: Johs. Joensen, Johan Poulsen, Debess, Simonsen og Viðstein.

Løgtingsnevndin: Effersøe, A. Samuelson, Mitens, Debess og P. M. Dam.

Telefonnevndin: Johan Poulsen, Weihe, Mitens, Debess og J. H. Poulsen.

Havnanevndin: A. Samuelson, J. H. Joensen, Mitens, Winther og P. M. Dam.

Smirilsnevndin: Nolsøe, Johs. Joensen, Mitens, Debess og Viðstein.

Nevnd viðv. peningaviðurskipti Føroya: Patursson, Mitens, Debess, A. Samuelson, Johs. Joensen, Johan Poulsen og Dam.

I. Løgtingslógin o. m.

Broytan í lögtingslóginu viðv. valreglum.

Álit frá ymsamálanevndini.

Málið var í fjór geymt (sí tingtíðindi 1930 s. 9).

Løgtingsval verða í 1932, og talið á eykatingsmonnum er í fjór hæðkað við tí endamáli, at hvør flokkur so vítt gjørligt skal fáa so nógvir tingmenn, sum hann eigur, eftir atkvøðutalinum.

Nevndin heldir, at beinast er at biðja og síggja, hvussu henda broyting virkar, og at hitt nýja løgting so um neyðugt kann taka spurningin upp aftur til umhugsunar.

Uppskot.

Málið verður geymt fyrri fyrst.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Broytan í lögtings- og sóknarstýrisvalskipanini.

Álit frá ymsamálanevndini.

Málið varð geymt í fjór (sí tingtíðindi 1930 s. 10).

Tingið samtykti í fjór, at valrættaraldurin skuldi verða læðkaður til 21 ár, men ríkisstýrið hevur ikki viljað framt málið. Spurningurin um valrættaraldurin er borin fram á ting í einum øðum málið, og henda nevnd skal tí í hesum álit lita spurningin liggja.

Í lóg nr. 59 av 14. mars 1931 er tað nú ásett, at atkvøðisgreiðslan við kommunalval byrjar kl. 10 og fer fram til kl. 1 og so aftur frá kl. 6 til 8 eins og við lögtingsval.

Lóg nr. 101 av 29. mars 1924 um kommunuval í Danmark hevur reglur um, at ein veljari kann greiða atkvøðu ikki bert fyri einum lista, men eisini fyri einum manni á listanum. Nevndin heldir ikki, tað ber væl til longu aflur nú fár at broyta ta feroysku vallógina viðvíkjandi hesum.

Uppskot.

Eitt eintak av álitinum verður sent Froðbiar sóknar javnaðarfelag.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Skrivstova og nevndarrúm Løgtingsins.*Álit frá flggjarnevndini.*

Málið er goymt frá ífjór (Løgtingstíðindi síða 11).

Nevndin má sum ífjór halda fyri, at ein tilbygging er neyðturvulig, soleiðis sum viðurskiptini eru. Av tí, at tilbygging til sanatoriið, farsóttarhús o. m. koma at krevja nógv størri peningáttreiðslur enn ífjór tilætlað, heldir nevndin, at tað heldur ikki fár ber til at fara undir málið um tilbygging til tinghúsið, og nevndin setur fram hetta

Uppskot.

Málið um skrivstovu og nevndarrúm Løgtingsins verður goymd til næsta ár.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Vetrating.*Álit frá ymsamdlanevndini.*

Føroya skipara- og navigatørfelag andrager om, at Lagtingssamlingerne affholdes om Vinteren i Stedet for som nu om Sommeren.

Det anføres, at den søfarende Del af Befolkningen nu er udelukket fra at kunne blive valgt og fra at følge med i det, som foregaar paa Tinget. Det er forkert, at Sømændene ikke har flere Talsmænd paa Tinge.

Spørgsmaalet har flere Gange tidligere været behandlet i Lagtinget, saaledes i Samlingen 1928 (se Lagtingstidende 1928, Side 8 og Bilag 8). Der blev dengang vedtaget en Indstilling om, at Kongen skulde fastsætte, at Tinget i 1929 og 1930 aabnedes Sct. Olavsdag, men at Forhandlingerne derefter udsattes til den første Hverdag i November.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, har delt sig.

Et Mindretal (Mitens) skal udtale:

Kravet om, at Lagtingssamlingerne henlægges til Vinterhalvaaret, er naturligt og velbegrunder, idet Fiskerne, der udgør et meget stort Antal af Vælgerne, faktisk er afskaarne fra direkte Deltagelse i Lagtingsarbejdet, da de er paa Fiskeri hele Sommerhalvaaret. Lagtingsloven af 28. Marts 1923 § 16 indeholder en Bestemmelse om, at Kongen efter Lagtingets Indstilling for 2de Aar ad Gangen kan bestemme, at Tingets Aabning kan finde Sted paa et andet Tidspunkt end Sct. Olavsdag. Meningen med § 16 har netop været, at der skulde aabnes Mulighed for, at Samlingerne kunde holdes paa et andet Tidspunkt end om Sommeren.

Mindretallet kunde derfor tænke sig, at man gjorde et Forsøg og afholdt selve Lagtingssamlingen i Oktober. Indstillingerne til Regeringen vil kunne expederes først og maa derfor kunne fremmes i vedkommende Rigsdagssamling. Lagtingssamlingen vilde være færdig i Løbet af November, og de færøske Rigsdagsmænd vilde derfor, selv om de er Lagtingsmænd, kunne foretage en Rejse til Rigsdagen og arbejde for de færøske Sager omkring 1. December.

Fra gammel Tid er Lagtinget aabnet Sct. Olavsdag, og Lagtingets Aahning har ogsaa bidraget til at sætte sit Præg paa denne færøske Festdag. Mindretallet foreslaar derfor, at den formelle Aabning, som hidtil finder Sted Sct. Olavsdag efter afholdt Gudstjeneste, saaledes at Sagerne blot fremlægges, og Møderne derefter udsættes til Oktober.

En saadan Ordning maa kunne træffes ved en Lagtingsbeslutning, idet Tinget er samlet een Dag, Olaidag, og derpaa selv udsætter Samlingen og altsaa ikke er samlet indtil Oktober. Der maa antages altid at være mere end Halvdelen af Medlemmerne hjemme paa Færøerne Olaidag. En stor Del af Medlemmerne vil være Personer, der ikke deltager i Fiskeriet. Kvinder vil vel ogsaa blive indvalgt, og disse tager ikke paa Fiskeri. Mange Fiskerskibe er ogsaa hjemme Olaidag.

Et andet Mindretal (*Joh. M. Fr. Poulsen*) kan ogsaa i Aar tiltræde de Betragtninger, som fra Sambandspartiet er fremsat dette Spørgsmaal vedrørende i 1927 (Lagtingstidende 1927, Side 147) og tiltraadt af Partiet i 1928. Jeg har let ved at se de Fordele, som en Vinterlagtingssamling frembyder fremfor en Samling, som aabnes Olaidag, men Betænelighederne melder sig ogsaa ved en Ændring af den nuværende Ordning.

Sambandspartiet har Sympati for Bibeholdelsen af den gamle Skik at lade Lagtinget samles Olaidag for at paabegynde sit Arbejde, men denne gamle Skik maa man naturligvis ophæve, naar det praktiske Liv kræver det. Partiet lægger endnu mere Vægt paa, at Lagtinget udfører sit Arbejde en saadan Tid paa Aaret, at Samarbejdet med Rigsdagen ikke afbrydes eller forsinkes nævneværdigt. Man mener, at Sagerne i en Lagtingssamling skal kunne gennemføres samme Aars Rigsdagssamling.

Endvidere mener man, at de færøske Rigsdagsmænd skal kunne være Lagtingsmænd. Dette har Betydning baade for Lagtingsarbejdet og Rigsdagsarbejdet.

Efter Udvalgsmedlem, Hr. Sagfører Mitens Opfattelse vil Lagtingssamlingen kunne begynde omkring 1ste Oktober og afslutte saa hurtigt, at Rigsdagsmændene og de Lagtingssager, som skal forelægges Rigsdagen, skal kunne være i København i Løbet af November Maaned. Under Forudsætning af, at dette kan ske, uden at Lagtingsarbejdet derved særlig forceres, vil jeg med mit Partis Tilslutning kunne tiltræde, at Lagtinget samles i Oktober, hvorved Kravet fra Fiskerbefolkningen imødekommes. Dette Krav har efter mit Skøn ikke været saa stærkt indenfor Sambandspartiet. Sambandspartiet har altid forsøgt at tage Hensyn til Fiskernes særlige Interesser ved at sørge for, at der fra Partiets Side i Lagtinget indvælges særlig fiskerinteresserende Mænd og i saa stort Omfang som muligt Mænd fra Fiskerierhvervet. Jeg mener, at Lagtingssamlingen maa kunne forkortes en Del uden Skade for Arbejdet. Lagtingsmændene vil lettere kunne samle sig om Arbejdet i Oktober-November end August-September.

Dette har jeg taget Hensyn til ved Formuleringen af mit Ændringsforslag. Gennemføres det, vil det betyde nogen Besparelse.

Det vil fremgaa af det allerede anførte, at jeg ikke vil kunne gaa med til, at Lagtinget samles Olaidag. Det vil skabe Harme eller i alt Fald kaste en Latterlighedens Skær over Lagtinget, hvis det sammentræder Olai-

dag alene for at feste, medens Fiskernes og Sømændenes særlige Repræsentanter befinder sig paa Fiskeri ved Grønland eller Island. Der er endda en Mulighed for, at de fraværende bliver Flertallet af Lagtingsmændene. Hvis det er rigtigt, hvad man jævnlig fra Modparternes Side har hævdet, naar dette Spørgsmaal har været til Behandling, at Fiskerbefolkningen helst vil vælge Mænd blandt Skibsfiskerne, er det nærliggende, at Flertallet er fraværende Olaidag, og det vil saaledes saglig set være umuligt at aabne Lagtinget Olaidag. Mit Parti maa derfor, omend med megen Resignation, opgive dette historiske Tidspunkt for Lagtingets Sammentræden.

Et tredje Mindretal (Viðstein) er enigt med de to andre Mindretal af Udvalget om, at Samlingerne bør henlægges til Vinterhalvaaret af de samme Grunde, som anføres af de to andre Medlemmer. Mindretallet mener, at man ikke kan gennemføre en Ordning, hvorefter Tinget samles Olaidag og derefter udsætter Samlingen.

Mitens og Viðstein mener ikke, at der bør foretages nogen Ændring i Bestemmelsen om, at Tingets Samling skal vare i 6 Uger og derefter kan forlænges, naar mindst Halvdelen af Medlemmerne anser det for nødvendigt. Erfaringerne har vist, at 6 Uger ofte er for kort en Tid til, at Tinget kan blive færdigt med sit Arbejde. Vi kan derfor ikke tiltræde Johan Poulsens Forslag om Ændringer i Lagtingslovens §§ 16, 2det Stk. og i § 21.

Forslag.

Fra Mindretallet Mitens:

I. Lagtinget samles efter forud afholdt Gudstjeneste aarlig i Thors-havn Ólavsøkedag, medmindre denne indtræffer paa en Søndag, i hvilket Tilfælde Tingets Aabning finder Sted den følgende Dag. Tingets Formand, eller hvis en saadan ikke findes, Aldersformanden, aabner Samlingen og fremlægger de indkomne Sager, hvorefter Samlingen udsættes til første Tirsdag i Oktober.

Fra Flertallet (Johan Poulsen og Viðstein):

II. Lagtinget indstiller til Regeringen følgende Ændringer i Lov om Færøernes Lagting af 28. Marts 1923:

§ 16, 1ste Stk. affattes saaledes:

„Lagtinget samles efter forud afholdt Gudstjeneste aarlig i Thors-havn den 1ste Oktober, medmindre denne indtræffer paa en Søndag, i hvilket Tilfælde Tingets Aabning finder Sted den følgende Dag. Efter Lagtingets Indstilling kan Kongen for 2 Aar ad Gangen bestemme, at Tingets Aabning skal finde Sted paa et andet Tidspunkt.

Lagtingets Formand eller — hvis en saadan ikke findes — Amtmanden fastsætter Tid og Sted for Samlingens Aabning.“

Fra Mindretallet Johan Poulsen:

III. a. § 16, 2det Stk. affattes saaledes:

„Tinget bliver samlet, saalænge Forretningerne udkræver det, dog ikke længere end til Oktober Maanedes Udgang, medmindre mindst Halvdelen af Medlemmerne maatte anse det for nødvendigt. I saa Tilfælde kan Tinget forblive samlet i indtil 6 Uger“.

b. § 21, 1ste Stk. affattes saaledes:

„Lagtingsmedlemmernes Dagpenge udgør 12 Kr. pr. Dag i Oktober Maaned og derefter 6 Kr. pr. Dag til Samlingens Slutning. Denne Bestemmelse kan ændres ved kgl. Anordning efter Lagtingets Indstilling“.

Einki av uppskotinum varð samtykt, tí bert 10 atkvøddu fyri.

Tingrit.

Uppskot frá millumtinganevndini.

Frá Debess og Viðstein:

Uppskot I: a) Løgtingið setur 3 skrivarar, til at skriva upp hitt munnliga orðaskifti á tingi.

b) Tingritið verður prentað sum skjótast, so tað kann koma út í hvørjari ella aðruhvørjari viku.

c) Skrivararnir verða løntir við 12 kr. um dagin, til hvønn.

d) Hin neyðturvuligu peningurin verður ríndaður úr býtisgrunninum.

Uppskot II: a) Løgtingið setur 3 skrivarar, við 12 kr. um dagin í løn, til undir tingsetuni at skriva upp hitt munnliga orðaskifti.

b) Hitt skrivaða tingritið verður maskinskrivað og „duplikerað“ í 50 eintøkum, fyri ein kostnað av 500 kr.

c) Útreiðslurnar rindast av býtisgrunninum.

Uppskot III: 3 skrivarar verða settir til at skrivað upp hitt munnliga orðaskifti á tingið til tess tingsetan er lokin, og verður uppritið goymt, við tí møguligleika, at tað seinri kann verða prentað.

Málið fór í fíggarnevndina, ið setti fram hetta uppskot:

Tingið biður formannin um, tá ið sak nr. 141/1931¹⁾ kemur til viðgerðar á tingi at fyrirleika, at tað verður upptikið so fullfígga rit av orðaskiftinum sum gjørligt.

Kostnaðurin herav verður ríndaður úr amtsgrunninum.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Dam, Debess, Patursson og Viðstein setti 20. aug. fram hetta uppskot:

Undirritaðu lögtingsmenn skjóta til tingið at samtykkja

1) at fram verður hildið við at skriva upp hitt munnliga orðaskifti á tingi í øllum málum, soleiðis sum byrjað er eftir tingsamtykt í málinum nr. 141/1931 „Almennu peningaviðurskifti Føroya“ og

2) at útreiðslurnar ríndast úr býtisgrunninum.

Beint í fíggarnevndina, ið ikki framdi máli.

¹⁾ „Almennu peningaviðurskifti Føroya“.

II. Skúla- og kirkjumál.

Studningur til eftirlønargrunn-lærara.

Uppskot til samtykt frá figgjarnevndini.

Fyri figgjarárið 1931—32 verður studningurin 2000 kr., sum skal verða rindaður úr Løgtingsins kessum til pensjónsfondina fyri lærara og lærarlønur við fólkaskúlarnar í Føroyum, at rinda úr Føroya amts økonomiske fond.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Skipan læraraskúlans.

Álit frá skúlanevndini.

Nærværende Sag var til Behandling i Lagtinget i 1930 samtidig som Spørgsmaalet om Ansættelse af Seminarielærere behandledes i Forbindelse hermed. (Se Lagtingstidende 1930, Side 26—27).

Sagen om Nyordning af Færøernes Seminarium er forøvrigt af gammel Dato, idet Lagtinget i 1923 vedtog at anmode Skoledirektionen om til næste Aar at forelægge for Tinget et Forslag til Nyordning.

I 1925 foreligger Skoledirektionens endelige Svar, hvori foreslaas at forlænge Uddannelses tiden med et Aar. I de følgende Aar forelaa Spørgsmaalet til Behandling, og i 1929 tilskrev Ministeriet Lagtinget, at dette i den nærmeste Fremtid agtede at fremsætte Forslag om at forandre Læreruddannelsen i Danmark til fireaarig, og Ministeriet mener derfor, at Uddannelses tiden ved Færøernes Seminarium ogsaa bør forlænges til fire Aar.

Under 3. Juli 1930 har Færø Amts Skoledirektion tilskrevet Lagtinget, at Læreruddannelsen for det øvrige Kongerige er gjort 4-aarig, og at Ministeriet formener, at det paany bør alvorligt overvejes at gøre Seminarieundervisningen 4-aarig ogsaa for Færøerne.

Saaledes som Sagen nu foreligger kan Udvalgets Flertal (P. M. Dam, J. Kallsoy, S. P. Zachariasen) ikke se bort fra Nødvendigheden af at foretage Forbedringer af Læreruddannelsen ved Færøernes Seminarium, idet man ikke kan være blind for, at der ogsaa her paa Færøerne stilles større og større Krav til vor Folkeskole. Hertil kommer den Kendsgerning, at der er mange unge Færinger, som søger Uddannelse ved Seminarier i det øvrige Kongerige, og at disse efter endt Uddannelse saavidt muligt søger Lærerembede ved Folkeskolen paa Færøerne.

Naar der nu gives Lejlighed til at tage Prøve i Færøsk for Lærere, uddannede paa Seminarium i det øvrige Kongerige, kan Flertallet ikke undre sig over, at saavel de indstillende som kaldende Myndigheder foretrækker Lærere med dansk Seminaristeksamen.

Gaaende ud fra, at Færøernes Seminarium som hidtil maa fortsætte sin Virksomhed, anser Flertallet det absolut paakrævet, at Seminarieuddannelsen ogsaa hos os gøres 4-aarig, for at der ikke skal være Fare for, at

Lærere, som er uddannede heroppe, skal komme til at blive stillet i anden Række ved Besættelse af Lærerembeder.

Med Hensyn til Optagelsesprøven mener Flertallet ikke foreløbig at tilraade en betydelig Skærpelse af de Krav, der hidtil er stillet, naagtet man er klar over, at disse Krav ligger under, hvad der er Tilfældet med Seminarier i det øvrige Kongerige.

Samtidig med at Seminarieundervisningen bliver gjort 4-aarig, mener Flertallet, at Engelsk bør tages som Fag paa Seminariet, saa meget desto mere som der i Aar er gennemført Lov om Aftenskoleundervisning, hvorved der gives Færøernes Ungdom Lejlighed til at bygge videre paa det Kundskabsgrundlag, som er erhvervet i Folkeskolen.

Spørgsmaalet om Øvelsesskole har tidligere været behandlet i Tinget, og naar der hidtil ikke foreligger noget positivt Resultat, saa skyldes dette for en stor Del, at der ikke er tilendebragt en Forhandling med kommunale Myndigheder i Thorshavn. Som Følge heraf har Lagtinget ikke kunnet tage endelig Stilling til Byggespørgsmaalet, hvorved der kan skabes Betingelser for Lokaler i Øvelsesskolen.

Naar Lagtinget i Fjor ikke gik med til at indstille til Regeringen om at ansætte en særlig Seminarielærer, der bl. a. skulde have til Opgave at lede Undervisningen i en Øvelsesskole, saa skyldes dette i særlig Grad den ovenfor berørte Omstændighed, at der ikke kunde paavises noget Lokale til Øvelsesskole.

Da der ved en ny Ordning formentlig ikke vil blive Brug for Øvelsesskole, før om ca. 2 Aar, foreslaar Flertallet at overlade til Skoledirektionen at forhandle med Thorshavns Byraad og Skolekommission angaaende Øvelsesskolespørgsmaalet og til næste ordinære Lagtingssamling at fremkomme med Forslag til Ordning.

Viser det sig nødvendigt at bygge Lokaler til Øvelsesskole, maa Spørgsmaalet om Undervisningslokale til Seminariet tages med i samme Overvejelse.

Med Hensyn til Lærerkrafterne ved Seminariet mener Flertallet, at der ved fremtidig Ansættelse lægges Vægt paa deres Egnethed til at uddanne Lærere særlig med Hensyn til deres fremtidige Virksomhed i Folkeskolens Tjeneste.

Undertegnede Mindretal Johan M. F. Poulsen og A. Samuelsen, som foreløbig ikke kan gaa med til at indstille, at Læreruddannelsen absolut gøres 4-aarig, har ikke kunnet blive færdige med sine Overvejelser og Undersøgelser af Spørgsmaalet. Mindretallet ønsker undersøgt bl. a., om der ikke ved en Omordning af Lærefagene kan vindes mere Tid for de mest vigtige Fag, eventuelt til et nyt Fag som Engelsk. Endvidere ønsker Mindretallet undersøgt, om det ikke kan ordnes saaledes -- hvis man skal gaa til 4 Aars Uddannelsestid -- at det sidste Aar bliver frivilligt, saaledes at kun de Elever, der ønsker det, tager Undervisning til 4 Aar, medens de andre kan indstille sig til Eksamen som Folkeskolelærere paa 3 Aar. Disse Undersøgelser og Overvejelser kan Mindretallet ikke faa Tid til i Aar, og derfor ønsker man, at Sagen udsættes til næste Aar.

Forslag (fra Flertallet).

1. Lagtinget indstiller til Regeringen, at Undervisningstiden ved Færøernes Seminarium gøres 4-aarig, og at Engelsk optages som Fag.
2. Skoledirektionen anmodes om at forhandle med Thorshavns Byraad og Skolekommission angaaende Øvelsesskole og til næste ordinære Lagtingssamling at fremkomme med Forslag herom.

3. Lagtinget anmoder Skoledirektionen og Undervisningsministeriet om ved eventuel Vakance i Overlærerembedet ved Færøernes Mellem- og Realskole at tage Forbehold om Adskillelse af Stillingen som Overlærer ved nævnte Skole og Stillingen som Forstander ved Seminariet.

Forslag (fra Mindretallet).

Sagen udsættes til næste Aar.

Uppskot meirilutans samtykt við 12 atkvøðum.

Studentaskúli.

Álít frá skúlanevndini.

Hetta mál við hjálleggjandi skjølum sýnir, at spurningurin um studentaskúla her í Føroyum hevur verið til viðgerðar á tingi fleiri sinni framman undan hesari tingsetu (sí løgtingsfóðindi 1928 bls. 22, 1929 bls. 19 og 1930 bls. 28).

Í 1930 var givið landsnevndini upp í hendil at fáa til vegar tekning við kostnaðarællan til byggjan av studentaskúla við kostskúladeild til 30 næmingar.

Hesar tekningar við yvirliti liggja í sakini. Tað sæst av hesum, at kostnaðurin til hesa bygging er mettur til 130.000 kr.

Skúlastjórnin hevur í brævi spurt skúlamálaráðið um útlitið fyri at fáa statsstudna til stovnan av einum studentaskúla á tí grundarlagi, sum Løgtingið í síðstu árum hevur handfarið málið.

Svarið uppá henda spurning frá skúlamálaráðnum ger amtið tinginum kunnugt í brævi, dagselt 22. septbr. 1931.

Skúlamálaráðið sigur, at Føroyingar eru ov fámentir til at bera ein studentaskúla, at føroyskir næmingar kunna sum statt er fáa hina neyðturvuligu undirvísing og at Føroyingar hava ein fyrimun til at koma inn á statslens kostskúlar, og tessvegna sær ministerið seg ikki ført fyri at seta fram uppskot til stovnan av einum studentaskúla í Føroyum.

Hetta svarð er greitt, og her eftir heldur nevndin einki er at gera við málið, utan tað verður úkið upp aftur á øðrum grundarlagi.

Tá nevndin heldur, at atgongdin hjá ungum Føroyingum til at lesa víðari aldri kann koma at vera so lagalig, sum ynskjandi er, utan at skipað verður soleiðis, at teir kunnu lesa til student heima í Føroyum, vilja vit gera eina roynd til at fáa hetta mál framt á øðrum grundarlagi.

Tað er okkum greitt, at tað altíð vilja vera vansar við at fáa eina tilfíka skúlaskipan í lag, men eftir okkara hugsan má her vera meira at vinna enn at tapa og vit ivast ikki í, at vera allir partar samdir um at fremja málið á besta hátt, má tað kunna úlinnast.

Vit skulu ikki her útgreiða, hvat vit við eini studentaskúlaskipan her heima koma at fáa ella missa, men bert í stuttum vísa á, hvussu ein tilfíka skipan kann fáast í lag utan at kostnaðurin verður ovníkið stótur.

Nevndin heldur, at eitt studentaskúlaskeið kundi verið sett á stovn her í Havn við studningi frá Føroya løgtingi.

Stovnan av einum tilfíkum studentarskeiði við studningi frá Løgting-

inum má kunna fáast í lag her í Føroyum, tá tað í øðrum londum kann bera til at hava tilíkt privatskeið gangandi elsini utan almennan studning.

Her má byrjast við einum 2-ára studentaskeiði við *einum* rættingi, helst hinum nýmálsliga, sum ivaleyst vil vera lættastur, og kostnaðurin av honum vil óivað vera minstur. Hertil krevjast 2 fastir kennarir, cand. mag.'ar, har annar verður fyrstøðumaður fyri skeiðinum. Hugsast kann, at hesir menn kunna undirvísa í 25 til 30 tímar um vikuna báðir. Kunna hesir ikki koma út fyri at undirvísa alla ta skúlatíð ella í øllum skúlagreinunum, ið krevjast, mega eykalærarar kunna fáast til vegar úr Havn fyri somu tímaløn, sum kennarar við læraraskúlan fáa.

Stýrið fyri studentaskúlaskeiðinum kundi hugsast at skipast soleiðis, at í tí komu at sita skúlans føstu kennarar og harumframt nakrir av tinginura valdir limir, tó soleiðis at teir tingvaldu eru ein meiriluti.

Møguligt var tað best, um ein samskipan var millum skúlastjórnina og hetta stýrið.

Innlivst til hetta skeið kundi nevndin hugsa sær, at fingist fyri eitt sámuligt gjald, um samráðst var við stjórnina fyri millum- og realskúlanum í Havn um at lænt stovu til brúks har seinna part á degi.

Her skal setast upp ein kostnaðarættan til eitt tilíkt studentaskeið eftir tí sum oman fyri leystliga er hildið fram.

2 fastir lærarar (cand. mag.), ið koma at undirvísa 25—30 tímar um vikuna.....	ca.	8000 kr.
Eykalærarar (10 tímar um vikuna).....	ca.	1400 kr.
Ljós, hiti og reingering.....	ca.	800 kr.
8 næmingar, árligan studn. 400 kr. hvør..	ca.	3200 kr.
Tilsamans...		ca. 13 400 kr.
+ Skúlapening, 120 kr. fyri hvønn næming (8.120)		960 kr.
		12 540 kr.

Eftir hesum skuldi lögtingsstudningurin verið 12.540 kr.

Henda pening halda vit Løgtingið við góðum vilja eigur at kunna fáa til vegar; men við tað at málið enn liggur heldur ógreitt fyri og peningaviðurskifti Løgtingsins í ár eru heldur illa nývd av teimum vánaligu peningaviðurskiftinum í landinum, vilja vit biðja við at seta fram uppskot hesum viðvíkjandi. Har aftur ímóti vilja vit mæla til, at sett verður 3-mannanevnd til gjøllari at kanna málið, og arbeiða út skipan og skúlaplan fyri einum tilíktum studentaskeiði á ta leið, sum framan undan leysliga er ávíst, og henda nevnd skal bera úrslitið fram fyri næsta Løgting.

Uppskot:

Tingið setur 3-mannanevnd til at kanna málið um studentaskeið í Føroyum. Nevndin skal gera uppskot til skipan og skúlaplan fyri skeiðinum og til næstu Ólavsøku bera úrslitið fram fyri tingið.

Uppskotið samtykt við 20 atkvøðum.

Skúlanevndir.

Álitt frá skúlanevndini.

I Tingsamlingen 1930 vedtoges Forslag til Lov om Skolekommissioner for Folkeskolen paa Færøerne. Man har tilstillet undertegnede Udvalget en Skrivelse fra Undervisningsministeriet, dateret 26. Juni d. A., hvori der henvises til, at ovennævnte Forslag om Skolekommissioner er udarbejdet paa et Tidspunkt, da Lagtinget ikke kunde have Kendskab til, at der for Rigsdagen vilde blive forelagt et Forslag til Lov om Folkeskolens Styrelse og Tilsyn i det øvrige Rige, og Ministeriet mener derfor, at det af Lagtinget vedtagne Forslag bør underkastes en ny Behandling i indeværende Samling under Hensyntagen til det for Rigsdagen forelagte Forslag om Folkeskolens Styrelse og Tilsyn.

Et Eksempplar af sidstnævnte Forslag som vedtaget ved 2. Behandling i Folketinget, er vedlagt Sagen.

Efter at Udvalget har behandlet Sagen, skal man bemærke, at vedlagte Forslag fra Ministeriet er langt mere omfattende og sammensat end det af Lagtinget vedtagne Forslag om Skolekommissioner, idet førstnævnte ikke alene omhandler Folkeskolens Styrelse, men tillige dens Tilsyn indenfor de enkelte Kommuner m. v. Endskønt mange af de i dette Forslag indeholdte Bestemmelser kan synes meget tiltalende, maa man dog være meget betænkelig ved for Tiden at gennemføre lignende Bestemmelser her paa Øerne, hvor Skoleforholdene i flere Henseender er forskellige fra dem i det øvrige Rige. Man gavner utvivlsomt den færøske Folkeskole bedst i det lange Løb ved at have dens Styrelse saa enkel og letvirkende som muligt, dog saaledes, at den virker under betryggende Former, og dette tror man at kunne opnaa bedst ved at faa det af Lagtinget i 1930 vedtagne Forslag til Lov om Skolekommissioner for Folkeskolen ophøjet til Lov.

Man skal derfor indstille til Vedtagelse følgende

Forslag.

Lagtinget indstiller, at det i 1930 vedtagne Forslag til Lov om Skolekommissioner for Folkeskolen paa Færøerne ophøjes til Lov.

Samtykt vlð 21 atkvøðum.

Skúlahús í Soldafirði o. m.

Álitt frá kirkjunevndini.

Skoleforholdene i Næs Sogns Kommune har i lang Tid været utilfredsstillende, baade angaaende Beboelsesforhold og Skolebygninger. Der har i de senere Aar været ført Forhandlinger om Forandringer og Nybygninger, uden at man er kommet til noget endeligt Resultat.

Til indeværende Aars Lagtingssamling har Forstanderskabet imidlertid sendt en Plan med Anmodning om Tingets anbefaling til Støtte af Statskassen, for at kunne faa den realiseret.

Der tænkes opført:

- 1 Lærerbolig i Tofte,
- 1 " " Glibre,
- 1 " " Solmunde,
- 1 Skolestue i Solmunde.

Endvidere Ombygning af Skolebygningen i Tofte, saaledes at den nuværende Beboelsestøjlighed tages til et nyt Klasseværelse, idet der er ansat en Andenlærer ved Skolen der.

De 3 Lærerboliger tænkes opført *ens* i alle Bygder, af Tømmer med Beklædning af galvaniserede Jernplader; paa samme Maade tænkes Skolestuen i Solmundefjord opført. De samlede Omkostninger anslaaes til ca. 41.000 Kr.

Der foreligger to forskellige Tegninger til Lærerboligerne. Den ene er fremskaffet af det afgaaede Forstanderskab, medens det i indeværende Aar tiltraadte Forstanderskab har tilvejebragt den anden. Da der ikke er nogen indgribende Forskel paa de forskellige Tegninger, skal Udvalget afholde sig fra at fremkomme med nogen Udtalelser eller Bedømmelse af dem, idet de formentlig i og for sig begge kan være tilfredsstillende. Skulde man imidlertid for nogen af Bygningernes Vedkommende bestemme sig til at gaa over til et andet Bygningsmateriale (Beton), gaar man ud fra, at dette kan ordnes ved Forhandling med Skolddirektionen.

Ombygningen af Skolebygningen i Tofte kan man ligeledes anbefale; derimod vil det formentlig være nødvendigt at foretage nogen Forandringer ved den foreslaaede Skolestue i Solmunde.

Dette er imidlertid Ting, som let kan ændres.

I det hele taget kan Udvalget tiltræde den forelagte Bygningsplan, og anbefaler, at Kommunen faar det Statstilskud, som altid beredvilligt er tilstaaet færøske Kommuner til lignende Arbejder.

Man skal derfor tillade sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Lagtinget anbefaler, at der af Statskassen ydes Næs Sogns Kommune det sædvanlige Statstilskud til Opførelse af

- 1) Lærerboliger i Solmunde, Glibre og Tofte,
- 2) Skolestue i Solmunde,
- 3) Ombygning af Skolebygningen i Tofte.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Skúlastovur á Skarvanesi og Langasandi.

Álit frá kirkjunevndini.

Forstanderskabet for Haldersvig og Saxen Sognes Kommune har henvendt sig til Tinget med Anmodning om dettes Anbefaling, saaledes at Haldersvig Sogn maa faa Statstilskud til Opførelse af en Skolestue i Bygden Langesand.

Forstanderskabet oplyser under 6. Juli, at Skoleforholdene i Langesand er blevet aldeles uholdbare, idet det er umuligt at skaffe noget Lokale til Leje til Afholdelse af Skole i, hvorfor der ingen Skolegang har været i Bygden i ca. 4 Maaneder af indeværende Aar.

Langesand er en af de Bygder, som man har tænkt sig inddraget under Undervisning ved Vandelærere. Det vil derfor formentlig være nødvendigt, at der i Forbindelse med Skolestuen opføres et Værelse, hvor Læreren kan opholde sig i den Tid, han er paa Pladsen.

Der er kun 9 undervisningspligtige Børn i Bygden og efter Forstanderskabets Mening vil Barnetallet vel næppe forøges i den kommende Tid. Der vil derfor kun være Brug for en mindre Bygning, som ogsaa maa kunne opføres for et beskedent Beløb.

Udvalget har foranlediget fremskaffet Tegning og Overslag til en saadan Bygning, der menes at kunne opføres for ca. 3000 Kr.

Udvalget skal tillade sig at foreslaa:

Lagtinget anbefaler, at der til Opførelse af en Skolestue i Langesand ydes det sædvanlige Tilskud af Statskassen.

Fra Forstanderskabet for Husevigs Sogns Kommune paa Sandø er indkommet et Andragende om Statens Hjælp til Opførelse af en Skolestue i Skarvenæs.

Med Hensyn til Skarvenæs foreligger fuldstændig de samme Forhold, som foran er anført om Langesand, saa man skal indskrænke sig til at anbefale, at der bliver opført en Bygning af samme Slags der og anbefaler den til Statstilskud.

Forslag.

Lagtinget anbefaler, at der til Opførelse af en Skolestue i Bygden Skarvenæs ydes det sædvanlige Tilskud af Statskassen.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Skúlahús í Fuglafirði.

Álitt frá kirkjunevndinni.

Forstanderskabet for Fuglefjord Sogns Kommune har henvendt sig til Lagtinget med Anmodning om dettes Anbefaling af Andragende om Statstilskud til Opførelse af en ny Skolebygning i Fuglefjord.

Der er vedlagt Sagen:

- 1) Udskrift fra Forstanderskabets Forhandlingsprotokol,
- 2) Skrivelse fra Skolekommissionen og
- 3) Tegning og Beskrivelse af den paatænkte Skolebygning samt en Situationsplan.

Udvalget finder — som Sagen foreligger — at Tinget bør anbefale, at Kommunen faar det omsøgte Statstilskud. — Dog vil man ikke tilbageholde en Udtalelse om, at man vilde finde det naturligere, at en saa stor Bygning blev opført af et mere holdbart Materiale end Træ med Bølgebliksheklædning.

I Fugleffjord forekommer det nødvendige Støbesand, og i det lange Løb maa det derfor blive billigere for Kommunen at have en Betonbygning at vedligeholde end en Træbygning. Efter det foreliggende kalkulerede Overslag vil desuden Merudgiften ved en Betonbygning kun andrage ca. 2000 Kr.

Man har ikke fra Udvalgets Side noget at indvende imod den indsendte Tegning og Byggeplan, men finder at kunne anbefale den uforandret, og man vil heller ikke fra Udvalgets Side stille det som Betingelse for Statstilskud, at Bygningen opføres af Beton, men vil dog henstille det til grundig Overvejelse for de respektive Myndigheder.

Forslag.

fra

Udvalget.

Lagtinget anbefaler, at der af Statskassen ydes Fugleffjord Sogns Kommune Tilskud til Opførelse af en ny Skolebygning i Fugleffjord efter den foreliggende Plan og Tegning.

Samtykt við 22 atkvøðum.

Eingilskt sum kenslugrein í fólkaskúlanum í Tórshavn.

Álit frá skúlanevndini.

Nærværende Sag, der er henvist til undertegnede Udvalg, har været til Erklæring hos alle vedkommende Skolemyndigheder, inden den er blevet forelagt Lagtinget, og saaledes som den nu foreligger, gaar den ud paa, at Engelsk maa blive gjort til obligatorisk Fag i 5., 6. og 7. Klasse ved Kommuneskolen i Tórshavn.

Tórshavns Byraads Skoleudvalg har foreslaaet, at Engelskundervisningen begynder i 5. Klasse med 4 eller 5 Timer ugentlig. Dette kan lade sig ordne i 5. og 6. Klasse uden at Undervisningstiden i andre Fag nedsættes; dog maa det ugentlige Timetal udvides til henholdsvis 32 eller 33 Timer for Pigerne og 29 eller 30 Timer for Drengene i 5. Klasse, medens Timetallet udvides til 34 Timer ugentlig for Drengene og 36 Timer ugentlig for Pigerne i 6. Klasse. For at kunne opnaa det ønskede Timetal i Engelsk i 7. Klasse, foreslaar man at nedsætte det ugentlige Timetal i Historie med 1 Time og i Tegning med 1 Time samt for Pigernes Vedkommeude i Haandgerning med 1 Time. Dette er nødvendigt, da Maksimumstimetallet som bekendt er 36 Timer ugentlig. Efter at Snedkermester Peter Potlsen har overtaget Sløjdundervisningen ved Skolen, vil den tidligere Sløjdlærer eller en anden af Skolens Lærere foreløbig kunne overtage Undervisningen i Engelsk.

Den foreslaaede Ordning med Hensyn til Indførelse af Engelsk som obligatorisk Fag i Tórshavns Kommuneskole er tiltraadt af Byraadet saavel som af Skolekommissionen og Skoledirektionen.

Efter de foreliggende Oplysninger i Sagen kan Udvalget slutte sig til, at den foreslaaede Ordning indføres, saaledes som den er vedtaget af Byraadet og tiltraadt af Skolekommissionen og Skoledirektionen.

Forslag.

Lagtinget anbefaler det fra Tórshavn Byraad foreliggende Andragende om Indførelse af Engelsk som obligatorisk Fag i Tórshavns Kommuneskole og henstiller til Ministeriet at foretage de deraf følgende nødvendige Ændringer i Bekendtgørelse angaaende nogle Forandringer i Lov Nr. 95 af 1. Marts 1854 om Ændringer af Skole- og Undervisningsvæsenet paa Færøerne.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Studningur til ymisk mentunarmál.

Álit frá flggjarnevndini.

Eftir uppskotinum til flggjarsamtykt, ið landsnevndin hevur sett fram, er at rokna við til studningar úr økonomisk fond 41.000 kr.

Nýtslupeningur eftir rokniskapinum fyri 1930 var 74.163 kr. 79 oyr. Til brýr og lendingar kann ætlast at verða nýtt 10—20.000 kr. og til vegir kann væntast í 1932 at verða brúkt 25.000 kr.; til pensjónsgrunn fyri kennara skal veitast 2000 kr.

Til mentunarmál og tilfkt verður her framsett málinum viðvíkjandi hesi

Uppskot.

Úr økonomisk fond verður veitt:

Ferðastudningur til lærara.

Øll nevndin:

Til lærara H. M. Jacobsen úr Havn, Jacob Simonsen úr Gøtu og Hans Kamban úr Havn veitir tingið 100 kr. til hvønn, sum ferðastudningar vegna teirra ferð til Danmarkar at vitja hin nørøna lærarafundin, ið hildin var í Keypmannahavn í august í ár.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Studningur til Chr. Matras.

Ein minnilutur (J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen) ynskír ikki at seta fram uppskot.

Ein meirilutur (Níclasen, Patursson, Dam og Winther):

Tingið játta magistara Chr. Matras 2000 kr. sum studning til granskan av tí føroyska málinum o. a.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Studningur til málaralæru.

Øll nevndin:

Í studning til Samuel E. Joensen úr Mikinesi, til at fullføra sítt studium á Kunstakademiet í København veitir tingið 300 kr.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Studningur til Føroya forngrípafelag.

Øll nevndin:

Fyri árið 1931 veitir tingið til forngrípafelagið í studningi 300 kr. móti kvittan frá felagsnevndini.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Studningur til bókbíndaralæru.

Øll nevndin:

Til Anna Arnason úr Havn veitir tingið 200 kr. til upplæran í bókbíndarfakið í København.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Studningur til búnaðarblað.

Øll nevndin:

Til útgevan av einum búnaðarblað veitir tingið Føroya búnaðarfelag fyri 1 ár 250 kr.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Studningur til Føroya Fólkaháskúla.

Ein minnilufur (J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen) ynskir ikki at seta fram uppskot.

Ein meirilufur (Dam, Niclasen, Patursson og Winther:)

Í studningi til Føroya Fólkaháskúla veitir tingið 2500 kr. fyri árið 1931—32.

Samtykt við 13 atkvøðum.

Studningur til barnaheim í Vestmanna.

Øll nevndin (utan Niclasen):

Til barnaheimið í Vestmanna veitir tingið fyri árið 1931 300 kr móti kvittan av formanninum fyri nevnd barnaheimsins.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Studningur til vevnað.

Ein minnilutur (J. H. Joensen og A. Samuelson) ynskir ikki at seta fram uppskot.

Ein meirilutur (Dam, Niclasen, Patursson og Winther):

Til Christiane Mikkelsen av Tvøroyri veitir tingið 250 kr. til upp-læran í vevnað við „Søstrene Bengtsons“ veviskúla í Oslo.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Studningur til herbergið í studentargarðinum í Reykjavík.

Ein minnilutur (J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelson) ynskir ikki at seta fram uppskot.

Ein meirilutur (Dam, Niclasen, Patursson og Winther):

Tingið veitir tí føroyska studentafelagnum 400 kr. sum styrk til eitt herbergi í tí studentargarði, sum Íslendingar eru við at fáa í lag í Reykjavík. Peningurin verður rindaður móti kvittan av nevndini fyri studentafelagnum.

Samtykt við 13 atkvøðum.

Studningur til træsmiðskúla.

Øll nevndin:

Til snikkara Peter Poulsen í Havn verður játtað 200 kr. vegna tað námskeið, hann hevur havt í træsmið (slojd) sum høvuðsgrein.

Tingið endurnýggjar tann í fjør givna studning uppá 500 kr. til kursus í slojd úti á bygd í Føroyum.

Samtykt við 23 atkvøðum.

Studningur til felagið Grímur Kamban.

Eitt minnitil (J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelson) ynskir ikki at seta fram uppskot.

Eitt fleirtal (Dam, Niclasen, Patursson og Winther):

Tingið játtar móti kvittan av nevndini 200 kr. til felagið Grímur Kamban.

Samtykt við 13 atkvøðum.

Bræv frá Andrea Løwe.

Øll nevndin:

Tingið játtar sum studning til Andrea Løwe móti kvittan av henni 200 kr. eina ferð fyri allar.

Samtykt við 22 atkvøðum.

Studningur til skúlaskeið.

Øll nevndin:

Til eitt námskeið í summarinum 1932 við føroyskt, danskt og eingilskt sum bøvudfag játtar tingið Føroya kennarafelag 500 kr. móti at tingið fær frágreiðing um námskeiði, tá tað er liðugt.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Studningar til Varðan.

Ein minnilutur (J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelson) ynskir ikki at seta fram uppskot.

Ein meirilutur (Dam, Niclasen, Patursson og Winther):

Til felagið Varðan verður játtaður ein studningur uppá 500 kr. móti kvittan av stýrinum fyri felagið.

Samtykt við 13 atkvøðum.

Studningur til ferðabókasavn.

Ein meirilutur (J. H. Joensen, Nolsøe, A. Samuelson, Niclasen og Winther) ynskja ikki at seta fram uppskot.

Ein minnilutur (Dam og Patursson):

Í studning til ferðabókasavn veitir tingið 500 kr. til Føroya kennarafelag.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Studningur til barnablað.

Ein meirilutur (J. H. Joensen, Nolsøe, A. Samuelson og Niclasen) ynskja ikki at seta fram uppskot.

Ein minnilutur (Dam, Patursson og Winther):

Tingið játtar til útgávu av tí føroyska barnablaðnum í studning 200 kr. móti kvittan frá Føroya kennarafelag.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Studningur til studerandi.

Øll nevndin:

Í studning til Harry Fonsdal úr Vestmanna til framhald av studeran sum polyteknikara veitir tingið 400 kr.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Studningur til kustumálarastarv.

Í brævi av 1. august í ár sigur Bergithe Johannessen úr Havn, at hennara studieféið við kustumálarastarv nú er úti við kunstakademiið í Keypmannahavn og biður um ein styrk uppá 400 kr. til at kunna arbeiða til tað

fyrsta árið her í Føroyum, hvar hon heldur, at kunstmálarastarv fyr ein byrjara er frongligt og ofta lønaleyst.

Nevndin vísir á, at tingið í 1929 veitti Bergithe Johannessen 400 kr. sum hjálp til hennara útdannilsí við Kunstakademiet.

Nevndin kann ikki ráða til, at hon nú, tá hon er liðug við sítt útdannilsí, kann fáa meiri studning av tinginum og setur fram hetta uppskot:

Svarað verður Bergithe Johannessen úr Havn, at tingið ikki kann geva nakran studning til hennara kunstmálarastarv.

Samtykt við 13—1.

Studningur til blaðið I. O. G. T.

Blaðnevnd stovuna „Sverri kongs“ biður í brævi av 31. juli 1931 Løgtingið um at veita hóskaðl árligan peningastyrk til útgávu av blaðnum „I. O. G. T.“, sum er ein táttur í arbeiði nevndsins fyr at fremja edrúskap í Føroyum.

Ætlanin er, at blaðið I. O. G. T. skal koma í hvørt hús í Føroyum.

Eitt fleirtal (J. H. Joensen, Nolsøe, A. Samuelson, Niclasen, Patursson og Winther) heldur fram sum sína áskoðan, at tingið ikki sum í hesum fyriliggjandi máli kann styðja eina einkulta grein av avhaldsarbeiðinum í Føroyum, og kann tí ikki ganga við til at seta fram nakað uppskot um studning.

Eitt minnitál (Dam) heldur, at tingið eigur at styðja málið og setur fram uppskot um, at blaðið verður styðjað.

Uppskot frá meirilutanum:

Svarað verður blaðnevnd stovuna Sverri kongs, at tingið ikki fyr tíðina kann geva nakran studning til útgávu av blaðnum „I. O. G. T.“

Minnilutin (Dam):

Tingið játtaði í 1929 (Tingliðindi 1929, síðu 162) 100 kr. til ein svymjingarhyl á Strøndum. Løgtingsmaður Johan Poulsen biður í brævi av 3. h. m. um at endurnýggja studningin.

Tað upplýsist, at størsti partur av arbeiðinum er gjørt.

Studningur til svymjingarhyl.

Tingið játtaði í 1929 (Tingliðindi 1929, síðu 162) 100 kr. til ein svymjingarhyl á Strøndum. Løgtingsmaður Johan Poulsen biður í brævi av 3. h. m. um at endurnýggja studningin.

Tað upplýsist, at størsti partur av arbeiðinum er gjørt.

Uppskot.

Tingið endurnýggjar fann studning av 100 kr., sum játtaður varð í 1929 til ein svymjingarhyl á Strøndum.

Hetta varð samtykt.

Landsbókasavnið og arkiv.

Álit frá fíggjarnevndini.

I Skrivelse til Lagtinget af 23. Juli 1931 andrager Formanden for Bestyrelsen for Færø Amts Bibliotek paa Bestyrelsens Vegne

- 1) om at forhøje Lagtingets Tilskud til Biblioteket,
- 2) om at foranstalte, at der oprettes et Arkiv for Færøerne i den ny Biblioteksbygning,
- 3) om Approbation paa Salget af den gamle Biblioteksbygning.

Der er vedlagt Andragendet et Overslag over Bibliotekets Indtægter og Udgifter i Regnskabsaaret 1931—32, hvoraf det efter Bestyrelsens Mening fremgaar, at det Beløb, der kan blive tilovers til Nyanskaffelser og til Indbinding af Bøger, er ganske utilstrækkeligt for at holde Bogbestanden nogenlunde tidssvarende. —

Udvalget kan være enig med Bestyrelsen heri og vil derfor foreslaa en Forhøjelse af Lagtingets Tilskud; dette andrager for nærværende 2.500 Kr., man vil foreslaa det forhøjet til 3.200 Kr., altsaa en Forhøjelse af 700 Kr. aarlig.

Ligeledes vil Udvalget anbefale, at Tinget giver Approbation paa Salget af den gamle Biblioteksbygning, som Bestyrelsen allerede har udstedt Salgsskøde paa. Dog vil man ikke tilbageholde en Bemærkning om, at Bestyrelsen, inden den foretog Salget, burde have indhentet Lagtingets Approbation, derved vilde Retsanmærkningen paa det udstedte Skøde ogsaa være undgaaet. —

Hvad Oprettelsen af et Arkiv for Færøerne angaar, er Udvalget fuldstændig indforstaaet hermed, saa meget mere som Biblioteksbygningen er opført med og delvis indrettet med dette for Øje. Desuden har jo en Mand med Støtte fra Lagtinget og Undervisningsministeriet i flere Aar forberedt sig til Arkivarbejde.

Man indser den absolutte Nødvendighed af, at en saaledes uddannet Mand knyttes til Arkivet og vil foreslaa, at Hr. Anton Degn faar saadan Ansættelse.

Ligeledes kan Udvalget tiltræde den foreslaaede Opstilling om Indhold og Ordning af Arkivet, saaledes som denne fremgaar af den mellem Sagens Akter værende Beregning om Arkivsagen, betegnet „Færøernes Arkiv“.

Hvad Arkivets Ejendomsforhold angaar, er der opstillet 4 Alternativer:

- 1) Arkivet ejes og drives af Staten,
- 2) Arkivet ejes og drives af Lagtinget,
- 3) Arkivet ejes af Lagtinget og drives af dette med Støtte fra Staten og
- 4) Arkivet er en Afdeling af Færø Amts Bibliotek, hvis Tilskud fra Lagting og Stat forhøjes i Anledning af Arkivets Overtagelse.

Af disse forskellige Muligheder er Udvalget af forskellige Grunde sindet til at anbefale den første, nemlig at Arkivet bliver en Statsinstitution, dog vil man finde det ret og naturligt, at Tinget til enhver Tid maa kunne overtage Driften, om der skulde blive en overvejende Stemning derfor.

Der er i vedlagte Bilag „Færøernes Arkiv“ opstillet et Overslag over de aarlige Udgifter til Arkivet efter de forskellige Alternativer. Hertil har Udvalget intet at bemærke, men maa formene, at de vil findes rimelige.

Forslag.

- 1) Lagtingets Tilskud til Færø Amts Bibliotek forhøjes fra 1. April d. A. til 3.200 Kr. aarlig, Beløbet at udrede af Amtsfonden.
- 2) Tinget approberer, at Bestyrelsen for Færø Amts Bibliotek har bortsolgt og udstedt Skøde til Bogbinder Herluf Arnason af Thors-havn paa den gamle Biblioteksbygning for en Købesum af 3200 Kr.
- 3) Tinget indgaar til Regeringen med Anmodning om, at der for Stats-kassens Regning oprettes og drives et Arkiv for Færøerne i den nye Biblioteksbygning, saaledes som nærmere foreslaaet i en Sa-gen vedlagt Beretning om Arkivsagen, og saaledes, at Hr. Anton Degn ansættes som Arkivar ved det oprettede Arkiv, og at Tinget til enhver Tid kan, om det ønskes, for egen Regning overtage Driften af Arkivet.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Løgtingssøgan.

Álit frá fíggjarnevndini.

Frá Løgtingssøgunevndini liggur til skjals frágreiðing um tað mál, hon hevur haft í hendu.

Eftir hesari frágreiðing og soleiðis, sum sakin fyriliggur, setur nevndin fram hetta

Uppskot.

Tingið játtaf løgtingssøgunevndini av økonomisk fond upp til 2000 kr. til tað í frágreiðingini ávísta starv umframt 1681 kr. 60 oyr, ið eftir standa óbrúklar av tí studdningi, áður er játtaður.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Føroya djórasavn.

Álit frá fíggjarnevndini.

Lærari H. A. Djurhuus í Havn hevur í brævi dagssell 28. juli heitt á tingið, um tilber aftur í ár at veita sær ein stuðul uppá 1000 kr. til deilvís at økja um tað djórasavn sum er, og til keyp av gløsum, spritti og øðrum tørvandi. Í fjør var tingið so beinasamt at veita 1200 Kr. í studning til hetta mál. Peningurin varð játtaður av økonomisk fond og givin bygginevndini fyri Føroya amts bókasavn upp í hendu. Hon hevur nú fyrilagt tinginum fullfýggjað roknskap.

Fíggjarnevndin, sum hevur haft málið til viðgerðar heldur, at tað má vera beint at økja um hetta verk, og ikki kann sigast at vera fullfýggjaða fyrr enn í minnsta lagi par av øllum fuglasløgum, ið eiga her á landi eru savnað og hava fingið høli saman við hinum fyrru.

Nevndin má halda, at tað er eitt bæði prýðuligt og gagnligt arbeiðið hjúnini Djurhuus longu hava gjørt, og mælir til, at língið játtar hóskaði pening aftur í ár og gevur lærara Djurhuus hann beinvegis upp í hendu, og loyvur sær tí at framseta

Uppskot.

- 1) Tingið veitur 500 kr. úr økonomisk fond til lærara H. A. Djurhuus til skinnlagdar fuglar, spritt, glæs og annað savninum tørvandi til vísindarligt brúk.
2. Til komandi Ólavsøku avleggur H. A. Djurhuus fyr tinginum roknskap yvir tann brúkaða peningin.

Samtykt við 22 atkvøðum.

Skúla- og kirkjusyn.

Alt frá kirkjunevndini

Provsten har ved Skrivelse af 23. September 1931 tilsendt Tinget Udskrift af Protokol over henholdsvis Kirke- og Skolesyn for Færø Amt 1931.

Synet omfatter Kirkerne i Hestø, Kalbak, Thorshavn, Nolsø, Midvaag, Sandevaag, Sørvaag, Bø, Kollefjord, Kvivig, Vestmanhavn og Kvalvig; og Skolerne i Velbestad, Hestø, Kalbak, Nolsø, Hvidenæs, Midvaag, Sandevaag, Sandevaag Lærerbolig, Sørvaag Lærerbolig, Sørvaag, Bø, Gaasedal, Kollefjord, Leynum, Kvivig, Vestmanhavn og Kvalvig.

Samtidig henleder Provsten særlig Opmærksomhed paa den Tilstand, Skolerne i Kollefjord, Leynum, Kvivig, Vestmanhavn og Kvalvig er i.

Udvalget har gennemgaaet samtlige Syn og ikke fundet noget særligt at bemærke udover det som Provsten særlig har henstillet til Tingets Overvejelse.

Da Udskrift af de foretagne Syn ved Amtets Foranstaltning vil blive tilstillet vedkommende Menighedsraad og Forstanderskaber, finder Udvalget ikke, der er Anledning til at foreslaa Tinget, at foretage noget særligt i Sagerne. Dog vil man finde det vigtigt, at Forstanderskaberne i Kollefjord, Kvivig, Vestmanhavn og Kvalvig faar et særligt Paalæg om at lade de forefundne Mangler afhjælpe.

Forslag:

Lagtinget anmoder Amtet om at foranledige, at de i Kirke- og Skolesyn for 1931 forefundne Mangler snarest bliver afhjulpne.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Studningur til kirkjur.

Vág.

Álit frá kirkjunevndini.

I forrige Aars Lagtingssamling vedtog Tinget at stille til Kirkeinspektionens Raadighed de resterende 10,000 Kr., som endnu ikke var udbetalt af Bevillingen til Kirken i Vaag. Ligeledes bemyndigedes Kirkeinspektionen til for Kirkefondens Regning at sende en eller to bygningskyndige Mænd til Vaag i det Øjemed, som man havde skitseret i den afgivne Betænkning i Sagen. Iøvrigt vilde Spørgsmaalet om yderligere Tilskud til Kirken være at forelægge for indeværende Aars Lagtingssamling.

Der er siden sidste Aars Lagtingssamling udbetalt ca. 5000 Kr. for forskellige Krav paa Kirken.

To af Kirkeinspektionen udsendte Mænd har afgivet en Betænkning, hvortil kan henvises. Der paapeges forskellige Arbejder, der efter deres Mening maa udføres for i heletaget at kunne bevare Kirken i dens nuværende Stand og undgaa Ødelæggelse. Disse Arbejder har de anslaaet til 8600 Kr. eventuelt ca. 16000 Kr. (se Betænkningen) medens en Fuldførelse af Kirken efter den af Arkitekten udkastede Plan vil koste ca. 48500 Kr.

Undertegnede Udvalg har saavidt gør ligt sat sig ind i, hvad der foreligger om Kirken i Vaag, man mener ikke at kunne foreslaa Tinget at paatage sig Bekostningen ved Fuldførelsen af Kirken for nærværende Tid. Derimod mener man det paakrævet, at de nødvendige Arbejder til at sikre Værdien af det allerede udførte maa foretages. Herunder kommer først og fremmest en Sikring mod, at indtrængende Vand kan ødelægge Træværket. Ligeledes mener man det paakrævet, at Murene bliver færdig pudsede udvendig. Da dette Arbejde efter de Erfaringer, der er gjorte eventuelt vil medføre, at man i hvert Fald i nogen Grad maa engagere faglært Arbejdskraft udenfor Pladsen, vil det sandsynligvis blive heldigst samtidig at pudse Muren indvendig i det Omfang, de skal og kan pudses.

Synsmændene har udtalt, at der muligvis vil være den Risiko, naar Kirken bliver fuldstændig lukket af udvendig, at der ved et tilfældigt Lufttræk kan blive et saa stort Pres paa Tagpladerne, at de kan rive sig løs, og at det derfor muligvis vil være nødvendigt at beklæde Hvelvingen og Loft i Kirkeskibet og Koret. Dette Arbejde med Materialier anslaaes til ca. 7500 Kr.

Da Synsmændene ikke har udtalt sig bestemt for denne Foranstaltningens absolutte Nødvendighed, mener Udvalget, den eventuelt kunde spares. Selvom man lod Rygningen paa Kirken staa aaben indtil videre for at fordele Lufttrykket, er man tilbøjelig til at tro, at der ikke vil ske nævneværdig Skade paa Tagværket af det Vand, der muligvis vil trænge ned ad den Vej. Sandsynligvis vil den naturlige opgaende Luftstrøm hindre, at der kommer noget videre ned. Udvalget vil derfor være tilbøjeligt til at foreslaa denne Foranstaltning udsat indtil videre.

Udvalget finder, at Tinget maa anmode Kirkeinspektionen om at lade foretage det nødvendige for at faa de foran paa pegede Arbejder udført. Ligesom Kirkeinspektionen ogsaa anmodes om at foranledige et fuldstændigt Regnskab for Kirken aflagt af Kirkekomiteen i Vaag.

Man skal derfor tillade sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1. Kirkeinspektionen anmodes om at foranledige, at Kirkekomiteen for Vaag Kirke inden $31/12$ 1931 til Kirkeinspektionen indsender et fuld-

stændigt Regnskab over de hidtil hafte Indtægter og Udgifter ved Opførelsen af den ny Kirke i Vaag.

Regnskabet maa være aflagt saaledes, at man kan se, hvad der er medgaaet henholdsvis til 1) Materiale, 2) Arbejdsløn, 3) Arkitekthonorar, 4) Tilsyn og 5) Andre Udgifter. Det vil være at revidere af Lagtingets Revisor, eventuelt med sagkyndig Bistand og at forelægge Lagtinget til Decision næste Aar.

2. Kirkeinspektionen anmodes om at foranledige efternævnte Arbejde udført for Kirkefondens Regning:
 - a) Afhugning og Paastøbning af Murene foretages i fornødent Omfang, hvorefter disse færdigpudses udvendig og indvendig. Om nødvendigt antages hertil en faguddannet Mand udenfor Færøerne.
 - b) Tagets Tilslutning til Murkammen om Taarnet gøres læt.
 - c) Tagrenden, der er anbragt i Muren efterses grundigt, andre nødvendige Tagrender anbringes forsvarlig.
 - d) Der foranstalles forsvarligt Afløb for Grundvand. Kirkeinspektionen er derhos bemyndiget til at lade udføre de Arbejder, som efter nærmere Undersøgelse af Kirken maa anses for paakrævede til Bevaring af Mure og Tag, hvorved dog forudsættes, at den samlede Bekostning ikke overstiger 10,000 Kr. ialt.
3. Tilsynet med den paabegyndte Kirkebygning overdrages til Menighedsraadet. Til Kirkeinspektionen sendes Indberetning om Bygningen hver 1. Maj og iøvrigt saa ofte det viser sig paakrævet.
4. Sagen forelægges paany Lagtinget hvert Aar, indtil Kirken maatte være fuldført og overtaget af Kirkefonden.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Hvalbø.

Álit frá kirkjunevndini.

Frá meinigheitsráðinum í Hvalbæ er komin umsókn til Tingið um at veita stuðning til nýggja kirkju í Hvalbæ.

Teir siga frá, at teir hava havt umsókn inni um tað sama fyri 15 árum síðani, og at kirkjan longu tá var á fallandi fótum og fleiri ferðir „kasseret“. Men tingið sá sær ikki føri til at hjálpa. So varð bøtt so frætt um kirkjuna, at hon kundi standa nøkur ár. Síðsta heyst hevur próstasýnið sagt, at kirkjan má takast av og skjótast byggjast av nýggjum.

Teir koma tí aftur eftir 15 árum og biðja um neyðturvuliga hjálp til at gera eina kirkju, sum kann rúma um 300 fólkum — o. u. helvtina av íbyggjararnum í bygdini.

Teir biðja um at fáa eina timburkirkju, klædda við jarnplátum, og so lík teim gomlu føroysku kirkjum sum møguligt. Tekning og kostnaðarættlan til eina sovorðna kirkju — 24.050 kr. — er viðlagt umsóknini.

Teir halda, at meinigheitin sjálv vil lata í minsta lag 2000 kr. umframt frívillegt arbeiði, minst 300 arbeiðsdagar. Fyri tað gomlu kirkjuna halda teir kunna fáast so mikið, sum tað vil kosta at keypa grundstykki til hana nýggju.

Nevndin skal loyva sær at siga hetta:

Hvalbýar kirkja er bygd í 1859, so hon er ikki av teimum elstu kirkjunum í Føroyum — minni enn so — men tað er alkunnugt, at hon er illa farin helst av harðveðri, so tað má haldast neyðturvuligt, at har verður Løgtingstíðindi 1931. 4

bygd ein kirkja av nýggjum. Men júst av tí, at Hvalbæ er ringt harðveðurspláss heldur nevndin tað ikki verða ráðlíggt at fara at byggja eina trækirkju aftur har; tað hevur eisini aloftast verið tingsins støða í kirkjumálinum heldur at byggja steinkirkju — í seinri árum hevur tað verið steinstoypis (beton) kirkjur.

Nevndin vil tí ráða til, at kirkjan í Hvalbæ eisini verður gjørd av steinstoypu. Afturat tí, at mann á tann hátt fær eina meiri haldgóða kirkju, sum eisini minni umvølingar verða við, kann ein størri partur av tí kostnaði, sum kirkjufólkið eisini her noyðist at taka sær uppá, framleiðast í frívilgum arbeiði, við at skaffa alt tilfar — sand, grót og tilíkt — á staðið. Í Hvalbæ er eisini sandur fyri hond. Hetta ber eisini á tað borð at byggja eina steinstoypiskirkju. Í umsóknini er nevnt, at teir vænta at fáa so nógv fyri tað gomlu kirkjuna, at grundastykki kann keypast fyri tað.

Ætlanin var tá at byggja kirkjuna upp aftur á øðrum stað. Seinni er tað vorðið nevndini kunnugt, at meinighetsráðið hevur broytt sína fyrstu ætlan og at tað saman við stórum parti av kirkjufólknum er komið ásamt um at byggja kirkjuna aftur á sama stað, sum hin gamla stendur. Hetta vil gera kirkjubyggingina ein part biligari, í tí, at tann gamli víðurin fyri ein part vil kunna nýtast aftur — ið hvussu er til stoypiformar.

Kirkjan er við jarnklædningi roknað til at kosta ca. 24.000 kr. og kønir menn halda, at hon ikki verður nevnið dýrari av beton við træ ella øðrum klædningi innan. Nevndin heldur tí, at um kirkjugrunnurin letur 16.000 kr. til kirkjuna, so má kirkjufólkið í Hvalbæ royna at skaffa rest, deils í arbeiði og deils á annan hátt, har afturat kemur so tað, sum kann fáast fyri tað gomlu kirkjuna.

Meinighetsráðið ynskir, at arbeiðið uppá kirkjuna kaun byrja longu í heyst. Tað heldur nevndin eisini kann bera til í tí, at teir alt fyri eitt kunna fara og føra tilfar til, meðan fiskimennirnir eru heima, og nevndin er sinnað til at veita helvtina av peninginum — 8.000 kr. — so arbeiðið kann byrja. Hesin partur skal kunna útreiðast av kirkjugrunninum í 1932. Men av tí, at tekningin, sum liggur fyri, er til eina trækirkju, og soleiðis fyri ein part má broytast, hvatíð neyvan vil verða møgulígt, meðan tingið er saman, heldur nevndin, at tað kundi givist kirkjustýrinum upp í hendur at samtykt tær broytingar, sum noyðast at gerast við tekningina, tó so, at tað ikki vil føra við sær, at kirkjugrunnurin kemur undir størri útreiðslu enn 16.000 kr. til alla kirkjuna.

So státt skal nevndin mæla tinginum til at samtykkja:

- 1) Til eina nýggja kirkju í Hvalbæ veitast av kirkjugrunninum 16.000 kr., helvtin — 8.000 kr. — kann útreiðast í 1932, hin helvtin, tá kirkjan er liðug og góðkend av sýnsmonnum.
2. Hin gamla kirkjan í Hvalbæ gongur inn í tann part, sum kirkjufólkið í Hvalbæ verður at veita til tað nýggju kirkjuna.
3. Tað verður givið kirkjustýrinum upp í hendur at samráðast við meinighetsráðið í Hvalbæ um broyting av fyriliggjandi tekning — og samtykkjan av nýggjari tekning til kirkju í Hvalbæ. Kirkjustýrið biðist líkaleiðis um saman við meinighetsráðinum at syrgja fyri, at arbeiðið verður sett í verk og neyðturvulig umsjón verður havd við arbeiðinum.

Samtykt við 18 atkvøðum.

*Miðvág.**Álit frá kirkjunevndinni.*

Í síðstu tingsetu varð umsókn inni á tingi frá meinigheitsráðinum í Miðvági um studna frá tinginum til nýja kirkjunnar í bygðinni. Umsóknin er viðlögð sakini.

Tingið samtykti tå at svara, at tað ikki fyri tíðina kundi geva studning til at byggja nýggja kirkju í Miðvági.

Í ár er sama umsókn komin aftur á ting og biðja teir tingið av nýggjum taka málið undir umhugsan.

Tå einki nýtt er borið fram í sakini og tingið gjølla umhugsaði hana í ljør, heldur nevndin seg ikki kunna ráða tinginum til at taka aðra stöðu í ár. Tað eru enn gamlar kirkjur — eldri enn tann í Miðvági — sum mugu haldast at eiga fyrimum fyri hana, tå talan verður um at byggja av nýggjum.

Tó er tað væl so — eisini eftir tí viðmæli, ið próstin síðsta ár gav umsóknini — at tað er tørur á at byggja nýggja kirkju í Miðvági, men sum stutt er, heldur nevndin, at kirkjufólkið í Miðvági má biðast um at geva tó eina tíð, inntil meira er fingið frá hondini kirkjubýgging viðvíkjandi.

Nevndin vil tí mæla tinginum til at svara meinigheitsráðinum í Miðvági:

Tingið sær sær enn ikki færi fyri til at koma meinigheitsráðinum til hjálpar við at byggja nýggja kirkju í Miðvági.

Samtykt við 14 atkvøðum.

*Norðskála.**Álit frá kirkjunevndinni.*

Fyri bygginevndina hevur lögtingsmaður Weihe vent sær til tingið við umsókn um, at tað í ár verður veitt av tinginum studning til kirkjuna við Norðskála afturat teimum 6000 kr., sum eru veittar í hesum ári. Hann minnir um, at tingið hevur givið lyfti um eina slíka hjálp.

Kirkjan við Norðskála er nú so at siga liðug, tað restar bert at mála hana innan, so væntandi er, at hon kann verða tikin í brúk av meinigheitinum í hesum ári.

Tað fyriliggur eitt fyrhils roknskap yvir inntøkur og útreiðslur til kirkjuna og kemur hon eftir tí við øllum tilhoyri at kosta 25.500 kr. fyri uttan fríviligt arbeiði frá íbúgvarum í bygðinni har. Harav hevur kirkjufólkið sjálvt skaffa til vegar ca. 13.600 kr. Eftir tí framlagda roknskapið hava teir enn rokningar at betala samtalt 6982 kr. og eiga innistandandi og hjá kassameistara 4577 kr.; skuld verður so 2405 kr. Millum tað, sum tó enn væntar í at fáa til kirkjuna, men er fikið uppi tær 25.000 kr., er inventar o. a.

Um kirkjugrunnurin eigur at lata til øll hesi ting kann verða ivingasamt, líkaleiðis kann tað haldast, at summi av hesum tingum kunnu fáast væl bíligari enn nevnt; tað vil eisini vísa seg, tå tey endiliga verða keypt — Men av tí, at kirkjufólkið í hesum plássum hava gjørt eitt so sera stórt og gott arbeiði fyri at fáa sær kirkju, sum eisini vísir seg at vera væl úr hondum greidd, heldur nevndin seg kunna mæla tinginum til eisini at veita kostnaðin av hesum lutum, sum enn vænta í, tó ikki yvir 6000 kr.

Uppskot frá nevndini.

Til kirkjuna við Norðskála verður at veita av kirkjugrunninum 2405 kr., og harafturat til keyp av inventar, klokku o. a. m., tó ikki yvir 6000 kr. í alt.

Samtykt við 20 atkvøðum.

*Kirkja á Kirkju í Fugloy.**Álit frá kirkjunevndini.*

Frá Hans Michael Jacobsen og presti Georg Knudsen sum framsøgumenn fyrri eina kirkjukomitè norður á Kirkju í Fugloy er áheitan komin til tingið um hjálp til at fáa aftur reist eina kirkju har í bygdini. Teir greiða frá, at tað í 1933 verða 100 ár, síðan kirkjan varð avtíkin har og uppastur bygd í Hattarvík, og at tað leingi hevur verið og enn er eitt ynski hjá kirkjufólkinum har at fáa kirkju aftur, og at teir so fegin vildi, at hon skuldi staðið altur 100da árið eftir, at fann gamla varð niðurløgd.

Tað er ein trækirkja, teir biða um, og hon er hvørki stór ella dýr, mett til 10.000 kr. íalt við øllum neyðturvuligum lutum.

Nevndin heldur seg kunna mæla tinginum til at játta kirkjufólkinum har hetta ynski, soleiðis at tað av kirkjugrunninum verðir veittir ein hóskandi studningur til kirkjuna. Nevndin vildi bíðið einar 7000 kr. íalt, sum kundi veitst í 1932—33 við helftini hvørji ferð.

Tingið hevur aloftast tikið tað støðu ikki at vilja geva studning til trækirkjur, men hesu ferð heldur nevndin, man kann víkja frá; bygdin er fólkatáttak og tað vil helst verða stríggji hjá felnum at fáa flutt tilfar til eina beturkirkju.

Teir hava innsent eina tekning til kirkju, gjørd av verkfrøðingi Louis Zachariasen. Hesin uppdráttur — sum hann liggur fyrri — er tó ikki so greiður, at nevndin heilt heldur seg kunna taka støðu til hann, men í síni heild kann hann væl samtykkjast. Eins sum við Hvalbýar kirkju heldur nevndin, at tað eisini her eigur at verða givið kirkjustýrinum upp í hendur gjøllari at samráðast við bygginginevndina á Kirkju um byggingina.

Uppskot.

1. Til bygging av nýggjari kirkju á Kirkju í Fugloy veitir tingið av kirkjugrunninum 7000 kr.; helvin verður at rinda í árinum 1932 og hin helmingurin í 1933.
2. Tað verður givið kirkjustýrinum upp í hendur at samráðast við bygginginevndina í Kirkju um at seta byggingina í verk og syrgja fyrri neyðturvuligum umsjón við arbeiðinum.

Samtykt við 20 atkvøðum.

*Skúoy.**Álit frá kirkjunevndini.*

Í síðstu tingsetu lá umsókn frá meiningheitsráðinum fyrri Skúoyar sókn um tingsins hjálp til at fáa nýggja kirkju bygda í Skúoy.

Tað var av tinginum givið kirkjustýrinum upp í hendur at kannað um, hvat tað vildi kosta til fulnar at umvøla Skúoyar kirkju. Tingið kundi harav fáa at vita, hvat munur varð millum eina slíka umvalan, og tað, tingið kundi ætlast at koma undir, um nýggj kirkja varð gjørd í Skúoy.

Kirkjustýrið er komið til tað úrslit, at tað ikki kann mæla til at royna at gera tað gomlu kirkjuna í stand, kanska serliga tí hon liggur so illa fyri, men ræður til, at tað verður roynt at fáa nýggja kirkju bygda.

Nakað vísir um, hvat kirkjufólkið sjálvt vil lata til nýggja kirkju, hevur man ikki kunnað fingið upplýst.

Kirkjustýrið heldur, at man eisini átti at roynt at fingið eina aðra tekning til kirkju í Skúoy, so kirkjan kundi verðil bygd bilgari enn tilætlað.

Nevndin kan geva hesum frammanundan sagda viðhald og vil mæla til, at tað av kirkjugrunninum verður veitt Skúoyingum styrk til eina nýggja kirkju.

Eftir hvat nevndin kann skýna á, vóru Skúoyingar hjálptir við einum líknandi tilskoti sum til kirkjuna í Kirkju — 7000 kr. Skúoyingar ynskja sjálvir eina steinstoypta kirkju og tað vil nevndin eisini ráða til. Nevndin vil royna at fáa til vegar nýggja tekning, sum man hevur eina nøkulunda vissu fyri, at Skúoyingar verða fornoyddir við, og hvareftir kann byggjast fyri einar 10—11.000 kr. — Kirkjufólkið í Skúoy má so royna at skaffa tað, ið árestar, deils í arbeiði og deils á annan hátt. Tann gamla kirkjan verður so at ganga upp í tað, sum kirkjufólkið letur til, antin tey vilja taka hana niður og nýta úr henni tað, ið nýtast kann (formar), ella tey aftaná vilja gera sær hana í virði. Her sum í Hvalbæ kunnu menn so í heyst fara undir at skaffa til vegar so nógv tilfar sum møguligt og grava út grund o. a. — Grundstykkið, gongur nevndin út frá, at kirkjufólkið vil útvega ókeypis.

Uppskot.

- 1) Av kirkjugrunninum verður at velja til nýja kirkju í Skúoy 7000 kr. sum verða at rinda við øðrum helmingi í 1932 og hinum, tá kirkjan er liðug.
- 2) Tann gamla kirkjan í Skúoy skal verða kirkjufólksins ogn, og skal tað virði, ið fyri hana fæst, ganga upp í tann part, ið kirkjufólkið verður at velja til nýu kirkjuna.
- 3) Tað verður givið kirkjustýrinum upp í hendur
 - a) at góðkenna nýa tekning og kostnaðarætlan til kirkju í Skúoy,
 - b) saman við meiningheitsráðinum í Skúoy at fyrireika arbeiðið og seta tað í verk, líkasum stýrið vil syrgja fyri neyðturvuligari umsjón við arbeiðinum.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Studningur til ovnar í kirkjum.

Álit frá kirkjunevndini.

Frá lærara Daniel Danielsen í Seyrvági er komin umsókn um, at tingið syrgir fyri, at ovnar koma í allar kirkjur í føroyum, og at tingið av kirkjugrunninum vil útvega tann neyðturvuliga pening til at keypa ovnarnar

fyrir og af seta teir upp, meðan hann heldur, at kirkjufólkið sjálf vil leggja kol til og kynda upp í ovnunum.

Mann kann verða væl heltin um, at fólk vil royna at fáa sær varma í kirkjurnar á ein ella annan hátt fyri at gera tað meira fjálgt og meira hugbúgvaligt í teimum, og ivaleyst vil kirkjustýrið við somu vælvild síggja uppá eitt slíkt arbeiði, tá tað verður so tryggjandi gjørt, at ikki vandi verður fyrri eldi, — man má her minnst til, at allar kirkjurnar eru ótryggjaðar.

Tó heldur nevndin, at tað ikki er heimild til, at ein slíkur kostnaður kann koma uppá kirkjugrunnin, men má halda, at kirkjufólkið noyðist at hava umsorgan fyri, um tað ynskir at fáa varma í kirkjurnar.

So státt skal mælast til at svara umsøkjarinum:

Tinglð heldur seg ikki kunna játta umsóknina.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Prestaflutningur.

Allt frá figgjarnevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Præsterne paa Færøerne om Afløsning af Præsteskyds imod, at der tillægges Præsterne Befordringsgodtgørelse.

Med Andragendet følger en Erklæring fra Provsten over Færøerne, der tiltræder Andragendets Tanke. Hverken Andragendet eller Provstens Erklæring indeholder Oplysning om, hvor store Beløb man skønner nødvendige til Præsteskydsens Ophævelse, og hvorledes en Befordringsgodtgørelse omtrent skal fordeles. Forinden Lagtinget kan tage Stilling til Sagen, maa Udvalget sættes i Stand til at fremkomme med Forslag i saa Henseende, men paa Grund af det fremrykkede Tidspunkt vil disse Oplysninger ikke i Aar kunne afæskes Provsten og de færøske Præster. Man tiltræder derfor at Sagen udsættes og Landsnevndin bliver anmodet om at indhente ommeldte Oplysninger til næste ordinære Lagtingssamling.

Udvalget er enigt om, at det vil være meget ønskeligt, om Præsteskydsen kan ophæves.

Forslag.

- 1) Sagen udsættes til næste ordinære Lagtingssamling.
- 2) Landsnevndin anmodes om fra Provsten og de færøske Præster at indhente Oplysning om, hvor stort et Beløb hvert enkelt Pastorat anser for nødvendigt til Afløsning af Præsteskydsen indentor vedkommendes Omraade.
- 3) Færøernes Provsti anmodes om at udtale sig om de fra Pastoraterne udenfor Thorshavn fremkomne Forslag.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Lán til kirkjugrunnin.

Der foreligger i Aar som tidligere Aar flere Begæringer om Hjælp til Opførelse af nye Kirker. Dels er det til helt nye Kirker og dels til gamle Sognekirker, der er blevet faldefærdige og maa opføres af nyt.

Udvalget har ment det paakrævet at imødekomme disse Andragender i saa stort Omfang, at det vil kræve Midler, som Kirkefonden af sine ordinære Indtægter ikke kan udrede. Man skal dog her bemærke, at man ikke har kunnet imødekomme alle de foreliggende Andragender.

Kirkekasseudvalget har i den Anledning søgt Samraad med Tingets Finansudvalg og forelagt det Spørgsmaalet, om det ikke vil være nødvendigt at Kirkefonden optager et Laan for at sættes i Stand til at kunne efterkomme de foreliggende og efter Udvalgets Skøn berettigede Krav.

Finansudvalget har givet denne Tanke sin Tilslutning, og der blev under Forhandlingen fremdraget, at skulde Kirkefonden optage et Laan, vilde det formentlig være rettest at dette Laan blev saa stort, at Fonden deraf kunde afvikle sin Gæld til andre af Tingets Kasser ca. 50.000 Kr.

Man enedes om at søge optaget et Laan paa indtil 100.000 Kr. at forrente og afbetale i 10 Aar.

Kirkekasserne har efter det af Tingets Formand forelagte Forslag til Finansvedtægt for indeværende Aar en Indtægt af ca. 40.000 Kr., deraf vil ordentligvis kunne disponeres over ca. 20.000 Kr. til Opførelse af nye Kirker.

Der skulde derfor ikke kunne være nogen Betænkeligheder ved at optage et Laan af den nævnte Størrelse. Det vil som foran nævnt kunne frigøre Kirkefonden for al Gæld til andre Kasser, og Fonden vil, efter at Renter og Afdrag, samt hvad der ordentligvis gaar med til udvendigt Vedligehold af Kirker m. m. af sine Indtægter derudover aarlig kunne raade over et Beløb, der vil svare til, hvad det koster Fonden at opføre en Kirke om Aaret.

I Henhold hertil skal man tillade sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

- 1) Færø Amts Kirkefond søger optaget et Laan paa indtil 100.000 Kr. i Kreditforeningen af Kommuner i Danmark, Laanet at forrente og afbetale i 10 Aar.
- 2) Amtmanden anmodes om at foretage det nødvendige med Laanets Optagelse og paa Tingets Vegne underskrive Gældsbeviset.

Málið varð goymt til næsta ár.

Kirkjugarður í Kvívík.

Málið um nýggjan kirkjugarð í Kvívík varð goymt til næsta ár.

III. Fiskivinna, grind o. t.

Fiskivinna undir Grønlandi.

Álit frá fiskivinnunevndinni.

Da Loven om Adgang for Fiskerskibe til Fiskeri i grønlandske Farvande kun har været gældende for et Aar ad Gangen, har Tinget paany behandlet Spørgsmaalet om Adgang til Fiskeri ved Grønland.

Hvert Aar har denne Sag nu i en Aarrække været forelagt Tinget; angaaende Behandlingen sidste Aar henvises til Lagtingstidende 1930, Side 60. Lagtinget vedtog da at indgaa til Regeringen med Andragende om, at der blev givet Tilladelse til Fiskeri paa Søterritoriet ved Grønland, og saaledes, at Ministeren ogsaa bemyndiges til at give Tilladelse til enkelte Baadfiskere at drive Fiskeri i Fjordene. Man androg endvidere om Adgang til andre Havne end Færingehavnen.

Der udkom derefter Lov Nr. 148 af 28. April 1931 om Adgang for danske Fiskerskibe til Fiskeri i grønlandske Farvande, hvorefter Ministeren for Søfart og Fiskeri blev bemyndiget til at indrømme Tilladelse til Fangst, Fiskeri og Jagt i grønlandske Farvande for Tiden fra 1. Juni til 15. Oktober 1931, efter herom for hvert enkelt Tilfælde indgaaet Andragende og paa nærmere fastsatte Vilkaar langs Grønlands Vestkyst mellem 62° 40' og 65° 15' nordlig Bredde, udenfor den Linie, der forbinder de yderste Øer, Holme, Skær og Rev, saaledes som det nærmere fremgaar af et Loven vedhæftet Kort. Medens de tidligere Love kun tillod Fiskeri paa Strækningen fra ud for Haabets Ø mod Nord til Ravns Storø mod Syd, er denne Grænse nu flyttet et væsentligt Stykke mod Nord, og Udvalget udtaler sin Paaskønnelse heraf.

Derimod har Ministeriet ikke imødekommet Ønsket om, at Grænsen flyttes nærmere mod Land, saaledes at Fiskeri kunde finde Sted overalt paa Territoriet, bortset fra Fjordene. Udvalget mener stadig, at Grænsen maatte kunne flyttes nærmere mod Land, uden at der sker Skade for berettigede grønlandske Interesser, og at der under Hensyn til Fiskerigdommen ganske naturligt burde gives alle danske Statsborgere Tilladelse til Fiskeri paa Søterritoriet ved Grønland.

Der kan komme Aar, hvor der er rigelig Fisk indenfor den nu fastsatte Grænse og liden Fisk paa Bankerne, ligesom Fisken i Løbet af Sæsonen kan trække og synes at trække indover. Endvidere kan Væjrforholdene være saadanne, at Fiskeri er udelukket eller meget besværligt udenfor Grænsen, medens man kunde fiske i Læ af de yderste Øer, navnlig trænger Baadene, med hvilke der fiskes fra Skibene, ofte til at søge Læ.

I Aar har der deltaget 67 færøske Kuttere i Fiskeriet ved Grønland med en Besætning paa ca. 2000 Mand. Det er store Værdier, der saaledes er sat ind i dette Fiskeri.

Iøvrigt henviser Udvalget til, hvad der tidligere fra Lagtingets Side er anført, og andrager om, at der udstedes en ny Lov, og at Tiden for Tilladelsen forlænges fra 1. April til 15. Oktober.

Endvidere ansøger man om, at der forsøgsvis kan gives Tilladelse til at drive Fiskeri paa bestemte Strækninger i Fjordene med Baade med Færingehavnen og den nye Havn som Basis. Der er Mulighed for, at der ved saadant Fiskeri kunde skabes Indtægter for Dele af den færøske Befolkning, som ellers ikke deltager i Kutterfiskeriet.

Da Fiskeriet for en stor Del foregaar op mod Sukkertoppen og Holsteinsborg, og dette er saa langt mod Nord, at Afstanden fra Færingehavnen er betydelig, er det meget paakrævet og ønskeligt, at der gives Adgang til en Havn længere mod Nord som Støttepunkt.

Man har tidligere andraget om, at der gives enkelte Grønlændere Adgang til at deltage i Færingers Fiskeri i grønlandske Farvande; men dette Ønske vil man lade falde. Naar Grønlænderne iøvrigt beholder Eneret til Fiskeri i Fjordene, der udgør store Strækninger, foruden at de kan fiske paa den øvrige Del af Søterritoriet ved Siden af andre danske Statsborgere, maatte alt nødvendigt Hensyn være taget, idet det maa være Statens Opgave at skabe saa gode Levevilkaar som muligt for alle dens Borgere.

Forslag.

1. Lagtinget andrager om, at der udstedes en Lov, hvorefter Ministeriet bemyndiges til for Tiden fra 1. April til 15. Oktober at meddele Tilladelse til Fiskeri i grønlandske Farvande paa det Omraade, som omhandles i Lov af 28. April 1931, idet man dog ønsker, at Grænsen sættes nærmere Land, dog at Fjordene forbeholdes Grønlænderne, og saaledes at Ministeren ogsaa bemyndiges til forsøgsvis at give Tilladelse til enkelte Baadfiskere at drive Fiskeri paa bestemte Strækninger i Fjordene.
2. Lagtinget andrager om, at der foruden Færingehavnen gives færøske Fiskere Adgang til en Havn i Nærheden af Sukkertoppen eller Holsteinsborg med gunstige Besejlingsforhold og tilstrækkelig Plads til Opankring og Oplægning af Salt og lign. samt Fangst.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Lóg um fiskivinnulán.

Álit frá fiskivinnunevndini.

Ministeriet for Søfart og Fiskeri har tilsendt Tinget Særtryk af Lov for Færøerne Nr. 131 af 1. Juni 1929 med Tillæg af 11. Marts 1930 og oplyst, at Loven kun har Gyldighed til 31. Marts 1932, samt forelagt Spørgsmaalet om Lovens Fornyelse efter Udløbet af indeværende Finansaar.

Ifølge ovennævnte Lov er Regeringen bemyndiget til i hvert af de paagældende Finansaar af Stats-Laanefondens Midler at anvende indtil 500.000 Kr. til Udlaan til Anskaffelse af Fiskefartøjer samt til Ombygning eller Hovedreparation af og Indsættelse af Motorer i saadanne Fiskefartøjer. Endvidere er Regeringen bemyndiget til i hvert af Finansaarene at anvende indtil 150.000 Kr. som Udlaan til Anlæg af Fisketørringsanstalter, Isværker og Afkølingshuse.

Ved Skrivelse af 6. Juli d. A. til Landsnevndin har Amtet oplyst, at der i Finansaaret 1929—30 blev givet Tilsagn om 19 Laan til Anskaffelse af Fiskefartøjer til et samlet Beløb af 606.500 Kr. Heraf kom 12 Laan til et Løgtingslöindi 1931. 5

samlet Beløb af 326.900 Kr. til Udbetaling. Til Anskaffelse af Motorer og til Hovedreparationer blev der udbetalt 2 Laan med ialt 6.700 Kr. Til Anlæg af Fisketørrerier m. m. blev der udbetalt 100.000 Kr. I Finansaaret 1930—31 blev der givet Tilsagn om 31 Laan paa ialt 1.435.600 Kr., hvoraf 22 Laan kom til Udbetaling med 806.600 Kr. Til Anskaffelse af Motorer blev der udbetalt 5.000 Kr., Til Anlæg af Fisketørrerier m. m. blev der udbetalt 113.000 Kr. I indeværende Finansaar er der indtil 25. Juni givet Tilsagn om 13 Laan til Anskaffelse af Fiskefartøjer til ialt 987.000 Kr. Til Anskaffelse af Motorer er der givet Tilsagn om 2 Laan til ialt 9.500 Kr., og til Anlæg af et Fisketørreri et Laan til 15.000 Kr.

Udvalget, til hvilket Sagen er henvist, skal tillade sig at udtale:

Af de i ovennævnte Skrivelse af 6. Juli d. A. indeholdte Oplysninger fremgaar det, at der har været rigelig Brug for de bevilgede Beløb, og Udvalget skønner, at der stadig i de førstkommande Aar vil være Brug for lignende Beløb til fortsat Fornyelse af den færøske Fiskerflaade. Udvalget anser det derfor for paakrævet og nødvendigt, at Regeringen paany bemyndiges til i de kommende 3 Aar at anvende lignende Beløb som anført i Loven af 1929 til Fiskerilaan.

I 1929 (se Lagtingstidende 1929, Side 64) ansøgte Tinget om, at Bestemmelserne i Loven ændredes saaledes, at dersom den til Raadighed i et Finansaar værende Sum ikke fuldtud kom til Udbetaling, skulde den tiloversblevne Del af Summen stilles til Raadighed i de følgende Finansaar. Dette Andragende blev inødekommet ved en Bemærkning paa Finansloven. Lignende Bestemmelser har man haft i tidligere Love, saaledes i Lov Nr. 137 af 10. Maj 1915 § 1, og Udviklingen har vist, at det er nødvendigt at have en saadan Bestemmelse. Udvalget foreslaar derfor, at en saadan optages i den nye Lov.

Med Hensyn til Lovens Administration er Udvalget enigt med Ministeriet i, at Laanene fortrinsvis ydes til Anskaffelse af nye Skibe; men vedrørende gamle Skibe, som allerede findes paa Færøerne, og som maafe blive solgt indenfor Øerne, mener Udvalget, at Ministeriet maafe kunne yde i hvert Fald mindre Laan, forudsat at Skibstilsynet finder Skibene i forsvarlig Stand. Disse Skibe findes jo allerede paa Øerne, og det gælder om, at de udnyttes bedst muligt, saa længe de er brugelige, da de dog repræsenterer en vis Værdi. Saadanne Skibe maa ligesom andre lignende større Produktionsmidler undertiden skifte Ejer, og det er da af Vigtighed, at der kan opnaas passende Statslaan.

Forslag.

Tinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der søges udstedt en Lov for Færøerne, hvorefter der skaffes Bemyndigelse til i de 3 kommende Finansaar at anvende indtil 500.000 Kr. til Udlaan til Anskaffelse af Fiskefartøjer i hvert af Finansaarene og endvidere 150.000 Kr. aarlig til Anlæg af Fisketørringsanstalter m. m., saaledes, at Loven iøvrigt indeholder de samme Bestemmelser som Loven af 1929, dog at der indsættes en Bestemmelse om, at dersom den til Raadighed værende Sum ikke fuldtud kommer til Udbetaling i et Finansaar, stilles den tiloversblevne Del af Summen til Raadighed i de følgende Finansaar.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Fiskametaraskipanin.

Alit frá fiskivinnunevndini.

Lagtinget behandlede ifjor en Sag om Ansættelse af en Overvrager i Klaksvig og vedtog Indstilling til Ministeriet (se Lagtingstidende 1930, Side 69).

Sagen er ikke fremmet som vedtaget; men Ministeriet har tilsendt Lagtinget et Udkast til Forslag til ny Lov om Vragning af Fisk paa Færøerne og anmodet om en Udtalelse om Forslaget.

Dette gaar ud paa, at der kun skal være een Overvrager paa Færøerne, der ndnævnes af Kongen. Dernæst skal der ansættes Vragerkontrollører, beskikkede af Ministeriet, i Vaag, Trangisvaag, Klaksvig, Vestmannahavn og Thorshavn. Disse skal oppebære et aarligt Honorar, og Ministeriet angiver 2400 Kr. til hver. Merudgifterne ved Nyordningen skulde dækkes ved en Afgift af 5 Øre pr. Balle Klipfisk og 2 Øre pr. 100 kg Saffisk, som udføres fra Færøerne.

Der foreligger Udtalelser i Sagen fra Overvrageren for Thorshavn Distrik, fra Færøernes Købmandsforening, Føroya Fiskimannafelag og Færøernes Rederiforening, og disse Udtalelser indeholder anbefaling af Forslaget. Dog mener Føroya Fiskimannafelag, at Vragning af Saffisk ved Landing eller Salg indenfor Færøerne er unødvendig, og Færøernes Rederiforening fraraader, at Udgifterne ved Vragerkontrollørernes Løn skal afholdes af Fiskeexportørerne.

Udvalget, hvortil Sagen er henvist, er enigt om, at Princippet i Ministeriets Udkast med Hensyn til Ansættelse af Fiskekontrollører angiver den rigtige Retning for den bedste fremtidige Ordning, men mener, at man foreløbig kan indskrænke sig til Ansættelse af een saadan Fiskekontrollør i Klaksvig, medens iøvrigt den nuværende Ordning opretholdes.

Udvalget skal ikke indlade sig paa at behandle Spørgsmaalet om, hvorvidt Udgifterne ved den skitserede fremtidige Vragerordning helt eller delvis bør dækkes gennem en Afgift paa Fiskeu. Med de nuværende lave Fiskepriser vil det dog være en Byrde at belaste Fiskerierhvervet med en Udgift paa yderligere 11.000 Kr. Saavel Rederierne som Fiskerne er interesserede i, at Udgifterne holdes saa lave som muligt. Man indstiller derfor, at Udgifterne til den omtalte Fiskekontrollør i Klaksvig udredes af Statskassen, saaledes at disse Udgifter gaar ind under Statens almindelige Udgifter til Vragervæsenet paa Færøerne. Udvalget maa mene, at et Honorar paa 1500 Kr. aarlig maa være passende under Hensyn til, at Kontrolløren har Adgang til anden Fortjeneste.

Forslag.

Lagtinget andrager om, at der ansættes en af Staten lønnet Fiskekontrollør i Klaksvig som angivet i Betænkningen.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Fiskametaralønin.

Alit frá fiskivinnunevndini.

Færøernes Rederiforening andrager om, at Vragerlønnen nedsættes, og oplyser, at Fiskevragernes Løn er dobbelt saa stor som almindelig Dag-

løn. Det er en Forudsætning, at en Vrager skal vrage mindst et bestemt Kvantum pr. Time, men dette viser sig vanskeligt eller ugørligt. Fiskepriserne har været stærkt faldende, og Fiskeridriften har medført betydelige Tab. Man mener derfor, at Omkostningerne maa søges nedbragt, og som et Led heri vil Nedsættelsen af Vragelønnen være.

Udvalget skal bemærke:

Arbejdsregulativ for Vragerne af 22. April 1913 fastsatte første Gang Lønnen for Vragerne paa Færøerne. Bestemmelserne blev ændret ved Bekendtgørelse af 11. Februar 1918, 14. November 1919 og 30. December 1921. Ifølge sidstnævnte Bestemmelse skal der for hver Time ydes Betaling, svarende til det dobbelte af den paa Vragerstedet gældende Timeløn for Losnings- og Ladningsarbejde. Dog skal Vragerne præstere Vragning af mindst et bestemt Kvantum.

Vragelønnen har herefter i Hovedtrækkene været følgende:

Vragelønnen.

1913:	50 Øre	pr. Time	altid, ogsaa	Natarbejde	og	Helligdage.
1918:	75	"	fra Kl. 6—9	Aften, 1 Kr.	derefter	og Helligdage.
1919:	100	"	"	6—6	—	150 Øre fra 6—9 Aften, 200 Øre derefter og Helligdage.
1921:	200	"	"	6—6	—	300 " " 6 Aften til 6 Morgen og Helligdage.
1931:	180	"	"	6½—5	—	270 " efter Kl. 5, 360 Øre Helligdage efter Kl. 9 Fm.

Ifølge Oplysninger meddelt Udvalget, har Arbejdslønnen de paa-gældende Aar været følgende:

Arbejdslønnen.

1913:	25 Øre	pr. Time.
1918:	60	" " — (Kl. 6—6), 75 Ø. Kl. 6—9, 1 Kr. derefter og Helligdage.
1919:	60	" " — (Kl. 6—6), 100 " Kl. 6—6 Morgen, 180 Ø. Helligdage.
1921:	100	" " — (Kl. 6—6), 150 " Kl. 6—6 Morgen, 150 Ø. Helligdage.
1931:	90	" " — (Kl. 6½—5), 135 " efter Kl. 5, 180 Øre Helligdage efter Kl. 9 Fm.

Saltfiskepriserne har de tilsvarende Aar været følgende:

Saltfiskeprisen.

1913:	ca. 29 Øre	pr. kg.
1918:	" 76	" " "
1919:	" 77	" " "
1921:	" 55	" " "
1931:	" 20	" " "

Et Mindretal (Mitens og Zacharlasen) skal anføre:

Det vil ses, at Vragelønnen siden 1913 er steget til næsten det 4 dobbelte. Arbejdslønnen har været underkastet en noget lignende Stigning,

men Stigningen af Vragelønnen mærkes mere med Hensyn til Omkostningerne, idet Vragelønnen er dobbelt saa stor som Arbejdslønnen.

Medens Fiskepriserne i 1918 og 1919 var ca. 3 Gange saa høje som i 1913, faldt de derefter noget i 1921 og er nu betydeligt lavere end i 1913.

Vragningen af et Skippund Saltfisk anslaaes at koste ca. 20 Øre, og Fisken skal derpaa paany vrages, naar den udføres som Klipfisk, og Udgifterne til Vragning er med de nuværende lave Priser derfor et Omkostningsheløb, som der maa regnes med.

Det er givet, at Fiskeridriften i de sidste Aar har haft vanskelige Kaar at arbejde under paa Grund af de stærkt faldende Priser, og Rederiene har lidt betydelige Tab. Samtidig er Fiskernes Fortjeneste, der udgør en Andel af Bruttofortjenesten, faldet betydeligt, og det er derfor saavel i Rederiernes som i Fiskernes Interesse, at Omkostningerne ved dette Færøernes Hovederhverv nedbringes, hvor det er muligt og forsvarligt.

Mindretallet maa derfor mene, at Fiskevragerne paa samme Maade, som de har faaet Tillæg til deres Løn under opadgaaende Tider, maa kunne bære en Nedsættelse i nedadgaaende Tider i Lighed med, hvad man paa andre Felter er nødt til at gøre for at spare paa Omkostningerne.

Naar henses til den Fortjeneste, som en Fisker faar, og til at Vragelønnens Nedsættelse er et Led i Arbejdet for at skaffe Fiskerne bedre Pris og dermed større Fortjeneste, mener Mindretallet, at en Timeløn af f. Eks. 50 % over den almindelige Timeløn under de foreliggende Forhold maa være en passende Betaling, og man foreslaar derfor, at der foretages en Ændring i nævnte Retning.

Et Mindretal (Joan H. Joensen og A. Samuelsen) skal udtale, at Vragelønnen i 1921 er fastsat til en Betaling, svarende til det dobbelte af Timelønnen for Losningsarbejde. Der er derved bestemt et vist Forhold mellem Vragelønnen og almindelig Arbejdsløn saaledes, at Vragelønnen vil stige og falde med den almindelige Arbejdsløn. Mindretallet mener ikke, at der foreligger Forhold, der nødvendiggør Ændring i den ovennævnte bestaaende Ordning. Man ønsker at fremhæve, at Bestemmelsen i det gældende Regulativ efter Mindretallets Mening bør forstaas og fortolkes saaledes, at Vragelønnen beregnes i Forhold til den almindelige Løn paa det Sted, hvor Vragningen finder Sted uafhængigt af, hvor Vragerne er bosat.

Et Mindretal (Viðstein) kan fuldtud tiltræde, at der er Nedgangstider, og Arbejdslønnen er efter Mindretallets Mening ogsaa faldet betydeligt i den sidste Tid, samt har man enkelte Steder taget særligt Hensyn til Fiskearbejde ved de sidste Lønoverenskomster. Men at nedsætte Vragelønnen, som ifølge gældende Lov er en 100 % Lønsats, vil efter Mindretallets Mening kunne medføre, at vor fremragende Fiskekvalitet udsættes for daarligt Omdømme. Dette vil, særligt i Nedgangstider, med svingende eller svigtende Markedsforhold være en farlig Skraaplan at komme ind paa i Lovgivningen, der skal beskytte vor Hovedexportvare. Dog skal Mindretallet anføre, at det har vakt berettiget Misforhold paa sine Steder her paa Øerne, hvor der ikke har eksisteret nogen kontraktmæssig Lønsats — og Arbejdslønnen har været minimal — at en Vrag fra en anden Plads, hvor der findes kontraktmæssige Lønforhold, har faaet mere Løn end den stedlige Vrag. Her er der opstaaet et Misforhold, som bør rettes saaledes, at samtlige Vragere kan blive ligestillede.

Mindretallet kan derfor tilraade, at Vragerne ved Dagarbejde, Overtidarbejde, Nat- og Helligdagsarbejde erholder det dobbelte af en Løn, beregnet som Gennemsnittet af den almindelige Timeløn paa de Steder, hvor der er oprettet Overenskomster.

En saadan Ordning vil efter Mindretallets Skøn være mere retfærdig

end udelukkende at tage Sigte paa at gennemtvinge en Nedskæring af Lønforholdene paa de Steder, hvor Organisationerne har opnaaet Overenskomst med Arbejdsgiverne om kontraktmæssige Lønsatser.

Det fremgaar endvidere af en Skrivelse fra Vragere i Suderø Syssel, at Vragerstillingen stiller store Fordringer til sine Udøvere, og at der paa hviler disse et stort Ansvar, er alle enige om.

Disse Udtalelser tiltrædes sikkert af Fiskevragere paa andre Steder, hvor der findes Arbejderorganisationer. Mindretallet vil derfor stille Forslag om, at Vragelønnen reguleres saaledes som foran anført.

Forslag.

1. Fra Mindretallet Mitens og Zachariasen:

I Arbejdsregulativ for Fiskevragere paa Færøerne Nr. 542 af 30. Decbr. 1921 § 5 ændres Ordene: „Betaling svarende til det dobbelte af“ til følgende:

„Betaling 50% over.“

II. Fra Mindretallet (Viðstein):

Vragernes Løn reguleres saaledes, at denne bliver det dobbelte af en Gennemsnitsløn af de paa Færøerne gældende overenskomst-mæssige Lønsatser, for henholdsvis Dagarbejde, Overarbejde, Nat- og Helligdagsarbejde.

Uppskotið frá Mitens og Zachariasen samtykt við 13 atkvøðum.

Lån til fiskiskip.

Álit frá flggjarnevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Fiskeskipper Samuel Jacob Olsen, Tofte, Ejeren af Kutter „Gunhild“, om et Laan fra Lagtinget med 2. Prioritet i dette Fartøj, idet Ansøgeren i 1929 købte Kutteren, haabende at han kunde faa et mindre Fiskerilaan af Stats-Laanefonden efter gældende Lov, men dette Laan er nægtet ham. —

Udvalget skal oplyse, at Andrageren i enhver Henseende er kvalificeret til at faa Fiskerilaan. Naar hans Andragende om saadant Laan desuagtet er afslaaet, formenes det at være paa Grund af, at Ministeriet ikke mere vil yde Laan paa gamle Fiskerskibe, selv om de er nok saa stærke og sødygtige. Udvalget finder, at Indførelsen af denne Praksis — Loven kræver det ikke direkte — er rimelig og hensigtsmæssig overfor gamle Skibe, som fra Udlandet ønskes indført til Færøerne, men anvendt overfor de allerede indførte Fartøjer medfører det en Fare for, at en stor Del af den færøske Fiskerflaade bliver usælgelig i Mellemland paa Færøerne, selv om Fartøjerne er gode nok og gennem store Pengesofre er fornyede, naar blot de er byggede paa et Tidspunkt, som Ministeriet mener ligger for langt tilbage i Tiden. Det er rimeligt, at man paa et ældre Skib ikke kan opnaa saa store Laan som paa et nyere Skib.

Lagtinget raader ikke over Midler til Udlaan i dette Øjemed og vil

derfor ikke kunne bevilge Andragendet, til Trods for at man baade anser Laantageren for særdeles vel kvalificeret til at faa Laan, og det paagældende Fartøj udmærket Pant for et Laan af den ansøgte Størrelse. Udvalget foreslaar, at Lagtinget udtaler dette overfor Fiskeri-Ministeriet og anbefaler, at det ansøgte Laan ydes af Stats-Laanefonden. —

Forslag.

- 1) Med nærværende Betænkning Indsendes Andragende fra Skibsfører Samuel Jacob Olsen, Tofte, til Ministeriet for Søfart og Fiskeri, idet Tinget anbefaler, at det ansøgte Laan ydes paagældende af Statslaanefonden imod 1. Prioritets Panteret i Kutter „Gunhild“.
- 2) Underretning herom gives Andrageren.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Broytan av trolaralógini.

Áttil frá fiskivinnunevndini.

P/f Ísfelagið, Tórshavn, søkir um, at lóg nr. 90 av 1. aug. 1925 um bann móti at fiska við troll á sjómarkinum verður broytt, so tað verður loyviligt at fiska við skovlivod (Ottertrolli).

Nevndin má halda, at tað er beint, at vinningur kann vera við at fiska við tálkum reiðskapi, men hinimegin eru mangir, ið halda, at tálk fiskivinna inni á firðinum ger stóran skaða. Fiskivinna við skovlivod er bannað á sjómarki Íslands, og í Danmark er tálk fiskivinna bert loyvilig, tá meskustøddin hægst er 30 knútar pr. metur, og tá skovlirnar ikki eru meiri enn 1,1 m², og bert um dagin. Við strendirnar kann hesin reiðskapur verða nýttur, tá ikki bann er sett í samtyktum.

Í firðum, har breiddin av munninum er minni enn 30 kilom., og í smølum sundum er tað bannað at nýta skovlivod, uttan tá tað er gjørt loyviligt í samtykt.

So státt, heldir nevndin, at tað er neyðugt at spyrja organisatiónirnar um, hvat tær halda.

Uppskot.

1. Málið verður sent Føroya Fiskimannafelag og Føroya reiðarafelag til umhugsan.
2. Málið verður goymt til næsta ár.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Lán uppá klipfisk.

Álitt frá fíggjarnevndini.

Føroya fiskaútflutningsfelag har andraget om, at Lagtinget vil garantere for et Laan til enten de enkelte Fiskekøbmænd, der trænger til et midlertidigt Laan paa færdigvirket Klipfisk, eller til Foreningen, der saa igen skulde fordele Beløbene til de forskellige. Der anføres, at Fiskekunderne har været meget tilbageholdne grundet paa de vanskelige politiske Forhold i Spanien, og Prisen har været saa lav, at Salg har medført Tab for Sælgeren. Man forventer, at der senere paa Efteraaret skal blive mere Efterspørgsel og dermed højere Priser; men da Købmændene staar overfor store Udbetalinger for Salt og Proviant o. l., tvinges de let til at sælge Fisken til altfor smaa Priser for at skaffe Penge. Man andrager derfor om, at Lagtinget yder den omtalte Garanti, saaledes at Købmændene kan faa et Forskud paa f. Eks. 10 Kr. pr. Balle Klipfisk. Beløbet skulde tilbagebetales, efterhaanden som Fisken bliver solgt. Det anføres, at et Beløb paa 300.000 Kr. vilde være en god Hjælp.

Udvalget har haft Samraad med Bestyrelsen for Føroya fiskaútflutningsfelag og med Repræsentanter for Føroya Banki. Udvalget maa nære stor Betænkelse ved at afgive en saadan Garanti af mange forskellige Grunde; men under de foreliggende ekstraordinære Forhold har Udvalget dog ment at maatte gaa med hertil.

Da en Del Fiskeexportører ikke er Medlemmer af den ovennævnte Forening, vil man tilraade, at der garanteres for indtil 275.000 Kr. til Laan til Medlemmer af Foreningen og indtil 25.000 Kr. til Laan til andre. Ansøgningerne fra Medlemmer af Foreningen maa være indkomne inden den 4. September d. A. og for de andres Vedkommende inden den 10. September d. A.

Udvalget foreslaar derfor, at Andragenderne bliver gennemgaaet og overvejet af Lagtingets Formand med Bistand af Útflutningsfelagiðs Formand og en af Banken valgt Repræsentant. Derefter foreslaar man, at Tingets Formand skal afgøre, hvorvidt der skal ydes Laan og hvormeget, samt Betingelserne for Laanet, dog saaledes, at der ikke ydes over 200 Kr. pr. Ton Klipfisk.

Laanene ydes de enkelte gennem Føroya Banki, saaledes at Tingets Formand paa Tingets Vegne skal være bemyndiget til at give Garantierklæring overfor Banken og sørge for Udstedelse af Forskrivninger og saa vidt muligt sørge for, at der gives Haandpant som Sikkerhed for Laanene eller anden betryggende Sikkerhed. Laanene forrentes med almindelig Bankrente og tilbagebetales senest inden Nytaar og under alle Omstændigheder, saa snart som vedkommende Fisk er solgt. I særlige Tilfælde kan Tingets Formand give en kortere Udsættelse, saafremt Fisken ikke er solgt inden Nytaar. Omkostningerne ved Tilsyn med Fisken etc. afholdes af Laantageren, og ved Ydelsen af Laanet tilbageholdes 1 % til Sikkerhed for Betalingen af disse Omkostninger. Lagtingets Formand bemyndiges løvrigt til at foretage alt fornødent.

Ansøgninger fra andre end Medlemmer af útflutningsfelagið indkal-des ved Bekendtgørelse i Avlserne.

Laantagerne skal forpligte sig til, at Fisken kan sælges underhaanden, men kun med Lagtingets Befuldægtigedes Samtykke, og Salgskontrakten maa kun oprettes med dennes Samtykke, og Køberne underrettes om, at der er givet Sikkerhed i Fisken.

Man har faaet oplyst, at paa Island ydes der som Laan paa færdigvirket Fisk 45 Kr. pr. Skpd. stor Fisk og 35—40 Kr. pr. Skpd. mindre Fisk, og at Laantagerne maa give Pant i vedkommende Parti Fisk.

Forslag.

Lagtinget garanterer overfor Føroya Banki, Thorshavn, for Laan paa indtil ialt 300.000 Kr., som efter Anmodning fra Lagtingets Formand paa Tingets Vegne maa ydes Fiskeexportører, dog ikke over 200 Kr. pr. Ton Klipfisk, som vedkommende maa ligge med, og iøvrigt paa de ovenfor nævnte Vilkaar. Tingets Formand bemyndiges til at underskrive paa Tingets Vegne nødvendige Dokumenter og til iøvrigt at foretage alt fornødent.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Studningur til Føroya fiskaútflutningsfelag.

Alt frá figgjarnevndini.

Føroya fiskaútflutningsfelag andrager i Skrivelse af 27. Juli d. A. om, at der af de Midler, som Lagtinget raader over, maa bevilges Foreningen et Beløb til Rejser, dels for at søge nye Markeder for vor Fisk, Saltfisk saavel som Klipfisk, og dels for at undersøge Forholdene paa de gamle Markeder. — Foreningen har sendt en Mand til Amerika og en til Spanien og Portugal for at arbejde for Salg af henholdsvis Saltfisk og Klipfisk og andrager om, at Tinget vil bevillge et Beløb, der nogenlunde vil dække Foreningens Udlæg til disse to Mænd, og som anslaaes til ca. 6000 Kr.

Samtidig med at andrage om en Bevilling, særlig for at kunne dække de Beløb, som medgaar for at udsende ovenomhandlede to Mænd, andrager Foreningen om, at der maa tilstaas dem en aarlig Bevilling for at kunne arbejde videre med i Fremtiden. —

Det oplyses i Andragendet, at Føroya útflutningsfelag omfatter samtlige betydelige Fiskeproducenter, der har dannet en Sammenslutning for at arbejde for bedre Salgsmuligheder for Fisken, der i de sidste Aar er faldet saameget i Pris, at det er meget vanskeligt at opretholde Kutterfiskeriet og Fisketilvirkningen. —

Fiskeriet er, som Forholdene hidtil har udviklet sig, vor vigtigste og altbeherskende Næringsvej, og Udvalget mener derfor, at Tinget i det foreliggende Tilfælde bør træde støttende til, og vil man nedenfor stille Forslag herom.

Udvalget mener ogsaa, saaledes som Forholdene med Salg af Klipfisk og Saltfisk ligger, at Staten bør understøtte de Forsøg, der gøres for at skaffe Markeder for Salg af Fisken, og vil man anbefale Føroya fiskaútflutningsfelag til Statsstøtte med nævnte Formaal for Øje.

Man forudsætter, at de interesserede Erhvervsorganisationer Føroya Fiskimannafelag og Færøernes Rederiforening ogsaa vil yde Støtte til Føroya Fiskaútflutningsfelag i foran anførte Anledning.

Forslag.

- 1) Af Amtsfonden bevilges Føroya Fiskaútflutningsfelag et Beløb af 4000 Kr. til delvis Dækning af Udgifterne ved Udsendelse af 2 Mand til Amerika og Spanien-Portugal for at arbejde for Salg af henholdsvis Saltfisk og Klipfisk.
- 2) For Aaret 1932 bevilges Føroya fiskaútflutningsfelag af Amtsfonden et Beløb af 3000 Kr. som Støtte til Udsendelse af Mænd med det Formaal for Øje at arbejde for Salg af Fisk.
- 3) Tinget anbefaler, at der af Statskassen ydes Støtte til Føroya Fiskaútflutningsfelag, saaledes som under Pkt. 1 og 2 anført.
- 4) Afskrift af nærværende Betænkning tilstilles Føroya fiskaútflutningsfelag.
- 5) Beretning fra útflutningsfelagiðs Udsendinge om de af dem foretagne Rejser tilstilles Lagtinget.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Studningur til sølu av fiski til Cuba.

Uppskot frá flggjarnevndini:

Der bevilges et Beløb af 700 Kr. til N. S. Johannesens Eftf. i Thors-havn til Indkøb og Forsendelse af 25 Kasser a 46 kg netto af forskellig færøsk Mellemfisk, at levere som Prøvesending i Konsignation til Cuba, imod at Tinget modtager det indvundne fra Afregningen for Sendingen, dog ikke over 700 Kroner, og mod, at Andrageren tilpligtes at give Tinget en Redegørelse for Resultatet af Salget. — Beløbet udredes af økonomisk Fond mod Kvittering af Andrageren.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Studningur til útflutningsroynd av fiski.

Udpskot frá flggjarnevndini:

Der svares N. S. Johannesens Eftf., Thorshavn, at Tinget ikke finder tilstrækkelig Anledning til at yde Forskud paa en Prøvesending af 25 Kasser Klipfisk til A/S. Th. Øverland, Kristiansund. —

Samtykt við 17 atkvøðum.

Royndur at smelta livur umborð.

Álit frá flggjarnevndini.

Ingeniør A. Nyberg af København andrager i Skrivelse af 23. Maj d. A. om en økonomisk Støtte paa 3000 Kr. til et Forsøg, som under Som-

merfiskeriet vil blive foretaget med et af ham konstrueret Afsmeltningsapparat for Torskelever, som i et Antal af 3 Stykker vil blive installeret i 3 færøske Fiskefartøjer.

Andrageren oplyser, at han gennem en Aarrække har beskæftiget sig med at fremstille det forannævnte Apparat, og at det nu er lykkedes ham at konstruere et saadant Apparat, der med Held er gennemprøvet under Kontrol af Fuldmægtig i Fiskeridirektoratet A. Strubberg og fhv. Inspektør i Grønland O. Bendixen; deres Erklæring er vedlagt Sagen.

Andrageren oplyser endvidere, at han har ladet fremstille 3 Apparater, som han er rejst til Færøerne med, og som han demonstrerer Brugen af overfor Kutterejere og Skibsførere. Det er derefter Hensigten som foran nævnt at lade de 3 Apparater installere ombord paa Fartøjer, hvori Ejere og Førere forpligter sig til at føre indgaaende Optegnelser over Forsøgenes Resultater ombord.

Andrageren anfører, at det Beløb, der er nødvendigt for ovennævnte Plans Gennemførelse er 7000 Kr. Heraf tilskydes ad privat Vej 2000 Kr.; fra Fiskeridirektoratet er modtaget et Tilskud paa 2000 Kr., og Andrageren søger derefter om Tilskud fra Tinget for de resterende 3000 Kr.

Andrageren meddeler, at det er en Selvfølge, at Forsøgene ikke skal koste de respektive Kutterejere noget for Brug af Apparaterne, og at den ved Forsøgene indvundne Tran skal tilfalde dem. —

I Skrivelse af 16. Juni d. A. meddeler Andrageren, at de 3 nævnte Apparater er blevet installeret i følgende færøske Fartøjer:

„Saint Expedit“ af Thorshavn, „Magicienne“ af Vestmanhavn og „Norðfarið“ af Vaag.

Efter at de 3 nævnte Fiskefartøjer er kommet tilbage fra Grønlandsfiskeriet, har Udvalget konfereret med Førerne af Fartøjerne og har herunder faaet oplyst, at for „Magicienne“s Vedkommende er Forsøget faldet fuldt tilfredsstillende, saaledes at der ombord i dette Fartøj er smeltet 6300 l Levertran gennem Apparatet. — Det oplyses, at Apparatet har været i Stand til at affage og smelte omtrent al Leveren af en Fiskemængde paa 130.000 Torsk.

Hvad „Saint Expedit“ angaar, har man faaet oplyst, at dette Fartøj i Begyndelsen af Grønlandsfiskeriet brugte Apparatet med godt Resultat. Til at producere 50 l Levertran blev anvendt 12 l Petroleum, men da Skibet kun havde et forholdsvis mindre Kvantum Petroleum ombord, maatte Produktionen indstilles, efter at der var samlet 14 Fade Tran. Føreren mener, at der ikke vil være Plads til Apparatet ombord i de mindre Kuttere.

Fra „Norðfarið“ har man hidtil ikke kunnet faa nogen Oplysninger. —

Et Flertal (J. H. Joensen, Nolsøe, A. Samuelsen og Dam) mener, at Tinget, saaledes som Sagen foreligger, bør støtte Andrageren med et Tilskud som et Led i de Bestræbelser, der fra Tingets Side ydes til Ophjælpning af Fiskeridriften.

Et Mindretal (Niclasen, Patursson og Winther) ønsker ikke at fremsætte Forslag. —

Forslag (fra Flertallet):

Som Tilskud til Forsøg med et af Ingeniør A. Nyberg af København konstrueret Afsmeltningsapparat for Torskelever bevilges ham af Amtsrepartitionsfonden et Beløb af 1000 Kr., mod at Tinget faar Beretning om de i Aar foretagne Forsøg ombord i de foran i Betænkningen nævnte 3 Fiskefartøjer.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Studningur til fiskivinnu.

Álit frá fíggarnevndini.

Í 1930 (Løgtingsliði, bls. 71) samtykti tingið at veita 5000 kr. til landsnevndina til studning viðvíkjandi fiskivinnu.

Í brævi av 15. juli í ár sigur Edw. Mitens, tingmaður, frá, hvussu hesin peningur er nýttur. Hann mælir til, at tingið játta 5000 kr. til hetta endamál fyri 1932.

Nevndin veit, at ymiskar umsóknir verða í komandi ári, fiskivinnu viðvíkjandi, og skal tí mæla til, at tingið játta 5000 kr. til tilíkt endamál.

Uppskot.

Tingið játta úr amtsgrunninum upp til 5000 kr. til landsnevndina til studning til fiskivinnu.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Studningur til útflutning av ferskum fiski.

Álit frá fíggarnevndini.

Samvinnufelagið Ísvirki hevur í brævi, dagssett 4. í h., borið mál inná tingborð um at tryggja ein part av einum møguligum tap við útflutningsroyndum við ferskum fiski sum eina ábót fyri prislíkindini fyri okkara útróðramenn í heyst og vetur.

Í umsóknini greiðist frá, at ætlanin er at skipa royndina soleiðis, at flytifarið „Th. Stauning“ skal verða liggjandi í Havn fyri at keypa útróðrabátafisk frá norðanfjæðramonnum.

Um borð í flytjarinum eru kassar og ísur. Ætlanin er at lata størri hóskandi far, um tað ber til at fáa fatur í telm, liggja við ísi og køssum á teim plássum, ið liggja ov langt frá Havnini fyri at koma hagar av útróðrum. Útróðramenn í hesum plássum kunnu so lata fiskin til nevndu goymslufør, har fiskurin verður ísaður í kassar. Tá so goymsluførin hava fingið farn, sígla tey til Havnina við fiskinum.

Í Suðuroynni hava fiskimennirnir høvi til at fáa fiskin ísaðan í kassar og goymdan í Ísvirkinum, til flytifarið tekur hann á niðurferð til marknaðin.

Málið var framlagt tann 6. í h. og til 1. viðgerð 8 í sama og varð tað víst til fíggarnevndina.

Nevndin er á einum máli við umsóknarfelagið, at sum nú er stutt, vildi tað komið væl við, um í hvussu er ein stórir partur av Føroya fiskimonnum kundi fingið ikki bert meiri fyri fiskin enn teir fáa nú, men eisini fingið hann umsettan í peningi við tað sama.

Við ísaðum ferskfiski eru viðurskiptini soleiðis, at umsetingin er skjót og kontant. Hetta er nógv vert, serliga í peningatrængum tíðum, og kundi fiskaprísurin veri ein góðan mun betri enn núverandi saltfiskaprísir, varð nógv vunnið fyri okkara fiskimenn, um teir kundi sloppið av við heyst- og vetrarfiskin í ferskum skili og fingið hann goldnan kontant.

Nevndin gongur út frá sum givið, at umsóknarfelagið annaðhvørt sum í umsóknarbrævinum skotið upp ella á annan hátt roynir at keypa fisk alla staðni har ið er komandi fram at, og goymslurúm eru fyrí kassar og ísl.

Viðvíkjandi prísinum, sum kann væntast, er illt at siga nakað avgjört. Tær eru høgir viðhvørt, men so eru tær aftur á móti til aðrar tíðir reiðiliga lágar. Kortini tykist tað at vera so, at ferskfiskaprisirnir eru hægst um veturin og heysti, og skuldi tað tí soleiðis marknaðinum viðvíkjandi verið góð tíð nú at gjørt eina roynd við útflutningi av ferskum fiski.

Soleiðis statti heldur meirilutn í nevndini, at tingið eigir ikki at bera seg undan at vera við til at styðja royndir við útflutningi av ferskum fiski í vetur.

Ein minnilutur (J. Patursson og N. Niclasen) seta einki uppskot fram.

Ein meirilutur (A. Samuelsen, J. H. Joensen, G. Winther og P. M. Dam) seta fram hetta

Uppskot:

1) Til rindan til útróðramenn fyrí fisk til ísfiskaútflutningar í vetur við m/s „Th. Stauning“ lænir Løgtingið „Andelsselskabet Ísvirki“ Kr. 5000 — fimm túsund krónur — ið skulu afturrindast fyrí hvørja útflytingaferð til landsnevndina, tá fiskurin er seldur, tó við einum frádrótti av tí, sum ísur, kassar, savning av fiskinum til flytifarið, innkeypsprísur, útreiðslur av fiskinum í útláðinum, oljubruk til flytifarið fyrí túrin tilsamans í peningi er meira enn marknaðurin gevur.

2) Við hvørt nýtt innkeyp av fiski til útflytingar við m/s „Th. Stauningi“ kann felagið fáa tær 5000 krónurnar ella tað, ið er eftir av teim, útbetaltar av landsnevndini.

3) Formaður tingsins verður biðin um best møguliga at sikra tinginum tann pening sum nevnt í punkt 1 og 2 við sikkurheit í tí peningi, sum innkemur við salg av fiskinum, aðrenn peningurin verður goldin „Ísvirkinum“.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Bann móti innflutningi av gomlum skipum.

Álit frá fiskivinnunevndini.

Málið varð hjør goymt til í ár (sí tingtíðindi 1930, síðu 71).

Tað er gjøgnum fiskivinnuráðharran upplýst, at tilíkt bann ikki er í Danmark, Svøríki, Finnlandi, Onglandi, Fraklandi, Hollandi, Týsklandi og Belgien.

Í Noreg er forboð móti at keypa skip yvir 20 ára gomul frá útheiminum, men tó er loyviligt at keypa eldri fiskiskip og skip av 100 tons stødd ella minni, tó at tær eru meir enn 20 ára gomul, um skipasýnið heldur tær eftir sýn vera heilt álitandi góð.

Av tí, at Føroyingar nú tykjast at byggja nógv ný skip og ikki at keypa gomul skip, og tað í øðrum londum ikki yvirhøvur tykist at verða sett tilíkt forboð, mælir nevndin til at samtykkja hetta

Uppskot.

Tingið heldur ikki verða neyðugt fyri tíðina, at bann verður sett móti innflutningi av gomlum fiskiskipum.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Læðkan av vørugjaldi fyri klipfisk.

Álit frá ymsamdlanevndini.

Amtet har forelagt Tinget Sagen. Det fremgaar af denne, at Saltfisk undertiden oplosses i Midvaag og tilvirkes til Klipfisk, hvorefter denne forsendes til Tveraa og derfra exporteres til Udlandet. Ifølge de gældende Havnereglementer kommer Flsken til at bære fuld Havneafgift saavel i Midvaag som i Tveraa. Der foreligger Andragende om, at Afgifterne det paagældende Sted nedsættes. Forstanderskabet i Midvaag udtaler, at der er noget, der taler for en Nedsættelse i saadanne Tilfælde; men da Havnen giver Underskud, mener man, at det maa være Lagtinget, der tager Bestemmelse, om en saadan Nedsættelse skal finde Sted. Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor udtaler sig i lignende Retning.

Udvalget mener, at det gælder om, at de offentlige Udgifter, der hviler paa Fiskeri, bør nedsættes, saa langt det er muligt, og foreslaar, at Havneafgifterne i det foreliggende Tilfælde nedsættes saavel i Tveraa som i Midvaag til det halve. De paagældende Beløb kan ikke være af stor Betydning for Havnens Drift.

Forslag.

Tinget indstiller, at Afgiften paa Klipfisk i det i Betænkningen omhandlede Tilfælde og lignende Tilfælde nedsættes til det halve af det ved Reglementerne fastsatte Beløb.

Samtykt við 22 atkvøðum.

Ríkisstudningur til motorbátatryggingarfeløg.

Álit frá fiskvinnunevndini.

Færøernes gensidige Forsikringsforening for Motorbaade til Fiskeribrug og Suderø Flskeritforsikring har henvendt sig til Tinget og meddeit, at det af Staten bevilgede Tilskud til Foreningerne udløber ved indeværende Finansaars Slutning, og at man anser det for nødvendigt, at der endnu i en Aarrække ydes Statstilskud. Foreningerne andrager derfor om, at Tinget vil anbefale Andragende om Fornyelse af en 5-aarig Bevilling paa 4000 Kr. aarlig til Foreningerne.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, skal udfale:

Der foreligger Eksemplarer af Foreningernes Love og Oversigt over Foreningernes Regnskabsforhold for Suderø Fiskeriforsikring for Aarene 1926—29 og for Færøernes gensidige Forsikringsforening for Motorbaade til Fiskeribrug for Aarene 1926—30. Heraf fremgaar, at det gennemsnitlige Antal Motorbaade, der har været forsikrede i Suderø Fiskeriforsikring andrager 61 Fartøjer med en Assurancesum af Kr. 364.675. I Skadeserstatning er der udbetalt i 4 Aar af nævnte Forening Kr. 14.557.10. For Færøernes gensidige Forsikringsforening har det gennemsnitlige Antal Fartøjer været 73 og Assurancesummen 356.558 Kr. og i Skadeserstatning er der udbetalt i det paa-gældende Tidsrum Kr. 18.713.92. Det fremgaar af Regnskaberne, at Foreningernes Reservebeholdning ikke er stor i Forhold til de forsikrede Værdier.

Sysselmanden for Vaagø Syssel og Sysselmanden for Suderø Syssel anbefaler begge, at der ydes Foreningerne fortsat Statstilskud. Politimesteren anbefaler ogsaa en ny 5-aarig Bevilling, dog bemærker han, at Bestemmelsen i Vedtægterne om, at den Forsikrede ved Forsikring andetsteds taber al Ret overfor Foreningerne, synes at være uheldig. Nærværende Udvalg er af samme Opfattelse og mener, at Foreningerne bør ændre denne Bestemmelse, saaledes at der ogsaa kan tegnes Forsikring andet Steds med Hensyn til Fartøjer af større Værdi.

Der findes paa Færøerne et ret stort Antal Motorbaade. I de sidste Aar har Fiskeriet med saadanne Motorbaade været ringe; men forhaabentlig kommer der paany Tider, hvor saadant Fiskeri kan drives ved Kysterne, og et Statstilskud til de her omhandlede Foreninger er derfor en indirekte Støtte til Baadfiskeriet. Dette trænger i høj Grad til Opmuntring og Støtte, og Udvalget mener, at de paa-gældende Foreninger trænger til vedblivende at faa det omtalte Statstilskud for bedre at kunne konsolidere deres Forhold og faa større Reservebeholdninger. Man skal derfor meget anbefale, at Bevillingen ydes.

Forslag.

Tinget andrager om og anbefaler, at der ydes Færøernes gensidige Forsikringsforening for Motorbaade til Fiskeribrug og Suderø Fiskeriforsikring en 5-aarig Bevilling paa 4000 Kr. aarlig af Statskassen til Forsikring af Motorbaade.

Broytingaruppskot frá Dam o. fl.:

Til Udvalgets Forslag føjes: Under Forudsætning af, at ogsaa Ferskfiskefartøjer som de i de sidste Aar til Færøerne i Danmark byggede Motorfartøjer antages til Forsikring, om det ønskes.

Broytingaruppskotið fall, tí bert 6 atkvøddu fyri. Uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkvøðum.

Reglur um upphaldsrúm í fiskiskipum.

Álit frá fiskivinnunevndini.

Landskæknin hevur vent sær til tingið og sigur, at einstøk fiskiskip tykjast at vera yvirmannaði, so at fleiri menn eru umborð enn koyggjur, og tí hava viðhvørt tveir menn eina koyggju. Hetta kann vera vandafult, ser-

stakliga fá mennirnir eru sjúkir. Hann biður til um at fáa ásett, at einki skip má hava fleiri menn umborð ulla serstakt loyvi, enn koyggjur eru.

Nevndin skal vísa á, at reglur um upphaldsrúm í føroyskum fiskiskípum eru í reglugerð av 6. novembur 1893, og at sjómannalógin av 1. mai 1923 § 18 ásetir, at skiparin skal hava umsjón við heilsuviðurskiptinum umborð og ansa eftir, at tær reglur, ið givnar eru um upphaldsrúm o. t., verða hildnar.

Í „Skipsmaalingsinstruktion“ av 26. Nov. 1909 dæld L. pt. 6 stendur: paase, at der er anbragt 1 Standkøje for hver Mand.

Harav sæst, at tað ikki er lógligt at hava fleiri menn umborð, eun koyggjur eru til, og nevndin heldir, at landslæknin um neyðugt gjøgnum fítan og sýslumennirnir so við og við kann fáa skil á hesum viðurskiptum.

Uppskot.

Avskrift av álitinum verður sent landslækninum.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Telegrafisk tíðindi um isviðurskipti í Íslandi.

Uppskot frá telefonnevndini:

1. Tinget anmoder Færø Amt om at bede Danmarks Minister i Island om 1 paakommende Tilfælde i Tidsrummet April—Juli pr. Kabel at tilsende Amtet Meldinger om Isforholdene ved Island.
2. De med Afsendelse af disse Ismeldinger forbundne Udgifter afholdes af Færø Amts Repartitionsfond.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Snurrivodsroynd.

Bønarbræv frá manningini á „Njarllingur“ verður goymt til næsta ár.

Friðan av stórhvali.

Álit frá ymsamdlanevndini.

Málið varð goymt í fjør (sí tingtíðindi 1930, síðu 76) og sent ráðharradældini fyr fiskivinnu.

Gjøgnum fiskivinnudirektoratið hevur fingið fingið bræv av 9. januar 1931 frá „Kommissionen for Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser“ við brævi frá hr. Johs. Schmidt, professara. Hari verður hildið fram, at ein

ikki kann ávísa gjøgnum vitskaplugar havrannsóknir, at lann hugsanin er bein, at stórhvalurin hevur ávirkan á fiskamongdina, og at einki er upplýst um, at hvalurin rekur ætíð móti landið og torskurin fer eftir.

Johs. Schmidt upplýsur, at 4 fastar hvalastøðir eru í Noreg umframt 3 flólandi hvalastøðir í havinum norðanfyri, og at í Íslandi er talan um at geva einum felag loyvi at jaxtra hval.

Hann sigur eisini, at hvalakjót inniheldur nakað somu mongd av urinsýru sum oxakjót og tí ikki er meira skaðiligt at eta enn hetta. Hann sendir eitt kort yvir, hvar finnhvalir eru skotnir við Føroyar í 1920—25, og tað sýnir, at næstan allir hesir hvalir eru skotnir uttanfyri sjómark.

Nevndin heldur, at tingið, sum viðurskiftini eru, ikki kann gera annað enn at senda teinum, ið hava heitt á tingið, avskrift av hesum áliti og nevnda brævi.

Uppskot.

Avskrift av álitinum og brævinum frá Johs. Schmidt professara verður sent Froðbiar sóknar javnaðarfelag og „Det færøske Hvalfangerselskab A/s.“

Samtykt við 15 atkvøðum.

Søla av partahvalinum við smáar grindir.

Álit frá figgiarnevndini.

Efter hvad der foreligger, er den Parterne tilkommende Andel ved Salget af Partehvalen ved Grindfangsten i Strømnæs den 18. August f. A. indsat paa særlig Konto i Sparekassen, idet Spørgsmaalet er rejst, om hvorvidt Parterne — der kun udgør 7 å 8 Øre pr. Person — i dette Tilfælde bør indbetales i økonomisk Fond som Indtægt for denne. Medens Sysselmanden for Strømø Syssel tilraader dette, dog at Parteejerne først ved Bekendtgørelse indkaldes til inden et Aar at afhente deres Andel, har Sysselmanden for Vaagø Syssel fraraadet dette, og henviser til, hvorledes Fremgangsmaaden har været ved et Grindedrab i Midvaag i September 1929, hvor den Parterne tilkommende Andel blev solgt ved offentlig Auktion. —

Skønt Udvalget maa formene, at det, som i det foreliggende Tilfælde, hvor der kun tilkommer hver Partejer 7 å 8 Øre, vilde være mest praktisk, at Salget skete til Fordel for økonomisk Fond, og derved kom hele Befolkningen til Gode, kan man ikke, saaledes som Sagen foreligger, se bort fra Grindereglementets Bestemmelser, hvorefter det Beløb, der er indkommet ved offentlig Auktion, deles mellem de til Partehvalen berettigede Bygder, og man maa derfor tilraade, at det indkomne Beløb ved Salg af Partehvalen fordeles efter Grindereglementets Bestemmelser i saa Henseende.

Forslag

Afskrift af nærværende Betænkning tilstilles Færø Amt.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Skaði við grindina í Miðvági 29/4 1931.

Uppskot frá fíggjarnevndini.

Amtmanden anmodes om, naar behørig Opgørelse foreligger, at anvise til Udbetaling af økonomisk Fond til Syssemanden paa Vaagø Forskellen mellem det Beløb — 1258 Kr. 30 Øre — der er Skadevurdering fra Grunden i Midvaag den 29. April d. A., og det Beløb, der som Nettoprovenu indkom ved Forauktionering af den udlagte Skadehval.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Kæra um grindavurdering.

Álit frá ymsamálanevndini.

Formaðurin fyri grindabáti nr. 16 í Tórshavn, Carl Poulsen, kærar um vurderingina í grinduni í Hvalvík.

Nevndin mælti til, at málið verður sent sýslumanninum í Vestmanna, og hann verður umbiðin at lata grindabát nr. 16 í Tórshavn við næsti grind fáa meiri ivaleyst útlagt fyri at javna mismunin, um tað verður ynskt.

Málið er ikki framlagt á tingi fyrr enn 30. sept., og nevndin hevur tí ikki kunnað fingið upplýst, hvussu og hví so rangt er metið í hesum tilfelli, men heldir, at hetta má sýslumaðurin fáa upplýst.

Uppskot.

Málið verður sent sýslumanninum í Vestmanna til viðgerðar sum nevnt í álitinum.

Samtykt við 16 atkvøðum.

IV. Landbúnaðurin o. t.

Landbúnaðarlógirnar.

Álit frá búnaðarnevndini.

Í fjør, sjá lögtingstíð. blaðstíðu 79 og 80, samtykti lögtingið búnaðarlógirnar: Grannastevnulóg, hagalóg og garðalóg.

Búnaðarráðið hevur tann 21. juli skrivað lögtinginum:

„Efterat man gennem Færø Amt har modtaget de af Lagtinget i Samlingen 1930 vedtagne Lovforslag:

- 1) om Haugers Styrelse og Drift m. m.,
- 2) om Hegn og Markfred,
- 3) om Grandestævne,

skal man meddele, at Ministeriet ikke har fundet tilstrækkelig Anledning til at forelægge de nævnte Lovforslag for Rigsdagen, forinden der foreligger Betænkning fra det i Ministeriets Skrivelse af 15. juli f. A. nedsatte Udvalg, der skal overveje Spørgsmaalet om, hvorvidt der bør gennemføres en særlig Lovgivning sigtende til Fremme af Opdyrkningen paa Færøerne.“

Undirskrivaða nevnd hevur fyrispurgt hesa 15. juli í fjør setti nevnd um hon „ætla at framseta nakað uppskot, ið hevur ávirkan á tey lóguppskot, sum tingið samtyktu í fjør, til hagalóg, garðalóg og grannastevnulóg“.

Hartil hevur nevndin svarað, „at det ikke er usandsynligt, at Gennemførelsen af de Forslag, Udvalget, naar det har endt sine Overvejelser, vil fremsætte, kan nødvendiggøre Ændringer i de af Lagtinget i 1930 vedtagne Forslag til Haugelov, Lov om Hegn og Markfred og Grandestævnelov“.

Tá so er vorðið, skal nevndin siga frá:

Tann av tinginum í 1908 settu búnaðarnevnd (Den færøske Landbokommission) framlegði fyr tinginum í 1911 m. a. hesi frammanundan nevndu uppskot. Tingið hevur ár um annað síðan 1911 fingist við hesi uppskot og á mongum tingum nýtt nógva starv og nógva tingtið til at fáa hesi vandamál frá hondum. Endiliga í fjør eydnaðist tað tinginum at koma so mikið til sættis um hesi lóguppskot at tey vóru samtykt og gjørd liðug av tingsins ávum. Heltar úrslit tókti mongum tingmanni ein stóru lætti, tá so í ár kundi vera líkindur til at fara undir hini uppskotini frá 1911, ið tingið enn onga avgerð hevur tikið um.

Men stjórnin hevur ikki hildið seg til at tikið undir við tinginum um at fáa hesi uppskot til lóg enn á sinni. Sum atvold til hesa støðu sína upplýsir hon, sum frammanundan nevnt, at hon fyrst vil frætta frá hesi fyrrnevndu nevnd av 15. juli 1931.

Tá henda nevnd ikki enn hevur endað sítt starv, men tó sagt frá at tað kann bera á at hennara starv kann fara at rýna á hesum uppskotum, má undirskrivaða nevnd halda, at tá verður tað í ólíð hjá tinginum at gera nakað við hesi mál í hesi tingsetu og at tað tessvegna einki annað er at gera enn at niðurleggja málini til næsta ting.

Nevndin heldur tó, nú hesu uppskot ongan ríkisstjórnarframa kann vænta sær í bræði, at hent kundi verið at lagt málini fyr Føroya Búnaðarfelag, um so var at felagið hevur nakað frá at taka ella við at leggja uppskotinum, sum tingið so á næstu tingsetu kundi umhugsa, saman við uppskotum frá fyrr nevndu 15. juli 1930 nevnd.

So hátlað loyvir nevndin sær at seta hesi uppskot fram:

1. Lóguppskotini um hagalóg, garðalóg og grannastevnulóg, soleiðis sum tey vóru samtykt á lögtingi 1930, verða tilsend Føroya Búnaðarfelagi at umhugsa og fyrileggja næsta árs tingi.
2. Málið um landbúnaðarlógirnar verður niðurlagt til næsta ár.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Vetrafriðing.

Samtykt at goyma málið til næsta ár.

Jørð til uppdyrkan.

Álit frá búnaðarnevndini.

Løgtingið valdi í fjør, sjá lögtingstíðindi 1930, s. 85, 3 tingmenn til „at indtræde i den af Landbrugsministeriet nedsatte Sag vedr. Statsbidrag til Opdyrkning m. v. paa Færøerne“.

Undirskrivaða nevnd hevur frá hesi „Kommission“ fingið upplýsing um, at hon ikki enn er liðug við starv sítt.

Tá hettar tilætlaða tilfar soleiðis ikki er framkomið, heldur nevndin tað ikki kunna vera til nakran framt at fara undir hettar mál í ár og skal tí ráða tinginum at samtykkja:

Málið um jørð til uppdyrkan verður niðurlagt til næsta ting.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Landbúnaðarskúli.

Álit frá búnaðarnevndini.

Nevndin hevur haft um hendi hesi skjøl:

1. Uppskot til búnaðarskúla á Heygsgarði í Kollafirði. 2. Betænkning frá det af Det kgl. danske Landhusholdningsselskab nedsatte Udvalg vedrørende Oprettelse af en Landbrugsskole paa Færøerne. 3. Overslag over en Landbrugsskole til Færøerne af D. og E. M. Rasmussen. 4. Specificeret Regnskab for Opførelse af en færøsk Landbrugsskole ved H. P. Knudsen, Odense. 5. Færøernes Landbrugsskole. Ny Udgiftsberegning til Bygninger ved D. Rasmussen, Einar Hindedal, Rasmussen. 6. Overslag over en Landbrugsskole til Færøerne. 7. Skrivelsi frá Færø amt (22. juli 1931) innihaldandi. 8. Udskrift af Forhandlingsprotokol for det færøske Landbrugsudvalg. 9. Indberetning fra det færøske Landbrugsudvalg fra Sekretæren. 10. Bræv dagsett 28. mai 1931 frá búnaðarfelagsins formanni til Formanden for det færøske Landbrugsudvalg. 11. Ummæli um búnaðarskúlaplássið frá búfrøðingi H. J. Jacobsen. 12. Ummæli frá royndarstjóra E. Knudsen um Heygsgarð. 13. Oversigt over Statens Landbrugsforsøg 1921—1930. 14. Ummæli frá búnaðarráðgevarinum um íslenskar búnaðarskúlar. 15. Udskrift af Centraludvalgets Forhandlingsprotokol vedrørende Rejser og Møder fra 27. Juni til 3. Juli. 16. Tekningar av St. Winther til búnaðarskúla.

Av hesum skjølum sæst tað 1) at hesar báðar nevndir „Centraludvalget“ og „Búnaðarfélagið“ ikki hava einst um nakað felagsuppskot til lögtingið, 2) at menn innanfyri hesi feløg hvørt sær hava verið ymiskir á

máli um skúlan, 3) at búnaðarmenn ekki enn eru komnir til sættis um, hvar skúlin skal vera og 4) at tær framsendu tekningar eru ólíkar hvörjl aðrari.

Tingið hefur soleiðis onga avgjörða sameinda leiðbeining tingið frá teim monnum, ið síðani Ólavsvökutingið í fjór hava haft málið í höndum.

Í nevdini eru so státt eisini misskiftar ætlanir um, hvussu skúlin skal stýrast og hvar hann skal vera.

Heygsgarður í Kollafirði hefur av ávum landslæknans staðið tinginum í boði, men nevndin hefur ekki kunnað einst um at tikið við hesum boði.

Harlmóti hava allir nevndarmenn umframt M. S. Viðstein samst um at biðja landslæknan lata henda garð liggja eins leysan fyri næsta árs tingi, sum hann liggur fyri hesum tingið. Hesum hefur landslæknin játtað.

Undir slíkum viðurskiftum, sum frammanundan eru ávíst, og tá nývalt ting skal koma saman aftur næsta ár, heldur minniluturin Matras, Nielsen og Patursson tað verða ráðitigast at leggja búnaðarskúlamálið niður aftur til næsta ting.

* * *

Mindretallet Joen Hansen, A. Samuelsen og J. J. Weihe maa i Betragtning af, at Viðsteins Forslag regner med den Mulighed, at Landboskolen i Overensstemmelse med Lagtingets tidligere Vedtagelser i 1919 og 1925 skal bygges i Højvig, hvor Forsøgsbruget allerede er etableret, principalt støtte dette Forslag. Subsidiært støtter Mindretallet Forslaget fra Mindretallet J. Patursson m. fl. ud fra den Forudsætning, at Udsættelsen og den med Amtslægen trufne Ordning ikke binder Lagtinget. Medundertegnede A. Samuelsen er paa et Tidspunkt, der ligger forud for Fremkomsten af Viðsteins Forslag, gaaet ind paa, at Udvalgsformanden henvendte sig til Amtslægen med den i Betænkningen ommeldte Henvendelse med Hensyn til Heygsgarð.

* * *

Mindretallet Viðstein anfører følgende:

Lagtinget har i mere end en Menneskealder beskæftiget sig med Spørgsmaalet om Oprettelse af en Landbrugsskole, uden at der endnu i 1931 foreligger noget positivt Resultat, udover at der er oprettet en Forsøgsstation, der her driver forskellige landbrugsmæssige Forsøg. Forsøgsstationens Oprettelse — som en foreløbig Foranstaltning — blev foreslaaet af det af Ministeriet nedsatte Udvalg „Det færøske Landbrugsudvalg“, og det vedtoges allerede dengang, at denne saavel som den eventuelle Landbrugsskole, der skulde oprettes senere, skulde oprettes paa den før til Landfogedembedet tilknyttede Gaard i Højvig. (Se Lagtingstidenden for 1919 B: „Den paa-tænkte Landboskole og Husholdningsskole anlægges paa Landfogedgaarden i Højvig.“)

Efter at Forsøgsstationen havde været i Virksomhed i nogle Aar, har Sagen om Landbrugsskole atter været til Behandling i Lagtinget i 1925. Lagtinget vedtog da et Forslag, stillet af Lagtingsmand J. H. Poulsen og som findes i Lagtingstidenden samme Aar, med følgende Ordlyd: „Byggepladsen til den eventuelle Landbrugsskole i Højvig søges udvalgt paa et Sted, hvorfra der er lettest mulig Adgang til de Arealer, der tilhører Sanatoriet i Høydal, og at der ikke derved paaføres Sanatoriet nogen Skade.“

Lagtinget har i Henhold til forestaaende 2 (to) Gange vedtaget, at den færøske Landbrugsskole skal anlægges i Højvig.

Sagen om Oprettelse af en Landbrugsskole paa Færøerne er i Fjor paa ny indbragt i Lagtinget af Bestyrelsen for den færøske Landboforening (Føroya Búnaðarfelag) paa et helt nyt Grundlag, baade med Hensyn til selve Stedet, hvor Skolen skal anlægges, og med Hensyn til Skole- eller Undervisningsplan i det hele taget. Da Sagen om Oprettelse af Landbrugsskole paa Færøerne beroede i „Det færøske Landbrugsudvalg“, foreslog Flertallet indenfor Lagtingets Landboudvalg, at Sagen med de Synspunkter, der gjorde sig gældende indenfor Flertallet af Landboforeningens Bestyrelse, blev sendt til „Det færøske Landbrugsudvalg“ med følgende Motivering: „at det vil være urigtigt, at Tinget tager endelig Stilling til det foreliggende Andragende, da Sagen i sin Tid er blevet overladt til det færøske Landbrugsudvalg“.

Lagtingets Landboudvalg kunde her, som anført, ikke enes om et fælles Forslag til Lagtinget, men delte sig i et Flertal (Eftersøe, M. Samuelson, Viðstein og Weihe) og et Mindretal (Matras, Niclasen og Patursson).

Følgende Forslag fra Flertallet blev vedtaget af Tinget:

„Sagen tilstilles „Det færøske Landbrugsudvalg“, idet man fremhæver, at man anser det for højest paastrængende, at Landbrugsskolesagen fremmes snarest muligt“.

Sagen er atter i Aar forelagt Lagtinget, bilagt med Udtalelser fra Flertal og Mindretal indenfor den færøske Landboforening. Medens Flertallet af nævnte Forening fastholder Kravet om, at Lagtinget ændrer sine to Gange trufne Beslutninger om Oprettelse af en Landbrugsskole i Højvig og opretter nævnte Skole i Kollefjord, stiller Foreningens Mindretal intet Krav udover, at Landbrugsskolesagen fremmes hurtigst muligt. Endvidere er der ført Forhandlinger mellem et af Landboforeningen nedsat særligt Udvalg og „Det færøske Landbrugsudvalg“ om Skolespørgsmaalet, men disse har — som forud var aldeles givet — ikke ført til noget positivt Resultat, idet den af Landboforeningens Flertal trufne Vedtagelse ikke var noget Forhandlingsgrundlag. Til Belysning af, at det paa Forhaand maatte anses for umuligt at føre Forhandlingerne mellem det færøske Landboudvalg og Landboforeningens Skoleudvalg til et for selve Skolesagen gunstigt Resultat, maa man stifte Bekendtskab med Ordlyden af den Flertalsvedtagelse, der skete i Landboforeningen i Maj d. A., hvorefter Skoleudvalget valgtes. — Den af Flertallet trufne Vedtagelse var følgende:

- a) Skolen skal være paa Høj (Heygsgarði).
- b) Lærerne bliver Færinger.
- c) Skolens Bestyrelse bliver sammensat af Medlemmer valgte af Færøernes Lagting og Føroya Búnaðarfelag.
- d) Kan disse Sager ikke fremmes paa dette Grundlag i Samarbejde med det færøske Landbrugsudvalg og det 5-Mands Udvalg, som denne Foreningsætter i Arbejde, skal Skolesagen igen sendes til Lagtinget for at blive behandlet paa det Grundlag, som her er fremholdt.
- e) Forsamlingen beder Lagtinget om at oprette Landbrugsskolen paa Gaarden Høj saa hurtigt som muligt.

Foreningens Mindretal havde fremsat følgende Forslag:

„Forsamlingen vælger et 3-Mands-Udvalg til at forhandle med det færøske Landbrugsudvalg paa sagligt Grundlag. Udvalget skal have Hjemmel til at tage Stilling til Landbrugsskolegaard

i Henhold til, hvad det finder at være rettest, dog saaledes, at det paahviler Udvalget at gøre sit til, at Skolesagen bliver fremmet saa hurtigt som muligt."

Man vil af disse to Forslag se, at medens Mindretallet ønsker Sagen fremmet hurtigst muligt, saa har Flertallet koncentreret sig om Stedet og Personer.

Det er Mindretallets Mening, at en Landbrugsskole endnu, lige saavel som i 1919, kan oprettes og drives paa Arealerne i Højvig, saa meget mere, som der ogsaa maa anses at være Adgang til at tillægge Landbrugsskolen det meste af Arealet, der er indhegnet til Sanatoriet. Hertil maa ogsaa medregnes det Areal, der ligger paa den vestlige Side af „Hoydalså“ (Husegaardssiden). Ligeledes vil man uden Tvivl ved Forhandling med Fæsteren af den anden Gaard i Højvig kunne erhverve den ham tilhørende, i Hoydal beliggende Trø (Fløtan-plenen).

Det har fra visse Sider været gjort gældende, at selve Arealet, hvor Skolebygningen skal lægges, er usikkert hertil. Her maa Mindretallet være af den Mening, at det ikke kan være absolut afgjort, at man ved Oprettelse af Landbrugsskole i Højvig kategorisk skal holde sig til et saadant Forslag, men have Adgang til at opføre Skolebygningen paa et Areal, der er bedre egnet hertil, da der til Oprettelse af Bygninger ikke kan siges at være et begrænset Areal i Højvig, navnlig hvis Hoydalar inddrages under Landbrugsskolens Omraade. Ogsaa har man fra anden Side paastaet, og navnlig har Landboforeningens Skoleudvalg været af den Mening, at der ikke i Højvig er tilstrækkelig sammenhængende Jordflader, der kan give Adgang til Anvendelse af moderne Landbrugsredskaber. Hertil skal bemærkes, at som Forholdene har udviklet sig i den sidste Menneskealder eller mere, er det navnlig de smaa Jordbrug, der er kommen i Forgrunden, naar man i det hele taget skal tale om Jordbrug. Og da dette er Tilfældet, mener nærværende Mindretal, at det vil blive en altfor flot Foranstaltning at anlægge en Landbrugsskole, der skal være saa tip-top og svarende til, hvad de faa allerstørste Jordbrugere paa Færøerne muligvis vil kunne fordre i saa Henseende. Og til Anvendelse af Redskaber, som man kan regne med vil blive benyttede i Fremtiden ved færøsk Jordbrug i al Almindelighed, vil Landbrugsskolen i Højvig have Arealer nok til at disponere over i en uoverskuelig Fremtid.

Til Begrundelse af den her fremsatte Udtalelse om, at de smaa Jordbrug er traadt i Forgrunden i de senere Aar, lidsættes her en Oversigt af 1930 over, hvorledes Antallet af Køer fordeler sig paa de forskellige Brug, større og mindre:

Antallet af Jordbrugere, der holder Køer, var i Aaret 1930					2147
Antallet af Jordbrugere med kun en Ko.....					1494
do.	-	do.	-	2 Køer.....	458
do.	-	do.	-	3 do.....	118
do.	-	do.	-	4 do.....	42
do.	-	do.	-	5 do.....	25
do.	-	do.	-	6 do.....	3
do.	-	do.	-	7 do.....	4
do.	-	do.	-	8 do.....	1
do.	-	do.	-	12 do.....	1
do.	-	do.	-	13 do.....	1

Ovenstaaende illustrerer tydeligt, at de større Brug i de senere Aar er skudt i Baggrunden, d. v. s. har skudt sig selv i Baggrunden, af den Grund, at Arealerne har været saaledes, at de ikke har kunnet afgive en forholdsmæssig Afgrøde, som mindre Brug. Saa meget mere er der Grund til at fastholde, at Gaarden i Højvig — eventuelt sammen med Sanatoriets Arealer — maa være stor nok til Etablering af en Landbrugsskole. Inden- gaardsjorden til Gaarden i Højvig er takseret til 5.070 Skattemarker. Der findes i Suderø Syssel 2 Gaarde, i Sandø Syssel 2, i Sydstrøm 5, i Nordstrøm 2, i Østerø Syssel 4, i Vaagø og Norderøernes Syssel ingen Gaard med større Indmark end Højvig, paa Trods af, at der findes 21 Fæstegaarde, der med Indmark og Udmark — Bø og Hauge — er større end Gaarden i Højvig, hvor Lagtinget 2 Gange har vedtaget at oprette Landbrugsskolen.

Da det vil have meget stor Betydning for den landbrugsinteresserede Ungdom, at en Landbrugsskole findes paa Færøerne, hvortil der kan være Adgang for Landbrugets Udøvere at udvide deres aandelige Horisont, samt faa mere Kendskab til Brug af Landbrugsredskaber, der kan finde Anvendelse her paa Øerne, uden at have nødt til at bekoste en Udenlandsrejse med Skoleophold andre Steder, mener Mindretallet, at Sagen bør fremmes hurtigst muligt. Forholdet er, at Sindene nu i en Tid har været stærkt optaget af Landbrugsskoletanken, og da man ikke kan sige, hvilke Følger det vil have for selve Sagen, hvis den atter i Aar uden videre Kommentarer udsættes, maa Mindretallet finde det ret og retfærdigt og i Landbrugets Interesse, at Lagtinget paa nuværende Tidspunkt fremsætter Begæring om, at Landbrugsskolesagen fremmes som af Lagtinget vedtaget før, samt at det af Ministeriet nedsatte Udvalg, „Det færøske Landbrugsudvalg“, søger opnaaet en Overenskomst med Disponenterne af Arealerne i Høydølum, saavel Sanatoriet (repræsenteret ved Sanatoriumudvalget) som Fæsteren af den anden Højvigsgaard (Mourits Mohr), om Arealerne i Høydøl.

Man maa anmode „Det færøske Landbrugsudvalg“ om at fremme Landbrugsskolesagen, fremskaffe Tegninger og Overslag, der forelægges Lagtinget og Landbrugskonsulenten til Godkendelse før Bygningsarbejdet udlitches, samt i øvrigt foretage alt videre fornødent, for at Landbrugsskolen kan oprettes snarest muligt.

Uppskot.

Frá minnilutanum Matras, Niclasen og Patursson;
Búnaðarskúlamálið verður niðurlagt til næsta Ólavsvökuting.

Frá minnilutanum Viðstein:

1. Lagtinget anmoder „Det færøske Landbrugsudvalg“ om mest muligt at fremskynde Opførelsen af Landbrugsskolen i Overensstemmelse med Lagtingets Vedtagelse i 1919 og 1925, og om fornødent fremskaffe yderligere Tegninger og Overslag til Skolen.
2. Sagen om Landbrugsskolen, eventuelt med de tilvejebragte Tegninger og Overslag, forelægges næste ordinære Lagting.
3. Betænkningen med Forslag tilstilles Landbrugsministeriet, „Det færøske Landbrugsudvalg“ og „Føroya Búnaðarfelag“.
4. Sagen udsættes til næste Aar.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Seyðavask.

Álit frá búnaðarnevndini.

Nevndin hefur fingið til viðgerðar tíðindir úr „færøske Blade“ um, at føroysk seyðaskinn, barkaði í Keypmannahavn, høvdu verið fongd við skrub (,,fnatt“ ella „skab“). Nakrir geirar av hesum roðum viðfylgja.

Málið hefur verið hjá Færø Amt, Husdyrkommissionen, Teknologisk Institut, Dansk Cromlæderfabrik og Landbrugsministeriet.

Tíðindini um skrub á føroyskum seyða eru ikki sannaði, men tað er heldur ikki upplýst, hví hárraman á hesum roðgeirum, ið send eru til skjals, er so gatað, sum hon er, antin tað er av nerroti, lúsum ella øðrum. Heldur ikki er upplýst um, hvussu stórir partur av føroyskum roðum, ið barkaði eru í Keypmannahavn, sum hava henda skaða.

Nevndin hefur borið hetta mál upp fyri Føroya búnaðarfelag. Felagið tilræður, at skinnini verða ransakaði við kgl. danska búnaðarháskúlan fyri at vita, hval skaðin er, og at lógfest verður, at allur seyður í føroyum verður vaskaður hvørt ár og reglir ásettar fyri tváttin.

Nevndin vil tilmæla, at henda ransókn av skinnunum verður gjord.

Tá seyðalváttur, har sum hann er gjørligur til fullnar og við skili, loysir seg, ikki einans vegna lús og aðra óreinsku, men eisini, tá góð baðievni vera nýtt, er til stórt gagn fyri ullferðina og trivnaðin yvirhøvur, kann nevndin tilmæla, at gjørt verður uppskot til at lógfesta seyðatvátt í Føroyum.

Nevndin sær sær tó ikki stundir til at seta slíkt uppskot fram í ár, men vil ráða tinginum til at heita á Føroya búnaðarfelag at gera til eitt slíkt uppskot til næsta árs Ólavsvøkuting. Tá vilja eisini rannsóknirnar við landbúnaðarháskúlan kunna ætlast at vera lidnar.

Uppskot.

- 1) Tingið heitir á Landsnevndina at royna, um kgl. danska búnaðarháskúlin vil vera tinginum til hjálpar og fáa ransakað, hval atvoldin er til tann skaða, ið hefur víst seg á hárramuni á føroyskum seyðaskinni.
- 2) Tingið heitir á Føroya búnaðarfelag at gera uppskot til lóg um seyðatvátt her á landi, og framleggja uppskotið fyri næsta Ólavsvøkuting.
- 3) Málið verður niðurlagt til næsta ár.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Tarvalóg.

Samtykt at goyma málið til næsta ár.

Rossasýningsumdómir.

Álit frá búnaðarnevndini.

Landbúnarráðið hefur skotið upp, at Føroyar verða byttar í 7 rossasýningaumdómir vegna lógina nr. 51 av 14. marts 1931 om hesteavlens fremme paa færøerne og spyr lögtingið, um tingið heldur tað bera til.

Nevndin hefur spurt Føroya búnaðarfelag um felagsins ætlan og hon er taan, at felagið ræður til at samtykkja búnaðarráðsins uppskot.

Nevndin er á sama máli sum búnaðarfelagið og setur fram soljóðandi

Uppskot.

Løgtingið samtykkir búnaðarráðsins uppskot um, at Føroyar verða byttar í tey 7 rossasýningaumdómir, sum nevnd eru í brævi landbúnaðarráðsins, dagsett 3. juni 1931.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Studningur til jarðabrúk.

Álit frá flggjarnevndini.

Tingið veitti í fjør (Tinglíðandi bls. 94) 6000 kr. í studning til jarðabrúk.

Í brævi av 19. juli í ár greiðir landsnevnd Føroya Løgtingi frá, hvussu hesin peningur er nýttur. Landsnevndin mælt til, at tingið aftur í ár veitir 5000 kr. fyri 1932 til slík endamál sum viðtikið á tingið í 1929 og 1930. — Búnaðarnevndin mælt til, at tað til landbúnaðan verða veittar 8000—10000 kr. í studning fyri 1932, soleiðis sum nærri greitt frá í ummæli av 6. oktbr. í ár. —

Í brævi av 22. juli í ár vendur Tórshavnar búnaðarfelag sær til tingið við bøn um, at tingið vil útvega felaginum ein studning inntil 5000 kr., soleiðis at felagið kann verða ført fyri at styðja limirnar í teirra starvi fyri at fáa meira burtúr jørð síni til slíkar jarðaroyndir sum nærri greitt frá í umsókninum. — Viðvíkjandi hesu umsókn má nevndin eins og búnaðarnevndin halda fyri, at, tá Tórshavnar búnaðarfelag er ein av partnarunum í Føroya búnaðarfelag, kann tingið ikki beinleiðis veita studning til hesa einstøku deild av Føroya búnaðarfelag. — Nevndin má vísa limunum í Tórshavnar búnaðarfelag, um tað er neyðugt, at søkja styrk eins og aðrir jarðabrúkarar í Føroyum, at venda sær til landsnevndina og fáa studning eftir teimum ásettu reglum.

Annars má nevndin halda fyri, at tað er neyðugt at styðja landbúnaðin og vil mæla til, at tað til hesa endamál verður játlað 6000 kr. fyri 1932.

Uppskot.

- 1) Av amtsfondini veitir Løgtingið inntil 6000 kr. til frama fyri jarðabrúkið við endamálið soleiðis sum viðtikið í 1929 og 1930.

- 2) Svarað verður Tórshavnar búnaðarfelag, at tingið ikki sær seg ført fyri at veita studning til tey einstøku feløg, sum eru partnarir í høvuðsfelaginum Føroya búnaðarfelag, men skal ráða til, at limirnir í hesum felag søkja sær studning eftir teimum somu reglum sum aðrir jarðadyrkarar í Føroyum. —

Broytingaruppskot frá Viðstein o. fl:

Í staðin fyri nevndaruppskotsins punkt 1, verður sett sum fyrsta punkt:

Av amtsfondini veitur Løgtingið inntil 10.000 kr. til landsnevndina at hava um hendi til frama fyri jarðabrúkið, soleiðis sum viðtikið í 1929 og 1930.

Broytingaruppskotið fall, tí bert 9 atkvøddu fyri. Uppskot nevndarinar samtykt við 21 atkvøðum.

Studningur til keyp av kálki.

Álit frá búnaðarnevndini.

Í brævi dagsett 17. juli h. á. søkir Føroya búnaðarfelag løgtingið um studning til keyp av kálki.

Búnaðarfelagið greiðir frá at royndir vísa á, at súrga er í flest allari føroyskari jørð, og at tað tessvegna hevði børt væl um jørðina, um hon varð kálkað.

Felagið upplýsir, at tøðkálkið, higar hevur verið flutt, kostar 20—25 kr. tonsið, og at 3 kr. til 3,25 kr. er keyp og hitt flutningsgjald og uppskipling, og at tað fara 5 til 10 tons til eitt tvílóðurs vídd. Felagið biður løgtingið „lætta um kostnaðum við at kálka jørðina“.

Undirskrivaða nevnd hevur heltt á búnaðarfelagið eftir gjøllari upplýsingum um, hvussu miklan studning felagið heldur nýtast.

Í brævi dagsett 20. sept. 1931 skriar nevndin:

„Viðvíkjandi studningi til keyp av kálki skal felagið loyva sær at skjóta upp á, at Føroya løgting útvegar 5000 kr. árliga fyri fyrst, og at Føroya búnaðarfelag kann nýta henda pening til at lætta um flutningsgjald av jørðkálki við 4/5 av tí flutningurla kostar.“

Nevndin hevur lagt málið fyri fíggarnevndina, sum heldur fyri, at tað fyrri tíðina „ikki er nakað at gera við heftar mál“.

Nevndin heldur, at tá kostnaðurin við at flyta kálkið til Føroyar er so stórur sum uppgivið er og kostnaðurin harav við at kálka eitt tvílóðurs vídd, umframt vinnuløn við at flyta kálkið á ástaðið og sanda tað, er roknaður til at vera frá stívum 100 kr. upp í 200 kr. og meira afturat, kann nevndin ikki annað enn ivast í, um tað er beint at leggja almanna fæ út til hesa fyrirøku; og eftir frammannevnda uppskot sýnist nóg av at tørva um tað skal muna.

Soleiðis státt má nevndin tí tilráða at leggja hetta mál niður fyrí fyrst og stillar soljóðandi uppskot:

Málið um studning til keyp av kálki verður niðurlagt fyrí fyrst.

Broyttingaruppskot frá Viðstein og fl.:

Bræv „Føroya búnaðarfelag“s av 17. juli fær til Føroya Løgtings um studning til keyp av jørðkálki hevur verið til viðgerðar bæði í Løgtingsins fíggarnevnd og Løgtingsins búnaðarnevnd uttan at hava fingið nakrar sømdir. Meðan fíggarnevndin heldur „Ikki er nakað at gera við hettar málið“, so svarar búnaðarnevndin við uppskoti um, at „málið verður niðurlagt fyrí fyrst“.

Sum greitt er frá í umsóknini frá „Føroya búnaðarfelag“i, so treingir okkara karga jørð nógv kálk. Men av lagnuni eru Føroyar so staddar, at eingin kálkmongd er her á landi, og má tí kálkið flytast inn uttanfrá. Vít eru líverri so staddir, at vit leggja nakað langt av leið frá sjálvum meginlandinum, so ikki gerst at fáa kálkið flutt eftir jarnbreytum, men má flytast við fari. Her kemur farmagaldið at gera kálkið so dýrt, at tað gerst ivingasamt, um tað er verið at geva jørðini tað kálkevni, ið skal til, fyrí at fáa hana at geva mest møgulligt.

Í Danmørk til dømis — Danmørk er eitt land við miklum kálki — letur staturin kálkið við sínum jarnbreytum flyta til bygdir og býir, soleiðis at hann, ið kálkið skal nýta, mest sum sleppur frá flutningsgjaldinum. Táið kálkið er bíligt í innkeypi, kann tað ætlast, at tað gerst beinleiðis lønandi fyrí jarðabrákarar har niðuri at kálka jørð sína bæði væl og virðiliga.

Tað hava í Føroyum verið gjørdar royndir við at kálka jørð, og hesar royndir prógva, at kálkað jørð gevur frá 1/3-1/2 meira av grøði enn ókálkað jørð.

Føroya búnaðarfelag hevur tí søkt um studning fyrí at læðka um flutningsgjald fyrí kálk til Føroyar, so tað gerst møgulligt hjá føroyskum jarðabrákarum at fáa hesa meiri grøði, ið kálkið kann elva.

Táið tað er prógvað, at kálkið ger so nógvan mun fyrí grøðina, at hon kann vøkna millum triðjning og helvi, so er tað skilligt, at hettar mál hevur tyding fyrí allar jarðabrákarar, bæði teir við nógvari jørð og hinar við lítli jørð.

Sum sagt er frá frammanundan hava bæði fíggarnevnd og búnaðarnevnd stilla seg sýtandi til umsókn Føroya búnaðarfelags um studning til hetta tydingarmál og stillað uppskot samsvarandi vilja og hugi fyrí málinum.

Tað kann tí ætlast hent, um sjálvt fingið sýnur hesum máli vælvild og heldur tað vera vert at stýðja jarðabrákarin í at fáa hesa meirigrøði, ið fæst við at kálka jørð. Táið Landsnevndin hevur haft o. u. 6000 kr. til at stýðja jarðabrákið við á ymiskum hátt — og tað umframt verður latin studningur til at gera seyðahús av sumu peningamongd — so vil eg halda tað hent fyrí føroyskt jarðabrák og tinginum til miklan sóma, um Løgtingið játta 4000 kr. aftrat til Landsnevndina at hava um hendi til í samráð við stjórn Føroya búnaðarfelags at býta út 1/5 í endurgjald fyrí flutningin av kálki til staðið, har tað skal nýtast.

Um Landsnevndin aftur í ár fær 6000 kr. af nýta til beinleiðis studning til jarðabrák, so vil hon, um tingið samtykkir at játtað 4000 kr. aftrat til tað endamál, ið nevnist í hesum álití, kunna stýðja jarðabrákið dyggari í ár enn fyrr — og til tess er tørvur.

So státt loyvi eg mær at skjóta til tingið at samtykkja hetta

Uppskot.

1. Úr býtisgrunninum verða játtaðar 4000 krónur at nýta til endurgjald 4/5 av flutningsútreiðslum fyri innflutt kálk.
2. Landsnevndini verður givið í hendi henda pening til í samráð við stjórn Føroya búnaðarfelags at rinda monnum 4/5 av flutningsgjaldi fyri kálk veturin 1931—32.

Broytingaruppskotið fall tí bert 8 atkvøddu fyri. Uppskot nevndarinar samtykt við 16 atkvøðum.

Studningur til setepladyrkan.

Álit frá figgjarnevndini.

Føroya búnaðarfelag sigur í brævi av 17. juli í ár, at tann studningur på 500 kr., sum tingið í fjør gav felagnum (Tinglðindi s. 95) í ár verður nýttur. Felagið hevur fyri hetta árið tingið vissa seteplaveltarar. Búnaðarfelagið gevur í brævi av 14. august nærmari frágreiðing um, hvussu henda setepladyrkan fyrigongur; hjáløgð hesu frágreiðing eru treytir fyri dyrkaní.

Búnaðarfelagið heitur aftur í ár á tingið og biður um styrk til víðari fremjan av setepladyrkan í Føroyum.

Nevndin heldur, at tingið eigur at styðja búnaðarfelagið í hesum máli og setur fram heftar

uppskot.

Úr amtsfondini jattar tingið Føroya búnaðarfelag 300 kr. fyri árið 1932 til starv felagsins fyri fremjan av setepladyrkan í Føroyum.

Frágreiðing um brúk av peninginum verður framlögð í tingsetuni 1932.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Útskiiftingarlógin.

Álit frá búnaðarnevndini.

Nevndin er ikki ókunnug við, at mangt í hesi lóg tørvar umvølingar; tað hevur roynst, at lógin er brekað.

Eisini kann tað vera tvørligt viðvíkjandi avgerðum eftir summum reglum í hesi lóg, at garðalógaruppskotið ikki er komið í gildi.

Men tá tað ikki hevur víst seg gjørligt hjá nevndini at fáa til vegar tað neyðsýnliga tilfar til harav at gera uppskot til broytingar, og nevndin tó ikki so væl kann lata lógina fella úr gildi, veit nevndin sær ikki onnur ráð enn at skjóta upp fyri löglinginum at samtykkja, at lógin verður endurnýggjað til at galda eitt ár afturat.

Uppskot.

Árstalið í fyrsta stykki í § 87 í Lov for Færøerne Nr. 125 af 25. April 1929: „1932“ verður broytt til „1933“.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Kæra um útskiptingina í Trongisvági.

Málið varð goymt til næsta ár.

Kæra um útskiptingina í Fámien.

Álit frá búnaðarnevndini.

Til tingið kom inn í fjør eitt bønarbræv frá harna Ellender Ellendersen í Fámien dagsett 24. sept. 1930, sum á sína og 5 aðra óðalsmanna vegna kæra seg um, hvussu illa telr eru komnir á holdum av jarðabýtinum í Fámien. Teir biðja tingið veita sær dugnað hesum máli viðvíkjandi.

Bønarbrævinum er hjálagt útskrift úr gerðabók yvirjarðaskiftisnevndarinnar.

Tessvegna at málið kom ovseint inn á ting í fjør, varð tað niðurlagt til í ár.

Harra Ellender Ellendersen hevur aftur í ár sent bønarbræv til tingið, har hann vísundur kærumál um jarðabýti frá Niels P. Ellendersen, Ellender Ellendersen, Ellender Erlingsson, Olaf Michelsen, Poul J. Nielsen og J. P. Jacobsen.

Nevndin má halda, at lögtingið einki beinleiðis fær gjørt við hesi kærumál. Yvirjarðaskiftisnevndin er seinasti dómari í jarðaskiftingsmálum.

Tó vil nevndin loyva sær at bera fram:

Hatta jarðaskiftið í Fámien er fyrsta endiliga roynd, sum gjørd er við at byta innangarðs jørð eftir hesi nýggju jarðaskiftislóg av 1927.

Slíkt jarðaskifti sum hetta er óroynt í Føroyum fyrr, og telr menn, ið hava fingist við hetta starv, hava vituligt eisini verið óroyndir í *føroyskum* jarðaskiftisstarvi.

Hetta arbeiði, sum gjørt er, má tessvegna hava verið eitt serstakliga vandamikilt verk fyri mann, sum ikki er uppvaksin í føroyskum jarðaviðurskiptum og bygdaviðurskiptum, og sum ikki hevur agronomiskan kunnleika samsvarandi jarðaframburða líkindunum her á landi.

Tá so kærumál kom fram um, at jarðaskiftið var skelvt og málið varð flutt til yvirjarðaskiftisnevndina, so vóru somu líkindir har til steðar: Yvirjarðaskiftisdómur hevði aldri verið feldur í Føroyum fyrr, dómarnir (metingamennirnir) vóru tessvegna óroyndir í hesum verki, og fyrstjórnmaður telrra (sorenskrivarin) eisini óroyndir í slíkum starvi, og hartil ókunnugur bæði í føroyskum bygdaskikki og ágronomiskum kunnleika. (Samanber norska útskiptingalóg dagsetta 5. dec. 1917 § 11 og 72 har ásett er, at formaðurin fyri yvirútskiptinganevndina skal vera skiftingakønur.)

Um það so hendi sum hent er, at yvirjarðaskiftisnevndin samtykti og staðfestaði það byti, sum jarðaskiftisnevndin hevði bytt, var það undir hesum líkindum lítið annað væntandi.

Aftaná hetta úrslit hava so teir óðalsmenn, sum hava hildið seg verið fyrri gjølduna, sent kærsmål til lögtingið um hetta nýgjørda verk.

Sum fyrr nevnt hevur lögtingið onga heimild til at gera nakað við hetta mál, það er at siga beinleiðis.

Men sum ávíst í einum øðrum lögtingsmáli hevur lögtingið um hendi at endurnýggja útskiðningalógina. Tó fær tingið ikki gjørt seg líðnan við það verk í ár.

Um lögtingið, tá það, vónandi á næsta tingi, endurnýggjar lógina, heldur það vera gjørligt at lata meta tann vansa, umsøkjarinir siga seg at hava verið úti fyrri, kann næsta ting hugsa um. Og um ein tíð meining skuldi sannað, at henda fyrsta royndin í jarðaskifti eftir lógini av 1927 var soleiðis vorðin, at hesir menn eiga at fáa eina samsýning, fer eisini næsta ting at ætla um.

* * *

Medundertegnede Joen Hansen, A. Samuelsen og J. J. Weihe kan ikke se, at der er noget for Lagtinget at foretage i denne Sag. Udskiftningen er godkendt af Overudskiftningskommissionen. Sagen synes behandlet efter de gældende Regler, som Lagtinget selv har ønsket gennemført, og den misfornøjede Part maa derfor her som altid finde sig i det Resultat, som ikke kan være anderledes. Vi tror ikke paa, at der overhovedet vil kunne gennemføres en Udskiftning med et Resultat, som alle de interesserede er tilfreds med. Det ligger i Sagens Natur.

Vi finder det rimeligt, om de saglige Ønsker, som maatte kunne anføres mod Udskiftningen i Famién -- hvis saadanne kan fremføres --, noteres til Iagttagelse ved den forestaaende Revision af Udskiftningsloven. Men vi finder os ikke foranledigede til at fremføre Kritik mod eller Undskyldninger for den udførte Udskiftning i Famién. — Det fremsatte Forslag fra J. Patursson m. fl. kan vi gaa med til.

Uppskot.

Svarað verður umsøkjarunum:

1. Lögtingið sær sær ikki føri fyrri at fáa gjørt nakað við hetta mál.
2. Eitt eintak av nevndarálitinum verður sent til harra Ellender Ellender-sen, Fámien.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Utskiðtingin í Vestmanna.

Állt frá ymsamálanevndini.

Kommunistyrðið blótr tingið arbeiða fyrri, at útskiðtingin kann koma í lag sum skjótast. Hon stegði av tí, at útskiðtingarformaðurin, E. Húsgarð, segði seg frá vegna ósemju millum hann og ráðharradeildina.

Ármaðurin hevur sagt tinginum frá, at E. Húsgarð ikki vil lata frá

sær tey skjøl, hann hevur viðvíkjandi royndarútskiftingini, fyrrenn hann fær goldið 10.000 kr. fyri nakað, hann hevur gjørt fyri ráðharradeildina. Amtmaðurin upplýsir, at ráðharradeildin hevur sett landinspektør V. E. Pedersen til formann fyri útskiftingarnevndini fyri Vestmanna, og at hann neyvan kann byrja arbeiðið í Vestmanna fyrenn 1. oktober.

Nevndin heldur, at tingið ikki kann gera annað enn vísa kommunustýrinum á frammanundan nevndu upplýsingar.

Uppskot.

Avskritt av álitinum verður sent kommunustýrinum.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Studningur til Føroya búnaðarfelag.

Álit frá figgjarnevndini.

Umsókn frá Føroya búnaðarfelag um studning 500 kr. fyri hetta og komandi ár til slutt stjórnarstarv. Umsóknin er viðlögð roknskapið felagsins.

Nevndin vísur á, at tingið í fjør (Tingtíðindi s. 99) gav Føroya búnaðarfelag til stjórnarstarv felagsins ein studning på 300 kr. fyri árið 1921.

Eftir tí sum fyriliggur setur nevndin fram hettar

Uppskot:

Úr amtsfondini láttar tingið Føroya búnaðarfelag 300 kr. fyri árið 1932 til stjórnarstarv felagsins.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Keyp av jørðfresara.

Álit frá búnaðarnevndini.

Tórshavnar búnaðarfelag hevur biðið lögtingið fáa í lag, at hitt almenna keypur landinum ein jørðfresara.

Nevndin hevur atspurt Føroya búnaðarfelag um hetta mál. Búnaðarfelagið upplýsir, at royndarstøðan í Hoyvík er í holt við at keypa ein slíkan saxara og ællar at senda mann út at læra seg at saxa við honum.

So stalt skjýtur felagið uppá, at einki meir verður gjørt við hetta mál fyri fyrst.

Hetta kann búnaðarnevndin samtykkja og setur fram soljóðandi

Uppskot.

- 1) Sum stalt er heldur lögtingið seg ikki hava neyðugt at gera nakað við hetta mál.
- 2) Eitt eintak av nevndarálitinum verður sent til Tórshavnar búnaðarfelag.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Prestagarðurin í Norðadali.

Álit frá búnaðarnevndinni.

Harra Ole Reinert uppsitari á prestagarðinum í Norðadali hefur í brævi dagsett 16. júlí í ár sókt um at fáa sína uppsitarajörð í festi.

Afvoldinar til sína umsókn sigur hann at vera hesar, at tað er óbelnt at prestar, sum sjálvir ikki røkja garðin, skulu hava garð; at prestarnir tann tíð tað var hava sókt um at sleppa sær frá at hava garðarnar í hondum, og at tað ikki ræður um hjá prestunum, nú teir eru fastlontir, um teir fáa einar ella tvey hundrað krónur meir ella minni burtur úr gørdunum.

Harafturat vísur harra Ole Reinert á munin ímillum hvat lítið ein maður kann gerða við garðin, sum situr sum uppsitari, aftur móti honum, ið situr sum festari við atvarætti fyri sínar eftirkomarar. Millum annað vísur hann á, at á prestagarðinum í Norðadali átti at verið gjørd tvey stór seyðahús, men at ein uppsitari hvørkin fær gjørt hesa ella aðra umbót, tá hann einki fast hefur um at halda og ikki hefur atgongd til endurgjald fyri sítt útleigg.

Seinast skjýtur hann til, at bæði faðir hans og abbi hava sitið sum uppsitarar á hesi jørð, umframt at hann sjálvur í sínum bestí árum hefur havt garðin í hondum, og vónar hann, at lögtingið ger tað ið gerast kann fyri at tryggja sína stöðu á garðinum í framtíðini fyri seg og síni.

Nevndin hefur sent bønarbræv Ole Reinerts til próstin, sum í brævi dgs. 16. í h. m. sigur seg ikki at kunna mæla til at prestagarðurin hesin verður latin í festi, av feirri grund, at hann ikki heldur tað bera til at festa ein prestagarð burtur úr øllum hinum gørdum, soleingi sum spurningurin, hvussu tað skal verða við prestagarðsjørðini yvirhøvur, ikki er avgjørdur.

So stutt skal nevndin loyva sær at flyta fram:

Tað má sigast av sonnum, at uppsitarastøðan á prestagørdunum ikki er góð sum nú er háttað, helst tí at einki er ásett um at uppsitarin hefur nakra greiða atgongd til endurgjald fyri natúrligar og neyðturvuligar ábøtur, sum tørva at verða gjørdar bæði innan- og uttangað, og so hitt, at stöða uppsitarans á garðinum er so ótrygg sum hon er. Í øðrum londum er eitt nógv betri skil á øllum uppsitara lagi enn tað er her á landi.

Nevndin má geva próst Dahl rætt í tí, at tað fer ikki at bera til at festa ein prestagarð burtur úr øllum hinum, meðan ikki skil er gjørt á prestajørðini yvirhøvur.

Umframt tað, at búnaðarnevndin av 1911 starvaði við og setti saman uppskot um at fáa eitt melri liðarhóskandi lag á umsitingina av prestajørðini, hefur lögtingið í mong ár fingist við tað sama, men er ikki enn komið til nakað úrslit.

Tað hevði kannska skundað undir at komið til eitt endaligt úrslit hjá lögtinginum, um tingið fekk sær fyrilagt tær reglur, sum nú eru galdandi fyri umsiting av íslenskari, norskari og danskari prestagarðsjørð, og so eisini fingið upplýst, hvussu prestajørðin rættsliga liggur fyri, síðani hon varð lögð undir „Sjællands Stiftsmidler“, og vil nevndin tilráða, at tingið biður landsnevneina innheinta hesar upplýsingar til næsta lögting.

Tí verri sær nevndin sær ikki færi fyri, sum vorðið er, at gera umsøkjaranum O. Reinert belniðs til vildar. Tó kann her minnast á, at bæði nevndin av 1911 og eisini at lögtingið síðani einmælt hefur haft tað stöðu, at teir uppsitarar, ið leingi hava havt prestajørð í hondum, skuldu hava ein framhjá rætt, um so verður, at nøkur umskipan av umsitingini kemur í gildi.

So háttað loyvir nevndin sær at tilnæla tinginum at samtykkja:

1. Svarað verður umsökjanda harra Ole Reinert, Norðradal, at tað ikki hjá honum er atgongd til, sum státt er við nú galdandi reglum á prestagørdum, at fáa prestagørdin í Norðradali í festi.
2. Tingið biður landsnevndina søkja upplýsing um 1) tær reglur, sum nú eru galdandi fyri prestajarðir í Íslandi, Noregi og Danmark, 2) hvussu lann føroyska prestajørðin liggur fyri síðan hon varð lögð undir „Stiftsmidlerne“ 3) við hvørjum treytum uppsitarir hava prestagørsjörð í hondum og 4) viðurskiptini millum teir einstøku prestar og „Stiftsmidlerne“ gørdunum viðvíkjandi, og framleggja hesar upplýsingar fyri næsta lögtingi.
3. Eitt eintak av nevndarálitinum verður tilsent umsökjandi Ole Reinert, Norðradali.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Friðan av lunda.

Álit frá búnaðarnevndini.

Til Lagtinget er indkommet et Andragende fra Kommunalbestyrelsen i Nolsø gaaende ud paa at forbyde Jagt paa Søbapegøjen (lunda) i Tiden fra 14. April til 1. Juli. Andragendet motiveres ved, at Søbapegøjehestanden er i Aftagende, og at Aarsagen hertil maa søges i den uindskrænkede Jagt, der drives paa Fuglen umiddelbart og i den første Tid efter dens Ankomst til Kysterne.

Et Mindretal J. J. Matras, N. Nielsen og J. Patursson skal bemærke:

Det er en Kendsgerning, at der, siden Robaadene har faaet installeret Motorer, paa visse Steder rundt Kysterne har været drevet en Intens Søbapegøjejagt, der maa formenes at have foranlediget, dels at Fuglen nu er blevet mere sky paa Ynglepladserne end før, dels at Fuglen paa Steder, hvor der kun har været spredt Bebyggelse, nu er helt eller delvis forsvundet derfra, og endelig at Fuglen i adskillige Fjorde og langs visse Kyststrækninger, hvor den for en Snes Aar siden forekom i Mængde, nu ikke mere findes paa disse Omraader.

Grunden til, at den foreslaaede Fredningstid er beregnet fra 14. April til 1. Juli, er denne, at ved Fuglens første Ankomst til Landet optræder den som Regel parvis — Han og Hun sammen. En ved den Tid drevne Jagt vil da meget ofte have til Følge, at baade Han- og Hunfuglen nedskydes samtidig, hvorved Reden (Hulen) lægges øde. Efter at Fuglen har begyndt Udrugningen vil det meget sjældnere indtræffe, at baade Hannen og Hunnen samtidig befinder sig paa Søen, saa selv om den enkelte Fugl da skulde blive skudt, vil Udrugningen eller Ungens Opfødning ikke derfor blive forømt.

Der har indenfor Udvalget været rejst Spørgsmaal om, hvorvidt man ikke ogsaa burde forbyde Søbapegøjeudtrækning (lundadráttur) og særlig da Udtrækning (dráttur) af Sommernat-Søbapegøjer (dimmilunda).

Det er utvivlsomt, at Steder, hvor Søbapegøjeudtrækning (lundadráttur) drives urationelt, der kan den virke stærkt formindskende eller ødelæggende paa Bestanden, som f. Eks. paa Steder, hvor Fuglen bygger i mere spredt Bestand. Paa saadanne Steder vil det være uundgaaeligt, at Yn-

glepladserne ødelægges, hvis Udtrækning (dráttur) foretages aarlig for ikke at sige flere paafølgende Gange i Yngeltiden. Hvor man derimod holder sig til rationelt Brug og som Regel ikke foretager Udtrækning (dráttur) oftere end hvert tredje Aar, er denne Fangstmaade erfaringsmæssig ligesaa uskadelig for Bestanden som al anden rationelt dreven Fuglefangst.

Uagtet Misligheder ved Søbapegøjedutrækning — og da særlig ved Sommernat-Søbapegøjedutrækning (dimmlundadráttur) — kan finde Sted, har man dog ikke ment at kunne tilraade et almindeligt Forbud mod denne Fangstmaade af følgende Grunde:

Gennemgaaende vil det kunne siges, at Fuglefangsten i de færøske Fuglebjerge saavel paa Søbapegøjer som andre Bjergfugle drives rationelt, d. v. s. saaledes, at Fuglefængerne under deres Fangst tager det nødvendige Hensyn til, at Bestanden ikke formindskes. Dette gør sig ogsaa som Regel gældende, hvor der drives Søbapegøjedutrækning (lundadráttur). Paa den anden Side er det en Kendsgerning, at der findes Søbapegøjeynglepladser, hvor disse er mer eller mindre ødelagte netop ved Udtrækning (dráttur).

Skulde der nu udstedes et almindeligt Forbud mod Søbapegøjedutrækning, vilde dette medføre et stort Indgreb i enkelte Bygders Søbapegøjefangst. Der findes ikke saa faa Ynglepladser her i Landet, hvor Bygdens Beboere ikke har Adgang til anden Søbapegøjefangst end Udtrækning (dráttur). Hertil maa regnes Ynglepladser, dels paa „slakkar“ og „drangar“ samt vanskelig tilgængelige „lundalond“ i høje Bjerge, hvor der til Fangsten udkræves dels smult Vand (kyrra), dels et stort Mandskab og lange Bjergli-ner. Endvidere findes Steder, særlig visse „barmar“, hvor Vindforholdene medfører, at Søbapegøjerne dersteds ikke lader sig fange ved Fangstmaaden „fleyging“.

Vil man helt forbyde Søbapegøjedutrækning, vilde dette betyde det samme som at man forbød al Fangst paa disse Steder og saafædles fuldstændig afskar Beboerne fra at søge deres Næring paa bemeldte Steder.

Der gives dog i den nugældende Lovgivning Adgang til ved Grandestævne at vedtage retsgyldige Beslutninger vedrørende Forebyggelse af misligt Brug af Herligheder, hvorunder Søbapegøjefangsten ogsaa hører. Det er Udvalget bekendt, at man paa flere Steder, hvor Søbapegøjedutrækning ved urationel Drift har vist sig at virke skadelig, ved Grandestævnebeslutning har vedtaget Forbud, gældende for bemeldte Fuglepladser, imod en saadan Fangstmaade. Ogsaa andre regulerende Bestemmelser for Bestandens Bevarelse vides at være satte i Kraft ved Grandestævne.

I Betragtning af foran berørte Omstændigheder mener Mindretallet ikke at kunne tilraade et almindeligt Forbud mod Søbapegøjedutrækning, medens man derimod vil tillade sig at indstille, at Jagt paa Søbapegøjen forbydes i Tidsrummet fra 14. April til 1. Juli.

* * *

Et Mindretal (Joen Hansen, A. Samuelson, J. J. Weihe, finder ikke tilstrækkelig Anledning til at stille Forslag om Søbapegøjens Fredning. Skulde der i et Tidsrum af Sæsonen foreslaas Fredning, maatte saadant Forslag efter Mindretallets Skøn omfatte al Fangst af Søbapegøjer; men en saa radikal Foranstaltning ser man sig ikke i Stand til at gaa med til.

Et Mindretal (Viðsteln) vil motivere sin Stilling i Sagen.

Et Mindretal (J. J. Matras, N. Niclasen og J. Patursson) indstiller til Tingets Vedtagelse:

Til § 16 i Lov Nr. 101 af 4. April 1928 tilføjes som nyt Stykke 2:

Jagt paa Søbapegøjen (lundan) skal være forbudt i Tiden fra 14. April til 1. Juli.

Broytingaruppskot fra Patursson o. fl.

I Stedet for Mineretallets Forslag „Jagt paa Søbapegøjen (lundan) skal være forbudt i Tiden fra 14. April til 1. Juli sættes: „Jagt“ og „dráttur“ (udtrækning) af Søbapegøjen (Lunden) skal være forbudt i Tiden fra 14. April til 1. Juni.

Broytingaruppskotið samtykt við 12 atkvøðum.

Húshaldsskúli.

Álit frá búnaðarnevndini.

I Lagtingssamlingen 1928 (se Lagtingsstíðende 1928, Side 51) ansøgte Frk. Naina Scharla Nielsen om anbefaling til at faa sin Husholdningsskole statsanerkendt. Tinget gav hende den omsøgte anbefaling. Hun ansøger nu paany om at faa anbefaling til, at Skolen kan blive statsanerkendt.

Udvalget har sendt Ansøgningen til Erklæring hos „Føroya Búnaðarfelag“. Dette har i Skrivelse til Udvalget svaret med følgende Erklæring:

„Med Hensyn til Andragende fra Frk. Naina Scharla Nielsen om at faa sin Skole anerkendt, saaledes at denne Skole kan faa Andel i det Tilskud, som ydes fra Statskassen til saadanne Skoler, skal vi tillade os at anføre, at Husholdningsundervisning maa siges at være meget nødvendig her i Landet, og helst skulde det være saaledes, at alle unge Piger, som skal foreslaa et Hjem, kunde bevise, at de var i Stand til at paatage sig at styre et Hus. Husholdning paa Færøerne og andre Steder er meget forskellig; nævnes kan, at Husholdningen hos en Bonde og hos en Fisker og Arbejdsmand er meget forskelligartet.

Den Husholdningsskole, som Frk. Scharla Nielsen har, maa antages nærmest at være grundlagt saaledes, at den passer for de almindelige Hjem, som har større eller mindre Pengeindtægter, mindre for Bonde- eller Landhusholdninger.

Der maa antages at være en god Arbejdsmark her for en Skole, der er ordnet, som denne Skole er, og vi skal tilraade, at denne Skole faar lige saa stort Statstilskud som godkendte Skoler, og det bedste var, om denne Skole kunde være i Stand til at tage flere Elever, end den nu kan tage, og at den var bedre udrustet i alle Henseender“.

Udvalget er ikke enige i denne Sag. Et Flertal (J. Hansen, A. Samuelson, Welhe og Viðsteln) fremsætter samme Forslag, som blev vedtaget af Tinget i 1928.

Et Mindretal (Patursson, Niclasen og Matras) maa tilraade Tinget at vente med at søge Statsanerkendelse til Husholdningsskole paa Færøerne,

indtil en saadan Skole bliver sat i Gang, saaledes som Lagtinget androg om i 1918, nemlig som en Landhusholdningsskole (se Lagtingstidende 1928, Bilag 29).

Forslag (fra Flertallet).

Lagtinget videresender med sin anbefaling Andragendet fra Husholdningslærerinde Naina Scharla Nielsen, Thorshavn, til Undervisningsministeriet om at faa sin Husholdningsskole i Thorshavn statsanerkendt.

Forslag (fra Mindretallet).

Naar der oprettes en færøsk Landhusholdningsskole, saaledes som Lagtinget vedtog i 1918, vil Tinget give sin anbefaling til, at den faar offentlig Anerkendelse og offentligt Tilskud.

Uppskot minnilutans samtykt við 12 atkvøðum og meirrlutans við 14 atkvøðum.

Ullvirki í Suðuroy.

Átt frá búnaðarnevndini.

Harra Ellender Ellendersen hevur søkt um tingsins viðmæli til ríkislán til eitt spinnasetur í Suðuroy.

Nevndin hevur fyrirsprot hjá amfinum, hvat ríkisstjórnin heimtar av manni, sum søkir slíkt lán.

Amfið sigur í brævi, dagsett 17, august, frá, hvat ið krevist og viðsendir 3 „sjemair“.

Avskrivt av brævinum og „sjemaini“ eru tilsend harra Ellender Ellendersen. Hann hevur skrivað nevndini aftur, at hann ikki fær útinf tær í sjemainum áløgdu treytir, sum státt er, men vónar tó at fáa tingsins viðmæli.

Meðan so er vorið heldur nevndin, at harra Ellender Ellendersens ynski ongan frama fær, um lögtingi á so berum botni gevur honum slítt viðmæli.

Nevndin stillar tí hetta

Uppskot.

Løgtingið sær sær ikki ført fyri — sum státt er — at geva harra Ellender Ellendersen, Fámjin, viðmæli til ríkisstudning til spinnasetur.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Ferðastudningur at læra jarðabrúk.

Átt frá búnaðarnevndini.

Lagtinget anbefaler, at der ydes Jacob Danielsen en Understøttelse fra Staten paa 300 Kr. til Hjælp til Bestridelse af Omkostningerne ved en

Rejse til det egentlige Kongerige for at sætte sig ind i dansk Jordbrug. Samtidig beslutter Tinget at anbefale at der ydes Jacob Danielsen et Beløb af 300 Kr. i samme Øjemed af det til Støtte for Landbruget bevilgede Beløb.

Fall, tí bert 11 atkvøddu fyri.

Djóravørn.

Alit frá ymsamálaneyndini.

Málið varð goymt í fjør (sí tingt. 1930 s. 112).

Við reglugerð av 1. mars 1919 er lóg um djóravørn av 17. maj 1916 gjørd galdandi fyri Føroyar. Nevndin loyvir sær at peika á hesar reglur úr lógini:

- § 1. Den, som mishandler Dyr eller ved Overanstrengelse, Vanrøgt eller paa anden Maade behandler Dyr uforsvarligt, straffes med Bøde fra 20 Kr. til 4.000 Kr. eller Fængsel.
- § 3. Politiet skal, naar det kommer til Kundskab om, at et tilskadekommet eller sygt Husdyr ikke kan helbredes, og at det vil medføre unødigt Lidelse at lade det leve, hurtigst muligt foretage Undersøgelse, om fornødent ved en Dyrlæge, og kan derefter give Ejeren eller den, der har Raadighed over Dyret, skriftligt Paalæg om inden en vis kortere Frist at lade Dyret dræbe.
Efterkommer den, hvem Politiet i Henhold til foranførte Bestemmelse har givet Paalæg, ikke dette, ifalder den paagældende Straf efter § 1.
- § 5. Angaaende Dyrs Transport, Slagtning eller deres Behandling i anden særlig Retning kan Justitsministeriet efter indhentet Erklæring fra Lagtinget give Forskrifter, ligesom der i Politivedtægter kan optages Bestemmelser i saa Henseende. Overtrædelse af saadanne Forskrifter straffes som Overtrædelse af Politivedtægt, for saa vidt ikke højere Straf er forskyldt.

I politireglugerð fyri Tórshavn eru hesar reglur:

- § 33 Det er forbudt paa offentlig Gade, Vej eller Plads under Kørsel med, Transport eller Drift af Heste, Kreaturer eller andre Husdyr at benytte eller behandle disse paa en saadan Maade, at den er skikket til at vække offentlig Forargelse, enten ved at Dyrene kendeligt overanstrenges eller ved at der paa anden Maade tilføjes dem nødvendig Lidelse. Heste med aabne eller halvlægte Saar paa Steder, hvor Sele- eller Sadelstøj kan komme i Berøring dermed, maa ikke benyttes uden Tilladelse af en autoriseret Dyrlæge.
- § 34 Transport af Kalve, Faar og Lam maa ikke ske saaledes, at deres Ben er sammenbundne, medmindre dette er foretaget med bløde Strikker og underlagt Halm eller Klude, ligesom Sammenbindingen ej heller maa være saa fast, at deraf kan opstaa Indsnæring, og Transporten maa kun foretages i Vogn, hvori der findes et blødt og rigeligt Underlag af Halm eller Hø, saaledes at Hovedet aldrig hænger udenfor Vognen.

Í politireglugerð fyri bygdunar eru hesar reglur:

- 21 Det er forbudt at anvende særlig afmagrede, halte eller syge Heste. Politiet kan i saadanne og lignende Tilfælde forbyde Anvendelsen. Hensynsløs Benyttelse af Fisk som al anden raa Behandling af Heste og andre Dyr er forbudt.

Nevndin heldir at tær nevndu lógreglur geva heimild til at verja djórini móti pínslum og fólk eiga at kæra til politiið, tá tey verða kunnug við, at akar pínir djór ella fer illa við teimum.

Tað ræður nógv um, at fólk ið gjøgnum skúlar og á annan hátt læur at vera góð við djórini og at fara væl við teimum. Nevndin heldir, at ngið ikki fyri fyrst, ið hvussu er kann gera annað enn at peika á omanristandandi

Uppskot.

Avskrift av álitinum verður sent Froðbiar soknar javnaðarfelag.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Karantinhús fyri húsdjór.

Álit frá búnaðarnevndini.

Frá amtinum er sent til tingið eitt bræv, dagsett 8. september 1930, rá djórlækna C. J. Bech um at gera eitt sóttvarnarhús (Karantænerúm) fyri enaðin, sum innfluttur verður higar til lands frá úrheiminum, soleiðis at ein hevði eitt vist høli at halda seg til og ikki — sum nú er statt — onkuntaðni, har best ber til. — Eisini heldur djóralæknin vera vandi fyri, at smittamar sjúkur lættliga kunnu breiða seg víðari, so sum nú er vorið. — Djórlæknin hevur haft eina samrøðu við royndarstjóra Knudsen í Hoyvík um hetta mál, og fingið at vita, at royndarstøðan vil læta eitt væl hóskandi høli, um kann gerast í góðan stand uttan stóran kostnað. Royndarstøðan skal ensa eftir djórinum og fáa endurgjald fyri sínar beinleiðis útreiðslur.

Málið hevur verið hjá fenaðisnevndini (Husdyrkommissionen) til ummálsunar og halda teir at hetta høli í Hoyvík vil bota um viðurskiptini sama

Uppskot.

Til umvølan av einum sóttvarnarhúsi fyri fenaðin við royndarstöðuni í Hoyvík veitir lögtingið upp til 300 kr. úr amtsgrunninum, sum verður at rinda, tá ið arbeiðið er liðugt.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Løn djóralæknans.

Álit frá búnaðarnevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist en Sag om Forbedring af Dyr­lægens Løn.

Der foreligger en Skrivelse fra Landbrugsministeriet af 29. Maj 1931, hvoraf fremgaar, at der paa Finansloven for 1931—32 er tilvejebragt Hjemmel for at forhøje Honoraret til Dyr­lægen paa Færøerne med et Beløb af 2000 Kr. aarlig paa Betingelse af, at Lagtinget yder Dyr­lægen en Bolig­godtgørelse paa 1000 Kr. aarlig, svarende til den Boliggodtgørelse, der er tillagt de færøske Kommunelæger, samt forpligter sig til at betale den samlede Udgift til Dagpenge og Befordringsgodtgørelse i Anledning af Omrejser, som Dyr­lægen skal foretage paa det offentliges Vegne, i Overensstemmelse med den for ham til enhver Tid gældende Instruks, selv om den samlede Udgift maatte overstige det Dyr­lægen af Lagtinget tillagte Beløb paa indtil 2000 Kr. Om denne Sag har Ministeriet udbedt sig Lagtingets Erklæring.

Saaledes som denne Sag foreligger, er Statskassens Bevilling paa 2000 Kr. til Dyr­lægens Løn gjort afhængig af, at Lagtinget bevilger Dyr­lægen en Huslejegodtgørelse paa 1000 Kr. Tinget er derved i nogen Grad kommet i Tvangssituation. Ønsker man Dyr­lægens Løn forbedret, maa man fra Lagtingets Side tilskyde 1000 Kr. som Huslejahjælp og vedblivende betale Rejseomkostningerne — naturligvis under den Forudsætning, at de nuværende efter Instruksen pligtige Omrejser opretholdes.

Da Forholdene ganske utvivlsomt i Øjeblikket stiller sig saa vanskelige, at Lagtingets Budget ikke kan yderligere belastes med 1000 Kr. aarlig til Dyr­lægens Huslejegodtgørelse, uden at der spares paa andre Kaner, vil Dyr­lægen ikke kunne faa den paatænkte Lønforbedring, medmindre der findes andre Udveje. Nu ligger Forholdet saaledes, at Lagtinget i en ængere Aarrække har paatænkt at foreslaa visse Ændringer i den for Dyr­lægen udfærdigede Instruks af 9. Decbr. 1919 med Tillæg af 1. Novbr. 1921.

Lagtinget at vedtage, at der ydes Dyrlægen en Huselejegodtgørelse paa 1000 Kr. fra 1. April 1931 under Forudsætning af, at hans Honorar fra Statskassen fra samme Dato forhøjes med 2000 Kr.

Instruksen ændres i Overensstemmelse med foranstaaende, gældende fra 1. Januar 1932. Udvalget formener, at Tinget bør have Adgang til at revidere Huselejegodtgørelsens Størrelse hvert 5. Aar.

Forslag.

1. Lagtinget andrager Regeringen om, at der i Dyrlægens Instruks foretages den Ændring, at Dyrlægen kun skal være pligtig til at foretage en Omrejse aarlig, og saaledes, at Befordringsgodtgørelsen fastsættes til 750 Kr. aarlig og Diæter efter Instruksen.
2. Under Forudsætning af, at Dyrlægens Instruks fra 1. Januar 1931 ændres som ommeldt under 1), bevilger Lagtinget Dyrlægen en Huselejegodtgørelse fra 1. April 1931 at regne paa 1000 Kr. aarlig. Beløbet uddrages af Færø Amts Repartitionsfond med 1—12 maanedlig forud. Lagtinget har Adgang til at revidere Huselejegodtgørelsens Størrelse hvert 5. Aar.

Broytingaruppskot frá nevndini:

- 1) I Punkt 1 udgaar Ordene: „og saaledes, at Befordringsgodtgørelsen fastsættes til 750 Kr. aarlig og Diæter efter Instruksen“.

Som nyt Punkt 2 foreslaas:

- 2) „For at foretage en aarlig Omrejse som nævnt i Punkt 1 tillægges der Dyrlægen et fast Beløb af 500 Kr., der udbetales af Amtsfonden hvert Aars 1. August, efter at Omrejsen er tilendebragt.

Amtmanden bemyndiges derhos til af Amtsfonden at anvende indtil 700 Kr. aarlig som Tilskud til Befordringsudgifter, for at Dyrlægen kan foretage Undersøgelser og yde Dyrlægehjælp i Tilfælde, hvor det skønnes ønskeligt, men hvor Omkostningerne vil blive for store for vedkommende Rekvirent.“

Punkt 2 ændres til Punkt 3 og sidste Punktum udgaar.

Som nyt Punkt 4 sættes:

„ “

- a. Djóralækninn er pligtigur til til eina og hvörja tíð at halda bátin tryggjaðan og í farbarum standi.
- b. Djóralækninn skal til hvörja lögtingssetu, til lánið er afturrindað, geva tinginum frágreiðing um, hvussu nógvar reisir hann í tí farna árinum hevur gjørt, bæði tær álögdu, og tá hann hevur verið heintaður.
- 2) Landsnevndin fær heimild til á tingsins vegna at upprætta lánukontraktuna og at anvísa peningin.

Fall tí bert 9 atkvøddu.

Lóguppskot til innflutning av revum.

Álit frá búnaðarnevndini.

Tað er til tingið í ár komið umsøkn frá trimum monnum og feløgum um at geva loyvi til ella reika soleiðis fyri, at teir kunnu fáa atgongd til at innflyta revar av ymiskum sløgum til uppalan her á landi.

Útvalgið hevur umhugsa hesa sak nakað gjølla og hevur m. a. sent málið til Búnaðarfelagið til at siga sína hugsan um.

Meiraluturin av felagnum sigur hetta:

„Viðvíkjandi loyvi til innflytan av revum og øðrum pelsdjórum hevur meiralutin av stjórnini viðtikið at svara:

Tað kann ikki annað sigast enn tað er beint, um vit her á landi kunnu fáa fleiri vinnuvegir, og kann uppalan av pelsdjórum gerast lønandi her, so er best at skipað verður soleiðis fyri, at hesin vinnuvegur kann byrja her eisini. Tað ið umræður í hesum viðfengi er, at pelsdjórini, ið flest øll eru rovdjór, verða soleiðis innibyrgd, at tey ikki sleppa leys og ansað verður eftir, at tey ikki breiða smittandi sjúku frá sær.

Tað lógboð — Lov Nr. 40 af 28. Februar 1931 angaaende Indførsel af forskellige Dyrearter — ið liggur hjá sakini og tær kungeringar búnaðarmálaráðið hevur útsent 31. mars í ár í samband við lógina mugu ætlast at vera soleiðis gjørdar, at drift av pelsdjórum undir hesum treytum ikki bjóðar nakran vanda fyri skaða av pelsdjórum á aðrar vinnuvegir.

Tað skal viðmerkjast her, at tað ikki sæst hvørki í „Bekendtgørelse angaaende Indførsel af Pelsdyr og Harer“ ella í „Cirkulære for samtlige Politimestre“ at hesir djóragarðar eru lagdir undir nakað árligt ella títtari sýni.

Tað má haldast at vera av avgerandi týðningi, at slíkir djóragarðar til eina og hvörja tíð eru í so góðum standi, at eingin vandi er fyri at tað

Minniluturin ræður frá við fylgjandi orðum:

Eg má avgjört fráraða at geva loyvi til at flyta rev inn til Føroyar.

Tað er eingin trygd fyri at hann ikki verður eltt skaðadjór í okkara høgum, tá ið innflutningsloyvi fyrst er givið, hvussu væl hann verður inngyrður og hvar í Føroyum tað verður. Tað er at seta annars eigindóm í ov stóran vága. Tað mátti ikki verið so at loypa til at geva innflutningsloyvi, tí her er neyvan nakar, sum kennir til skaðan, ið revur kann gera. Serliga um várið eigur hann at kunna verða meinnur í føroyskum høgum. Eg eri í tað heila tíkið ímóti at flyta inn skaðadjór til oyggjarnar.

Undirskrivaða búnaðarnevnd hevur ikki kunnað verið á einum máli, men hevur bytt seg sundur í ein meiriluta (J. J. Matras, N. Niclasen, J. Patursson og M. Viðstein) og ein minniluta (Joen Hansen, A. Samuelson og J. J. Weihe.)

Meiriluturin heldur, at henda sak beinast má verða at ætla um, tá hon verður bytt sundur í 3 spurningar, sum tá verða hesir:

- 1) Kann tað ætlast, at verða til nakran vinning at uppala hesi djór her á landi fyri útflutning av skinnum?
- 2) Kann tað ætlast, at ein slík djórauppalan á nakran hátt kann fyrbyggja, at peningur fer út av landinum fyri skinn í liðnum pelsvørum?
- 3) Kann tað ætlast við givið loyvi til innflutning av nevndu djórum, at tey kunnu atvolda so stóran skaða upp á okkara jarðabruk, at tað eru rimilgari grundir til at nokta fyri tí?

Ad 1) Útvalgið hevur kannað eftir hesum, men kann sjálvandi ikki uppseta nakra „rentabilitetsrokning“, í tí tað nógv vil ráða um, hvussu væl hesi djór vilja trívast afturí móti tí kostnaði, ið er bundin við at halda tey. Hartil kemur spurningurin, um okkara veðurlag er vælshikkað, fyri at skinni kunnu verða góðar vørur, hvarav peningarslit ið nógv avhongur, tá tey skulu koma á marknaðin millum aðrar kappingarar vørur.

At tað hevur loyst seg væl fyri onnur lond at uppala revar og onnur pelsdjór við at halda tey innangarða prógvar alt fyri, eftir sum tað so við og við er stovnaður ein hópur av slíkum revagørðum í okkara grannalondum og aðrastaðni, og sjálvt í Grønlandi og Íslandi, hvar annars er ein hópur av villum revum, hava menn gjørt sær revagarðar. Í Íslandi er man glugin so vítt, at altingið í ár hevur givið peningatilskot til eitt felag, sum hevur til mál at fremja pelsdjóraalan í landinum við at innflyta pelsdjór av ymiskum sløgum, sum ikki liva vill í landinum, men sum kunnu ætlast at liva í fangaskapi.

ad 2) Henda spurning hevur útvalgið eisini kannað um og er komið til tað úrslit, at tað verður ein hópur av pelsvørum innfluttur til oyggjarnar, og tað má hereftir ætlast, at tann peningur, sum beinleiðis fyri hetta fer út av landinum, er rætt stórir, og fyri á nakran hátt at fyrbyggja eru neyvan góðir vegir uttan at gera okkum sjálvbjargnar.

ad 3) Um henda spurning hevur nevndin haft samráð við kóna menn, og einmælt halda teir, at tað ikki liggir stórir vandi í so mála, tí at páleggjast kann at gera revagarðarnar serstakliga góðar og umframt tað at halda teir undir politiuþpsýni við hóskaði millumrúmi. Harafturat má sigast, at ikki kann teinkjast annað, enn at eigararnir vilja gera alt møguligt fyri, at hesi dyru djór ikki sleppa telnum úr hondum. Í samanburði við henda spurning hevur nevndin heitt á djóralæknan og biðjið hann sagt sína hugsan, um tað kann teinkjast, um loyvi varð givið, at tey kundu víðføra smittu, sum kundu yvurførst til onnur djór. Hartil sigur hann munnliga, at tað ikki

kann teinkjast, at fað kann verða størri vandi við hesum djórum enn øðrum djórum, tá tey verða undirkastaðir vanligu karantenu.

Sakin hevur verið tyrilagd Veterinærdirektoratet i København og Husdyrkommissionen her. Hesir menn hava heldur einki beinleiðis at siga móti, at royndir verða gjørdar.

Út frá tí ið frammanundan er sagt, og at fað má sigast at tørva fólki at vinna sær framhjáinntøkur, heldur meirilutin ikki, at fað er rætt at sýta eina slíka roynd; tó má fað haldast, at rættari má vera samstundis at gera royndir við fleiri sløgum enn bert at halda seg til eitt (silvurrev) fyrri, at fáa vissu fyrri, hvat ið best hóskar fyrri okkara viðurskiftir at uppala.

Mindretallet (Joen Hansen, A. Samuelsen og J. J. Weihe) har overvejende Betænkelihood ved Flertallets Forslag. Vi føler os ikke overbevist om, at man kan faa væsentligt ud af en Erhvervsgren som den nævnte, medens Risikoen ved Foranstaltningen ingenlunde er ringe. Vi adværer imod, at man gaar den af Flertallet anviste Vej, og tilraader, at man udviser den største Forsigtighed i denne Sag.

Tí loyvir meirilutin sær til at uppseta helta uppskot:

Forslag

til Forandring og Tillæg i Lov Nr. 36 af 28. Februar 1908 om Indførsel af Ræve og andre Pelsdyr til Færøerne.

§ 1.

Indførsel af Ræve af enhver Art, Nerz (Minks) og Karakul Faar til Færøerne er kun tilladt, naar der af Landbrugsministeriet paa nærmere Betingelser meddelt Tilladelse foreligger.

§ 2.

Indførsel af de i § 1 nævnte Dyr maa kun finde Sted over Thors-havn. Dyrene skal være anbragt i tilstrækkelig solide og sikkert lukkede Kasser eller Bure. Forsendelser fra Indførselsland skal ske direkte til en af Politimesteren forud godkendt Indhegning.

§ 3.

Landbrugsministeriet bemyndiges til at foreskrive nærmere Betingelser, der tilsigter Sikkerhedsforanstaltninger, der kan hindre de i Medfør af nærværende Lov givne Indførselstilladelser indførte Ræve at undvige fra de til disse bestemte Opholdsrum.

§ 4.

Overtrædelse af de i Medfør af denne Lov givne Bestemmelser og Paalæg straffes med Bøder fra 4—1000 Kr., der tilfalder Amtsfattigkassen.

§ 5.

Personer, der med Forsæt eller paa anden Maade foraarsager, at de i ovennævnte Lov nævnte Dyr kommer løs, er foruden Erstatning ifaldet Bødeansvar, ligesom saadanne løsgaaende Dyr er at betragte som Vildt og kan af enhver nedskydes, naar og hvor disse maatte træffes.

§ 6.

Sager angaaende Overtrædelse af denne Lov behandles som offentlige Politisager.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Innflutningur av djórum.

Álit frá búnaðarnevndini.

Sagen sendes „Føroya búnaðarfelag“ til Erklæring, og den videre Behandling udsættes til næste ordinære Lagtingssamling.

Samtykt við 15 atkvøðum.

V. Vegir, brýr og lendingar.

Landsvegir.

*Porkeri—Hovi—Tvøroyri, Funning—Húsarætt, Tjørnuvík—Hvalvík,
Kvívík—Vestmanna, Famlan—Ørðavík.*

Álit frá nevnd viðv. peningaviðurskipti Føroya.

Forstanderskabet for Porkere Kommune har indsendt Andragende om Støtte til Vej fra Porkere til Hove og derfra til Tveraa.

Der foreligger Andragende fra forskellige Beboere i Funding om Anlæg af en Vej fra Funding til Húsarætt. Da Lagtingets Budgetudvalg har foreslået, at der ydes Støtte fra økonomisk Fond til en Del af den omhandlede Strækning, skal man henvise dertil.

Der foreligger Andragende fra Beboere i Tjørnevíg om Anlæg af en Kørevej fra Tjørnevíg til Haldersvíg, og Forstanderskabet anbefaler Sagen. I 1928 vedtog Tinget at andrage om at faa Vejanlægget projekteret (se Lagtingstidende 1928, Side 54). Der forelaa Svar fra Ministeriet i 1929 (se Lagtingstidende 1929, Side 105), hvori Ministeriet giver Løfte om en rent foreløbig Undersøgelse uden at binde sig til nogen Bevilling.

Forstanderskaberne for Vestmanhavn og Kvívíg andrager om, at Vejen Kvívíg- Vestmanhavn maa blive anlagt hurtigst, og endelig ansøger Forstanderskabet for Famlan om Støtte til en Vej mellem Bygderne Famlan og Ørðevíg.

Udvalgets Flertal (Dam, Debess, Mitens og Patursson) skal bemærke:

Angaaende Ministeriets Stilling til Støtte til Anlæg af Veje skal man henvise til Udvalgsbetænkning i Lagtingssag Nr. 141/31, hvoraf fremgaar, at Ministeriet foreslaar, at forskellige Indtægter skal henlægges til Lagtinget, som derefter skal overtage Støtte til de paagældende Vejanlæg. Flertallet henviser til sin Stilling i nævnte Sag og er villigt til, saa snart Tinget maatte faa de foreslaaede Indtægter, hurtigst at tage Spørgsmaalet op om Tilskud til de paagældende Veje.

Mindretallet (Johs. Olaus Joensen, Johan M. F. Poulsen og Andreas Samuelsen) kan ogsaa henvise til, at Vejanlægget, Funding—Húsarætt er optaget paa Forslaget over de amtskommunale Veje, der skal bringes til Udførelse. —

Med Hensyn til andre Veje skal Mindretallet udtale, at det maa være Statens Opgave at støtte disse Anlæg, saa snart dette kan lade sig gøre af finansielle Grunde. Mindretallet forbeholder sig, saasnart Spørgsmaalet om 10 Aarsplanen er afgjort ved Planens Henlæggelse at stille Forslag om Udførelse af de 3 sidstnævnte Veje.

Forslag.

Fra Flertallet:

Afskrift af Betænkning i nærværende Sag og af Betænkningen i Sag Nr. 141—1931 tilstilles de paagældende Forstanderskaber.

Uppskot meirilutans samtykt við 15 atkvøðum.

Skálabotn—Funningsbotn, Skipanes—Skálabotn, Oyndarfjørð—Hellunar, Skála—Strendir.

I sin Tid blev der til Vejanlæg Skaalebotn—Fundingsbotn af Statskassen bevilget 98.000 Kr., men Forstanderskaberne for Gøte og Andefjord Sogne har hidtil ikke erklæret sig villige til at udføre Vejanlægget, men har i Stedet for ønsket Vejanlæggene Skibenzæs—Skaalebotn, Hellerne—Andefjord og Hellerne—Heltin, der vil medføre en Bekostning af henholdsvis 65.000 Kr., 68.000 Kr. og 41.000 Kr. eller ialt 174.000 Kr. Ministeriet mente, da Beløbet for de tre Veje overskred Bevillingen, ikke at kunne gaa med til at lade alle de 3 Vejanlæg komme til Udførelse.

Ministeriet har derefter rejst Spørgsmaalet og anmodet om en Udtalelse om, hvorvidt man skulde lade eet af de for nævnte Vejanlæg komme til Udførelse for den Besparelse, der fremkommer ved, at Vejen Skaalebotn—Fundingsbotn foreløbig er udskudt.

Forstanderskabet for Andefjord Kommune har derefter i 1931 andraget om, at Vejen Andefjord—Hellerne udføres og har i en Skrivelse til Lagtinget af 5. f. M. udtalt, at hvis man ikke kunde faa denne sidstnævnte Vej anlagt til Efteraaret, ønskede man heller at benytte Tilskuddet til Vejen Fundingsbotn—Skaalebotn.

Forstanderskabet for Gøte Kommune har i Skrivelse af 30. f. M. meddelt, at man ønsker, at det paagældende Beløb anvendes til Vejen Skibenzæs—Skaalebotn.

Forstanderskabet for Funding Kommune har andraget om, at Beløbet anvendes til Vejanlæg der i Kommunen. Endelig har Lagtingsmand Johan

Poulsen andraget om, at Bevillingen anvendes til en Vej mellem Strænder og Skaale.

Flertallet (Johs. O. Joensen, Johan M. Fr. Poulsen, A. Samuelsen og P. M. Dam) skal udtale:

Det, Udvalget har at tage Stilling til i foreliggende Sag, er Spørgsmaalet om, hvor den Bevilling paa 98.000 Kr., Staten i sin Tid bevilgede til Vejanlægget Skaalebotn—Fundingsbotn, skal anvendes, idet Gøte Kommune stadig ikke mener at kunne udføre sin Andel af dette Vejanlæg, men ønsker Bevillingen anvendt til Udførelse af Vejen Skibenæs—Skaalebotn.

Funding Kommune har nu mod Slutningen af Samlingen ved et Telefontelegram til Udvalget udtalt Ønsket om, at Bevillingen maa komme til Anvendelse der, men uden nærmere Angivelse af, hvor i Kommunen Pengene skal anvendes. Endelig har Lagtingsmand Johan Poulsen i Forstaaelse med Forstanderskabet for Sjøv Sogns Kommune (se vedlagte Erklæring) andraget om, at Bevillingen anvendes til Vejen Strænder—Skaale, der er projekteret til samme Beløb, nemlig 98.000 Kr. Andefjord Kommune ønsker Vejen Hellerne—Andefjord udført først, men er villig til, ifald dette ikke kan gennemføres, at paabegynde Arbejdet paa sin Andel af Skaalebotn—Fundingsbotnvejen. Da det, som det fremgaar af ovenstaaende, saaledes for anden Gang er konstateret, at Gøte Kommune ikke ønsker at udføre sin Andel af sidstnævnte Vejanlæg, kan Flertallet ikke se bedre, end at dette dermed maa lades ude af Betragtning, da det efter vor Opfattelse vil være ganske betydningsløst — som Vejanlæg betragtet — om Andefjord Kommunes Andel af Vejen kommer til Udførelse, saalænge den er henvist til at henligge som et Stykke Blindtarm uden videre Fortsættelse til Skaalebotn og saaledes danne et sammenhængende Vejanlæg mellem de to vigtige Fjorde, hvilket jo ogsaa var Hensigten. Andragendet fra Funding Kommune gør Indtryk af at være ret forhastet og ubestemt, og er som Følge deraf vanskeligt at tage Stilling til. Gaar man ud fra, at der i Andragendet muligvis tænkes paa Vejen Funding—Gjøv, saa er Forholdet jo det, at dette Vejanlæg er betydelig kostbarere end Skaalebotn—Fundingsbotnvejen, idet denne er projekteret til at koste 135.000 Kr. Funding—Gjøv Vejen kan saaledes slet ikke udføres for de Penge, der eventuelt kan komme af staa til Disposition fra Vejen Skaalebotn—Fundingsbotn. Valget maa derfor efter Flertallets Skøn komme til at staa mellem Vejanlæggene Strænder—Skaale og Skibenæs—Skaalebotn, hvilke Vejanlæg er projekteret til at koste henholdsvis ca. 65.000 Kr. og ca. 98.000 Kr., og efter vor Mening taler Forholdene afgjort for, at Bevillingen kommer til Anvendelse i Sjøv Sogn. Der har man langt det største Befolkningsantal, og det er jo en uomstødelig Kendsgerning, at Vejanlæg paa stærkt befærdrede Strøg, hvor Befolkningstætheden er forholdsvis stor, nødvendigvis maa faa større samfundsmæssig Betydning end Vejanlæg gennem øde ubeboet Haugejord med forholdsvis ringe Færdsel. Strænder er som anført i Andragendet den største Bygd ved Skaalefjorden, og Skaale er uden Sammenligning den Bygd ved samme Fjord, der har haft den største Tilvækst i de senere Aar, bl. a. ved Indvandring af besiddelsesløse Arbejdere fra andre Bygder, hvilket navnlig skyldes Beddingen dersteds, som i de farne Aar har givet rigelig Adgang til lønnende Arbejde. Befolkningen i denne hurtigvoksende Bygd er som Følge deraf ogsaa i højere Grad, end Tilfældet i de fleste andre Bygder, indfattet paa lønnende Arbejde, og derfor ogsaa mindre velegnede til at imødegaa den kommende Vinters Krise, under hvilken de Virksomheder, der almindeligvis er Bygdens Arbejdsgivere, sandsynligvis enten vil gaa helt i Staa eller blive drevet i et saadant Omfang, at det vil være uden nævneværdig Betydning for Bygden som Helhed. Noget lignende gælder for Strænder, omend Forholdene der

maaske nok er knap saa udpræget som paa Skaale. Det er derfor givet, at Paabegyndelsen af Vejanlægget Strænder—Skaale vil være det mest virksomme Middel, som tænkes kan, til Imødegaaelse og Afhjælpning af den Arbejdsløshed, man i kommende Vinter nødvendigvis maa regne i Sjøv Sogn.

Til Dato er der fra det offentlige ikke bevilget saa meget som *1 Øre til Vejanlæg i Sjøv Sogn*, og det er udelukket, at man til kommende Vinter kan gaa i Gang med noget Vejarbejde der, hvis foreliggende Andragende bliver nægtet. I Gøte, som er en af de allerbedste udrustede Kommuner, baade med Hensyn til Stats- og Amtskommunale Veje, vil man have rigeligt med Vejarbejde i den kommende Vinter, sandsynligvis mere end man kan overkomme, dels med Kommunens Andel af Statsvejen Lervig—Fuglefjord, hvilket Arbejde endnu ikke er paabegyndt, dels med et amtskommunalt Vejanlæg, nærværende Udvalg er vidende om, at „Udvalget vedrørende amtskommunale Veje“ har fremsat Forslag om at yde Tilskud til og derfor vel ogsaa maa betragte som sikret.

Der er saaledes kun ringe Sandsynlighed for, at man der til kommende Vinter, maaske knap nok til næste Vinter, kan naa at komme i Gang med Skibenæs—Skaalebotn Vejen, selvom Tinget bestemte sig for samme, da de uden Tvivl vil gøre de nærmere Vejanlæg færdige først, inden de begynder paa den fjernere liggende Skibenæs—Skaalebotn Vej.

Skulde man endelig under sine Overvejelser af, hvilke af de to sidstomhandlede Vejanlæg, der bør foretrækkes, lade Hensynet til Vejanlægget Skaalebotn—Fundingsbotn være en Del medbestemmende, saaledes at man bestemte sig for det, der kan antages at befordre en hurtigere Gennemførelse af dette Vejanlæg, saa føler Flertallet sig forvissat om, at Gennemførelsen af Vejprojektet Skaalebotn—Fundingsbotn maa ske i Tilknytning til Strænder—Skaalevejen, da der nødvendigvis maa være en Grænse for, hvad en saa forholdsvis lille Kommune som Gøte Kommune kan paatage sig at udføre og navnlig at vedligeholde. Iøvrigt er Skaalebotn—Fundingsbotn Vejen lige saa let gennemførlig paa Sjøv Sogns Grund som den er, hvor den nu er projekteret, da Fjarðará som bekendt er Skel mellem de to Kommuner, behøver den kun at flyttes over Aaen for at ligge i Sjøv Sogn.

Flertallet skal derfor i Henhold til det foran anførte og under Henvisning til det af Lagtingsmand Johan Poulsen indsendte Andragende stille nedennævnte Forslag.

Mindretallet maa mene, at det rigtigste og bedste var, om Vejen Skaalebotn—Fundingsbotn blev udført, og Andefjord Kommune er ogsaa gaaet ind paa at udføre sin Del, medens Gøte Kommune mener, at det er nødvendigt for dens vedkommende, at Arbejdet paabegyndes fra Skibenæs. Mindretallet mener, at det vilde være urigtigt at anbefale, at det bevilgede Beløb fratages de paagældende Kommuner, og man vil derfor foreslaa, at Andefjord Kommune faar den Del af Bevillingen, der svarer til den Del af Vejen mellem Skaalebotn og Fundingsbotn, som ligger indenfor Andefjord Kommune, og at Kommunen paatager sig at udføre denne Del samtidig med, at Resten af Bevillingen stilles til Gøte Kommunes Raadighed til Udførelse af Vejanlæg fra Skibenæs ind i Retning af Skaalebotn. Senere vil dette Arbejde kunne fortsættes og Forbindelse opnaas med det Vejstykke, som Andefjord Kommune maatte udføre.

Forslag.

- 1) *Fra Flertallet:* Den ikke hennyttede Bevilling til Vejanlæg Skaalebotn—Fundingsbotn 98.000 Kr. anvendes til Vejanlægget Skaale—Strænder.

- 2) *Fra Mindretallet:* Bevillingen anvendes saaledes, at Andefjord Kommune udfører sin Del af Vejanlægget Skaalebotn—Fundingsbotn og Resten af Bevillingen anvendes til Vejanlæg fra Skibenæs i Retning af Skaalebotn.

Uppskot meirilutans samtykt við 14 atkvøðum.

Aðrir vegir.

Álit frá figgjarnevndini.

Til tingið er í ár innkomið nakrar nýggjar umsóknir frá ymskum kommunum um peningastudning til antskommunalar vegir. Útvalgið, sum hevur haft hesi mál til umhugsan, hevur kannað eftir hvørjum av hesum serstakliga og meinar, at tey øll fyrr ella seinri mugu fremjast við hóskandi studningi frá Løgtingið og stati. Vegna peningatrot hjá tinginum samanborið við umsóknirnar og hín ásetta bevilling frá statinum, sum bert er 18000 kr., kann henda vegbygging einans gerast partavís. So stalt hevur nevndin savnað saman í einum serstakum yvirliti allar teir vegir, sum tað sæst at vera sókt tingsins peningahjálp til frá fyrr av, og sum kommunirnar enn ynskja verða framdar. Eisini teir vegir, sum í ár er innkomið umsókn um, standa uppførdir í nevnda yvirliti. Millum hesar eru nakrir, sum ikki eru útroknaðir; teir eru hesir:

Í Suðuroyar sýslu:

Kvalbø Sogns Kommune:

Vej fra Bygdlingen „við Neyst“ op forbi Præstegaarden til Banelinien for Kultransport.

Í Streymoyar sýslu:

Kollefford Sogns Kommune:

Vej fra „Kjalnes“ mod Nord.

Kirkebø Sogns Kommune:

Vej paa Velbestad.

Hestø Kommune:

Vej paa Hestø.

Thorshavns udenbys Sogns Kommune:

Vej mellem Hoyvik og Hvítanes.

Í Norðoya sýslu:

Fuglø og Svínø Sogns Kommune:

Vej fra Stranden i Svínø til „eystur á háls“.

í Sandoyar sýslu:

Skuo-Dlmon Kommune:

Forbindelsesvej fra Landingsstedet paa Skuo til den højere liggende Kørevej

og

Fortsættelse af Kørevej fra Mikkel Z. Mikkelsens Trø til Udmarken.

í Eysturoyar sýslu:

Funding Sogns Kommune:

Vej fra Bygden Funning til Landingsstedet „Húsarætt“.

Næs Sogns Kommune:

Vej fra Æðuvík til Statsvejen Saltangará—Rituvík.

Kostnaðarættlan av hesum vegum, heldur nevndin, at tingsins álitismenn skulu biðjast um at útrokna og fyrileggja Tinginum næsta ár.

Millum umsóknirnar í ár eru tveir vegir: Hoyvík—Hvítaness- og Æðuvíkarvegurin, ið ynskjast byggdir sum amtskommunalir vegir. Nevndin heldur, at báðir hesir vegir mugu roknað inn undir teir, ið ætlast byggdir sum statsvegir, serstakliga hin síðsti, í tí hann longu er útroknaður „en detail“, útstungin 4/5 av kostnaðinum givin frá statinum; men sóknarstýrið søkir nú til tingið um at fáa hann bygðan sum amtskommunalan veg og loyvi til at nýta hin játtaða pening frá statinum til vegbygging Lambareiði-Nes.

Nevndin heldur, at hesum máli viðvíkjandi má sóknarstýrið sjálvt forhandla við teir ráðandi fyrri at fáa tað í lag. Tó kviðar nevndin fyrri, at slík umbyktan, sam stætt er, vil viðføra, at Æðuvíkarvegurin ikki kann væntast, tá at verða bygður undir hesum ásetta 5-ársplani.

Vegurin millum Hoyvík og Hvítanes er ein av teimum, sum av tinginum í sínari tíð er roknaður millum teir, sum skulu byggjast sum statsvegir. Tó er hann ikki millum teir, sum í fyrstu atløgu skulu gerast. Vegna tess venda teir sær til tingið og biðja um at fáa hann bygðan sum amtskommunalan veg; nevndin heldur, at tað ikki kann sýstast, og trøngd má sigast at vera hjá hesari bygð at koma í vegg samband sum skjótast við hin- ar byggdirnar; men sum stætt er, heldur nevndin seg í ár ikki vera førar fyrri at fara undir at byggja hann og mælir til, at málið verður goymt til seinri.

Nevndin hevur sum omanfyri sagt í einum hjáløgðum yvirliti uppført allar umsóknirnar og vísir á har, hvørjir vegirnir eru, hvussu langir teir eru, og hvat kostnaðarættlanin er og tørvar soleiðis ikki serstakligari at nevna teir. Nevndin hevur eisini kannað eftir, hvussu líðir við byggingini av teimum vegum, sum tingið við tilskoti frá statinum játtaði pening til í fjør og er komið til tað úrslit, at meginparturin av teimum er liðugur ella nærur liðugur og kunnu um stutta tíð verða sýnaðir; tó eru nakrir fáir vegna orsaka sum t. d. útskifting og av øðrum orsøkum bágaðir, men vilja sjálvandi vera byggdir sum til ber. Sóknarstýrið biðja um at fáa útsetils, hvat nevndin mælir til at játta, eisini av teirri orsök, at tingið fyrr hevur roknað við, at ein givin beviljingur altíð hevur verið roknaður at staðið við makt í minsta lag tvey ár uttan at tørva at endurnýggjast. Tað sama kann nokk neyvan vera

at siga til tann partin, ið staturin skal útreiða. Harav stendur eftir enn av orsökum sum omanfyri sagt 7617 kr. 50 oyrrir.

Henda pening heldur nevndin vera beinast at biðja landsnevndina um á tingsins vegna at fáa endurnýggjaðan.

Fyri komandi ár loyvir nevndin sær at uppseta fylgjandi

Uppskot.

- 1) Úr økonomisk fond veitir tingið til bygging og studning av hesum vegum:

a)	3/8 av 5500,00 kr. til veg í Sandavági	(av 1200 m)	600 m
b)	- - 2400,00 - - - í ss.	(- 1300 -)	400 -
c)	- - 2400,00 - - - í Bø	(- 650 -)	300 -
d)	- - 3091,00 - - - í Vági	(- 1000 -)	-
e)	- - 2200,00 - - - í Hvalba		
	(Sandvík)	(alt -)	750 -
f)	- - 4418,00 - - - í Ørðavík	(alt -)	840 -
g)	- - 5542,00 - - - í Tvøroyri	(- 830 -)	430 -
	Seymýri.		
h)	- - 3900,00 - - - í Kvívík	(- -)	500 -
i)	- - 6264,71 - - - í Vestmanna	(- 1700 -)	300 -
j)	- - 485,61 - - - í Tórshavn	(- 350 -)	100 -
k)	- - 4000,00 - - - ss.	(- -)	600 -
l)	- - 1633,00 - - - í Haldórsvík	(- 1400 -)	700 -
m)	- - 3000,00 - - - á Viðareiði	(- -)	650 -
n)	- - 2860,00 - - - í Kvannasundi	(- 1000 -)	400 -
o)	- - 5200,00 - - - í Klaksvík	(- -)	780 -
p)	- - 3500,00 - - - í Dali	(- 2200 -)	1000 -
q)	- - 3000,00 - - - á Sandi		
	(Vatnsøyrur)	(-)	300 -
r)	- - 1250,00 - - - í Elduvík	(-)	350 -
s)	- - 4250,00 - - - Gølugjógv	(-)	600 -
t)	- - 2600,00 - - - í Gjógv	(- 1200 -)	400 -
u)	- - 1837,50 - - - á Eiði	(- 800 -)	300 -
v)	- - 2668,08 - - - í Funningi	(- -)	-

Úr økonomisk fond veitir tingið sum eykastudning til ein bygdan veg á Velbastað 200 kr.

- Landsnevndin verður biðin um at fyrirreika, at tað sum skjótast verður farið í lag við at útsfluga hesar vegir, soleiðis at arbeiðið kann setast í verk í so góðari tíð, at vegirnir kunnu verða lidnir, tá tingið kemur saman aftur næstu Ólavsøku og annars fyrirreika øllum hesum máli viðvíkjandi.
- Studningur frá økonomisk fond og statí verður rindaður, tá vegirnir eru lidnir, sýnaðir, og kommunurnar hava páttikið sær viðlíka-haldspliktuna.
- Tingið ásetur tær treytir, at mesta hæðkan á vegunum skal vera 1-12, minsta breidd 3 m, har ikki ørðvísi av amtsverksfrøðinginum ella tingsins álitismanni er tilætlað.
- Landsnevndin verður biðin um at reika fyrí, at teir vegir, ið gjølla eru nevndir frammanundan í álitinum, verða projekteraðir til næsta árs tingsetu, undantikið vegur í Funningi til Húsarætt, sum hon biðjist skjótast

gjörlegt at fáa útstungnan og projekteraðan, soleiðis at hann kann byggjast í hesum tilroknaða ári.

- 6) Landsnevndin verður biðin um at ænsa eftir, at tann studningur frá statinum, sum var tilætlaður í fjør og av ymiskum orsøkum ikki varð brúktur, verður endurnýggjaður.

Samtykt saman við hesum broytingaruppskotið frá Matras.

Um 1920 flngu íbyggjararnir í Múla lyfti um studning til ein veg frá Múla til Múlagjógv. Teir gjørdu so vegin í 1920—25, og arbeiðstíðin var 746 tímar. Teir hava roynt at venda sær til limir av kommunustýrinum, men málið er ongantíð komi longur.

Eg loyvi mær at seta fram uppskot um at jættað verður 250 kr.

Uppskot.

Sum nýtt punkt verður sett: Av økonomisk fond verður veitt til nevnda veg um Múlan 250 kr. móti kvittan av kommunustýrinum.

Studningur til brýr og lendingar.

Álit frá flggjarnevndini.

Eftir til yvirtili sum landsnevndin hevur gjort yvir status Løgtingsins er ætlanin at tað til vegir, lendingar og brýr og onnur endamál eru 41.000 krónur.

Nýtslupeningurin eftir rokniskapinum fyri 1930 var 74163 kr. 79 øyr.; stovnsfæ økonomiska grunnins er 38.306 kr.

Longu í hesi tingsetu eru givnir ymiskir studningar úr økonomisk fond, sum ikki eru umrøddir í hesum álit.

Sum státt er, er longu nýttur ein partur av hesum nevnda peningi, áðrenn tær sakir, sum hesin grunnur hevur til endamáls at styðja, eru komnar til viðgerðar, og sum verða umrøddar í hesum álit og einum serligum álit viðvíkjandi umsóknar um vegir.

Lendistøður.

Lending í Famlan.

Amlið sigur í brævi av 25. juni í ár, at tann studningur, sum tingið í 1927—28 bevilgaði til útdýpan av rennum í Famlan er anvístur úr økonomisk fond við 1200 kr. og biður um góðkennili av at hetta er gjort.

Eftir fyriliggjandi skjalum setur nevndin fram hetta

uppskot:

Tingið góðkennur at antmaðurin úr økonomisk fond hevur anvíst sóknarstýrinum í Famlan 1200 kr. til útdýpan av rennum í Famlan.

Lendingin á Møl í Froðbæ.

Umsókn frá íbyggjarum í Froðbæ um studning til umvølan av lendingini á Møl í Froðbæ, har teir siga frá, at íbyggjarirnir í býllinginum „á Hamri“ nýta hesa lending nógv, serliga um summarið. Umsóknin hevur viðmæli frá sóknarstýrinum. Amtsverkfrøðingurin setur kostnaðin til 740 kr., harav 440 kr. til tilfar og formannsløn.

Uppskot:

Til umvølan av lendingini á Møl í Froðbæ verður játtað eftir amtsverkfrøðingins yvirlit $\frac{3}{4}$ av 440 kr. ella 330 kr., móti at kommunan setur seg fyri at halda lendingina viðlíka.

Vágseiði.

Sóknarstýrið í Vági endurnýggjar í bønabrævi av 18. mai í ár umsókn av 2. august 1929 um tilskot til Vágseiði. — Sóknarstýrið hevur nú yvirtikið viðlíkahald av Vágseiði, og hevur har afturat rindað okkurt um 14.000 kr. til umvølan av eiðinum.

Nevndin heldur at tingið eigur at játta teimum studning og selur fram hettar uppskot.

Uppskot:

Í studning til umvølan av Vágseiði veitir tingið Vágs kommunu 3000 kr. at rinda í árlinum 1931—32—33 við 1000 kr. um árið.

Lendingin við Neyst í Hvalbæ.

Umsókn frá íbúgvarum við Neyst í Hvalbæ um studning til umvølan av lendingini „Tangin“ við Neyst. Umsóknin hevur viðmæli frá sóknarstýrinum. —

Amtsverkfrøðingurin sigur frá, at ællanin er at byggja eina 6 m. langa og 5 m. breiða brúgv út í sjógvin og regulering av dráttinum frá brúnni niðan til neystini. Hann uppger kostnaðin av tilfari og formannsløn til 1350 kr.

Uppskot:

Til umvølan av lendingini „Tangin“ við Neyst í Hvalbæ veitir tingið eftir amtsverkfrøðingins kostnaðarællan $\frac{3}{4}$ av 1350 kr. — 1050 kr. móti at kommunan setur seg fyri at halda lendingina við líka.

Lending í Skúoy.

Umsókn frá sóknarstýrinum í Skúoy um studning til umvølu av lendingini í Skúoy, har teir biða um at tann múrurin, sum tingið í síðari tíð gav studning má verða hækkaður og at tað samstundis verður gjørdur ein múrur á hinari síðuni á gjónni við lendingina. Eisini siga teir frá, at plásslið millum lendingina og uppgonguna til oynna er soleiðis undirminerað av brimi, at tað kann fryktast fyrí at uppgongdin kann fara burtur av brimi. Samstundis biða teir um at fáa uppgongdina breiðkaða.

Tingsins álitsmaður J. M. Poulsen hevur verið í Skúoy og sigur frá, at hann heldur at tann gamli brimgarðurin er ov lágur og skal hæðkast 1 m; eisini heldur hann, at tað er neyðugt at fáa ein nýan brimgarð vestan fyri gjónna. At breiðka trappurnar í uppgongdini til oynna heldur hann ikki nýfast. — Hann sigur, at tað ikki er gott at siga, hvat ið er at gera við undirmineringina av brim í gjónni, men ræður til at innast í gjónni verða lögð 2 lög av betonsekkjum og so koyrt leyst beton millum sekkirnar fyri at tæta.

Til hæðkan av tí gamla brimgarðinum og til byggjan av einum nýggjum vestan fyri gjónna vil til formannsløn og tilfar ganga 2340 kr. Beton í gjónna vil kosta 4—5000 kr.

Nevndin heldur at tingið eigur at styðja Skúoyar sókn við fyrst at veita studning til báðar brimgarðarnar, og tá teir eru bygdir, fær man at síggja um tað verður neyðugt at koyra beton í gjónna.

Uppskot:

Til hæðkan av tí gamla brimgarðinum og byggjan av nýggjum brimgarði vestan fyri gjónna við lendingina í Skúoy veitir tingið eftir J. M. Poulsens kostnaðarætlan Skúoyar sóknarstýri 3/4 av 2140 kr.=1680 kr. móti at sóknið heldur brimgarðarnar viðlíka.

Lending í Dali.

Umsókn frá sóknarstýrinum, har teir biða um studning til umvølan av lendingini og umvølan av bátadráttinum frá lendingini.

Tingsins álitsmaður Jens M. Poulsen sigur frá, at lendingin í Dali treingur til at gerast betri og at tað eisini treingir til at bætast uppá fram undir bakkanum. Tangin krevur at gerast um 4 m. longri, rokna frá innara kant. Hann setur kostnaðin falt til 2200 kr., harav formannsløn og tilfar 1320 kr.

Uppskot:

Til umvølan av lendingini í Dali veitir tingið eftir Jens M. Poulsens kostnaðarætlan 3/4 av 1320 kr.=990 kr., móti at sóknið heldur lendingina viðlíka.

Lending á Slættanesi.

Umsókn frá íbúgvarunum á Slættanesi har teir biða um studning uppá 100 kr. fyri at kunna gera lendingina heilt ferdiga.

Tingið veitti í 1929 300 kr. til umvølan av lendingini, og tyri hetta arbeiði fyriliggur roknskap og atfest um, at kommunan pátekur sær viðlíkahaldi. Amtsverkfrøðingur sigur frá, at tað restandi arbeiði vil kunna gerast fyri 100 kr. og at arbeiði fyri studningin på 300 kr. er fullført.

Uppskot:

Amtmaðurin verður umbiðin at anvísa 300 kr. fyri tað longu útførda arbeiði við lendingina á Slættanesi. Í eykastudning fyri at gera lendingina

heilt lidna veitir tingið 100 kr., ið verður at rindað tá arbeiðið er fullført og góðkent, móti at kommunan setur seg fyri at halda lendingina viðlíka.

Lendingin á Kjalnesi í Kollafirði.

Tað er umsókn frá fhyggjarum norði í Sundi í Kollafirði, har teir biða um studning frá tinginum til umvølan av lendistøðni á Kjalnesi. Umsóknin hevur viðmæli frá kommunustýrinum. Amtsverkfrøðingurin sigur frá, at ætlanin er at byggja ein „bylgjubrótara“ eystan fyri lendiplássið út yvir nøkur sker og ein kajmúr fram við strondini, burturspreingjan av tveimum flurum javnan av dráttinum og leggjan av 20 fótalunnum. Hann setur kostnaðin til tilfar og formannsløn til 1500 kr.

Nevndin heldur at tingið eigur at styðja, tó at tilskotið ikki verður sett hægrí enn til 3/5 av tí at arbeiði verður inni á deyðavatni.

Uppskot:

Í studning til lendingina á Kjalnestanga í Kollafirði veitir tingið eftir amtsverkfrøðingins kostnaðarætlan 3/5 av 1500 Kr.=900 kr., móti at kommunan setur seg fyri at halda lendingina viðlíka.

Lendingin hjá Jacob M. Thomsen í Kollafirði.

Umsókn frá Jacob M. Thomsen um studning til spreinging og slættan av strondini við Rættarleiti norðan fyri Kjalnestanga.

Amtsverkfrøðingurin sigur, at kostnaðurin vil vera um 400 kr.

Av tí at uppskot er sett fram um undir 57 h. at geva tilskot til lendingina á Kjalnestanga, og at umsøkjarin, sum býr tatt har við, tí kann nýta hesa lending, verður sett fram hetta

uppskot:

Tingið heldur ikki hera til at veita studning til Jacob M. Thomsen í Kollafirði til umvølan av strondini við Rættarleiti norðan fyri Kjalnestanga.

Lendingin í Kvívík.

Umsókn frá Kvívíkar sóknarstýri, har teir biða um studning frá tinginum til at gera nýggjan drátt, tí tann gamli ikki kann brúkast, nú teir hava bátar við innanborðsmotori.

Amtsverkfrøðingurin sigur frá, at tann núverandi drátturin er krókutur og at tað krevst at teir fáa ein beinan drátt við eini breidd av 3 m.; hann setur kostnaðin til tilfar og formannsløn til 800 kr.

Uppskot:

Til bátadrátt í Kvívík veitir tingið í studning 3/4 av 800 kr.—600 kr. móti at kommunan heldur dráttin í standi.

Lending í Streymnesi.

Umsókn frá Heini Olsen í Streymnesi har hann biður um studning til at gera eina lendibrúgv í Streymnesi 20 m. langa og 4 m. breiða, og studning til ein 100 m. veg frá brúnni til bygðarvegin.

Amtsverkfrøðingurin sigur, at brúgvín má gerast 15 m. út í sjógvin og 9 m inni á strondini. Tilfar og formannsløn til brúnna roknar hann til 1000 kr. Ein 100 m. veg til at kosta 600 kr.

Nevndin vil mæla til, at tingið gevur studning til byggjan av brúnni, tó ikki meir enn $\frac{4}{5}$ av tilfari og formannsløn, men heldur ikki at tingið eigur at geva studning til at byggja vegin.

Uppskot:

Til byggjan av eini lendibrúgv í Streymnesi veitir tingið eftir amtsverkfrøðingins kostnaðarætlan til Heini Olsen í Streymnesi $\frac{3}{5}$ av 1000 kr. = 600 kr. móti at kommunan tekur uppá seg at halda lendingina viðlíka.

Lending í Tjørnuvík.

Umsókn frá sóknarstýrinum um studning til umvølan av lendingini í Tjørnuvík.

Ætlanin er at fáa tað fundamenlið fyri plássinum, har neystini standa víkað og fáa bátadráttin gjørdan betri í stand. Eisini skal múrurin við tí stoypta slætti, har bátarnir standa um summarið umvølast nakað.

Amtsverkfrøðingurin setur kostnaðin til 2400 kr., harav tilfar og formannsløn 1250 kr. og almindelliga arbeiðsløn 1150 kr.

Av tí at arbeiði má gerast um summarið, tá lítið fólk er heima og av tí at arbeiði er torført at gera og tað er nevndini kunnugt at tingsins álitismaður Jens M. Poulsen, sum fyrr hevur staðið fyri arbeiði við umvølan av lendingini, ætlast eisini hesu ferð at hjálpa Tjørnuvíkskingum við arbeiðinum, heldur nevndin at ein studningur av teimum vanligu $\frac{3}{4}$ vil verða ov lítið og vil seta fram uppskot um at runda studningin til 1200 kr.

Uppskot:

Til umvølan av lendingini í Tjørnuvík eftir amtsverkfrøðing Jacobsens plani veitir tingið 1200 kr. móti at kommunan setur seg fyri at halda lendingina við líka.

Lendingin hjá Rasmus Rasmussen á Strøndum.

Umsókn frá Rasmus Rasmussen á Strøndum, har hann biður um studning til umvølan av tí lending, sum hann eigur í Garðastøð á Strøndum.

Hann sigur, at viðurskiftini eru so vordin, at hann ikki fær drigið bát upp, nú hann hevur fingið sær innanborðsmotor í bátin, og at hann hevur noyðst at latið bátin ligið fyri „ýla“ í $2\frac{1}{2}$ ár.

Amtsverkfrøðingurin setur kostnaðin til umvølan til 850 kr., harav tilfar og formannsløn 420 kr.

Nevndin vil mæla til, at tingið hjálpur hesum manni við studningi og setur fram hettar

Uppskot:

Til umvølan av lendingini hjá Rasmus Rasmussen á Strondum við gerðastøð veitir tingið $\frac{3}{5}$ av 420 kr. = 255 kr., móti at kommunan tekur sær uppá at halda lendingina í standi.

Lending við Gerðastøð á Strondum.

Umsókn frá Rasmus Johansen á Strondum, har hann biður um studning til umvølan av sínum lendiplássi við Gerðastøð.

Amtsverkfrøðingurin, ið hevur verið á plássinum, sigur frá atætlanin er at gera brúna hjá Gregers Gregersen 3 m. breiðari, soleiðis at drátturin upp til neystini kann verða meira beinur: hann setur kostnaðin til 450 kr., harav tilfar og formannsløn 220 kr.

Nevndin vil eisini her mæla til at geva studning og setur fram hetta

uppskot:

Til umvølan av lendingini hjá Rasmus Johansen á Strondum veitir tingið honum eftir amtsverkfrøðingsins plani $\frac{3}{5}$ av 220 kr. = 132 kr. móti at kommunan tekur sær uppá at halda lendingina við líka.

Lending á Morskranesi.

Tingið veitti í 1928 (Tingtð. s. 62) $\frac{3}{4}$ av 820 kr. = 615 kr. til byggjan av einari lendibrúgv á Morskranesi.

Tað fyriliggur nú roknskapur fyri byggingina, hvareftir tað til tilfar og formannsløn er brúkt 424 kr. Tingsins áltsmaður Jens M. Poulsen sigur í brævi 11. juni í ár, at arbeiði við byggjan av brúnni er væl og virðiliga útført. Sóknastýrið sigur í brævi av 2. juni í ár, at kommunan setur seg fyri at halda lendingina við líka.

So státt setur nevndin fram hetta

uppskot:

Amtmaðurin verður umbiðin at anvísa úr økonomisk fond $\frac{3}{4}$ av 424 kr. = 318 kr. til byggjan av eini lendibrúgv á Morskranesi móti kvittan av Anton Jacobsen á Morskranesi.

Heysikrani í Elduvík.

Tingið játtaði í 1928 (Tingtð. s. 62.) 300 kr. til ein heysikrana í Elduvík; hesin kranin skuldi verða av træ.

Tað fyriliggur nú umsókn frá kommunustýrinum um at fáa henda studning hæðkaðan av tí at kranin er gjørdur av jarni, og harav kom at kosta 803 kr.

Amtsverksfrøðingurin hevur sýnað kranan og sigur, hann er væl gjørdur, og at hann eftir at verða uppsettur tók lættliga eitt ottamanua far við innanbordsmotori og 2 monnum upp. Kommunustýrið sigur í brævi av Løgtingsfóðni 1931. 12

4. juli í ár, at kommunan vil halda kranan við líka.
So státt setur nevndin fram hetta

uppskot:

Amtmaðurin verður umbiðin, móti kvittan av kommunistýrinum fyri Oyndafjørð sókn, at anvísa úr økonomisk fond $\frac{3}{4}$ av 800 kr. — 600 kr. sum studning til ein heysikrana í Elduvík.

Lendibrúgv á Norðskála.

Umsókn frá Aksel Petersen á Norðskála við viðmæli frá forstandarskapinum um studning til at byggja eina lendibrúgv á Norðskála.

Umsóknin er viðløgð ein kostnaðarættlan og beskrívlst frá Verkfrøðingi Bendix Madsen, har hann sigur, at kostnaðurin vil verða 4000 kr. Tingins áltismenn H. O. Jacobsen og Jens M. Poulsen siga í brævi av 15. septbr. í ár, at teir einki hava at at innvenda ímóti tí ásettu kostnan og siga teir at tilfar og formannsløn kann setast til 1800 kr. og almindelig arbeidsløn til 2200 kr.

Nevndin heldur at tingið í hesum førl skal veita ein studning og setur fram hetta

uppskot:

Til byggjan av einari lendibrúgv við Norðskála eftir verkfrøðingi Bendix Madsens plani veitir tingið keypmann Aksel Petersen, Norðskála 1000 kr. móti at kommunan setur seg fyrí at halda brúnna við líka sum almenna.

Lending í Haraldsundi.

Tingið veitti í 1928 (Tingið. s. 62) til lendibrúgv í Haraldsundi $\frac{3}{4}$ av formannsløn og tilfarið 2212 kr. 50 oyr, ið verða rindaðar í 3 ár 737 kr. 50 oyr hvørt árið.

Sóknarstýrið í Kunoy sigur frá, at brúgvin enn ikki er gjord men biður um at geva kommunini ræði yvir hesum 2212 kr. 50 oyr til tað umsøktu brúgv at byggja, uttan at verða tálmáð av teimum ásettu treytum um at peningurin skal verða $\frac{3}{4}$ av formannsløn og tilfari.

Nevndin kann sjálvsagt ikki mæla til at hettar loyvi verður givið, men vil tó stilla uppskot um at endurnýggja tann studning.

Uppskot:

Tingið endurnýggjar fyrí 1 ár tann í 1928 játtaða studning, hægst 2212 kr. 50 oyr, til eina lendibrúgv í Haraldsundi.

Lending á Eystvík í Fugloy.

Tingið játtaði í 1927 (Tingið. s. 101) studning til lending á Eystvík í Fugloy $\frac{3}{4}$ av tilfari og formannsløn 4139 kr. — 3104 kr. 25 oyr.

Við brævi av 31. mai í ár sigur sóknarstýrið frá, at ætlanin er at byrja arbeiði nú í heyst. Teir biða um at tingið vil hækka studningin av tí, at tað vil verða so tung byrða fyri búgvarimur í Fugloy et seta seg fyri alt arbeiði sum er sett til at verða 8500 kr.

Eitt lendipláss í Eystvík vil verða ein neyðhavn, ikki einans fyri Fugloyingar, men eisini fyri útróðrabátar úr teimum næstu oyggjunum.

Nevndin má halda fyri, at slóani studningurin í 1927 varð játtaður eru prísirnar á tilfari læðkaðir hópin, soleiðis at tann givni studningur, um hann verður endurnýggjaður, hvat nevndin vil mæla til, má roknast sum ein hækkan av tí givna studningi.

Nevndin kann ikki annars mæla til at geva hægri studning.

Uppskot:

Tingið endurnýggjar tann í 1927 játtaða studning, hægst 3104 kr. 25 oyr til eina lending í Eystvík í Fugloy.

Lending í Kunoy.

Tingið játtaði í tjør (Tingtíð. s. 121) til umvølan av lendingini „suður í rætt“ í Kunoy $\frac{3}{4}$ av 1000 kr. = 750 kr.

Í brævi av 2. juni í ár sigur sóknarstýrið, at arbeiði er væl á veg komið og í 2 ár hevur hvør maður fríviliga arbeitt 50 tímar um árið. Tað ið stýrinum tørvar at fáa pening undir hond til at betala fyri spreingjevni, cement og jarn biða teir um eitt forskot av tí lovaða studningi, li um tað ikki verður gjørt, standa teir heilt fastir og fáa ikki gjørt meiri.

So stafi setur nevndin fram hetta

Uppskot:

Amtmaðurin verður umbiðin, sum forskot móti kvittan av sóknarstýrinum í Kunoy, at anvísa helvtuna av 750 kr. = 375 kr. til umvølan av lendingini „suður í rætt“ í Kunoy.

Lendibrúgv á Oyri.

Umsókn frá Joen Joensen og Poul Joensen á Oyri, har teir biða um studning til at byggja eina lendibrúgv á Oyri. Teir siga at brúgvín er ætlað at byggja sunnan fyri tann bygningin har avgreiðsla av post og fragt gongur fyri seg, og at brúgvín vil hava týðning í tí hon kemur í samband við tann koyruvegin, sum er undir arbeiði frá Oyri, Norðskála, Svínáir, Ljósá og Eiði. Byggjumeistarin Torgarð hevur sett kostnaðin til 5000 kr. Álitismenninir H. O. Jacobsen og Jens M. Poulsen siga at henda kostnaðarætlan er røtt og leggja teir afturat at tilfar og formannsløn kann metast til 2650 kr.

Tað sigst í umsóknini, at tað kann væntast at A/S Thorshavns Mælkeforsyning og Margarinefabrik vil geva ein studning av ca. 500 kr.

Nevndin vil mæla til at tingið gevur ein studning til hesa fyrirøku, tó ikki meir enn $\frac{3}{5}$ av 2550 kr. við teimum treytum at studningurin ikki verður givin utan at Mjólkaforsýningin letur ein studning av minst 500 kr.

Uppskot.

Til byggjan av eini lendibrúgv á Oyri veitir tingið $\frac{3}{5}$ av tilfari og formannsløn 2650 kr. — 1590 kr. móti at sóknarstýrið viðlíkaheldur brúnna sum almenna.

Studningurin verður givin við teimum treytum, at A/S Thorshavns Mælkeforsyning og Margarinefabrik letur ein studning av minst 500 kr. til byggingina; annars fellur tingsins studningur burtur.

Studningur til lending á Nesi.

Tingið jáltaði í 1929 (Tingtíð. s. 115) $\frac{3}{4}$ av tilfari og formannsløn 1255 kr. ella 941 kr. 25 oyr til umvølan av lendingini á Nesi (Hamarin).

Tað fyriliggur nú uppgerð um kostnaðin 1255 kr. og harafturat kann leggjast arbeiði við at fáa sand, sum ikki finst í uppgerinum.

Tingsins álitismaður Jens M. Poulsen sigur í brævi av 21. apríl í ár, at arbeiðið við umvølu av lendingini er væl úr hondum greitt, og gjørt eftir tí av honum gjørda plani. Sóknarstýrið hevur longu í brævi av 28. juli 1929 pligtað kommununa at halda lendingina við líka.

So statí setur nevndin fram hetta

Uppskot.

Amtmaðurin verður umbiðin at anvísa úr økonomisk fond móti kvittan av sóknarstýrinum fyri Nes sókn $\frac{3}{4}$ av tilfari og formannsløn: 1255 kr. ella 941 kr. 25 oyr til umvølan av lendingini (Hamarin) á Nesi.

Broytingaruppskot frá nevndini varð samtykt soljóðandi:

Av tí, at rokning uppá 200 kr. fyri tilfar er innkomin aftaná at álitid var liðugt, verður um 57 x Lending á Nesi framsett hettar broytingaruppskot:

„Amtmaðurin verður umbiðin at anvísa úr økonomisk fond móti kvittan av sóknarstýrinum fyri Nes sókn $\frac{3}{4}$ av tilfari og formannsløn 1455 kr. ella 1091 kr. 25 oyr til umvølan av lendingini (Hamarin) á Nesi.“

Lending utan fyri Mølvík á Strøndum.

Umsókn frá Andreas Gerdum á Strøndum, har hann biður um studning til anlegg av eini lending utan fyri Mølvík á Strøndum.

Tingsins álitismaður sigur, at plássið har eignar seg til at byggja 8—10 neyst og harvið er tað av almennari interessu. Hann setur kostnaðin til 1300 kr. harav tilfar og formannsløn 800 kr. Nevndin setur fram hetta

Uppskot:

Til anlegg av einari lending utan fyri Mølvík á Strøndum veitir tingið Andrias Gerdum av Strøndum $\frac{3}{5}$ av 800 kr. — 480 kr. móti at kommunan pligtar seg til at halda lendistøðna við líka sum almenna.

Lendiþrúgv í Nólsoy.

Tingið játtaði í fjór til økjan av tí syðru lendiþrúnni í Nólsoy so motorbátar kundi leggja til $\frac{3}{4}$ av 2050 kr. ella 1538 kr.

Sóknarstýrið fyrri Nólsoy sigur í brævi av 7. august í ár, at arbeiði er illugt og hjáleggur rokniskap, sum vísur, at tað til tilfar og formannsløn er gingið 3487 kr. 87 oyr, og biðja teir tí um, at tingið vil hækka tann í fjór givna studning, soleiðis sum rokniskapurin vísur.

Tingsins álitismaður Jens M. Poulsen sigur, at arbeiði við økjan av þrúnni er væl gjørt í allar mátar, og sigur hann frá at þrúgvín er gjørd breiðari enn fyrirlíði og hettar bert er til fordeil fyrri arbeiðið; líka sum tann syðra síðan er regulerað og at hettar hevur dýrka arbeiðið.

So stalt setur nevndin fram hetta

Uppskot:

Amtmaðurin verður biðin um at anvísa úr økonomisk fond móti kvittan av sóknarstýrinum í Nólsoy $\frac{3}{4}$ av 3388.02 kr. — 2541.01 kr sum tingsins studning til økjan av tí syðru lendiþrúnni í Nólsoy. Peningurin at rinda tá fyriliggur attest um at kommunan vil halda brúnna við líka sum almenna.

Lendiþrúgv á Toftum.

Tingið veitti í 1926 (Tingið. s. 103) eftur umsókn frá Aksel Skála og fleiri íbyggjarum á Toftum og eftir Jens M. Poulsens plani inntil 2047 kr. til umvølan av lendingini á Toftum. Tingið hevur síðani í 1928 og 1930 endurnýggjað bevillingin. Í brævi av 5. septbr. í ár sigur Jens M. Poulsen frá, at þrúgvín nú er fullførd, og er væl bygd og hevur tað longd, sum hann fyrilóg í 1926.

Tað fyriliggur uppgerð yvir kostnaðin, hvareftur tilfar og formannsløn eru 2575 kr. 40 oyr.

Nevndin setur fram hetta

Uppskot:

Amtmaðurin verður umbiðin móti kvittan av Marius Skála av Toftum at anvísa til betaling $\frac{3}{4}$ av 2575 kr. 40 oyr — 1931 kr. 55 oyr, sum tingsins studning til útbetran av lendiþrúnni á Toftum. Peningurin verður at rinda, tá tað fyriliggur attest um, at kommunan pligtar seg til at halda brúnna við líka sum almenna.

Eykastudningur til „Hamarin“ á Sandi.

Tingið veitti í 1928 3225 kr. sum studning til umvølan av lendingini „Hamarin“ á Sandi. Peningurin var anvístur sóknarstýrinum í fjór.

Í brævi av 26. septbr. í ár sigur tingsins álitismaður Jens M. Poulsen frá, at hann eftir áheitan frá sóknarstýrinum fyrri Sand hevur aftur í ár sýnað tað gjørdar arbeiðið við umvølan av lendingini „Hamarin“. Hann sigur frá, at hann longu í fjór, tá hann gav erklering um „Hamarin“, fyrri at studningurin kundi anvísast, ávísti, at tað var gjørt týðningarmikið arbeiðið útyvir tilætlinna.

Síðan tá hefur sóknarstýrið gjört nógv arbeiði við at cementa og slætta, og sigur hann, at tá tað er uppgivið, at tað til tilfar og formannsløn er gingið 698 kr., er tað sera lágt sett. Jens M. Poulsen sigur, at hann kann mæla til, at tað verður givið ein eykastudningur fyri hendan partin av arbeiðinum.

Tá peningurin í fjør var rindaður kommununi fyrilá atfest um at kommunan vildi halda lendingina við líka.

So stalt setur nevndin fram hetta

Uppskot.

Amtmaðurin verður biðin um úr økonomisk fond móti kvittan frá sóknarstýrinum á Sandi, at anvísa $\frac{3}{4}$ av 698 kr. — 528.50 kr. sum eykastudning fyri tað nær útførda arbeiði til umvølan av lendingini á „Hamarinum“ á Sandi.

Eykastudningur til lending á Húsum.

Tingið játtaði í fjør (Tingtíð. s. 121) at veita studning av 705 kr. til umvølan av lendingini á Húsum, roknað at verða $\frac{3}{4}$ av 940 kr. sum tilfar og formannsløn.

Umvølanin er liðug; eftir rokniskapi um kostnaðin er gingið við til tilfar og formannsløn 1347 kr. 75 oyr. Løgtingsmaður Joen Hansen biður fyri sóknarstýrið um at tað verður givið ein eykastudningur eftir tí størri kostnaði.

Tingsins álitismaður Jens M. Poulsen sigur í brævi av 29. august í ár, at hann hevur verið á Húsum fyri at hyggja at tí, sum er gjørt við lendingina har. Hann sigur, at arbeiðið er sera væl úr hondum greitt; arbeiðið er vorði ein part dýrari, enn tað var ætlað at kosta eftir hansara yvurliti. Men har er eisini meira gjørt og ræður hann til at teir fáa ein eykastudning.

So stalt setur nevndin fram hetta

uppskot:

Amtmaðurin verður biðin um móti kvittan av sóknarstýrinum fyri Húsa sókn at anvísa úr økonomisk fond $\frac{3}{4}$ av 1347 kr. 75 oyr. = 1010 kr. 81 oyr. Peningurin verður at rinda tá tað fyriliggur atfest um at kommunan pligtar seg til at halda lendingina við líka sum almenna.

Hetta broytingaruppskot samtykt:

Av tí at rokning uppá 60 kr. er innkomin, aftaná at álitid var liðugt, verður nr. 57 a a. Lending á Húsum framsett hettar broytingaruppskot:

„Amtmaðurin verður biðin um móti kvittan av sóknarstýrinum fyri Húsa sókn at anvísa úr økonomisk fond $\frac{3}{4}$ av 1407 kr. 75 oyr. lig 1050 kr. 81 oyr.“

Peningurin verður at rinda, tá tað fyriliggur atfest um, at kommunan pligtar seg til at halda lendingina viðlíka sum almenna.

Eykastudningur til lendingina í Mikladali.

Tingið veitti í fjór eftir amtsverkfrøðingi Jacobsens pláni $\frac{3}{4}$ av 2600 kr. ella 1950 kr. til betran av lendistøðni í Mikladali.

Tingsins álitismaður Jens M. Poulsen hevur sum formaður leitt arbeiðið við umvølanini av lendistøðni. Undir arbeiðinum var tað framhildið, at tað var ikki nokk bert at umvøla lendingina og uppgongdina haðani. Í bátakleivini var út av lagi torfør og frongdi harðliga til umgerð. Hetta arbeiðið hevur eftir fyriliggjandi rokniskapi sum tilfar og formannsløn tilsamans kostað 3403 kr. 33 øyr.

Amtsverkfrøðingurin sigur í brævi av 25. septbr. í ár, at arbeiðið er væl útført, tó at rekverk ikki var enn sett upp, og er hetta í rokniskapinum tiklð við fyri 350 kr.

Nevndin setur fram hetta

uppskot:

Amtmaðurin verður biðin um móti kvittan av sóknarstýrinum fyri Mikladals sókn at anvísa úr økonomisk fond $\frac{3}{4}$ av tilfari og formannsløn 3403.33 kr. = 2552.50 kr. sum tingsins studningur til umvølan av uppgongd frá lendingini og bátakleivini í Mikladali. Peningurin verður at rinda tá attest fyriliggur frá sóknarstýrinum, at kommunan vil halda lending og uppdrátt viðlíka.

Lendingar í Eyðsvík og Døllisgjógv á Viðareiði.

Sakin er goyind frá í fjór.

Tað fyrilá tá kostnaðarætlan til Døllisgjógv uppá 20610 kr. og Eyðsvík 23000 kr. Jens M. Poulsen hevur seinni verði á Viðareiði og hugt at lendingini umkring Døllisgjógv, men av tí at brim var fekk hann einki gjørt við kostnaðarætlan. Angangandi Eyðsvík fyriliggur plánur og kostnaðarætlan frá amtsverkfrøðinginum, og setur hann kostnaðin sum áðurnevnt til 23000 kr., haravtil tilfar og formannsløn 12400 kr. — Nevndin hevur frá lögtingsmanni J. J. Matras fingið at vita, at bæði sóknastýrið og fólkíð á Viðareiði heldur nú vil hava nakað gjørt til umvølan av Eyðsvík eftir fyriliggjandi pláni. — Nevndin vil mæla til at tingið játta ein studning til umvølan av lendingini í Eyðsvík, soleiðis at latið verður $\frac{3}{4}$ av tilfari og formannsløn 12400 kr. Tó heldur nevndin, at eitt so stórt arbeiði eigur at strekkja seg um 3 ár.

Uppskot:

Til umvølan av lendingini í Eyðsvík á Viðareiði veitir tingið sum studniug eftir amtsverkfrøðing Jacobsens pláni og kostnaðarætlan $\frac{3}{4}$ av formannsløn og tilfari 12400 kr. = 9300 kr. móti at sóknarstýrið átekur sær at halda lendingina við líka sum almenna.

Tingsins studningur verður givin fyri 3 ár, soleiðis at tað verða rentaðar 3100 kr. hvørt av árinum 1932—33—34, um arbeiðið verður sett í verk og fullført hesi árin.

Sum nýtt pkt.:

Hin í 1928 játtaði studningur av økonomiska grunni til lendingarbrúgv í Lórvík $\frac{3}{4}$ av 7100 kr. inntil 5325 kr. verður endurnýggjaður.

Sum nýtt pkt.:

Hin í 1928 játtaði studningur av økonomiska grunni til lendingina á Hellunum $\frac{3}{4}$ av 700 kr. inntil 575 kr. verður endurnýggjaður.

Øll uppskotini samtykt við 22 atkvøðum.

Studningar til brýr.

Brúgv um áanna til Kviltarbotn í Famién.

Sóknastýrið fyri Famiens sókn søkir um studning til eina steinstoypta brúgv. Amtsverklæðingurin sigur, at brúgvín er eitt lið í einum vegi uppá 370 m. í Kviltarbotni. Brúgvín skal vera 4 m. long av jarnbeton. Kostnaðarætlanin er 750 kr., harav tilfar og formannsløn 550 kr. Hann ræður til at brúgvín verður gjørd.

Uppskot:

Til eina jarnbetonbrúgv yvur áanna í Kviltarbotni í Famién játtar tingið $\frac{3}{5}$ av 550 kr. = 330 kr. móti at kommunan heldur brúnna við líka sum almenna.

Brúgv yvur Høgudalsá í Kalbak.

Bræv frá sóknarstýrinum í Kalbak, har teir biða um studning til yvurgongdina um Høgudalsá. Kostnaðarætlan er 139 kr. harav roknast við at taka 39 kr. frá sum arbeiðsløn.

Uppskot:

Tingið játtar $\frac{3}{5}$ av 100 kr. = 60 kr. til brúgv um Høgudalsá í Kalbak, móti at sóknastýrið heldur brúnna við líka sum almenna.

Brúgv um Kráará í Árnafirði.

Umsókn frá sóknastýrinum í Klaksvík, har teir biða um studning til byggjan av einari steinstoyptu brúgv um Kráará í Árnafirði.

Tingsins álitismaður Jens M. Poulsen sigur frá, at brúgvín krevur at verða 4 m. long og 2,7 m. breið. Hann setur kostnaðin til 1100 kr. harav tilfar og formannsløn 660 kr.

Uppskot:

Til eina brúgv um Kráará í Árnafirði veitir tingið eftir Jens M. Poulsens kostnaðarætlan $\frac{3}{5}$ av formannsløn og tilfari ella 396 kr. móti at kommunan heldur brúnna við líka sum almenna.

Brúgv um Laxá í Oyndarfirði.

Umsókn frá sóknastýrinum í Oyndafirði til eina steinstoypubrúgv um Laxá. Teir siga frá, at brúgvinn varð oyðiløgd síðsta vetur og tað var neyðugt at gera nýja brúgv alt fyri eitt.

Brúgvinn var útbøðin og hevur kosta fílt 1040 kr. harav tilfar og formannsløn 703 kr. 63 øyr. Av hesum 1040 kr. hevur Oyndarfjarðar sókn betalt helvtina og Fuglafjarðar sókn helvtina.

Uppskot:

Amtmaðurin verður biðin um móti kvittan av kommunustýrinum í Oyndafirði og kommunustýrinum í Fuglafirði at anvísa $\frac{2}{5}$ av 700 kr. = 420 kr. látið lógligt sýn hevur sagt, at brúgvinn er væl gjørd, og tá tað fyriliggur attest frá áðurnevndu sóknastýrum at kommunuvar vilja halda brúna viðlíka sum alinenna.

Brúgv um Blásendi á Selatræ.

Tingið játtaði í fjør (s. 128) til eina træbrúgv yvir Blásendi eftir kostnaðarætlan Amtsverkfrøðingsins $\frac{2}{5}$ av 750 kr. = 450 kr.

Í brævi av 4. august í ár biður sóknastýrið um at teir kunna gera gólvið á brúnni av betoni ístaðin fyri av træ og biður um ein eykastudning til hetta. — Nevndin hevur havt samráð við verkfrøðingin og sóknastýrið og halda teir at ein eykastudningur av 100 kr. vil verða nokk til betongólvið.

Uppskot:

Til eina betonbrúgv á Selatræ veitir tingið inntil 550 kr. móti at kommunan viðlíkaheldur brúna sum almenna ogn.

Samtykt við 23 atkvøðum.

Niðurgongdin til Góðadal í Fuglafirði.*Uppskot frá fíggjarnevndini.*

Til Udbedring af Nedgangen til „Góðadal“ bevilges H. M. Høgnesen m. fl. af Fuglefjord i Henhold til Jens M. Poulsens Overslag $\frac{2}{5}$ af Omkostningerne til Materialer og Formandsløn indtil 600 Kr., mod at Fuglefjord Sogns Kommune paalægger sig Vedligeholdelsespligten.

Beløbet betales af økonomisk Fond mod Kvittering af Andragerne.

Viðlíkahald av vegnum Skálafjørð—Fuglafjørð.*Álit frá fíggjarnevndini.*

Í Skrivelse af 29. Maj 1931 andrager Forstanderskabet for Gøte Sogn om, at der af Tinget ydes Kommunen Tilskud til Vedligeholdelse af Løgtingsstiðindi 1931. 13

Vejen Solmunde—Gøte—Fuglefjord. — I en senere Skrivelse af 24. Juli d. A. oplyser Forstanderskabet, at der siden Nytaar i Aar er medgaaet 3170 Kr. til Vedligehold, og at man kan regne med, at det koster Kommunen ca. 5000 Kr. om Aaret at vedligeholde Vejen.

Udvalget skal henvise til, at i 1928 (Lagtingstidende S. 64—65) havde Gøte Sogn et lignende Andragende inde om Tilskud til Vedligehold, men at det blev nægtet af Tinget at yde noget Tilskud, særlig under Paa-beraabelse af, at andre Kommuner ogsaa havde store Vedligeholdelsesudgifter om end ikke saa store som Gøte Sogn, og at man ikke kunde tilraade, at en enkelt Kommune fik Tilskud til Vedligehold. —

Udvalget maa mene, at man heller ikke for Tiden kan gaa med til at yde direkte Tilskud til *Vedligeholdelse af Veje*. — Derimod vil Udvalget foreslaa, at Tinget i det foreliggende Tilfælde, hvor Kommunen har haft ekstraordinære store Vedligeholdelsesudgifter af forskellige Grunde, som ikke kunde forudses ved Overtagelsen af Vejanlægget, kan yde Sognet et passende rentefrit Laan af indtil 5000 Kr., hvis Begæring derom fremkommer. — Et saadant Laan maatte saa tilbagebetales i et kortere Aaremaal, f. Eks. 5 Aar.

Forslag:

- 1) Der svares Andragerne, at Tinget ikke ser sig i Stand til at yde Gøte Sogn Tilskud til Vedligeholdelse af Gøte Sogns Andel af Vejen Solmunde—Gøte—Fuglefjord.
- 2) Tinget er sindet til, naar Begæring derom fremkommer, at yde Gøte Sogn et passende rentefrit Laan indtil 5000 Kr. til delvis Dækning af Vedligeholdelsesudgifterne, Laanet at tilbagebetale i 5 Aar.
- 3) Afskrift af nærværende Belønning tilstilles Forstanderskabet for Gøte Sogns Kommune.

Vegur: Lambareiði—Glivrar—Saltangará—Nes.

Átt.

Forstanderskabet for Næs Sogns Kommune andrager Lagtinget om at anbefale, at Udførelsen af Vejanlæg fra Lambareiði gennem Glibre til det Sted i Saltangeraa, hvor Ridevigsvejen begynder, og fra Saltangeraa gennem Saltæs til Næs maa blive paabegyndt til Efteraaret, og at de Statsmidler, som allerede er bevilget til Avevigsvejen, maa blive benyttet til ovenomtalte Vejanlæg, idet man samtidig søger om, at Avevigsvejen anlægges som amtskommunal Vej.

Det er Udvalget bekendt, at Budgetudvalget ikke har foreslaaet nogen amtskommunal Bevilling til Avevigsvejen, og hvorvidt der i nærværende Lagtingssamling vil blive givet nogen saadan Bevilling, kan Udvalget ikke udtale sig om. Dog behandler Budgetudvalget Spørgsmaalet om Kriseforanstaltninger, herunder Iværksættelse af Vejarbejder ekstraordinært, og der er herved Mulighed for en Bevilling til Avevigsvejen.

Der bor forholdsvis mange Mennesker paa de Steder, hvor den nye paatænkte Vej skal gaa, medens der i Avevig kun er nogle faa Huse. Det vilde forsaavidt have Betydning, om den af Forstanderskabet omsøgte Vej snarest kunde paabegyndes, og det vilde ogsaa bidrage til i disse daarlige

Tider at give Arbejde til en Række Personer.

Paa den anden Side er Bevillingen jo faktisk givet til Beboerne i Avevig, og disse bør afsides, og Vejen vil komme til at gaa gennem god Opdykningsjord, og der er derfor ogsaa Grunde, der taler mod at fratage Avevigs Beboere den allerede givne Bevilling: men Udvalget mener, at dette Spørgsmaal nærmest maa være et rent kommunalt Spørgsmaal og i hvert Fald et Spørgsmaal, der maa ordnes mellem Forstanderskabet og Beboerne og Ministeriet, uden at Lagtinget blander sig deri.

Man maa derfor henvise Forstanderskabet til at forhandle direkte med Ministeriet.

Forslag.

Afskrift af Betænkningen tilstilles Forstanderskabet.

Samtykt við 19 atkvøðum.

VI. Havnir.

Havnir við ríkisstudningi.

(Sandavág, Porkeri og Vestmanna).

Nevndarálit.

Der foreligger Andragende fra Forstanderskabet for Sandevaag Sogns Kommune om, at Tinget vil arbejde hen til, at der maa blive givet Tilskud fra Staten til et mindre Havneanlæg ved Sandevaag.

Endvidere er der indkommet Andragende fra Forstanderskabet for Porkere Sogns Kommune om Støtte til Anlæg af Motorbaadehavn.

Endvidere foreligger der Andragende fra Vestmanhavn Kommune om Støtte til Kajanlæg i Vestmanhavn. Angaaende sidstnævnte Sag skal man henvise til Udvalgsbetænkning i Lagtingssag Nr. 141/1931.

Udvalgets Flertal (Dam, Debess, Mitens og Patursson) skal bemærke:

Angaaende Spørgsmaalet om Støtte til Havneanlæg i Sandevaag, og Porkere maa man henvise til Ministeriets Skrivelse af 28. Juli d. A., der ogsaa omhandler Havneanlæg, hvoraf fremgaar, at Ministeriet er sindet til at anbefale Statsstøtte til Havneanlæg i Klaksvig og Vestmanhavn, men derimod ikke for Tiden til andre Havneanlæg paa Færøerne, og Flertallet mener derfor, at der ikke er andet at gøre, end at Lagtinget selv yder Støtte til saadanne Havneanlæg, og forudsat at Tinget opnaar de Indtægter, som omhandles i den af Lagtinget behandlede Sag Nr. 141/31 angaaende Ministeriets Skrivelse, hvori Flertallet har stillet forskellige Forslag, vil man snarest

tage Spørgsmaalet op om Ydelse af Tilskud til forskellige Havneanlæg, herunder ogsaa i Porkere og Sandevaag.

Mindretallet (Johs. Olaus Joensen, Johan M. F. Poulsen og Andr. Samuelsen) mener, at det fremdeles maa være Statens Opgave at hjælpe Færøerne til Forbedring af Havneforholdene. I en anden Sag har Udvalget gjort Indstilling om Vestmannahavn og forskellige andre Havne, og Mindretallet forbeholder sig, naar den i en anden Sag omhandlede 10 Aarsplan forhaabentlig er henlagt, at fremsætte yderligere Forslag i Havnesagen, og i et saadant Forslag vil bl. a. Forbedring af Havneforholdene i Porkere komme til at findes tidlig i Rækken.

Forslag.

Fra Flertallet:

Afskrift af Betænkningen tilstilles de paagældende Forstanderskaber tilligemed Afskrift af Betænkningen i Lagtingssag Nr. 141/1931.

Uppskot meirilutans samtykt við 16 atkvøðum.

Studningur til Havnir.

(Midvág og Skopum.)

Uppskot frá Havnanevndini.

Skopen Forstanderskab har næret Betænkkelighed ved at underskrive Gældsbevis for de Beløb, som Amtsrepartitionsfonden udreder i Anledning af, at Lagtinget overfor Staten har káutioneret for bl. a. Skopen Havn. Grunden til denne Betænkkelighed er under en Konference med Forstanderskabet oplyst at være den, at Kommunen ikke mener at øjne nogen Mulighed for nogensinde at kunne tilbagebetale Beløbet med Renter efter Gældsbeviset. Midvaag Forstanderskab har underskrevet Gældsbevis for sit Vedkommende i Overensstemmelse med Lagtingets Beslutning i Fjor.

Udvalget skønner, at der i de paagældende Gældsbeviser kan udelades Bestemmelsen om Forrentning, da denne Bestemmelse næppe vil faa praktisk Betydning. Man stiller nedenfor Forslag i Overensstemmelse hermed, og Renteforpligtelsen for Midvaag Sogn skal ogsaa herefter bortfalde. De af Midvaag udfærdigede Gældsbeviser forsynes med Paategning herom af Amtmanden.

Forslag.

1. Skopen og Midvaag Sogn skal hver for sit Vedkommende udstede Gældsbeviser for de Beløb, Lagtinget udreder som Kautionist for Havnelaanene, men uden Tillæg af Renter.
2. Amtmanden anmodes om at forsyne de af Midvaag Sogn udstedte Gældsbeviser med Paategning om, at Lagtinget frafalder Rentekravet indtil videre.

Samtykt við 22 atkvøðum.

Frágreiðing um havnir.

Álit frá Havnanevndini.

Udvalget har faaet tilsendt følgende Indberetninger angaaende Vedligeholdelse af Havnene.

I. Strømø Syssel.

Sysselmanden paa Strømø indberetter, at Havneanlægget i Kvivig er forsvarelig vedligeholdt.

Amtsingeniøren indberetter fra et Eftersyn den 19. Maj, at paa de yderste 10 m af Dækmolen mangiede den nederste Vandlist, idet denne er fordærvet af Orm. I den inderste Krog af Havnen var der lejret en Del Sand og Smaasten, hvilket dog endnu ikke er til Gene. Ellers er intet at bemærke.

Kommunen har gennem Amtet faaet Paalæg om at udbedre de paapegede Mangler. Disse er ifølge Forstanderskabets Skrivelse af 8. August d. A. ikke afhjulpne, da de ikke er til Gene for Havnen. Udvalget mener, at de paapegede Mangler maa afhjælpes.

Forslag.

Forstanderskabet for Kvivig Sogn vil have inden Olaidag 1932 at afhjælpe de af Amtsingeniøren paapegede Mangler ved Havnens Vedligeholdelse.

II. Vaagø Syssel.

Amtsingeniøren indberetter, at han ved Syn af Dækmolen i Sørvaag intet har fundet at bemærke.

Med Hensyn til Dækmolen i Midvaag indberetter Amtsingeniøren følgende:

Stenkastningen langs Molens Inderside er sunket ca. 0,75 m. langs en Strækning paa ca. 60 m. Endvidere er Forkastningen foran Molehovedet formindsket ved, at der er trillet en Del store Sten ned. Endelig er Pæle og Ankre angrebet af Pæleorm.

Amtet har paalagt Forstanderskabet at udbedre Manglerne. Der foreligger intet om, at Udbedringen har fundet Sted.

Forslag.

Forstanderskabet for Midvaag Sogn vil have inden Olaidag 1932 at afhjælpe de af Amtsingeniøren paapegede Mangler ved Havnemolen i Midvaag.

III. Sandø Syssel.

Det er meddelt Udvalget, at Skopen Havn er i forsvarelig vedligeholdet Stand.

IV. Suderø Syssel.

Sysselmanden indberetter, at saavel Trangisvaag som Vaag Havn er vel vedligeholdt.

Amtsingeniøren indberetter, at Havnen i Vaag synes godt vedligeholdt, og at de i Fjor paapegede Mangler er afhjulpne.

Angaaende Havnemolen i Trangisvaag indberetter Ingeniøren følgende:

Langs Ydersiden af Forbindelsesmolen mangler mellemste Vandlist paa c. 25 m, medens nederste Vandlist helt er fortæret af Pæleorm. Delodrette Støtter mangler ligeledes. Skamfilingsplankerne trænger ligeledes til Fornyelse langs hele Molens Østside.

Den i tidligere Beretninger omtalte Synkning af Brolægningen er endnu ikke afhjulpne.

Synet er foretaget den 17. April 1931.

Forslag

Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune vil have at afhjælpe de paapegede Mangler inden Olaidag 1932.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Frágreiðing sýslumanna.

Alit frá fíggjarnevndini.

I. Norderøernes Syssel.

Sysselmanden indberetter, at en Udbedring af Landingsstedet paa Kirke er under Udførelse og at den nye Kørevej fra Klaksvig til Nordøre er fuldført. Iøvrigt gør Sysselmanden ingen Bemærkning. Amtsingeniøren gør ingen Bemærkning om Forholdene i Norderøernes Syssel.

Udvalget stiller om dette Punkt intet Forslag.

II. Østerø Syssel.

Om Veje, Broer og Landingssteder i Almindelighed gør Sysselmanden ingen Bemærkning. — Sysselmanden indberetter angaaende Kørevejen Fuglefjord- Solmundefjord, at denne Vej er i betydelig bedre Stand i Aar end de foregaaende Aar. Ingeniør Jacobsens Indberetning om denne Vej gaar nærmest i samme Retning, dog saaledes, at en Del af Strækningen paa Næs Sogns Grund er meget slidt og bør istandsættes. *Alle Grøfter langs hele Vejen trænger til Oprensning.* Gøte Sogn har ansat en fast Vejmand. Næs og Fuglefjord Kommuner har ansat Mænd midlertidig.

Forslag:

- 1) Amtmanden anmodes om at paalægge Forstanderskaberne for Fuglefjord Sogns, Gøte Sogns og Næs Sogns Kommuner hver for sit Omraade at sætte Kørevejen Solmundefjord—Fuglefjord i forsvarlig Stand, herunder at sørge for, at alle Grøfter langs hele Vejen bliver oprenset og Bagskraaningerne beklædes med Grønsvær.
- 2) Amtmanden anmodes om at paalægge Forstanderskaberne for Fuglefjord og Næs Sogne at ansætte Vejmænd for deres respektive Andel af ommeldte Vej og desuden Gøte Sogn at anbringe Nummersten efter Regulativet saafremt dette ikke er sket.

III. Strømø Syssel.

Sysselmanden indberetter, at de almindelige Veje, Broer og Landingssteder er i forsvarlig Stand.

Endvidere indberetter han, at Havneanlægget i Kvivig er i forsverlig Stand og at Kørevejanlægget Kollefjord—Kvivig er i betydelig bedre Stand nu end da Indberetningen blev afgivet i Fjor.

Amtsingenløren indberetter:

- a) Med Hensyn til Kollefjord—Kvivigvejen, at Vejen gennem Kvivig Sogn er ret god, skønt den hist og her paa Grund af Slid trænger til Reparation, at Vejgrøfterne trænger til Oprensning og Rækværkerne til Maling.

Kvivig har ansat en Vejmand, medens Kollefjord endnu ingen saadan har ansat.

Med Hensyn til Vejen gennem Kollefjord Sogn indberetter Ingenløren, at Strækningen Sjøv—Høj er ret god. Udover denne Strækning er Vejen i mere eller mindre slet vedligeholdet Stand.

Der foreligger ogsaa en Klage over Vejens Tilstand fra Forstanderskabet for Kvivig Sogn af 4. Juni d. A. Derefter foreligger en Skrivelse fra Kollefjord Forstanderskab af 21. Juli og en Skrivelse fra Kvivig Forstanderskab af 8. August d. A., hvori indberettes, at de fleste af Manglerne er afhjulpne. Det førstnævnte Forstanderskab udtaler, at en større Istandsættelse af Vejen vil finde Sted til Efteraaret.

- b) Med Hensyn til Thorshavn-Velbestad-Kirkebø Vejen indberetter Ingenløren følgende:

Den Vejstrækning, som skal vedligeholdes af Thorshavn Kommune, er i ret god Stand, omend der paa adskillige Steder findes dybe Hjulspor i Vejen. Grøfterne trænger til Oprensning, men Indberetningen tilføjer, at Vejen er under Reparation.

Kirkebø Sogns Vejareal angives at være i meget slet vedligeholdet Tilstand og her er en gennemgribende Reparation nødvendig. Der er ikke antaget Vejmand for Thorshavn eller Kirkebø Sogn.

Den 5. Juli indberetter Kirkebø Sogns Forstanderskab til Amtet, at der er foretaget Udbedring af Kørevejen.

Forslag.

- 1) Amtmanden anmodes om at paalægge de paagældende Forstanderskaber at udbedre de ved deres Kørevejs-Anlæg forefundne Mangler saaledes, at Vejene er i forsvarlig Stand, herunder ogsaa at sørge for, at Grøfterne langs Vejen oprensnes og Vejens Bagskraaning beklædes med Grønsvær.
 - 2) Amtmanden anmodes om at paalægge vedkommende Forstanderskaber at ansætte Vejmænd og anbringe Nummersten efter det gældende Regulativ forsaavidt saadant ikke er sket. —
-

IV. Vaagø Syssel.

Sysselmanden indberetter, at der intet særligt er at bemærke ved Veje, Broer og Landingssteder udover, at et Rækværk paa Broen over Stóra i Sørvaag ikke er færdigt ved Indberetningens Afgivelse den 24. Juli, men ventes færdigt om 14 Dage.

Amtsingeniøren udtaler om Vejanlæggene i Vaagø, at de er nogenlunde ens i alle tre Kommuner, daarlig vedligeholdt, dog ikke gennemkørt, men stærkt slidt. Gødningshunker laa langs Vejen (den 21. Maj) helt op paa Vejkanten. Ingenløren mener, det bør forbydes. —

Midvaag Forstanderskab udtaler i en Skrivelse af 7. Juli, at Kommunens Vejmænd stadig fører Tilsyn med Vejen, som paa ingen Maade kan siges at være saa meget gennemkørt, at den vanskeliggør Kørsel. Forstanderskabet udtaler med Hensyn til de paatalte Gødningsdynger, at det er en Selvfølge, at de maa aflæsses ved Siden af Vejen, hvis Kørsel af Gødningsstoffer skal finde sted. Saadan Aflæsning kan ikke forbydes, Dette er rigtigt, men Dyngerne maa ikke henligge i flere Dage i Vejgrøft eller paa Vejen.

Forslag.

Amtmanden anmodes om at paalægge de paagældende Forstanderskaber at udbedre de ved deres Kørevejs-Anlæg forefundne Mangler saaledes, at Vejene er i forsvarlig Stand, herunder ogsaa at sørge for, at Grøfterne langs Vejen oprensnes og Vejens Bagskraaninger beklædes med Grønsvær.

V. Sandø Syssel.

Sysselmanden indberetter, at Havneanlægget i Skopen er i forsvarlig Stand og at Opgangen til Dimon ligeledes er i forsvarlig Stand. Med Hensyn til Kørevejsanlæggene bemærker Sysselmanden, at Kommunerne i Foråret og i Sommer har udført et stort Arbejde ved Udbedring af Kørevejene og at disse ogsaa nu er i forsvarlig Stand, bortset fra en Strækning nedenfor Skaalevigs Kommune (undr hæddini), som i høj Grad trænger til Paafyld og Grusning. Sysselmandens Indberetning er dateret 16. Juli 1930.

Amtsingeniøren har i en Indberetning, dateret 6. Juni, betegnet Veistrækningen Skaalevig-Sand som gennemgaaende værende i meget daarlig Forfatning. Kun enkelte Steder, hvor den nylig var repareret, var den nogenlunde god.

Armen til Husevig var i betydelig bedre Stand, selv om ogsaa den trænger til Reparation.

Strækningen Sand-Skopen er meget slidt hele Vejen, men næsten uden Huller og særlig dybe Hjulspor. Den trænger til Belægning paa hele Strækningen. Gelænderet paa Broen over Afløbet fra Sandsvatn er stærkt fortæret af Rust paa Grund af manglende Maling.

Der er ikke antaget faste Vejmænd.

Der foreligger en Klage fra Bilmørere i Skaalevig over Kørevejens Tilstand. Denne Skrivelse, der er stillet til Amtet, har været tilsendt Sysselmanden og Sand Sogns Kommune til Erklæring. Af disse Erklæringer fremgaar, at Vejen gennem Sand Sogn er i god farbar Stand, men at Dele af den Vej, som Skaalevig Kommune skal vedligeholde, er i daarlig Forfatning.

Forslag.

- 1) Amtmanden anmodes om at paalægge de paagældende Forstanderskaber at udbedre de ved deres Kørevejs-Anlæg forefundne Mangler saaledes, at Vejene er i forsvarlig Stand, herunder ogsaa at sørge for, at Grøfterne langs Vejen oprensnes og Vejens Bagskraaning beklædes med Grønsvær.
- 2) Amtmanden anmodes om at paalægge vedkommende Forstanderskaber at ansætte Vejmænd og anbringe Nummersten efter det gældende Regulativ forsaavidt saadant ikke er sket. —

VI. Suderø Syssel.

Sysselmanden indberetter, at samtlige Veje, Broer og Landingssteder er i behørig Orden.

Ved Vaag Sogns Vejvæsen er ansat en Vejmand.

Forslag.

Amtmanden anmodes om at foranledige, at der i Suderø Syssel ansættes Vejmænd efter det gældende Regulativ, hvor saadant ikke er sket. —

Til Pt. IV.

Som Stk. 2 indsættes en Bestemmelse af samme Indhold som Stk. 2 i Pt. III.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Flesin norður við Streym.

Ált frá flggjarnevndini.

Sóknarstýrið fyri Eiðis sókn hevur umsókn inni á tingið har teir biðja um, at nýggj ransókn um burturspreingjan av flesini norður við streym verður íverksett, og biðja teir um, at ransóknin verður gjøgnumførd.

Tingsins álitismenn, amtsverksfrøðingur Jacobsen og Jens M. Poulsen í Skopum hava saman fyrstikið hesa ransókn og framseta teir í brævi av 5. í h. m. sína ásókn soljóðandi:

„Vedrørende Andragende fra Forstanderskabet for Ejde Sogns Kommune om Bortsprængning af „Flesin“ i Strømmen skal man tillade sig at bemærke følgende:

Man har saa godt det kunde lade sig gøre i den begrænsede Tid, der stod til Raadighed, foretaget en Pejling og er kommet til det Resultat, at der egentlig ikke er nogen „fles“, men derimod en stor „grinna“ af fast Klippe med et Par opstaaende Toppe, der rager ca. 1. m. opover den nærmeste Del af Klippen.

Der blev foretaget Pejling dels ad en Linie langs Strømmen, 25 m lang, og dels ad en Linie tværs af Strømmen, 30 m lang, foruden flere spredte Pejlskud. Resultatet viste en jævn Flade, undtagen de 2 ovennævnte Toppe, der kun havde en ringe Udstrækning.

Vedrørende de pillede Dybder kan bemærkes, at man overalt paa Klippepartiet fandt en Dybde af 1,8 á 2 m, og at J. J. Weihe oplyste, at Vandstanden i haardeste Strøm var noget over 2 m mindre.

Vi vil anse det for haabløst at bortsprænge en større Del af det flade Klippeparti. Muligvis kunde det lade sig gøre at bortsprænge de 2 Toppe, men hvorvidt det vil forbedre Sejladsen i nævneværdig Grad, kan vi ikke udtale os om.“

Tá ið so er státt heldur nevndin, at tað fyrst tíðina ikki kann gerast nakað við hetta mál og setur fram soljóðandi

Uppskot.

Málið um burturspreingjan av flesini norður við Streym verður niðurlagt.

Samtykt við 19 atkvøðum.

VII. Telefonmál.

Ophævelse af Byggeservitut

for et Just Jacobsen tilh. Trøstykke.

Uppskot frá telefonnevndini.

Tinget finder ikke Anledning til at indvende noget imod, at den i Andragendet omhandlede Servitut med Hensyn til Byggetilladelse ophæves.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Frágreiðing frá millumtinganevndini.

Uppskot.

Tingið kjósar eina 3-mannanevnd til millum tingseturnar í felag við telefonstjóra Jacobsen at fyrirteika ley mál, ið tingið gevur henni til avgerðar og annars taka avgerð í øllum málum telefonverkinum viðvíkjandi.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Uppskot

viðvíkjandi støðuni á Strøndum.

- 1) Tingið áleggur Sjóar sóknarstýrið at rínda 250 kr. um árlø til tað gamla telefonstøðuna á Strøndum fyri tíðarskeiðið frá 1. januar 1930 til 1. juli 1931 innan 1. desember í ár.
- 2 Um hesin peningur ikki er goldin innan tað í punkt 1 ásettu tíð, verður tað givið telefonmillumtinganevndini upp í hendur at greiða málið.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Uppskot

viðv. Skælingi.

Tingið kann ikki veita Jøen Joensen á Skælingi tað umsøktu eykaløn eins og tað ikki kann loysa hann frá pliktini til altíð at svara uppá uppringingar.

Samtykt við 13 atkvøðum.

Uppskot

viðv. telefonfelagsgjald í Tórshavn.

- I. Frá meirilutanum (Johan M. Fr. Poulsen, Mltens, J. H. Poulsen og J. J. Weihe.)

Tingið kann ikki — sum státt er — læðka um telefonfelagsgjaldið í Havn.

- II. Frá minnilutanum (Debess):

Løgtingið samtykkir, at árgjaldið, telefonfelagir í Havn rinda, verður minka frá 80 til 60 krónur.

Uppskot minnilutans fall við 5 og uppskot meirilutans samtykt við 17 atkvøðum.

Uppskot

viðvíkjandi Hvalvík.

Tingið heldur ikki, at tað er grund til at hækka gjaldið fyri samanstillingar hjá støðuni í Hvalvík.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Uppskot

viðv. linju frá Gunbrúnum til Norðskála.

- I. (Meirilutin Mltens, Debess og Johan H. Poulsen):

Tingið kann ikki fyri tíðina byggja tað umsøktu telefonlinju.

- II. Minnilutin (J. J. Weihe og Joh. M. Fr. Poulsen):

Linjan Gimbranar-Norðskála verður bygd skjótast møguligt.

Uppskot minnilutans samtykt.

Uppskot

viðv. telefonstöðu í Klaksvík.

Tingið kann ikki — sum státt er — broyta tær galdandi reglur viðvíkjandi tí pligt, kommunarnar hava at halda telefonstöðu.

Uppskotið samtykt.

Uppskot

viðv. telefonfelagsgjaldi í Trongisvági og Froðbø.

Tingið vil ikki taka avgerð í málinum. Kommunistýrið og íbúgvarnir í Froðbø og Trongisvági mugu sjálvir koma ásamt um hetta.

Uppskotið samtykt.

VIII. Sjúkrahús og læknar.

Brostsjúkrahúsið.

Frágreiðing um virkið sjúkrahúsins í 1930.

Álit frá brostsjúkrahúsnevndini.

Á Løgtingið $\frac{8}{8}$ varð nevnd kosin til at taka sær av málinum um sjúkrahúsið í Høydølum.

Nevndin hevur fingið gerðabókina og síðani øll skjøl í hendi. Tí næst er nevndin kend við „Beretning om Færø Amts Tuberkulosesygehus' Virksomhed“ fyrí árið 1930 av yvirlækna E. Lynge, samleiðis við „Økonomisk Oversigt“ av bókhaldara Jacob Olsen. Granskoðaður roknskapur liggur eisini frammi, meðan uppskot til fliggjarsamtykt vegna ymiska tilgongu vil verða framsett av nevndini.

Millum mong ymisk mál, ið eru givin nevndini í hendi at taka til umhugsunar, er eitt, ið krevur skundsliga tingavgerð.

Yvirlækni Lynge hevur í brævi, dagsett $\frac{6}{8}$, vent sær til Løgtingsins við tilfari bjóðing: at hann fyrí egnu rokning byggjur sethús í Høydølum eftir tekning, sum Løgtingið heldur verða hóskandi, soleiðis at tingið setur seg í ábyrgd fyrí tí neyðturvandi láni, og at tingið rindar árligan avdrátt og rentupening av láninum, meðan yvirlækni Lynge árliga rindar ásetta húsaleigu, og tekur lut í innanhýsis umsitan.

Eftir hjálagdari tekning ællast húsið bygt, og skal tað ikki koma at kosta yvir 25.000 krónur. Setur Løgtingið seg fyrí at rinda henda pening í t. d. 10 ár, so verður fyrsta árs avdráttur 2500 kr. og har afturat o. u. 1220 kr. í rentu. Síðani minka tær hálvárligu útreiðslurnar við 62 kr. 50 øyr. Verður so hin árliga leigan, yvirlæknin skal rinda Løgtinginum, til dømis sett til 10 % av grunnlønini ella 1500 krónur, so vil árligur peningur, Løgtingið í 10 ár skal lata til lækna húsið, verða o. u. 2000 kr. Viðvíkjandi umsitan, so er vanligt farið so fram, at uttanhýsis fell í eigarins lut, meðan leigarin rindar 40 % av umsitan innanhýsis. Spurningurin um brunatryggj-ing av lækna húsinum má óivað verða nakað ið Løgtingið tekur sær av, tó ikki tyrr enn húsið er liðugt bygt. Planur yvir byggilendi er viðlagt málinum, og er tað fjøldini av tingmonnum kunnugt, hvar og hvussu stór vídd er tilætla.

Nevndin hevur umhugsa málið og má halda tað hava stóran týðning, at lækni veður búgvandi í Høydølum, serstakliga, tá tað liggur so fyrí, at har verður pláss fyrí 56 sjúklingum, imóti 36, sum nú er, at tað verður lagaligari hjá læknanum at kunna røkja starv sítt, sum tað eigur. Eisini tá óhapp hendur sjúklingi, er tað hent, at læknin er nærhendis. Har umframt heldur nevndin, at við tilfari skipan, sum her er umrøtt, vil tað falla lætt-

ari hjá læknanum at fylgja við tí dagligu tilgonduni bæði innan- og uttan-
hýsis. At byggja lækna húsi í Hoydølum er annars ein tanki, sum hevur ver-
ið frammi á Løgtingið fyrr, og tingmenn hava sæð tað henta og ynskiliga í
tí, men hava kortini aftrað seg vegna peningaspurningin. Nevndin má halda
hesa bjóðing hr. Lynge verða so góða, at Løgtingið ikki væl kann vrakað
ella kasta hana aftur og loyvur sær tess vegna at mælað til, at tilíkt upp-
skot verður samtykt:

Uppskot I.

1. Løgtingið játtaf yvirlækna Lynge loyvi at byggja sethús í Hoydølum, á
tí lendi og eftir tekningum, ið frammi liggja. Løgtingið setur seg í
ábyrgd fyri at rinda árligan avdrátt og rentupening, soleiðis at húsið er
goldið um 10 ár, og er tá Tingsins ogn, tó mugu húsin ikki kosta
Tinginum yvir 25.000 kr. Út yvir nevnda pening hevur Løgtingið
onga ábyrgd.
2. Tann neyðturvuligu peningur, ið krevst fyrsta árið, og ið er settur til
3720 krónur leiguinntøku, verður at rinda úr bytisgrunninum.
3. Nevndin verður givin í hendi at taka avgerð um støddina av leiguni
og síðani um annað, ið neyðugt kann verða, og fær heimild til Løg-
tingsins vegna at undirskriva kontrakt við yvirlækna Lynge.

Eftir lögtingstíðindi 1930, blaðs. 152, mál „Viðkan av bróstsjúkrar-
húsinum“, hevur nevndin í álitinum og uppskotinum sett fram, at serligur
lækni verður settur at fyrirstanda bróstsjúkrararbeiðið í Føroyum.

Uppskot 5 nevndarinnar, blaðs. 155, var samtykt soháttá, at lønin
varð sett til 15000 kr. árliga, og sum állti hendi á, uttan rætt til eftirløn
ella tænaðshús.

Í uppskoti 6, sonu blaðs., varð samtykt at helta á ríkisstýrið, um
at tað vilði rinda 10.000 kr. árliga. Tær 5000 krónurnar, ið frestaðu, skuldi,
um stýrið játtaði, rindast av lögtinginum.

Málið fekk tað úrslit, at ríkisstýrið játtaði hesari áheitan og setti
hana í gildi frá 1. juli í ár. — Er soleiðis hin fyrsta skipanin um lønrindan
til ein kommunu- og bróstsjúkrarhúslækna burtur dottin.

So státt setur nevndin fram

uppskot II:

- 1) Úr bytisgrunninum verða frá 1. juli í ár játtaðar 5000 kr. árliga til ein
yvirlækna fyri bróstsjúkrararbeiðinum í Føroyum.
- 2) Avskrift av áliti og uppskoti verða send yvirlækna Lynge og bókhald-
ara J. Olsen.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Uppskot III:

- 1) Løgtingið samtykkir tað avgerð millumtinganevndin hevur tikið, soleiðis
at E. Lynge frá 1. juli í ár er yvirlækni fyri bróstsjúkrararbeiðinum í
Føroyum.

- 2) Avskrift í donskum umsetan av uppskotinum verður sent dómmálaráð-
inum.
- 3) Avskrift av uppskotinum verður sent yvirlækna E. Lynge.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Soleiðis sum álitð, sí lögtingstiðindi 1930, blaðs. 154, miðar móti og samaleiðis sum uppskot 7, blaðs. 155 varð samtykt á tingið, skuldi gerast sáttmál við Havnar býarstýri so háttá, at kommunulæknastarvi framlæðis, við neyðturvuligum broytingum, fer fram sum áður, og at kommunulæknin verður til hjálpar í starvinum fyri yvirlækna E. Lynge, tá hann er á sínum ferðum um oyggjarnar, tá honum berst á, og samaleiðis tá neyðugt gerst hjá honum at gera uttanlanda ferðir. Ábyrgdin skuldi tó hvíla á yvirlækna-
num.

Nevndin hevur haft málið til viðgerðar og er á einum málið um, at tað er neyðturvandi at hava eykalæknahjálp, serstakliga tá ein hevur í huga tað víða um greinta vírkislendi ein yvirlækni fyri bróstsjúkrararbeiðinum í Føroyum hevur, og tann alstóra týðning arbeiðið móti hesari sjúku hevur fyri okkara fólk.

Tað er nevndini kunnugt, at Tórshavnar býarstýri á fundi tann 13. mei í ár, í svari til justisministerið einmælt hevur samtykt, at kommunulæknastarvið í Havn má halda fram sum verið hevur.

Áður, táð læknastarvið sum kommunulæki fyri Tórshavn og bróst-sjúkrarhúslækni í Højdølum lógu saman, rindaði lögtingið 2200 kr. til slíkan lækna. Nevndin hevur tað áskoðan, at samsýningin fyri framtíðar eykalækna-hjálpin má kunna læðkast góðan mun og má halda 1000 kr. verða hóskandi gjald hjá Løgtinginum at lata.

Nevndin má eisini halda, at av slíkum eykalæknum skuldi verið kravt, at telr vóru konir í bróstsjúkrararbeiðinum.

Viðvíkjandi festan av eykalækna, heldur nevndin, at har framtíðar sum áður skal farast soleiðis fram, at tað verða báðir partar, ið avgerðini taka, bæði býarstýrið og Løgtingið, ella ímillum tingsetur bróstsjúkrarhús-nevndin.

Eftir hesum framhaldi loyvir nevndin sær at seta fram

uppskot IV:

- 1) a. Eftir tí skipan álitð miðar móti, játtar Løgtingið frá 1. jan. 1932 1000 kr. árliga til ein eykalækna.
b. Peningurin verður at taka úr byttisgrunninum.
- 2) Tað verður givið millumtinganevndini í hendi, eftir tí í álitinum framsetta, at fáa samju í lag við Havnar býarstýri, soleiðis at kommunulæknin eisini verður eykalækni við bróstsjúkrarhúsið í Højdølum og í Havnini.
- 3) Avskrift av álit og uppskoti verður sent Havnar býarstýri, yvirlækna E. Lynge og bókhaldara J. Olsen.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Uppskot V:

a. Lögtingið samþykkir tað avgerð millumtinganevndin hevur tikið viðvikjandi lækna Justesen sum eykalækna á bróstsjúkrarhúsinum í Hoydølum.

b. Samsýningin fyri juli mánaða 180 kr., verður goldin lækna Justesen, og peningurin tikin úr býtisgrunninum.

Uppskot VI:

- 1) Lögtingið samþykkir at sjúkrasystur Astrid Thomassen frá 1. mei í ár fær eina lønhæðkan frá 80 til 100 kr. um mánaðan.
- 2) Peningurin verður tikin úr býtisgrunninum.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Uppskot VII:

- 1) Frá 1. oktbr. í ár fær Jacob Olsen, bókhaldari, eina lønhæðkan frá 50 til 100 kr. um mánaðan.
- 2) Peningurin verður tikin úr býtisgrunninum.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Uppskot VIII:

- 1) Sum samsýning fyri eykahjálp í hoyggingartíðini verða játtaðar Daniel Hoydal 50 kr.
- 2) Peningurin verður tikin úr býtisgrunninum.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Uppskot IX:

Lögtingið samþykkir at telefon er uppsett í hjallarahæddini fyri seinri at setast saman við telefon í hinum nýggja sjúkrahúsinum.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Uppskot X:

- 1) Lögtingið játtað prísmunin 383 krónur; umvøllingin av altanum og stórvíðunum undir stovugólvinum hevur kosta meira enn áður.
- 2) Peningurin verður tikin úr býtisgrunninum.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Uppskot XI:

1. Frá 1. apríl í ár jättar Løgtingið frúnni Flagstad hægstu eftirløn eftir teimum samtyktu reglum fyri tænaðufólk við tuberkla-sjúkrahúsið í Hoydølum, ella 1400 kr. árliga.
- 2) Peningurin verður tikin úr býtisgrunninum.
- 3) Tingavgerðin viðvíkjandi lønrindan til frúna Flagstad, sí Løgtingsstíðindi 1926, blaðsíðu 82, uppskot 50, verður sett út av gildi frá 1. apríl í ár.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Eftir løgtingsstíðindi 1930, skjal 16, blaðsíða 3, uppskot 8, varð givið millumtinganevndini í hendi at útvega nýggja virðisætlan av bygningum í Hoydølum og føra ráðagerð við tryggingarfeløg.

Eftir viðløgðum skjølum ávísist, at virðisætlanin av 3. november 1930 er meitt til kr. 157.500, meðan hin fyrra frá 1921 var sett til kr. 200.000.

Tó at vandin fyri, at eldur skal koma í, skuldi verið nógv minni nú enn fyrr vegna tað stóra og umfangandi umvølingararbeiði, ið gjørt er, halda tryggingarfeløg seg ikki at kunna ganga longri niður í síni krevjing enn til 4,5 % ella við øðrum orðum til eina læðkan frá kr. 1000 til kr. 900 árliga.

Løgtingið hevur ígjøgnum farið ár í tryggingargjald læti okkurt um 25.000 til 30.000 kr, meðan væl hevur vitað við, soleiðis at brunaskaðin hevur verið lítil og eingin.

Sjálvt um so er, at virði av ognini verður læðka niður í 160.000 kr, so vil, tá nýbyggingin kemur aftrat, virði hækast upp aftur í 200.000 kr. ella enn meira.

Nevndin heldur at hetta fer at vera alt ov stórur árligur peningur hjá tinginum at lala og mælir til, at her verður broytt, soleiðis at Løgtingið sjálvt tekur brunatryggjan av ognini í Hoydølum.

Tað kundi verið nógv, ið talaði fyri, at eisini aðrir løgtingsbygningar komu inn undir eina tilfíka tryggjan móti brunaskaða, men er tað spurningur, ið tann nevndin, sum ímillum tingseturnar fær málið í hendi, má koma eftir og framseta ætlan sína um.

Eftir hesum framhaldi loyvir nevndin sær at seta fram

uppskot XII:

- 1) Løgtingið gevur landsnevndini í hendi at fyrirleika málið um skipan av eini føroyskari brunatrygging fyri lær ognir (húsabygningar, búnytlur o. a.), sum tingið eigur og ræður yvir, soleiðis at løgtingið sjálvt tekur ábyrgdina.
- 2) Á Ólavsøku 1932 gevur landsnevndin tinginum frágreiðing um málið. við fullfíggjaðum uppskoti til eina tilfíka brunatryggjan.
- 3) Allar neyðturvandi útreiðslur, ið landsnevndin kemur til at rinda til frama fyri málið, verða at faka úr býtisgrunninum.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Uppspöt XIII:

Til umvölan av girðingini um sjúkrahúsmarkið í Hóydølum verða játtaðar kr. 200,00, ið líknar vera úr býtisgrunninum.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Uppskot XIV:

- 1) Givið verður millumtinganevndini í hendt at fyrirleika og hava umsjón við umvøllingararbeiðinum av 2 stovum í hjallarahæddini.
- 2) Kostnaðurin, ið settur er til kr. 1185, verður at taka úr býtisgrunninum.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Uppskot XV:

Eintak av álitinum verður sent sjúkrasystir Anna Thorkildshøj.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Uppskot XVI:

Løgtingið góðkennir roknskapin fyri 1930.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Eftir at hava kanna eftir, hvat neyðsýnt kann ætlast at vera, loyvir nevndin sær at seta fram til tingavgerðar

uppskot XVII:

Figggjarsamfykt fyri 1932.

Inntøkur.

1. Gjald fyri sjúklingar	12.480,00 kr.
2. Ríkisstudningur	27.050,00 -
3. Húsdjórakald	3.100,00 -
4. Urtagarðurin	700,00 -
5. Úr býtisgrunninum	8.280,00 -
	= 61.610,00 kr.

*Útreiðslur.***A. Lønningan.**

1 Yvirlækni.....	5000,00	kr.
1 Eykalækni.....	1000,00	-
1 Sjúkrasystir.....	1500,00	-
1 Húshaldskona.....	1500,00	-
1 Sjúkrasysfir.....	1200,00	-
1 Fýrpassari.....	2300,00	-
1 Bókhaldari.....	1200,00	-
1 Revisor.....	60,00	-
Gentulönir og eykahjálp.....	3100,00	-
Frk. Flagstad, eftirlön.....	1400,00	-
Frk. Berg, eftirlön.....	1400,00	-
		19.660,00 kr.
B. Kostarhald.....	24.200,00	-
C. Vask og Reingering.....	700,00	-
D. Brenni.....	7.200,00	-
E. Medicín.....	2.400,00	-
F. Umvölan.....	2.000,00	-
G. a. Nýtt inventar.....	800,00	kr.
b. Umvölan.....	200,00	-
c. Seymihjálp.....	100,00	-
d. Høyggjngarhjálp.....	50,00	-
		1.150,00 kr.
H. Brunatryggjan og Vanlukkutryggjan.....	1.00,00	-
I. Húsdjórakald.....	1.300,00	-
J. Urtagardurin.....	600,00	-
K. Flutningur o. t.	400,00	-
		60.610,00 kr.
L. Skrivstovuhald.....	700,00	-
M. Rentur.....	200,00	-
N. Ymlst.....	100,00	-
		= 61.610,00 kr.

Samtykt við 16 atkvæðum.

Uppskot XVIII:

Til eftir samtyktini at skipa fyri sjúkrahúsinum í Høydølum og á Ólavssøku 1932 at koma fram við frágreiðing og uppskotum velur Løgtingið eina 3-manna millumtinganevnd.

Samtykt við 23 atkvæðum.

Farsottarhús.

Álit frá figgjarnevndini.

Tingið samtykti í fjør (Løgtingst. 1930 s. 159-61) at eitt farsottarhús skuldi verða bygt í Havn eftir plani og yvurslag byggmelstara H. C. W. Tór-

garðs fyri eina sum av 16000 kr., soleðis at tingið skuldi veita 10.000 kr., statufn 4000 kr. og Havnar kommuna 2000 kr. Landsnevnd Føroya lógtings hevur í summar útbóðið húsið, og lagsta boð var 19600 kr. — Av tí, at landsnevndin hevur hildi, at tað er heilt neyðugt at fáa húsið bygt hevur landsnevndin samtykt at taka lagsta boð og upprætta kontrakt um byggingina og biður tingið veita sum eykastudning

munin.....	3600 kr.
til eftirlit við arbeiðinum.....	300 „
annað um neyðugt.....	600 „
	4500 kr.

Fíggarnevndin kann mæla til, sum sakin nú fyriliggur, at eykastudningurin verður givin og setur fram heilar

Uppskot.

Sum eykastudningur til byggjan av einum farsottarhúsi í Havn veitir tingið inntil 4500 kr. úr amtsgrunninum peningurin at geva landsnevndini upp í hendi sum byggingevnd.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Nýtt sjúkrahús á Tvøroyri.

Álit frá figgjarnevndini.

Sagen er udsat fra i Fjor. — Der foreligger siden sidste Tingsamling Erklæringer fra Sundhedsstyrelsen, Amtslægen, Kreds-lægen paa Snderø og Forstanderskabet for Frødebø Sogns Kommune. Alle disse Erklæringer peger henimod, at Opførelse af et nyt Sygehus i Tveraa er tiltrængt.

Budgetudvalget har 7. f. M. forelagt Sagen for Udvalget i Nr 141/1931: Alinennu peningaviðurskiptur Føroya, der i Skrivelse af 3. ds. udtaler, at dette Udvalg ikke vil fremsætte Forslag i anden Retning end Opførelse af et Sindssygehospital.

Da det kan ventes, at Tingsamlingen snart vil slutte, ser Udvalget sig ikke i Stand til for nærværende at tage endelig Stilling til Sagen og fremsætter følgende

Forslag:

Sagen udsættes til næste Aar.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Klakksvíkar sjúkrahús.

og eftirstöður hjá landshospitalinum.

Álit frá fíggjarnevndini.

I Skrivelse af 2. ds. andrager Bestyrelsen for Klaksvig Sygehus om Forhøjelse af Statens og Lagtingets Tilskud til Sygehusets Drift. Bestyrelsen foreslaar Fordelingen af Tilskudet til Sygehusene foretaget enten efter Belægningen (Sygedage pr. Aar) eller efter Befolkningstallet i Sygehusets naturlige Opland (Lægekreds).

I Skrivelse af 12. ds. gør Inspektionen for Dronning Alexandrines Hospital opmærksom paa de store Restancer, dette Sygehus har paadraget sig og anmodet om Lagtingets Bistand til Inddrivelse af de Restancer, som forskellige Sogne hæfter for, til Beløb af 21363,65 Kr. Det skal her, hvad dette Beløb angaar, bemærkes, at det for Udvalget nu er oplyst, at endelig Opgørelse ved Sygehusets Inkassator ikke har fundet Sted, og at Beløbet skal reduceres. — Allerede af den Grund ser Udvalget sig ikke i Stand til at foreslaa at imødekomme Andragendet, ligesom man iøvrigt maa mene, at det ligger udenfor Lagtingets Opgave at være medhjælpende ved Inkassationen af Sygehusenes udestaaende Fordringer.

I Henhold til Lagtingets Vedtagelse i Samlingen 1929 (Lagtingstidende, Side 139) skal Fordelingen af Statskassens og Lagtingets Tilskud til Sygehusene paa Færøerne, tilsammen 5000 Kr., paany behandles i denne Lagtingssamling.

Der foreligger Regnskaber for Aaret 1930 for de 3 Sygehuse i Thorshavn, Klaksvig og Tveraa. — Af disse Regnskaber fremgaar, at Sygehusenes Drift med de ydede Tilskud og den derefter foretagne Takstnedsættelse kan bære sig, uanset at der ved Sygehusene i Thorshavn og Klaksvig er betydelige Restancer af Dagpenge for Patienter, der har henligget paa Sygehusene, og som tynger stærkt paa Sygehusenes Økonomi. Man maa meget henstille, at disse Restancer søges inddrevne, for at Sygehusenes Økonomi derved kan administreres billigere.

Efter det foreliggende er Taksterne nu paa Sygehusene i Thorshavn 4 Kr. pr. Sygedag, Klaksvig 4 Kr. pr. Sygedag og Tveraa 3 Kr. pr. Sygedag foruden Operationshonorar, der betales særskilt af Patienterne.

Man maa formene, at der med de betydelige Tilskud, der ydes, maa kunne foretages en yderligere Nedsættelse, særlig under Hensyn til den betydelige Reduktion, der i de sidste Aar er foregaaet med alle Slags Fødemidler og andre Nødvendighedsartikler Sygehusene vedrørende. Man skal derfor henstille, at der af forskellige Sygehusbestyrelser allerede nu optages til Overvejelse og Behandling Spørgsmaalet om en yderligere Nedsættelse af Taksterne.

Antal Sygedage i 1930 er: Thorshavn 23846 Dage, Klaksvig 11638 Dage og Tveraa 2290 Dage.

Hvad selve Fordelingen af Statskassens og Lagtingets Tilskud angaar, mener man, at denne bør foretages under Hensyn til Sygehusenes nuværende økonomiske Situation, tildels sammenholdt med Belægningen, og vil man herefter stille Forslag om, at der for Aaret 1932 ydes Tilskud til Sygehusene som nedenfor anført. —

Forslag.

1) Statskassen og Lagtingets Tilskud til Sygehusene paa Færøerne, tilsammen 50000 Kr. aarlig, fordeles for Aaret 1932 saaledes:

Dronning Alexandrines Hospital.....	35000 Kr.
Sygehuset i Klaksvig.....	9000 „
Sygehuset i Tveraa.....	6000 „

2) Det henstilles, at der allerede nu af Sygehusenes Bestyrelser optages til Behandling Spørgsmaalet om yderligere Nedsættelse af Taksterne for Patienter der henligger paa Sygehusene.

3) Der svares Inspektionen for Dr. Alexandrines Hospital, at Tinget ikke ser sig i Stand til at træde hjælpende til ved Inkassation af de Restancer, som forskellige Kommuner paa Færøerne mulig hæfter for.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Løn kommunulæknana.

Álit frá ymsamráðanevndini.

Sagen blev udsat i Fjor (se Lagtingstidende 1930, Side 161), og Amtmanden blev anmodet om at skaffe oplyst, hvor store Indtægter Kommunelægerne har haft i de 3 sidste Aar. Disse Oplysninger foreligger, og herefter har de paagældende Lægers Indtægt gennemsnitligt været henimod 12.500 Kr. aarlig, bortset fra deres Indtægter ved Salg af Medicin.

Udvalget skal tillade sig at udtale:

Som Ansøgere til Kommunelæge-Stillingerne paa Færøerne kan man normalt kun regne med unge Læger, og for saadanne maa en noget lavere Løn end anførte kunne beregnes under Hensyn til det almindelige Prisfald. Udvalget maa derfor anse det forsvarligt ved Nyansættelser at Tilskuddet fra Lagtinget nedsættes, og dette skønnes nødvendigt under Hensyn til de stigende Udgifter, Tinget har til Lægevæsenet, herunder den oprettede Tuberkulose-læge-Stilling. For de nuværende Kommunelægers Vedkommende vil man ikke foreslaa, at der sker nogen Ændring.

Lagtingets Tilskud var oprindeligt 1000 Kr. og er engang nedsat med 10 %, og Udvalget mener, at der maa kunne finde en yderligere Nedsættelse Sted af 20 % af det oprindelige Beløb, selvom Staten ogsaa foretager en tilsvarende Nedsættelse, hvilket ikke er givet og maa afhænge af Statsmyndighedernes Skøn. 20 % Nedsættelse vil for Lagtingets Vedkom-

mende betyde for hver Læge aarlig..... 200 Kr.

Hvis Staten foretager en tilsvarende Nedsættelse, betyder dette 800 „

1000 Kr.

Herefter bliver de paagældende Lægers Aarsløn alligevel over 11.000 Kr. foruden, hvad de tjener ved Salg af Medicin. Denne Løn er f. Eks. betydelig højere end Dommerens og Politimesterens Løn.

Forslag.

1. Ved Nyansættelser nedsættes Lagtingets Tilskud til Kommunelægeembederne til 700 Kr. aarlig til hvert Embede.
2. De paagældende Kommuner underrettes herom.
3. Afskrift af Betænkningen tilstilles Justitsministeriet.

Samtykt við 18 atkvæðum.

Læknahúsinu í Vági.

Álit frá kommunali nevnd.

Forstanderskabet for Sumbø Sogns Kommune har ved Skrivelse af 15. Maj d. A. henvendt sig til Tinget med Anmodning om, at dette maa foranledige, at den Kontrakt, der i sin Tid blev oprettet mellem de interesserede Kommuner i Vaag Kommunelægedistrikt, nemlig: Vaag, Porkere og Sumbø Kommuner, vedrørende Fordelingen af de med Oprettelsen af Kommunelægestillingen i Vaag forbundne Udgifter, maa ændres. Andragendet er ogsaa underskrevet af Forstanderskabet for Porkere Kommune, der giver dette sin anbefaling.

1 Andragendet ankes over, at Vaag Sogns Kommune har alle Fordele paa sin Side, idet der henvises til:

- 1) Lægens samlede Kommuneskat 1000 Kr. tilfalder Vaag Kommune.
- 2) Lægen er en stor Aftager af Elektricitet fra Kommunen.
- 3) Indbyggerne i Vaag er i Modsætning til Indbyggerne i de andre Kommuner fri for Befordringsudgifter af Lægen.

4) Endelig nævnes, at Vaag, forinden Lægens Ansættelse der, havde en Sygeplejerske; nu er denne overflødig, og dermed er denne Udgift bortfaldet. Paa den anden Side synes Udgifterne mere ligelig fordelt mellem Kommunerne i Forhold til Indbyggerantallet. Udgifterne til Ombygning og Vedligehold af Lægeboligen synes ifølge det foreliggende at have været særlig følelige i de sidste Aar, idet det der oplyses, at der i 1929 til Ombygning og Reparationer af denne medgik ialt ca. 8000 Kr. og i 1930 ca. 3000 Kr; det fremgaar ligeledes af det anførte, at disse Arbejder blev udført uden forudgaaende Forhandling mellem de interesserede Kommuner, idet dernæves, at Sumbø Sogns Kommune ikke kendte noget til disse, før Regningerne blev præsenteret. Ifølge bekræftet Afskrift af den mellem Kommunerne gældende Kontrakt, som er vedlagt, fremgaar, at Lægen som Kommunetilskud til sin Løn faar 1500 Kr., af disse betaler Vaag Sogns Kommune 1000 Kr, medens de resterende 500 Kr. fordeles mellem Sumbø og Porkere Kommuner i Forholdene til Folketallet. Alle andre Udgifter synes, fordelt efter Folketal. Dog saaledes, at Vaag Sogns Kommune forpligter sig til overfor Lægen at svare de ham tillagte Ydelser fuldt ud mod Regres til Porkere og Sumbø Sogns Kommuner.

Udvalget skal efter at have undersøgt Sagen nedenfor tillade sig at give en Fremstilling af, hvordan det tilsvarende Forhold er ordnet andre Steder her paa Øerne, idet man gaar ud fra, at det kan være af Interesse under en eventuel ny Forhandling mellem de paagældende Kommuner at have Kendskab hertil.

A. Sandø.

- 1) Lægen har sin Bopæl i Sand og svarer Skat til dette Sogn.
- 2) Samtlige Udgifter med Undtagelse af de under Pkt. 3 nævnte fordeles saaledes:

Sand Sogn	46 $\frac{1}{10}$
Skopen „	16 $\frac{1}{10}$
Skaalevig	14 $\frac{1}{10}$
Husevig „	14 $\frac{1}{10}$
Skusø „	10 $\frac{1}{10}$
- 3) Afstandstakst og Befordringsudgifter betales af samtlige Sogne efter Folketal, saaledes at Konsultation af Lægen bliver derved ens for samtlige Sogne.

B. Vaagø.

Forholdene er ordnet som paa Sandø, naar undtages, at Midvaag Kommune tager ikke Del i Afstandstaksten.

C. Næs- Sjøv Sogns Kommuner.

- 1) Lønnen fordelt efter Folketal, Skatten ligeledes, Næs Sogns Kommune staar ikke i Forskud med Udbetaling af Lønnen. Hver Kommune betaler sin Andel. Samtlige Udgifter er fordelt efter Folketal.

D. Ejde Kommunelægedistrikt (Ejde, Fundings og Haldersvigs Kommuner)

Skatten tilfalder Ejde Sogns Kommune, som ogsaa staar i Forskud i Forhold til de andre Kommuner med samtlige Ydelser til Lægen. Ejde Sogns Kommune afholder $\frac{2}{3}$ af samtlige Udgifter, de andre hver $\frac{1}{3}$.

Da det her omhandlede Forhold for Vaag Kommunelæge Distrikts Vedkommende er ordnet ved Kontrakt mellem de interesserede Kommuner, kan man ikke se, at der fra Tingets Side er Anledning til at foretage noget videre i Sagen, dog skal man bemærke i al Almindelighed — ikke med særlig Henblik paa denne Sag — at det formentlig er mest korrekt, at en saadan Kontrakt forelægges Tinget eller Amtmanden paa Tingets Vegne til Approbation, da Kommunerne som bekendt ikke kan indgaa vedvarende Forpligtelser uden Lagtingets Sanktion. Det forekommer Udvalget, at der kunde være nogen Grund til for Kommunerne i Vaag Kommunelægedistrikt at tage de heromhandlede Forhold under fornyet Overvejelse, og at det under alle Omstændigheder maa være den administrerende Kommunes Pligt, i nærværende Tilfælde Vaag Sogns Kommune, naar der forestaar store Udgifter med Reparationer, Udvidelser osv., at forhandle med de andre interesserede Kommuner herom, før noget videre foretages.

Forslag.

Nærværende Betænkning tilsendes Kommunerne i Vaag Kommunelægedistrikt.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Revisión av lógini um embætislæknaskipanin.*Álit frá ymsamátanevndini.*

Ved Skrivelse af 23. December f. A. meddeler Justitsministeriet, at det i § 19 i kgl. Anordning af 4. Oktober 1919, hvorved Lov om Embeds-

lægevæsenets Ordning af 21. April 1914 sættes i Kraft paa Færøerne, jfr. Anordning af 30. December 1926, er bestemt, at Anordningen skal underkastes Revision inden Udgangen af 1931. Revisionen af den for Danmark gældende Lov er ved Lov Nr. 317 af 29. November 1930 udsat til senest i Rigsdagssamlingen 1933—34. Foranlediget heraf er Spørgsmaalet om at udsætte Revisionen af den færøske Anordning indtil Udgangen af 1934 forelagt Lagtinget.

Amislægen har erklæret, at han intet har at erindre mod Udsættelsen.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, skal udtale, at der ikke foreligger Grunde, hvorfor Revisionen ikke skulde kunne udsættes, og man finder det rigtigst, at Spørgsmaalet om Revision af den færøske Anordning udsættes, indtil den for Danmark gældende Lov er behandlet i Rigsdagen. Udvalget skal derfor anbefale til Tingets Vedtagelse følgende

Forslag
til
Anordning.

Anordning af 4. Oktober 1919, hvorved Lov om Embedslægevæsenets Ordning af 21. April 1914 er sat i Kraft paa Færøerne, jfr. Anordning af 30. December 1926 om Ændring i nævnte Anordning underkastes Revision inden Udgangen Aaret 1934.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Eygnalækni.

Álit frá figgjarnevndini.

Dr. R. K. Rasmussen, Ejde, har i en Henvendelse til Lagtinget, som er afgivet nærværende Udvalg til Betænkning, henledet Opmærksomheden paa det store Antal blinde Mennesker, som findes paa Færøerne. Doktoren oplyser, at han den 10. Febr. 1926 har foranlediget en Optælling af de paa Færøerne værende blinde. Denne Optælling viste, at der nævnte Dag paa Færøerne var 49 blinde paa 10.000 Indbyggere. Det tilsvarende danske, norske og svenske Blindetal er under 10, og Dr. Rasmussen anfører, at selv i Grønland og Island er det tilsvarende Blindetal lavere end paa Færøerne. Den 15. April i Aar er der foretaget en ny Optælling, og Blindetallet er nu gaaet noget ned, nemlig til 40 paa 10.000 Indbyggere. Optællingen viser, at det overvejende er gamle Mennesker, der er blinde; men det viser sig tillige, at der siden 1926 er tilkommet 49 nye Tilfælde, og af disse har kun 9 søgt Lægehjælp. Hver Gang Øjenlæge har været her paa Øerne — siden 1923 hvert andet Aar — har Tilstrømningen til Lægen været stor. Men de fleste af de blinde holder sig borte, efter Doktorens Mening bl. a. fordi de ikke tør stole paa, at der er noget at gøre. Lægen mener imidlertid, at der er meget at gøre, og han foreslaar derfor at man søger udvirket, at der i 1932 kommer en Øjenlæge her til for at undersøge alle Blindetilfældene, saaledes at hvis den blinde ikke opsøger Lægen, skal denne opsøge den blinde. — De i Aar tilvejebragte Oplysninger om Blindeantal m. m. vil kunne benyttes Løgtingstíðindi 1931. 16

næste Aar, men i 1933, det Aar, en Øjenlæge normalt skulde komme hertil, hvis den nuværende Ordning opretholdes, vil de være noget gamle. Desuden vil det ikke være sikkert, at den Øjenlæge, som normalt kommer herop i 1933, kan overkomme denne særlige Opgave, at rejse ud og vederlagsfrit undersøge alle de blinde, som tillader en Undersøgelse.

Udvalget følger Trang til ligesom Amtslægen, hvem Sagen har været forelagt, at rette en Tak til Dr. Rasmussen, Ejde, for hans altid vaagne Interesse, naar det drejer sig om at komme syge og lidende Mennesker til Hjælp. Udvalget mener, at man bør gaa den af Læge Rasmussen viste Vej i denne Sag og tilrettelægge det hele saaledes, at der i den kommende Sommer kan komme en Øjenlæge herop. Denne skal have til Hovedopgave vederlagsfrit at undersøge de blinde, som findes paa Dr. Rasmussens Liste, forsaavidt de ikke tidligere maatte være undersøgte af Øjenlæge. Det samlede Antal ikke undersøgte blinde var ved Øjenlægens Afrejse fra Færøerne i Aar 64. Den Læge, som kommer hertil, skal ikke være afskaaret fra almindelig Praksis; men Hovedopgaven skal være en vederlagsfri Undersøgelse af alle ikke undersøgte blinde paa Færøerne. — Hvis den blinde ikke kan komme til Øjenlægen, skal denne komme til den blinde.

Amtslægen udtaler i sin Erklæring, at det Honorar, man kan tilbyde en Specialist for det omtalte Arbejde, ikke kan sættes til mindre end 1000 Kr. Af denne Sum mener Amtslægen, at Staten og Lagtinget skal yde Halvdelen hver. Amtslægen mener ogsaa, at Blindeforeningen Kæden vil interessere sig for Sagen og yde den Støtte.

Forslag.

- 1) Amtmanden anmodes om at foranledige, at der til næste Sommer kommer en Øjenspecialist her til Øerne, som vil paatage sig den i Betænkningen omhandlede Opgave.
- 2) Lagtinget bevilger forskudsvis af Økonomisk Fond 1000 Kr. til Anvendelse i det under 1 nævnte Øjemed.
- 3) Lagtinget andrager Justitsministeriet om at samme vil foranledige, at der fra Statskassens Side ydes Færøerne Halvdelen af den under 2 ommeldte Bevilling.

Broytingaruppskot frá nevndini:

1 Forslagets Punkt 2 ændres 1000 Kr. til „indtil 1500 Kr.“

Samtykt við 22 atkvøðum.

Handkeypsútsøla í Nólsoy.

Uppskot frá kommunali nevndini.

Forslag.

Lagtinget anbefaler det foreliggende Andragende til Justitsministeriet om, at der oprettes Haandkøbsudsalg for Medikamenter i Bygden Nólsoy.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Studningur til Føroya felag móti tuberklasjúku.

Álitt frá flggjarnevndini.

Føroya felag móti tuberklasjúku oplyser i Skrivelse af 4. dennes, at Foreningens Arbejde paa en Tuberkulosestation paa Færøerne ifølge foreliggende Regnskab for Aarene 1929 og 1930 har medført en Udgift paa henholdsvis 3151 Kr. 26 Øre og 3530 Kr. 42 Øre. Heraf har Staten betalt $\frac{1}{3}$ og Foreningen $\frac{1}{3}$, medens der fra Lagtinget ifølge Vedtagelse er betalt 1000 Kr. for hvert Aar. — Foreningen andrager herefter om, at der for Aarene 1929 og 1930 maa blive bevilget den resterende Del af $\frac{1}{3}$ af Udgifterne, der tilsammen andrager 227 Kr. 23 Øre.

Under Henvisning til Lagtingets Vedtagelse i Lagtingssamlingen 1927 (Side 83 og 84) stiller Udvalget følgende

Forslag.

- 1) Amtmanden anmodes om af økonomisk Fond at anvise Føroya felag móti tuberklasjúku et Beløb af 227 Kr. 23 Øre, udgørende den resterende $\frac{1}{3}$ af Udgifterne til en Tuberkulosestation paa Færøerne for Aarene 1929 og 1930.
- 2) Af økonomisk Fond bevillges indtil videre $\frac{1}{3}$ af Udgifterne til en Tuberkulosestation paa Færøerne fra 1. Januar 1931 at regne, Beløbet at udbetale til Føroya felag móti tuberklasjúku, naar behørigt Regnskab for hvert Kalenderaar for Tuberkulosestationens Arbejde foreligger.

Samtykt við 16 atkvøðum.

IX. Statistik.

Álitt frá ymsamálanevndini.

Lagtinget vedtog i Samlingen 1930 et Forslag til Lov for Færøerne om Statistik (se Lagtingstidende 1930, Side 167). Justitsministeriet har derefter indhentet Erklæringer fra Amtmanden, Ministeriet for Søfart og Fiskeri og Statistisk Departement og fremsatte derefter et Forslag i Landslinget. Sagen blev behandlet af et Udvalg, der afgav Beretning og foreslog, at Sagen paany forelagdes Lagtinget. Dette har Justitsministeriet derefter gjort.

Udvalgets Flertal (Milens og Viðstein) skal udtale:

Det af Ministeriet fremsatte Forslag tilligemed de Ændringsforslag, som Ministeriet anmoder Lagtingsudvalget om at stille, falder i Hovedsagen sammen med det af Lagtinget ifjor vedtagne Forslag, og Flertallet kan an-

befale, at man tiltræder uændret §§ 2, 6 og den ny §, samt Ministeriets Ændringsforslag til § 4.

I §§ 1, 3 og 5 omhandles Blanketter, godkendt af vedkommende Ministerium. Man mener, at det foreløbig maa staa hen, om Ministeriet eller vedkommende Tjenestemand, som maatte faa overdraget at fremskaffe statistiske Oplysninger, skal udarbejde og godkende Blanketterne efter Samraad med vedkommende Ministerium, og man foreslaar derfor, at Ordene „vedkommende Ministerium“ udgaar. Af samme Grund foreslaar man, at Ordene „efter vedkommende Ministeriums nærværende Bestemmelse“ udgaar i § 5.

I § 7 har Ministeriet indsat en Bestemmelse om, at Justitsministeriet skal fastsætte, hvor Omkostningerne skal fordeles mellem Statskassen og Færøernes Amtsrepartitionfond. Flertallet maa mene, at ogsaa denne Bestemmelse bør udgaa, idet det maa afhænge af nærmere Forhandling mellem Ministeriet og Lagtinget, hvorledes hele Forholdet skal ordnes, og hvorledes Omkostningerne skal afholdes, og Bestemmelser herom maa kunne optages i den paatænkte Anordning og eventuelt paa Finansloven, naar der er opnaaet en nærmere Ordning.

Mindretallet (Joh. M. Fr. Poulsen) kan tiltræde det af Regeringen forelagte Forslag med de af Ministeriet foreslaaede Ændringer. Dog mener Mindretallet, at det er en Statsopgave at tilvejebringe statistiske Oplysninger, og at Udgifterne derfor bør afholdes af Statskassen, og Mindretallet stiller Forslag herom.

Forslag.

I. Fra Flertallet:

Lagtinget kan tiltræde Ministeriets Forslag til Lov for Færøerne om Statistik, dog med følgende Ændringer:

1. I §§ 1 og 3 udgaar Ordene „af vedkommende Ministerium“.
2. I § 5 udgaar Ordene „efter vedkommende Ministeriums nærmere Bestemmelse.“

3. I § 7 udgaar Ordene „samt for Omkostningernes Fordeling mellem Statskassen og Færøernes Amtsrepartitionfond“.

II. Fra Mindretallet:

Lagtinget kan tiltræde Ministeriets Forslag, dog med følgende Ændring:

- I § 7 sættes Punktum efter Ordet „Offentliggørelse“, og som nyt Punktum indsættes: Omkostningerne ved de statistiske Oplysningers Tilvejebringelse m. m. afholdes af Statskassen.

Uppskot meirilufans samtykt við 13 atkvøðum.

X. Smiril.

Álit.

Tingið samtykti í fjør (sí tingfðindi 1930, síðu 170) at lata byggja nýtt dampskip at sigla við Føroya strendur og gav landsnevndini heimild at gera byggingarsemju um tilfikt skip. Nevndin hevur gjørt tilfika semju við Frederikshavn Værft & Flydedok A/S, Frederikshavn, og hareftir kostar skipið 275.000 kr

Harav vil rikiskassin jálta, afturfyri at skipið verður bygt í Danmark. 15.000 „

260.000 kr.

Hartil kemur útreiðslur til skipsinspektør 2.000 kr.

Til at sigla skipið heim o. t. 3.000 „

265.000 kr.

Dómsmálaráðdeildin gevur sum lán 200.000 kr.

Eftir er: 65.000 kr.

Smiril eigir eftir seinasta roknskapi pr. 31. mars fár kr. 46.015.76. Vónandi er, at Smiril kann verða seldur fyri 20-25.000 kr., og studningur tingsins til nýa skipið vil harvið vera goldin, men nøkur tíð kann ganga, áðrenn tað eydnast at selja, og nakran driftspening er tað eisini neyðugt at hava.

Administrator Smirils sigur tí frá, at hann hevur tingað við Føroya Banki at geva Smiril ein kassakredit inn til 25.000 kr.

Landsnevndin bað nevndarformannin fara til Keypmannahavnar at at tinga um nýbyggjan av skipi. Hann tingaði við ríkisstýrið, álitismann tingsins og Frederikshavn Værft. Ársakað av, at hin disponible peningur ikki var nógstórur, og fyri at kolförbrúkið ikki skuldi verða ov stórt og ov dýrt, gekk nevndarformaðurin eftir uppskoti frá álitismonnum við til, at ferðin varð sett til minst 9.75 míl. Nevndarliminir kundi ynskt, at ferðin hevdi verið 11 míl, men eftir fyriliggjandi upplýsingum kann nú einki broylast við hetta.

Uppskot.

- 1) Tingið gevur administrator Smirils heimild til tingsins vegna at fáa til vegar ein kassakredit til Smiril í p/f Føroya Banki inn til 25.000 kr. og til at undirskriva øll hertil neyðturvulig skjøl.
- 2) Tingið samtykkir semjuna við Frederikshavn Værft og Flydedok A/S, Frederikshavn, um byggjan av nýum strandferðarskipi.

Samtykt við 10 atkvøðum.

Broytingaruppskot frá Joh. Joensen o. fl.

1) Lagtinget beslutter at, „Smiril“s Administrator overfor Lagtinget skal have Ansvar for Skibets Ekspedition i Thorshavn,

2) at Administratoren skal fungere som Smirils Inspektør, samt sørge for, at der haves Ekspeditionslokale ved Østrevaag, helst paa dennes Østside ved Havnepladsen.

Samtykt við 12 atkvøðum.

XI. Ymist.

Sjúkrakassalógin.

Álit frá ymsamálanevndini.

I Samlingen 1930 vedtog Tinget en Indstilling om, at der søges udfærdiget en kgl. Anordning, hvorved Lov Nr. 149 af 15. April 1930 om Ændring i Lov Nr. 87 af 19. April 1929 om anerkendte Sygekasser sættes i Kraft paa Færøerne.

Baa Foranledning af Direktoratet for Sygekassevæsenet, der under 8. November f. A. har erklæret sig i Sagen, er denne blevet tilbagesendt Tinget, idet Justitsministeriet efter den ved Direktoratets Skrivelse givne Anledning udbeder sig en fornyet Udtalelse fra Lagtinget.

Fra Centralforeningen af Sygekasser paa Færøerne foreligger en Sagen vedlagt Erklæring, hvori udtales, at Tidspunktet, nu efter at Indtægts- og Formuegrænserne kan ventes væsentlig forhøjet, maa skønnes at være inde til, at den ændrede § 9 sættes i Kraft paa Færøerne. Forskellen mellem § 9 i den ændrede Sygekasselov af 1927 og den tilsvarende § i Anordning af 22. December 1928, hvorved Loven af 1927 sættes i Kraft paa Færøerne, bestaar hovedsagelig deri, at det i Sen omhandlede Udvalg ifølge Anordningen kun skal træde i Funktion i hvert enkelt foreliggende Tilfælde, medens det ifølge Loven er permanent.

Udvalget er nærmest tilbøjeligt til at mene, at den gældende Bestemmelse i al Almindelighed maa anføres at være fyldestgørende, men vil paa den anden Side ikke benægte, at den nye Bestemmelse eventuelt i Thorshavn og paa andre større Pladser paa Øerne kan være noget mere paakrævet, og man skal derfor i Henhold til Centralforeningens Erklæring stille følgende

Forslag

til

Anordning for Færøerne om Ændring i Anordning af 21. Februar 1930
om anerkendte Sygekasser.

§ 9 affattes saaledes:

„Om nogen efter sin økonomiske Stilling kan optages eller forblive staaende som nydende Medlem af en anerkendt Sygekasse, samt om Sygekassen er berettiget til Tilskud fra Staten for et nydende Medlem (jfr. § 6), forelægges i Tvivlstilfælde et Udvalg, bestaaende af et Medlem, der ikke maa være Medlem af Sygekassen, valgt af Kommunalbestyrelsen, et af Kassens Bestyrelse valgt Medlem og en Læge med Sygekassepraksis, valgt af Stedets Kommunalbestyrelse. Ønsker ingen Læge at tiltræde Udvalget, vælger Kommunalbestyrelsen en anden Mand eller Kvinde som det tredje Medlem af Udvalget. Valgene gælder for 2 Aar. Det førstnævnte af Kommunalbestyrelsen valgte Medlem er Formand for Udvalget.

Formanden sammenkalder Udvalget mindst hvert tredje Aar, efter at Kommuneskattelisten har været fremlagt til Eftersyn, hvorefter Udvalget sammenligner Sygekassernes Medlemsfortegnelse med denne Liste. Udvalget kan derhos om fornødent hos Ligningsmyndigheden begære Oplysning om, hvorvidt et Medlems Indtægt og Formue ligger under eller over den af Ministeren for Sundhedsvæsen fastsatte Indtægts- og Formuegrænse. Udvalget er berettiget til at fordele Arbejdet saaledes, at der hvert Aar kontrolleres en Trediedel af Medlemmerne. Sygekasser og Ligningsmyndigheder er pligtige til at stille Medlemsfortegnelser og Kommuneskattelister til Udvalgets Raadighed, dog at de ikke maa offentliggøres. Paa Grundlag af det fremkomne Materiale træffer Udvalget Beslutning for hvert enkelt Sygekassemedlems Vedkommende.

Henvendelse til Udvalget kan iøvrigt til enhver Tid ske fra den, om hvis Medlemsret der er Spørgsmaal, samt fra Direktøren for Sygekassevæsenet, Sygekassens Bestyrelse, de af Kassen benyttede Læger og vedkommende Kommunalbestyrelse. Henvendelsen rettes til Udvalgets Formand, som derefter foranlediger Udvalgets Sammentræden.

Udvalgets Beslutning indsendes efter derom af Ministeren fastsatte Regler til Direktøren for Sygekassevæsenet, der træffer Bestemmelse om, hvorvidt han kan tiltræde den. Direktørens Afgørelse kan indankes for Ministeren af Udvalget eller af enhver af de øvrige, som efter foranstaaende Stykke kan indbringe Sagen for Udvalget.

De nærmere Regler om Udvalgets Virksomhed fastsættes af Ministeren.“

Samtykt við 19 atkvøðum.

Føroyskt rættarmál.

Átt frá ymsamálanevndini.

Der er indkommet Andragende til Lagtinget om Ændringer i Retsplejeloven, hvorved Færøsk og Dansk i alle Retninger jævnstilles som Retsprog paa Færøerne.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Mitens og Viðstein) skal udtale:

Ved Lov Nr. 64 af 4. Juni 1924 er Lov af 11. April 1916 om Rettens Pleje med dertil hørende Tillægslov udvidet til at gælde for Færøerne.

Ifølge ovennævnte Lov Punkt 38 jfr. Retsplejelovens § 49 er Retsproget paa Færøerne Dansk; men en Dommer, som er det færøske Sprog mægtig, kan benytte dette ved Afhøring af færøsktalende Personer. Er Dommeren ikke det færøske Sprog mægtig, skal Afhøring af færøsktalende Personer, der erklærer ikke at være det danske Sprog mægtige, foregaa ved Hjælp af Retsvidnet. Dokumenter, affattede i det færøske Sprog, skal, naar Retten forlanger det, ledsages af en Oversættelse, der, saafremt Modparten ikke godkender Rigtigheden af den, skal bekræftes af en af Amtmanden som Oversætter autoriseret Person. I Tilfælde af Anke eller Kære til en Domstol udenfor Færøerne skal saadanne Dokumenter altid ledsages af en i Overensstemmelse med foranstaaende bekræftet Oversættelse.

Ønsket om, at Færøsk anerkendes som Retssprog, fuldtud ligestillet med Dansk, er naturligt og begrundet.

Talesproget paa Færøerne er Færøsk, og dette er nu ogsaa i vidt Omfang blevet Skriftsprog paa Øerne. Kravet om, at Modersmaalet ogsaa bliver anerkendt som Retssprog, bør derfor imødekommes.

De Vanskeligheder, der foreligger, er dels Hensynet til Appel, idet saadan finder Sted til Domstole udenfor Øerne, dels Hensynet til, at Dommeren ikke altid, navnlig den første Tid han er ansat, er det færøske Sprog mægtig. —

Det er imidlertid forholdsvis faa Sager, der appelleres, og i disse Tilfælde maa der, hvis der i en Sag er fremlagt færøske Dokumenter, fremskaffes autoriseret Oversættelse.

Hvis Dommeren paa Færøerne er Færing, vil der ingen Vanskeligheder være ved Proceduren paa Færøerne, og hvis Dommeren er dansk, vil han i Løbet af forholdsvis kort Tid kunne lære Færøsk, og i den korte Overgangstid maa man kunne ordne Sagen ved Oversættelser. Udgifterne herved maa afholdes af Statskassen. Det vil være uretfærdigt, at Parterne skal betale herfor. Udgifterne vil sikkert blive forholdsvis smaa.

Mindretallet (Johan M. Poulsen) kan ikke tiltræde Flertallets Forslag allerede paa Grund af, at Retsplejeloven sandsynligvis til næste Aar paa Regeringens Foranledning vil blive forelagt Tinget til Revision. Hertil kommer, at der skal være Lagtingsvalg nu til Vinter, og det vil være naturligt, om man giver det nye Lagting Lejlighed til at træffe Afgørelse i Spørgsmaalet om Retssproget. Mindretallet og Sambandspartiet i sin Helhed vil gøre alt, hvad der er nødvendigt for, at Retsplejen kan være betryggende, herunder skabe fornøden Adgang for Færinger til for Retten at anvende det Sprog, de bedst er i Stand til at betjene sig af, hvad enten det er Dansk eller Færøsk, og hvis de gældende Bestemmelser er mangelfulde i saa Henseende, bør de ændres. Herom er Mindretallet villigt at forhandle. Men Mindretallet holder fast paa, at Retssproget er Dansk og vedblivende maa være Dansk, saa længe Rigsfællesskabet med Danmark bestaar, og dette Fællesskab ønsker Mindretallet og Sambandspartiet at bevare.

Det, som Flertallet her foreslaar, vil jo ikke afbryde Fællesskabet paa een Gang, men Sambandspartiet vil ikke være med til at forberede Afbrydelsen eller svække Forbindelsen mellem Færøerne og Danmark eller skabe nationale Stridspunkter mellem Nationer, som skal samle i god Forstaaelse.

Selvom Forslag som det foreliggende vedtages i Lagtinget og op-

tages i Lovgivningen, vil man saa langt fra have skabt større Retssikkerhed, ej heller vil man have fjernet nationale Tvistpunkter; tværtimod vil man have skabt saadanne og ført Sprogstriden ind paa Retsplejeområdet, hvor for Tiden ingen virkelig national eller sproglig Strid findes. De Krav, som Hensynet til Retssikkerheden eller det praktiske Liv rejser paa dette Omraade, vil Mindretallet til enhver Tid forhandle om.

Mindretallet mener, at Sagen i denne Henseende bør undersøges nærmere og derfor udsættes til næste Aar.

I. Fra Flertallet.

Forslag

til

Lov om Ændringer i Lov Nr. 64 af 4. Juni 1924, hvorved
Lov af 11. April 1916 om Rettens Pleje er
udvidet til Færøerne.

Pkt. 38 i nævnte Lov affattes saaledes:

§ 149, 1. Punktum, udgaar, og i Stedet sættes:

Ved dømmende Myndigheder paa Færøerne skal det staa Dommeren, Parter, Vidner eller andre frit at benytte Færøsk eller Dansk.

Er Dommeren ikke et af disse Sprog mægtig, skal Afhøring af en Person, der benytter det paagældende Sprog, foregaa ved Hjælp af Retsvidnet, der iligeledes skal fungere som Tolk ved Protokollering i saadanne Tilfælde.

Til § 149, 2. Stk., føjes:

Amtmanden autoriserer en Oversætter, der paa Dommerens Anmodning skal oversætte Dokumenter, affattede i det færøske eller det danske Sprog, til henholdsvis Dansk eller Færøsk.

I Tilfælde af Anke eller Kære til en Domstol udenfor Færøerne skal Dokumenter, affattede i det færøske Sprog, ledsages af en i Overensstemmelse med foranstaaende bekræftet Oversættelse til Dansk. Oversætterens Honorar fastsættes af Amtet og afholdes af Statskassen.

Vedtagelser, som Færøernes Lagting eller andre Myndigheder paa Færøerne træffer, har fuld Gyldighed, hvad enten de er affattede paa Dansk eller Færøsk. I Tilfælde af, at Underretten eller en Domstol udenfor Færøerne skal benytte en saadan Beslutning ved en Domsafsigelse eller Kendelse, og Dommeren ikke mener at være mægtig det Sprog, hvorpaa den er affattet, skal Amtet foranstalte Bestemmelsen oversat.

II. Fra Mindretallet

Sagen udsættes til næste Aar.

Samtykt við 13 atkvøðum.

Broytan av konkurslóginu.

Altt.

Sagen blev udsat ifjer.

Angaaende Sagens tidligere Behandling i Tinget henvises til Lagtingstidende 1929, Side 155, og 1930, Side 177.

Siden Sagens Behandling ifjer foreligger Afskrift af en Skrivelse fra Útvegsbanki Íslands af 14. Februar 1931 tilligemed en Oversigt over, hvilke Laan der er ydet i Reykjavík til Motorbaade, Linefiskere og Trawlere i Aarene 1928—30. Herefter er der ydet Laan paa forventet Fangst til Motorbaade i 1928 og 1929 over 400.000 Kr. hvert Aar og i 1930 over 147.000 Kr. — Til Linefiskere 12.000 Kr. i 1928, 93.000 Kr. i 1929 og 108.000 Kr. i 1930. — Til Trawlere over 1 Million i 1928, 1½ Million i 1929, og 21.000 Kr. i 1930. — Endvidere er der udlaant paa fisket Fangst i 1928 2¼ Million Kroner, i 1929 1 ¾ Million Kr. og i 1930 ca. 2 Millioner Kr. Det har været sædvanligt at skønne over, hvor megen Fangst hvert Skib antagelig kunde fange og derefter lægge Skippund-Tallet til Grundlag for Laaneydelser, dog saaledes, at Laanene sædvanlig er ydede paa forventet Fangst for 1 eller 2 Ture ad Gangen for de større Skibe. Laanet har de tidligere Aar været 60 Kr. pr. Skippund fuldvirket stor Fisk og forholdsvis mindre paa anden Fisk. Almindeligt Pant er givet i Fangsten, naar Laantageren selv har tilvirket Fisken, men Haandpant, naar Laantageren har ladet Fisken tørre andet Steds, og i saa Fald har Banken forlangt Opvejningsattest. I 1930 har man beregnet Udlaanene som 45 Kr. pr. Skpd. fuldvirket stor Fisk.

I Skrivelse fra Landsbanki Íslands af 19 Maj 1931 oplyses, at man naar der har været Tale om Laan paa forventet Fangst, som oftest kun har laant paa en lille Del af den forventede Fangst og derefter har forhøjet Laanet i Forhold til den Fiskemængde, som derefter er blevet fanget. Naar man er tilstrækkelig forsigtig med at udlaane paa forventet Fangst, synes Risikoen ikke at have været saa stor. Faren er ikke saa meget den, at Fisken ikke bliver fanget, som den, at Skibet kan forlise, eller andet kan hænde, hvorved det standses i Driften. Det, som det gælder om for Laanyderne, er dels at anslaa Fangsten forsigtig, saaledes at Skibet under alle Omstændigheder kan fange saa meget, som er pantsat, dels ikke at udlaane saa meget paa hvert Skippund. Laanene i 1930 har været 45 Kr. pr. Skpd. for stor Fisk og forholdsvis mindre paa smaa Fisk, 35—40 Kr. pr. Skpd. Naar Fiskepriserne stiger, er Risikoen ved disse Laan ikke saa stor, men det modsatte er Tilfældet, naar Fisken falder meget i Værdi som i sidste Halvdel af 1930 og Begyndelsen af 1931, og det kan ikke skjules, at man har lidt noget Tab sidste Aar i Island paa Grund af det store Prisfald, men dog ikke helt store Tab, og man har nu optaget den Bestemmelse i Gældsbrevene, at Pantet gaar forud for Tilvirkningsslønnen.

Udvalget, som behandler nærværende Sag, skal anføre:

Der hersker yderst kritiske og vanskelige Tider paa Færøerne indenfor den færøske Hovednæringsvej Fiskeriet, idet det har vist sig vanskeligt at afsætte Fangsten. Staten har derfor i Aar maattet garantere for Udrustningskredit til flere Rederier, og fornylig har Lagtinget maattet yde forskellige Eksportører Laan med Sikkerhed i Fisk paa ca. 300.000 Kr.

Man bør saa vidt muligt søge at komme bort fra, at Stat og Lagting skal garantere i lignende Tilfælde. Det maa være en Opgave for Penginstitutionerne, og for at dette skal være muligt i endnu højere Grad end hidtil, mener Udvalget, ogsaa de Medlemmer, der tidligere principielt har været mod at ændre Konkursloven, at det — saaledes som Forholdene ligger

jaar — bliver nødvendigt for Færøernes Vedkommende at gennemføre, i hvert Fald midlertidigt, en Ordning, svarende til den islandske Lov af 31. Marts 1927, hvorefter Fiskeredere faar Ret til at give Bank eller Sparekasse Underpant i Fartøjets Fangst for en Sæson ad Gangen som Sikkerhed for Laan der maatte blive optaget til Udrustning.

Herefter skulde alle, der driver Fiskeri, — ogsaa Fiskere, som maatte drive Fartøjer for egen Regning — kunne faa Udrustningslaan mod Pant i Fangsten. Udvalget forventer, at de færøske Pengeinstitutioner vil benytte Bestemmelsen.

Forslag.

Anordning for Færøerne om Ændring i Anordning af 2. Maj 1902, hvorved Konkursloven er sat i Kraft.

Til § 152 føjes som nyt Stykke:

„Endvidere skal de, der driver Fiskeri, kunne give Bank eller Sparekasse retsgyldigt Underpant i Fangsten for en Sæson ad Gangen for Laan, som de maatte optage hos disse til Udrustning og Drift.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Broytan av automobillógini.

Goymt til næsta ár.

Ellisrentulógin.

Álit frá ymsamálanevndini.

I Lagtingssamlingen 1930 har Lagtingsmand M. S. Viðstein rejst Spørgsmaalet om at faa den i Danmark gældende Aldersrentelov gjort gældende for Færøerne med de Ændringer og Tillempelser, som maatte være nødvendige af Hensyn til Færøernes særlige Forhold. Betydelige Ændringer,

til Erklæring hos de respektive Forstanderskaber. Sagen er i Aar forelagt Tinget, bilagt med Erklæringer fra Forstanderskaberne. Den 31. Juli var Sagen til 1. Behandling i Tinget og blev henvist til nærværende Udvalg.

Udvalget har gennemgaaet Forstanderskabernes Erklæringer. Af disse har 27 erklæret sig for Aldersrenteloven i Overensstemmelse med det tilsendte Forslag, dog viser der sig at være delte Meninger om Satsernes Størrelse, og yderligere har enkelte af disse foreslået Aldersgrænsen sat til 65 Aar, ligesom i den danske Lov. Fem Forstanderskaber har derimod erklæret sig imod Forslaget.

Ifølge statistiske Oplysninger (se Lagtingstidende 1923, Bil. 9) skulde der være ca. 1500 Mennesker paa Færøerne over 65 Aar, hvoraf 1000 skønnes berettigede til Aldersrente. Af disse faar ca. $\frac{1}{3}$ Alderdomsunderstøttelse. Hvis Loven uændret gøres gældende for Færøerne, vil Udgiften andrage 400,000 Kr. hvoraf Staten refunderer $\frac{7}{12}$.

Udvalgets Flertal (Mitens og Johan Poulsen) mener, at Satserne maa nedsættes, om det skal være overkommeligt for Kommunerne med Støtte af Lagtinget at bære deres Andel. Man anser det for nødvendigt samtidig at sætte Aldersgrænsen til 60 Aar og foreslaar nedenfor Nedsættelse af Satserne. Meningen er, at Lagtinget skal refundere en Del, men forinden dette kan ske, maa man paavise, hvorfra Pengene skal tages. Tinget har vedtaget et Forslag om Lotteriforsikring, og Indtægterne ved dette skulde netop bruges til sociale Opgaver som nærværende. Flertallet mener derfor, at man maa afvente Udfaldet af denne Sag, og betinger sit Forslag af, at Tingets Vedtagelse m. H. t. Lotteriforsikring først er sat i Kraft. Flertallet mener, at man ikke kan kræve større Refusion fra Staten, end Kommunerne i det øvrige Rige faar. Man anmoder Amtet om at indhente yderligere statistiske Oplysninger.

Mindretallet (Viðstein) fastholder principielt sit Forslag fra ifjor, men slutter sig subsidiært til Flertallets Forslag.

Forslag:

I. Fra Flertallet.

- A. Under Forudsætning af, at Lagtingets Vedtagelse i Sag Nr. 176/1931: Lotteriforsikring, fremmes, fremsætter man følgende Forslag:

Lov om Aldersrente Nr. 134 af 1. Juli 1927 sættes i Kraft paa Færøerne med følgende Ændringer:

1 3. Stykke ændres „65 Aars“ til „60 Aars“.

3) § 17 affattes saaledes:

„Af Kommunens Udgifter til Aldersrente refunderer Statskassen efter aarligt aflagt Regnskab $\frac{7}{12}$ af Lagtingets $\frac{2}{12}$, saaledes at der efter nærmere fastsatte Regler kan ydes Forskud paa denne Refusion“.

4) Denne Lov træder i Kraft den 1. Januar 1933.

B. Amtet anmodes om at indhente nødvendige yderligere Oplysninger og forelægge disse for Tinget næste Aar, saafremt Lovforslaget ikke sættes i Kraft.

II. Fra Mindretallet:

Lov om Aldersrente Nr. 134 af 1. Juli 1927 sættes i Kraft paa Færøerne med følgende Ændringer:

1) I § 1 ændres „65. Aar“ til „60. Aar“.

§ 1, 2. Pkt. udgaar:

2) § 5, 1. og 2. Stykke affattes saaledes:

„Aldersrenten udredes med et fast aarligt Beløb, jfr. dog Bestemmelserne i § 7 saaledes:

Ægtepar, der er fyldt 65 Aar	600 Kr. aarlig.
Enlige Mænd, der er fyldt 60 Aar	400 Kr. aarlig.
Enlige Kvinder, der er fyldt 60 Aar	400 Kr. aarlig.“

Paragraffens 2. Stk. udgaar.

1 3. Stk. ændres „65. Aars“ til „60. Aars“.

3) § 17 affattes saaledes:

„Af Kommunens Udgifter til Aldersrente refunderer Statskassen efter aarligt aflagt Regnskab $\frac{3}{4}$ saaledes at der efter nærmere fastsatte Regler kan ydes Forskud paa denne Refusion.

Af Lagtingets Kasser refunderes efter aarligt aflagt Regnskab $\frac{1}{8}$, efter Tingets nærmere Bestemmelse.“

4) Loven træder i Kraft 1. Januar 1933.

Uppskot minnilutans fall við 11, meðan uppskot meirilutans varð samtykt við 22 atkvæðum.

om Foranstaltninger mod Forstyrrelse i Radiomodtagning, og man ønsker om, at Tinget tager dette Spørgsmaal op til Overvejelse.

Udvalget, til hvilket Sagen er henvist, skal udtale:

Der er af Ministeriet opstillet forskellige Betingelser for Tilladelse til Benyttelse af Radioapparater; men forøvrigt gælder der ingen særlige Bestemmelser for Radiofonien paa Færøerne.

De for Danmark gældende Bestemmelser indeholdes i Lov Nr. 76 af 31. Marts 1930 om Radiospredning. Ifølge denne bemyndiges Ministeriet med offentlige Arbejder til at oprette og drive fornødne Radiofoni-Stationer og træffe Indstilling fra Radoraadet at fastsætte Størrelsen af den Afgift, der kræves opkrævet for Benyttelsen af Modtagerapparater. Afgifterne indbetales i en Fond (Radiosprednings-Fonden), der anvendes til Radiospredningens Forbedring. Afgifterne skal være saa store, at de dækker alle Stats-Radiofoniens Udgifter. Ministeren udnævner et Radoraad paa 15 Medlemmer, hvoraf forsvarende Medlemmer udnævnes efter Indstilling af forskellige Myndigheder og Regeringen. Radoraadet har Ledelsen af Stats-Radiofonien. Den daglige Drift af Stationen af en af Ministeren ansat Driftsleder. Stationens tekniske Drift ledes af Hoveddirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet.

Afgiften for Benyttelsen af et Radiomodtager-Apparat er 10 Kr. aarlig.

Ved Lov Nr. 90 af 31. Marts 1931 er der indført Bestemmelser om Foranstaltninger mod Forstyrrelse af Radiomodtagning. Herefter skal der ved elektriske Anlæg, Maskiner og Apparater, der tages i Brug efter Lovens Krafttræden, og som virker forstyrrende for Modtagning af Radioudsendelse, træffes de til Afværgelse af saadan Forstyrrelse virksomme Foranstaltninger, saarsom Anbringelse af Kondensatorer, Spoler og Modstande m. m., af Elektriskkommissionen, saafremt Forstyrrelsen hidhører fra Stærkstrømsanlæg, og af Statstilsynet med de koncessionerede Telegrafelskaber, hvis Forstyrrelsen skyldes Svagstrømsanlæg.

Ved elektriske Anlæg, Maskiner og Apparater, der er taget i Brug efter Lovens Krafttræden, og som virker forstyrrende, skal der paa samme Maade kunne forlanges truffet Foranstaltninger mod Forstyrrelsen, forudsat at stilles Sikkerhed for Betaling af de dermed forbundne Omkostninger.

Udvalget har haft Samraad med Bestyrelsen for Lytterforeningen, København, og denne tilraadede stærkt, at der indføres Bestemmelser om Foranstaltninger mod Forstyrrelser.

Udvalgets Flertal (Mitens og Viðstein) mener ogsaa, at det er nødvendigt, og tillader sig at fremsætte Forslag til en saadan Lov. Der bliver vel ikke Tale om Oprettelse af en Radiosprednings-Station netop i den nærmeste Fremtid.

gen særlig færøsk Lovgivning, og som, ifald den skal virke tilfredsstillende, maa affattes under Hensyn til vore særlige Forhold.

Det vil derfor være magtpaaliggende, at det Udvalg, der arbejder med Sagen har rigelig Tid til en grundig Overvejelse af de her henhørende Forhold, ligesom det kan være af Vigtighed, at det faar Lejlighed til at konferere med særlig kyndige Folk eller Institutioner, inden der forelægges Tinget et endeligt Forslag til Vedtagelse.

Fra Flertallet.

Forslag

til

Lov for Færøerne om Radiofoni.

§ 1.

Efter Indstilling fra Radioraadet fastsætter Lagtinget Størrelsen af den Afgift, der bliver at opkræve for Benyttelsen af Modtager-Apparater. Afgiften indgaar i en Fond, der benævnes „Den færøske Radiofond“, og som vil være at anvende udelukkende til Formaal, der staar i Forbindelse med Radiospredning eller Modtagning paa Færøerne efter Lagtingets nærmere Bestemmelse.

§ 2.

Den, der ved Erlæggelsen af den under § 1 nævnte Afgift har erholdt Tilladelse til at benytte et Radiomodtagerapparat, har derved kun erholdt Ret til ved Hjælp af samme at modtage Radiospredningsstof.

Hvis andre Radiomeddelelser uforvarende modtages, maa de ikke meddeles videre eller udnyttes erhvervsmæssigt.

Ej heller er det den paagældende tilladt erhvervsmæssigt at udnytte det rundkastede Stof direkte eller indirekte uden forud indhentet Tilladelse fra Radioraadet.

Tilladelsen er personlig og kan ikke overdrages til andre uden Radioraadets Samtykke.

Overtrædelser af nærværende Betingelser vil, selv om de ikke medfører yderligere strafferetligt eller civilretligt Ansvar, medføre, at Tilladelsen bortfalder.

§ 3.

Lagtingets Telefonudvalg fungerer som Radioraad paa Færøerne. Udvalget har Ret til at tilkalde radioteknisk Sagkundskab.

Raadets Medlemmer erholder Dagpenge og Godtgørelse for Rejseudgifter, overensstemmende med de Regler, der gælder for andre Udvalg, nedsat af Lagtinget, og Udgifterne afholdes af Radiofonden.

§ 4.

Radioraadet har Ledelsen af Radiofonien paa Færøerne. Radiofonden er undergivet Radioraadets Bestyrelse, og Radioraadet træffer Bestemmelser om Formen for Opkrævning af de i Henhold til § 1 fastsatte Afgifter samt om Radiofondens Kasse- og Regnskabsvæsen, alt efter Lagtingets nærmere Forskrifter.

§ 5.

Den, der efter nærværende Lovs Ikrafttræden er i Besiddelse af et Modtageranlæg uden at erlægge den herfor fastsatte Afgift, idømmes en Radiofonden tilfaldende Bøde fra 40 til 400 Kr., for saa vidt det paagældende Forhold ikke efter sin Beskaffenhed tillige maatte medføre højere Straf, samt under skærpene Omstændigheder Konfiskation af de ulovligt anbragte benyttede Apparater. Sager herom behandles som Politisager. Paatale finder kun Sted efter Begæring af Radoraadet.

§ 6.

Ved elektriske Anlæg, Maskiner og Apparater, der tages i Brug efter denne Lovs Ikrafttræden, og som virker forstyrrende for Modtagning af Radioudsendelser, jfr. dog ogsaa 2det Stykke i nærværende Paragraf, eller som virker forstyrrende for drevne eller tilladte Modtageranlæg for Radiotelegrafi eller Radiotelefont, jfr. §§ 7 og 8, skal der — saafremt disse Forstyrrelser ikke efter Skøn af Radoraadet med rimelig Bekostning kan afhjælpes eller dæmpes ved Foranstaltninger ved de paagældende Modtageranlæg — af Ejeren henholdsvis Brugeren og paa sammes Bekostning træffes de til Afværgelse eller Formindskelse af saadanne Forstyrrelser virksomme Foranstaltninger (f. Eks. Anbringelse af Kondensatorer, Spoler og Modstande, Af-skærmning eller Omlægning af Installationsledninger m. m.) i Overensstemmelse med herom trufne Bestemmelser af Radoraadet.

§ 7.

Ved elektriske Anlæg, Maskiner og Apparater, der allerede er taget i Brug inden denne Lovs Ikrafttræden, og som virker forstyrrende paa tilsvarende Maade som omhandlet i § 6, uden at disse Forstyrrelser kan afhjælpes eller dæmpes ved Foranstaltninger ved de paagældende Modtageranlæg, men kun ved, at der træffes de i § 6 nævnte Foranstaltninger, skal der under Forudsætning af, at der stilles Sikkerhed for Betaling af de dermed forbundne nødvendige Omkostninger, af Ejeren henholdsvis Brugeren kunne forlanges truffet saadanne Foranstaltninger, for saa vidt dette kan gøres, uden at det paagældende Anlægs Nytteværdi efter Radoraadets Skøn derved i væsentlig Grad forringes.

Saafremt Ejeren eller Brugeren mener, at hans Anlægs Nytteværdi i væsentlig Grad forringes ved ovennævnte Foranstaltninger, kan han inden en Frist af 3 Maaneder indanke Sagen for Ministeren for offentlige Arbejder, som endeligt afgør Sagen.

§ 8.

Elektriske Maskiner og Apparater, hvis Konstruktion og Virkemaade er en saadan, at der ikke, selv naar de i § 1 angivne Foranstaltninger træffes, kan undgaas væsentlige Forstyrrelser, maa paa Søndage ikke benyttes efter Kl. 19, dog Lørdag efter Kl. 22, og paa Søn- og Helligdage ikke i Tiden efter Kl. 12 Middag. Undtagne fra disse Bestemmelser er dog elektriske Maskiner og Apparater, der bruges paa Hospitalet og lignende Institutioner. Radoraadet kan dog i saadanne Tilfælde, hvor Benyttelse i det nævnte Tidsrum er nødvendig i Velfærds- og Samfundsøjemed eller er af afgørende økonomisk Betydning for den paagældende Virksomhed, meddele den fornødne Dispensation.

§ 9.

Saaframt Forstyrrelsen hidhører fra Fejl eller Mangler ved et elektrisk Anlæg, Maskine eller Apparat, herunder de ved samme truffne Foranstaltninger, skal vedkommende Ejer eller Bruger, selv om Udgifterne ved de truffne Foranstaltninger er afholdt af andre, snarest muligt og paa egen Bekostning lade Fejlen udbedre eller bringe Anlægget m. v. i Orden.

§ 10.

For Forstyrrelser, der er foranlediget ved, at paagældende Modtageranlæg er sat i Forbindelse med et Stærkstrømsanlæg, kan der ikke gøres Ansvar gældende mod Indehaveren af Stærkstrømsanlæg.

§ 11.

Det er forbudt at benytte et Modtageranlæg paa en saadan Maade, som maa forudsættes at ville medføre Forstyrrelser for andre Lyttere.

§ 12.

Tilsynet med Varetagelsen af de i nærværende Lovs §§ 6—11 indeholdte Bestemmelser overdrages til Rådoraadet, idet nævnte Myndighed bemyndiges til at udfærdige tekniske og administrative Regler, der skal være gældende indenfor de dem overdragne Omraader, og som efter Forhandling med Rådoraadet skal approberes af Lagtinget. Samtlige Udgifter herved afholdes af Radiofonden.

§ 13.

Ejere og Brugere af elektriske Anlæg, herunder Radiomodtageranlæg, skal være pligtige til at lade de af Rådoraadet antagne tilsynsførende foretage Undersøgelse af Anlægget til Konstatning af, hvorvidt Anlægget foraarsager Forstyrrelser, og i bekræftende Fald til Undersøgelse af, hvilke Foranstaltninger der skal træffes til deres Afhjælpning. Den, som begærer disse Undersøgelser, der maa foretages med saa ringe Ulemper og Omkostninger for de paagældende Ejere eller Brugere som muligt, skal, for saa vidt det drejer sig om et ved denne Lovs Ikrafttræden forhaandenværende Anlæg, eller det viser sig, at Forstyrrelserne skyldes Fejl i selve Modtageranlægget, bære alle med Undersøgelsen forbundne Omkostninger, heri indbefattet de Ejeren eller Brugeren ved Undersøgelserne forvoldte og af ham dokumenterede økonomiske Tab. Rådoraadet kan dog, hvor Forholdene maa tale derfor, bestemme, at ovennævnte Omkostninger udredes af Radiofonden. Sker derimod Undersøgelserne ved et Anlæg, der er taget i Brug efter denne Lovs Ikrafttræden, og ved hvilket Ejeren eller Brugeren har undladt at træffe de i § 6 foreskrevne Foranstaltninger, maa Ejeren eller Brugeren selv bære samtlige ovennævnte Omkostninger.

§ 14.

Rådoraadet kan forlange Sikkerhedstillæse for de Omkostninger, der er forbundet med de i foranstaaende Paragraffer omhandlede Undersøgelser.

§ 15.

Overtrædelse af de i nærværende Lovs §§ 6—14 truffne Bestemmelser straffes med Bøder, der tilfalder Radiofonden.

§ 16.

Bestemmelserne i denne Lov gælder ikke for Radiosenderanlæg, der er underkastet de i Henhold til internationale Konventioner og Aftaler fastsatte Bestemmelser.

11. Forslag fra Mindretallet.

Sagen udsættes til næste Aar.

Uppskot meiraltans falt við 8 atkvøðum. Uppskot minnilutans samtykt við 16 atkvøðum.

Bankrevisorar.

Álit frá ymsamálanevndini.

Ifølge Lov Nr. 122 af 15. April 1930 om Banker, § 14, skal en Banks Regnskab revideres af mindst 2 regnskabskyndige Revisorer. Disse vælges af Generalforsamlingen, saaledes at der til en af Posterne skal vælges en statsautoriseret Revisor. Dog kan inden for et Tidsrum af 5 Aar fra Lovens Ikrafttræden den 1. Jan. 1930 værende Revisorer i en Bank genvælges. —

Der findes paa Færøerne kun en Bank, A/S Føroya Banki, Tórshavn, og for dennes vedkommende vil Spørgsmaalet om Valg af Revisorer overensstemmende med den nye Banklov, først blive aktuelt i 1934. Der er Tale om at oprette en ny Bank, og for en saadan vil den nye Bestemmelse straks være gældende.

Da der ikke paa Færøerne findes statsautoriserede Revisorer, er Spørgsmaalet rejst overfor Lagtinget om Nødvendigheden af, at nævnte Lovbestemmelse ændres.

Nærværende Udvalg mener af de ovenanførte Grunde, at en saadan Ændring er nødvendig, og man tillader sig at foreslaa, at den ene Revisor i Stedet for at være statsautoriseret skal være en af Ministeriet godkendt Revisor, idet man paa denne Maade mener, at der vil kunne skaffes den fornødne Garanti for en betryggende Revision.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om følgende Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 122 af 15. April 1930 om Banker.

Til § 14, 1. Stk., føjes:

Vedrørende Banker hjemmehørende paa Færøerne vælges Revisorerne af Generalforsamlingen, saaledes at der til en af Posterne vælges en af Ministeriet for Handel og Industri godkendt Revisor.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Lønrrindan.

Alit.

Nærværende Sag om Arbejdsløns Udbetaling er indbragt i Lagtinget i 1928 af den socialdemokratiske Fraktion i Lagtinget ved Skrivelse til Tinget af 2. August 1928. Sagen blev dengang henvist til „Udvalget for forskelligartede Sager“, der afgav Betænkning den 21. August samme Aar (se Lagtingstidende 1928, Side 114). Forslaget fra nævnte Udvalg gik ud paa en Henslilling til Arbejdere og Arbejdsgivere om at gøre op mellem Parterne til fastsat Tid. Udvalgets Forslag vedtoges med 12 Stemmer.

De færøske Arbejderorganisationer, repræsenteret ved deres Fællesorganisation „Føroya arbeiðarafelag“, var utilfreds med den i Lagtinget skete Vedtagelse og henvendte sig atter til Lagtinget i 1929 om at ordne Sagen saaledes, at det ved Lov blev fastsat, til hvilke Tider og hvor ofte Udbetaling af Arbejdsløn skulde ske, da man af Erfaring vidste, at kollektive Aftaler eller Overenskomster meget ofte ikke respekteredes.

Sagen blev henvist til nærværende Udvalg, som gennem Amtet havde faaet en Del Oplysninger om, hvad der angaaende Udbetaling af Lønninger var gældende Lov forskellige andre Steder, men da Udvalget skønnede, at der maatte skaffes yderligere Oplysninger, foresloges det at anmode Amtmanden om at skaffe flere Oplysninger fra andre Lande, der skulde trykkes og sendes til de respektive Arbejds- og Arbejdsgiverorganisationer til Erklæring, samtidig som der ogsaa tilfillede samtlige Medlemmer af Lagtinget et Eksempplar af samme Tryksag. Omhandlede Erklæringer og Sagen med de fremskaffede Oplysninger skulde derefter forelægges Lagtinget i 1930. Lagtinget vedtog Udvalgets Forslag (se Lagtingstidende 1929, Siderne 167—68).

Sagen blev i 1930 atter henvist til nærværende Udvalg. Udvalget gennemgik de foreliggende Oplysninger og de Sagen bilagte Erklæringer fra Arbejderorganisationerne, Arbejdsgivernes Organisationer fraraadede i deres Erklæringer, at der lovfæstedes Regler angaaende Arbejdsløns Udbetaling og foreslog, at Arbejdsgivere og Arbejdere ordnede disse Forhold indbyrdes. „Føroya Fiskimannafelag“ støttede Tanken om at lovfæste saadanne Regler, der muligt kunde give Adgang til, at Fiskerne fik deres Tilgodehavende udbetalt hurtigst muligt efter Fangstens Afhændelse. Endvidere omtaler Fiskimannafelagið i sin Svarskrivelse de uholdbare Tilstande, man allerede var inde i ved at enkelte Købmænd havde udstedt Privatpenge. — „Føroya arbeiðarafelag“ havde i sin Svarskrivelse atter understreget Betydningen af Lovbestemmelser om Løns Udbetaling og foreslog, at man gjorde forskellige Ændringer i den i Island gældende Lov om Lønningsforhold, samtidig som der fremsattes Forslag om eventuelle Ændringer i saa Henseende.

Udvalget ansaa Sagen at være af stor Betydning og anbefalede — dog med ethvert Forbehold — at man overvejede et af Mindretallet Dam og Viðstein fremsat „Udkast til Lov om Arbejdsløns Udbetaling paa Færøerne“ (se Lagtingstidende 1930, Siderne 191—92). Sagen foresloges løvrigt udsat til næste Aar. Under Behandlingen i Lagtingssalen fremsattes Ønsket om, at der fra de enkelte Organisationer ogsaa forelaa Udtalelser om Sagen.

I indeværende Samling har Sagen atter været til Behandling i nærværende Udvalg. Der foreligger Erklæringer fra samtlige Arbejderorganisationer der alle udtaler Tilfredshed over det i Fjor fremsatte Forslag til Lov om Løns Udbetaling.

Man mener, at Sagen er af stor Vigtighed og bør fremmes i inde-

værende Samling. Sagen forekommer os tilstrækkelig belyst fra saavel Organisationer som hvad angaar Lønningsforholdene i Nabolandene og andre Steder. —

Et Mindretal (Dehess og Joh. M. Fr. Poulsen) stiller intet Forslag, men skal motivere den indtagne Stilling under Sagens videre Behandling i Lagtingssalen.

Et Flertal (Dam, N. Nolsøe og Viðstein) fremsætter samme Forslag som i Fjor, kun med den Ændring, at Loven skal komme til at gælde fra 1. Januar 1933.

Udkast til Lov

om

Arbejdsløns Udbetaling paa Færøerne.

§ 1.

Arbejdsløns skal erlægges med gangbare Penge til alle Arbejdere og Daglejere ved Handelsforretninger, Fabrikker og Miner, til Søfolk og andre Arbejdere paa Dæksfartøjer, som gaar paa Fiskeri eller Hvalfangst, være sig Sejlskibe eller Dampskibe, medmindre Arbejdslønnen bestaar i en vis Andel i selve Fangsten, saa og til Arbejdere og Daglejere, som i Land udfører et hvilket som helst til Skibenes Udrustning henhørende Arbejde, og Lønnen maa ikke erlægges ved Kompensationer, medmindre der forud er truffet en særlig Overenskomst i saa Hensende.

§ 2.

Udføres et bestemt Arbejde ved en af de i § 1 ommeldte Erhvervs-grene for bestemt Betaling (Akkord), forholdes med dens Erlæggelse som i § 1 fastsat.

§ 3.

Arbejdstolk, der udfører daglønnen Arbejde i Land ved Fabrikker, Handler, Bygningsarbejde, Istagning, Søfart og Fiskeri samt ved Ladning og Losning af Skibe og Baade, skal have deres Arbejdsløns udbetalt i det mindste ugentlig, medmindre der er Overenskomst om andet.

§ 4.

Arbejdsløns Udbetaling sker i Arbejdstid paa eller ved Arbejdspladsen. —

§ 5.

Der maa ikke fra Arbejdernes Løn gøres Fradrag i særskilte Øjemed uden deres Samtykke ved skriftlig Overenskomst.

§ 6.

Hvis Arbejderne udfører et saadant Arbejde, der omtales i § 1, Stk. 1, paa Akkord, skal Arbejdslønnen i det mindste udbetales ugentlig, hvis Arbejdet, som Lønningstaksten eller den vedtagne Arbejdsløns, er beregnet til, afsluttes i dette Tidsrum, men ellers, saafremt der ikke er sluttet anden Aftale, naar Arbejdet er sluttet.

Arbejdsugen slutter hver Fredag og Lønningsugen slutter hver Torsdag.

§ 7.

- Ved vedtægtsmæssige Bestemmelser skal det kunne fastsættes,
1. at Løn- og Afdragsudbetalinger skal finde Sted inden bestemte Frister, der ikke maa være længere end en Maaned og ikke kortere end en Uge;
 2. at den af mindreaarige Arbejdere fortjente Løn skal udbetales til Forældre eller Værger og kun med disses skriftlige Samtykke eller mod Forevisning af deres Tilstaaelse for Modtagelsen af den sidste Lønudbetaling umiddelbart til den mindreaarige;
 3. at de næringsdrivende inden visse Frister skal give Forældre eller Værger Meddelelse om de til mindreaarige udbetalte Lønbeløb.

§ 8.

Arbejderne har Hjemmel til at kræve, at Sager opstaaede ved Betaling af Arbejdsløn ifølge denne Lov behandles som private Politisager. Sagen kan da føres i den Jurisdiktion, hvor Arbejdet har været udført, og Arbejdsgiveren eller hans Repræsentant betragtes som rette Vedkommende i denne Sag, selv om de har Værneting andre Steder.

Der betales ikke Retsgebyr ved saadanne Sager.

§ 9.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Januar 1933.

Uppskotið fall við 8 atkvøðum.

Ting i Vágum.

Uppskot frá nevnd.

Forslag.

§ 1.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Anmodning om, at Bitingsted paa Vaagø genoprettes med 4 faste Ting aarlig, og at Regeringen foranlediger de i den Anledning nødvendige Regler vedtagne.

§ 2.

Kommunerne stiller de nødvendige Lokaler til Raadighed.

§ 3.

De øvrige med Bitingene forbundne Udgifter afholdes af Amtsrepartitionstonden.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Hjálp til gamlar fiskimenn.

Upplýsingar frá millumtinganevndinni, sí s k j. n r. 4. Málið goymt, til álit kemur frá kommissiöninni, ið hevur málið.

Bann móti innflutningi av rúsdrekka.

Álit.

Lagtinget har í Aar frá 5600 Mænd og Kvinder over 21 Aar modtaget følgende Henvendelse om Indførelse af totalt Spiritusforbud:

„Vi underskrevne Borgere og Borgerinder indenfor det færøske Samfund som alle ere i Alderen 21 Aar inden 1. Juli 1931, som tilkendegivet ved Underskrift paa vedlagte Opraab, og som ere komne til fuld Klarhed over den Skade og ødelæggende Virkning det færøske Samfund lider under, særlig den opvoksende Slægt, ved de store Mængder spirituosa Drikkevarer, som indføres af den enkelte direkte til Færøerne i ubegrænsede Kvantum, — vi føler Trang til herved at indgaa til det ærede Lagting med Andragende om, at det ved Lov maa forbydes at indføre Spiritus til Færøerne under anden Form end til medicinske Formaal eller Øjemed. —

Som Forholdene i de sidste Tider har formet sig, er det en Kendsgerning, at Drikkeriet stadig tiltager, særlig blandt den opvoksende Ungdom, hvilket det ærede Lagting ikke kan være ubekendt med, om ikke paa anden Maade, saa ved den stigende Spiritustold, som aarlig indgaar i Lagtingets Kasser. — Set fra et kristeligt Samfunds Synspunkt er det meget uhyggeligt, at Spiritustolden, der indbetales af den enkelte og som virker nedbrydende paa Sjæl og Legeme for disse og Slægten, benyttes som Midler til at opretholde og opbygge det færøske Samfund paa. —

For at ophjælpe den enkelte og dermed virkende for hele Samfundet vil man forvente, at det samlede Lagting, som af Befolkningen er valgt til at varetage, ordne og ophjælpe Færinger i enhver Henseende, velvilligt maa tage dette vort Andragende til Forhandling med el, for hele den færøske Nations gode Trivsel og Vækst, saavel aandeligt som legemligt heldigt Resultat.“

Andragendet, der var til 1. Behandling i Lagtingssalen den 11. August, blev samme Dag henvist til nærværende Udvalg.

Udvalget har ment det formaalstjenligt for denne betydningsfulde Sags Behandling i Udvalget, at der fra „Fællesudvalget for de færøske Afholdsorganisationer“ forelæggende en Udtalelse om Adressen og dens Formaal, da det viser sig, at ingen Afholdsorganisation direkte har tiltraadt den til Lagtinget indsendte Forbudsadresse. Udvalgets Formand har derfor skriftligt tilstillet Fællesudvalget følgende 3 Spørgsmaal:

- 1) Mener Fællesudvalget, at Forbud paa nærværende Tid bør eller kan gennemføres, og hvad Stilling har Udvalget taget til den i Lagtinget frembragte Adresse?
- 2) Hvorledes er Udvalgets Anskuelse med Hensyn til Indførelse af eventuelt Spiritus-Monopol med meget begrænset Udlevering under streng Kontrol?
- 3) Hvilken Vej anser Fællesudvalget for den mest farbare for at begrænse Misbrugen af Spiritus og hvad kan der muligt gøres herfor under den nuværende Ædruelighedslov?

Udvalget har derfor fra Fællesudvalget modtaget følgende Svarskrivelse:

„Under 22. Aug. d. A. har Formanden for Lagtingsudvalget vedr. Bestemmelser om Salg af Øl forelagt Fællesudvalget for den færøske Afholdsorganisationer følgende Spørgsmaal:

- 1) Mener Fællesudvalget, at Forbud paa nuværende Tidspunkt bør eller kan gennemføres, og hvad Stilling har Udvalget taget til den i Lagtinget frembragte Adresse?
- 2) Hvorledes er Udvalgets Anskuelse med Hensyn til Indførelse af eventuelt Spiritus-Monopol med meget begrænsede Udleveringer under streng Kontrol?
- 3) Hvilken Vej havde Fællesudvalget tænkt var den mest farbare for at begrænse Misbrugen af Spiritus, og hvad kan der muligt gøres herfor under den nuværende Ædruelighedslov?

Hertil skal vi svare:

ad 1). Der er ikke før sket nogen Henvendelse til Fællesudvalget angaaende *Forbudsadressen*, men selvfølgelig har Udvalget holdt Møde og taget Stilling til et saa vigtigt Spørgsmaal, som et Spiritusforbud er, og Udvalget vedtog da enstemmig ikke officielt at foretage sig noget, men stille de forskellige Afholdsorganisationer og deres Medlemmer frit. Vi er i Princippet Tilhængere af Forbud, fordi det er den eneste Maade, hvorpaa vi fuldstændig kan blive Drikkeriet kvit, vel at mærke, hvis der blot er ringeste Mulighed for, at en saadan Lov kan overholdes. Erfaringen har imidlertid vist, at endnu har intet Land formaaet at gennemføre et blot nogenlunde effektivt Forbud.

I Finland og Amerika, som har rene Forbudslove, er Tilstanden den, at der efter alle Beretninger at dømme uden større Vanskeligheder kan købes Drikkespirit i Byerne, til Trods for, at der ofres store Summer af det Offentlige, Finland ca. 350.000, Amerika 30 Millioner Kr. om Aaret, til Lovens Overholdelse; den offentlige Opposition vokser derfor ganske naturligt, og lykkes det ikke Myndighederne i højere Grad at begrænse Lovovertrædelserne, vil det sandsynligvis ende med, at Forbudsloven maa ændres.

Vi skal blot lige berøre, at Island og Norge for nogle faa Aar siden blev tvunget til at ændre deres Indførselsforbud imod Vine af Hensyn til deres Klipfiske-Export. Endelig skal vi paapege, at medens den danske Afholdsbevægelse i en halv Menneskealder har sat en kraftig Agitation ind paa at naa frem til „Rent Land for Rusdrikkene“, altsaa Forbud, saa er der i de sidste Par Aar sket en stærk Strømkæntning, idet Forbudsagitationen er skudt i Baggrunden.

Af denne knappe Oversigt vil man se, at den Fremgang for Forbudsideen, som Afholdsfolkene havde ventet, da Finland og Amerika vedtog Forbudslove, ikke alene er udeblevet, men i Stedet for har vakt Betænkeligheder. Modstanden er ikke alene øget imod Forbudsideen, men ogsaa imod Afholdsbevægelsen i sin Helhed.

Men det skal indrømmes, at selv om Forbudet nu er saaledes andre Steder, behøver det derfor ikke at være paa samme Maade paa Færøerne. Vi har med vor isolerede Stilling maaske netop Betingelser for at undgaa de Skær, som de eksisterende Forbudslove er strandet paa andet Steds. Desværre maa vi ved nærmere Undersøgelse erkende, at saaledes er det ikke; almindeligvis er Befolkningen paa Færøerne tilbøjelig til at undskylde og dække over den Slags Forseelser, man vil nødig bringe nogen i Forlegenhed, og Øvrigheden synes at dele Befolkningens Opfattelse heraf, ihvertfald er der vist ingen, der vil paastaa, at den har været særlig nidkær i at haandhæve den nuværende Ædruelighedslov.

Nej, der er saavist ingen som helst Grund til at antage, at vi, bedre end andre Samfund, har Betingelser for at hævde en ren Forbudslov paa det nuværende Tidspunkt, og derfor mener vi, at det er haabløst at indføre et Indførselsforbud mod Spiritus paa nærværende Tid.

ad 2). At indføre *Statsmonopol* vil sikkert være at komme fra Dy-
nen og i Halmen. Vor Ædruelighedslov har bragt Alkoholforbruget paa Fær-
øerne længere ned end nogen anden Stats- eller privat Monopolhandel end-
nu har formaaet at præstere, og dette er vel det bedste Bevis, der kan fø-
res for Lovens Gavnlighed.

Sverrig, der i mange Aar har haft et fast organiseret Monopolsystem, først det saakaldte Gøteborgssystem, derefter det Bratske System, hvor For-
brugerne bliver forsynet med Kontrolbog, der skal medbringes, hver Gang
der købes Spiritus, og Kvantummet indføres i denne Bog. Bogen bliver kon-
fiskeret, hvis der bliver indkøbt mere end 4 Liter pr. Maaned; alligevel er
det ikke lykkedes at komme længere ned end til 3 Liter ren Alkohol pr.
Individ, medens vi paa Færøerne har 1,35 Liter; men det værste er, at de
notoriske Drankere, hvis Kontrolbog er konfiskeret, alligevel er i Stand til
at skaffe sig Spiritus udenom Monopolet, idet der foregaar en udstrakt
Smugling langs Sverriges Kyster.

Norge har ogsaa en Art Monopolhandel, men i 49 Købstæder er
der Brændevinsforbud, kun 15 har de saakaldte Samlag, Forbruget er 1,81
L. ren Alkohol pr. Individ; men her gælder det samme som i Sverrige, at
der foregaar en udstrakt Smugling langs Norges Kyster og Skærgaarde, og
denne Illegitime Handel maa naturligvis lægges til det øvrige Forbrug. For-
uden disse to Lande er der flere andre Stater, der har indført enten hel el-
ler delvis Monopolhandel; for dem alle gælder det, hvor der findes tilgæn-
gelig Statistik efter 1923, at de uden Undtagelse har et højere Alkoholfor-
brug, end vi har herhjemme. Der er derfor ingen som helst Sandsynlighed
for, at Spiritusforbruget paa Færøerne vil kunne nedsættes ved Indførelse af
Monopolhandel.

ad 3). Det forekommer os, at det, der har haft den største Indfly-
delse paa Ædrueligheden overalt i Verden, er den *frivillige Afholdsbevæ-
gelse*, der igennem Oplysning og Organisation søger at paavirke, ophjælpe
og sammenknytte de enkelte Mennesker, og faa dem frivilligt til at give Af-
kald paa de berusende Drikke, og som foruden den offentlige Agitation ved
deres Eksempel og deres Paavirken Mand og Mand imellem rækker dybere
ned i Folkelivet end selve den bedste Ædruelighedslovgivning. En saadan
Afholdsbevægelse findes jo ogsaa paa Færøerne: der er ca. 1600 organis-
erede Afholdsfolk, paa enkelte Bygder staar indtil $\frac{1}{4}$ af den voksne Befolk-
ning i en saadan; men det er kun i et Faatal af de færøske Bygder, at Af-
holdsforeningerne er naaet hen til og blevet levedygtig, ikke fordi Interessen
eller Forstaaelsen mangler, men fordi den nødvendige Hjælp til at begynde
og til at holde Arbejdet vedlige er udeblevet; for os er der ingen Tvivl om,
at den organiserede Afholdsbevægelse kunde udvides i et meget betydeligt
Omfang, hvis blot de tilstrækkelige Midler var til Stede.

En kraftig Støtte fra det Offentlige vilde sikkert bringe rige Resul-
tater i Ædruelighedens Retning. For Tiden oppebærer Fællesudvalget et
Statstilskud af 480 Kr. om Aaret, der udelukkende bruges til Agitation.

Men ved Siden heraf har den nuværende Ædruelighedslov, der til
1933 fylder 25 Aar, trods alle Mangler og Brist virket godt, idet Alkohol-
forbruget er dalet i den Periode fra 4,23 til 1,35 Liter ren Alkohol pr. In-
divid, og betydeligt mere kunde sikkert være naaet, hvis baade Befolkning
og Øvrighed havde været mere nidkær i at paase den overholdt. Vilde det
ikke være en passende Maade at fejre Lovens 25 Aars Jubilæum paa, at

Lagtinget nedsatte en *Ædruelighedskommission* til at fremkomme med Ændringer til den forestaaende Revision.

Af saadanne Ændringer, som vi anser for formaalstjenlige, skal vi lige nævne:

- 1) Tvungen Alkoholundervisning i Skolerne,
- 2) Alt Salg af Øl til Fortæring paa Stedet forbydes i Forbindelse med anden Handel eller i tilstødende Lokaler,
- 3) I Byer med 500 Indbyggere bliver Beværtning med Ret til Udskænkning af Øl, Sodavand o. l. gjort til en Bevillingssag, Bevillingsgiveren er i Thorshavn Byraadet, paa de øvrige Pladser de respektive Forstanderskaber.
Et mere effektivt Tilsyn med Beværlingerne vedrørende Nydelse af medbragt Spiritus, er paakrævet nødvendig.
Personer under 21 Aar har ikke Ret til at indforskrive Spiritus.
- 4) Spiritus og Øl maa ikke oplagres længere end 3 Uger paa Dampskibsekspeditioner. Efter den Tid skal det returneres, og Afsenderen skal betale de paaløbne Omkostninger.
- 5) Endelig burde det undersøges, om der ikke i Loven kunde indsættes Bestemmelser, der paalagde Øvrigheden en mere indgaaende Indsigt med Lovens Overholdelse.

Udvalget maa i alt væsentligt slutte sig til de Udtalelser, der er fremsat i Fællesudvalgets Svar, navnlig da Ædruelighedsloven ordinært skal til Revision i Lagtinget i Samlingen 1932. Dog maa man understrege Betydningen af et mere effektivt Oplysningsarbejde blandt Befolkningen for Ædruelighedssagen. Her maa der lægges megen Vægt paa den mundtlige og skriftlige Agitation. Men til dette Arbejde kræves Midler, langt flere end vore Afholdsorganisationer disponerer over, plus de 480 Kr., Fællesudvalget for de færøske Afholdsorganisationer oppebærer som Statstilskud.

Det er af største Betydning for vort Samfund, at der arbejdes for rent Land for Spiritus. I dette Kulturarbejde mener Udvalget, at Lagtinget ogsaa bør deltage ved at yde økonomisk Støtte.

Udvalget anser det for Lagtingets Pligt at gøre en Indsats til Fordel for Ædruelighedsarbejdet, og vil derfor foreslaa, at Lagtinget yder et Tilskud paa 500 Kr. til Brug for Agitationen for Afholdssagens Udbredelse i indeværende Aar, saaledes at Tilskudet gives til „Fællesudvalget for de færøske Afholdsorganisationer.“

For yderligere at støtte Afholdsarbejdet økonomisk mener Udvalget, at Lagtinget bør yde et Tilskud paa 1000 Kr. for 1932, idet Lagtinget anbefaler, at Staten ogsaa yder et lignende Beløb til Fællesudvalget for Afholdsorganisationerne til Ædruelighedens Fremme.

Det er efter Udvalgets Mening højst paakrævet, at der nedsættes en Kommission til at undersøge, overveje og fremkomme med Forslag til næste Lagtingssamling om forskellige Ændringer i de gældende Bestemmelser, saa Spiritusmisbruget kan nedbringes yderligere end allerede er Tilfældet. Den eventuelle Kommission bør ogsaa tage under Overvejelse Spørgsmaalet om Salg af denaturet Spiritus, Beværterloven, Ølsalg i Butikkerne til Fortæring paa Stedet, Indførelse af Alkoholikere i Skolerne og i Lærerskolen, samt fremkomme med Udtalelser og Forslag, der kan begrænse eller forbyde Børn og Ynglinge Brugen af Tobak, og andre Spørgsmaal, hvis Løsning kan medvirke til moralsk Højnelse.

Flertallet i Udvalget (Viðstein, Johs. O. Joensen, Nolsøe og Christensen) maa mene, at Kommissionen, der skal behandle Ædruelighedsspørgs-

Løgtingstidindl 1931. 19

maalet, Ændringer i de gældende Lovbestemmelser samt andre i nærværende Betænkning nævnte vigtige Spørgsmaal, bør bestaa af 7 Medlemmer, nemlig 4 Medlemmer valgte af Fællesudvalget for de færøske Afholdsorganisationer, saaledes at alle Retninger af Afholdsbevægelsen kan være repræsenteret i Kommissionen, medens Lagtinget vælger Kommissionens øvrige 3 Medlemmer.

Mindretallet (Matras) er af den Mening, at Kommissionen bør bestaa af 5 Medlemmer, saaledes at Lagtinget vælger 3 Medlemmer og Fællesudvalget 2.

I Henhold til foranstaaende stiller Udvalgets Flertal følgende

Forslag.

- 1) Sagen henvises til en Kommission paa 7 Medlemmer, der nedsættes til at undersøge, overveje og fremkomme med Forslag om Bestemmelser og Ændringer i den færøske Ædruelighedslov, der samtidig med Spørgsmaalet om Revision af Ædruelighedsloven forelægges Lagtinget ved dets Sammentræden i 1932.
- 2) Der nedsættes en Kommission, bestaaende af 7 Medlemmer, 4 Medlemmer (en fra hver Retning indenfor Afholdsbevægelsen), valgte af Fællesudvalget for de færøske Afholdsorganisationer, og 3 af Lagtinget valgte Medlemmer, til Behandling af den under Punkt 1) nævnte Sag. Kommissionen vælger selv sin Formand.
- 3) Af Økonomisk Fond ydes Fællesudvalget for de færøske Afholdsorganisationer et Tilskud, stort 500 Kr., til Ædruelighedsarbejdet her paa Øerne til Udgangen af December Maaned d. A., som Fællesudvalget ved dets Formand kvitterer for. Afskrift af revideret Regnskab over Beløbets Anvendelse tilstilles Lagtinget i 1932.
- 4) For Aaret 1932 ydes af Amtsrepartitionsfonden et Tilskud paa 1000 Kr. til Fællesudvalget for de færøske Afholdsorganisationer, idet man varmt anbefaler, at Staten ogsaa yder et lignende Tilskud. — Afskrift af revideret Regnskab over Beløbets Anvendelse tilstilles Lagtinget i 1933.
- 5) Afskrift af nærværende Betænkning tilstilles Fællesudvalget for de færøske Afholdsorganisationer.

Forslag fra Mindretallet (Matras):

- 6) Sagen henvises til en Kommission paa 5 Medlemmer, hvoraf Lagtinget vælger 3 Medlemmer, medens de andre to vælges af Fællesudvalget for de færøske Afholdsorganisationer.

Broytingaruppskot frá Viðstein og fl.:

Som nyt Stykke tilføjes Flertallets Forslag Punkt 2:

Rejseudgifter og Diæter til Kommissionens Medlemmer samt andre ved Kommissionsarbejdet forårsagede Udgifter afholdes af Amtsrepartitionsfonden, efter samme Regler, der er gældende med Hensyn til Rejseudgifter og Diæter til staaende Lagtingsudvalg.

Uppskot meirilutans pt. 1, 2, 3 og 5 samtykt við 15 atkvøðum og broytingaruppskotið við 16.

Reglur viðv. ølsalgi. --- Bann móti at selja tubbakk til børn. — Alkohollæra. — Sölan av denatureraðum spritti.

Málini vóru send í nevndina viðvíkjandi „Bann móti innflutningi av rúsdrekka“.

Lán til Skipafelagið Føroyar.

Álit frá fíggarnevndini.

I Skrivelse af 2. Februar d. A. meddeler Justitsministeriet, at dette tillader, at der af Fonden til Jordehvalsrettighedernes Afløsning ydes P/f. „Skipafelagið Føroyar“ et Laan, stort 70.000 Kr. at tilbagebetale i Løbet af 10 Aar, paa Betingelse af, at der gives oprykkende 2. Prioritets Panteret i Selskabets Skibe: S/S. „Tjaldur“ og S/S. „Havhestur“ efter Restkøbesummen for S/S. „Havhestur“, og at Laanet straks forfalder til Udbetaling, hvis Amtskommunens Garanti ikke vedtages i denne Lagtingssamling.

Der er derfor ved Amtets Foranstaltning udbetalt Restkøbesummen til Calvert Steam-Ship Company, Hull, med 69.162 Kr. 85 Øre, saaledes at „Skipafelagið Føroyar“ ved Skadesløsbrev af 28. Februar d. A. og senere ved foreløbig Obligation af 24. Juli d. A. til Sikkerhed for Laanet har givet Fonden 1. Prioritets Panteret i S/S. „Havhestur“ samt oprykkende 2. Prioritets Panteret i S/S. „Tjaldur“. ---

I Skrivelse af 21. Juli d. A. anmoder Bestyrelsen for „Skipafelagið Føroyar“, da Selskabet i Aar staar overfor mange Udbetallinger, at dette ikke i Aar betaler noget Afdrag til Jordehvalsfonden, at første Afdrag til Fonden betales 31. December 1932 med 4162 Kr. 85 Øre med Renter, at der i Aarene 1933—1935 betales 1 Afdrag 4000 Kr. aarlig med Renter, og at der derefter betales 10000 Kr. aarlig i Afdrag samt Renter, til hele Gælden er betalt. — Bestyrelsen gør herved opmærksom paa, at ved Udgangen af Aaret 1935 er Selskabets Gæld til Ø. K., der den 1. Januar 1931 udgjorde 360000 Kr., fuldt indfriet.

Amtet har herefter i Skrivelse af 28. Juli d. A. meddelt, at dette efter den foran skete Henvendelse fra „Skipafelagið Føroyar“ ikke har villet udfærdige endelig Panteobligation for Laanet med stipulerede Afdrag, før Lagtingets Afgørelse i Sagen foreligger.

Et Flertal indenfor Udvalget (Dam, Niclasen, Patursson og Winther) skal udtale, at man, saaledes som Sagen foreligger, efter Omstændighederne vil kunne gaa med til den af „Skipafelagið Føroyar“ foreslaaede Ordning med Hensyn til Afdragene paa Laanet, ligesom man mener, at den af Justitsministeriet forlange Garanti for Laanet skal efterkommes, og man vil nedenfor stille Forslag herom.

Et Mindretal (J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelson) ønsker ikke at fremsætte noget Forslag.

Udvalget har, efter den derom fremkomne Anledning, fra Sagfører Edw. Mitens som Formand for Bestyrelsen for P/f. „Skipafelagið Føroyar“, indhentet den Sagen vedlagte Beretning af 14. ds. angaaende Afskedigelse i Juli Maaned i Aar af Kaptajn Hansen som Fører af S/S. „Tjaldur“.

Forslag (fra Flertallet)

- 1) Tinget garanterer overfor Fonden for Jordehvalsrettighedernes Afløsning for Renter og Afdrag paa et Laan, stort 69162 Kr. 85 Øre, som P/f. „Skipafclagið Føroyar“ har optaget i nævnte Fond til Indfrielse af Restkøbesummen for S/S. „Havhestur“.
- 2) Tinget giver Tilladelse til, at første Afdrag med Renter paa ovennævnte Laan betales 31. December 1932 med 4162 Kr. 85 Øre, at der i Aarene 1933—1935 betales i Afdrag 4000 Kr. aarlig med Renter, og at der derefter betales 10.000 Kr. aarlig i Afdrag med Renter, til hele Gælden er betalt.
- 3) Amtmanden anmodes om at foranledige udfærdiget endelig Panteobligation for Laanet i Overensstemmelse med et Sagen vedlagt Udkast til Panteobligation, dog at de stiplede Afdrag fastsættes saaledes som under Punkt 2 foreslaaet. —
- 4) Afskrift af nærværende Betænkning fremsendes til Justitsministeriet og Amtet. —

Uppskot meirilitans samtykt við 13 atkvøðum.

Nýur banki.*Álit frá figgjarnevndini.*

I Skrivelse af 7. August d. A. andrager D'hr. Richard Long, Th. Petersen, Jacob Joensen, Chr. Holm Jacobsen og Johannes Olaus Joensen om Lagtingets Garanti af 500,000 Kr. i Anledning af Oprettelse af en ny færøsk Bank.

Der oplyses i Andragendet, at paa en Generalforsamling i Maj Maaned i Aar blev det af Interessenterne i Sjóvinnulánsgrunninum vedtaget at benytte den tegnede Kapital paa ca. 200,000 Kr. som en Del af Aktiekapitalen i en ny færøsk Bank, som først og fremmest skal støtte den færøske Fiskeridrift. Paa Generalforsamlingen blev der valgt en midlertidig Bestyrelse, bestaaende af Andragerne, til at foranstalte det videre fornødne med Hensyn til Tegning af den resterende Aktiekapital for at kunne oprette Banken, som man tænker sig at kunne begynde sin Virksomhed ved Nyt-aarstid 1932.

Den ansøgte Lagtingsgaranti paa 500,000 Kr. tænker Andragerne sig at forblive urørt i de første 3 Aar efter Bankens Oprettelse. Garantien skulde derefter gradvis formindskes inden for et bestemt passende Aaremaal.

Nærværende Udvalg har haft Samraad med Andragerne. Herunder fik man oplyst, at Andragerne ikke hidtil har iværksat Tegning af Aktiekapital i den ny Bank, men at de først ved skriftlig Tilstaaelse fra samtlige tegnede Interessenter i Sjóvinnulánsgrunninum vilde sikre sig, at den tegnede Kapital skulde overgaa som Aktiekapital i den ny Bank. Dog oplyses det, at Andragerne allerede nu udover Sjóvinnulánsgrunnins Kapital havde faaet Tilsagn om Tegning af Aktier til Beløb c. 40,000 Kr. —

Andragerne udtalte under den foran nævnte Konference, at man havde formodet Haab om, at den resterende nødvendige Aktiekapital vilde blive tegnet allerede nu til Efteraaret, saaledes at forberedende Generalforsamling med Fastsættelse af Vedtægter for Banken, Indregistrering i Aktieselskabsregistret og Godkendelse af Bankens Oprettelse kunde være afsluttet allerede til Nytaar. — Andragerne gentog overfor Udvalget, at Bankens

Formaal først og fremmest vilde være at støtte den færøske Fiskeridrift, men at man, naar tilstrækkelig Kapital udovsr nævnte Formaal var til Stede, vilde optage i Bankens Virksomhed alle almindelige Bankforretninger. Forøvrigt udtalte Andragerne, at de ikke vilde forlange Lagtingets Garanti, der navnlig skulde kunne benyttes til at rejse Kapital paa udenfor Færøerne, for effektiv, før Banken var iværksat ved Tegning af en Aktiekapital paa mindst 300,000 Kr. og heraf mindst indbetalt 150,000 Kr. i Henhold til Bankloven, og Indregistrering i Aktieselskabsregistret derefter iværksat og godkendt.

Andragerne oplyste forøvrigt under Konferencen, at de paa nuværende Tidspunkt ikke nærmere havde drøftet Spørgsmaalet om Bankens Ledelse eller hvilke Pengeinstitutter udenfor Færøerne man vilde søge Støtte hos, men at dette først kunde ske, naar den tilstrækkelige Aktiekapital var tegnet og Bankens Oprettelse derved sikret.

Efter de saaledes modtagne Oplysninger skal nærværende Udvalg anføre følgende:

Det er Udvalget bekendt, at det gennem en længere Aarrække har været et mere og mere udtalt Ønske her paa Øerne, at der foruden den alt bestaaende Bank, endnu burde oprettes en Bank paa Færøerne med navnlig det for Øje, at støtte Fiskeridriften og dermed beslægtede Erhverv.

Udvalget mener, at Tinget med Velvilje bør se paa ethvert Forsøg, der gaar ud paa at støtte det færøske Erhvervsliv, og at Tinget bør støtte ethvert ærligt Forsøg i den Retning, naar det ønskes. — Man mener ogsaa, at en sund Konkurrence indenfor Bankvirksomheden her vil være af det Gode.

Udvalget har nøje overvejet det foreliggende Andragende om Tingets Garanti ved Oprettelse af en ny Bank og skal anføre, at man er kommet til det Resultat, at Tinget bør støtte Andragendet, og man bemyndiger i Overensstemmelse hermed et Lagtingsudvalg paa 7 Medlemmer til at afgive Garanti, naar det godtgøres for Udvalget, at følgende Punkter er opfyldte:

- 1) Banken er oprettet og anerkendt i Henhold til Lov Nr. 122 om Banker af 15. April 1930.
- 2) Udvalget har modtaget tilfredsstillende Redegørelse angaaende Bankens Bestyrelsesforhold (Bestyrelse og Direktion) samt om Bankens Arbejdsplan og dens Bankforbindelse udenfor Færøerne.

Forslag.

- 1) Lagtinget vælger et Udvalg paa 7 Medlemmer til paa Tingets Vegne at afgive Garanti for den paatænkte nye færøske Bank, saaledes som denne Garanti er begrænset i nedenstaaende Punkt 3 og betinget i Punkt 2.
- 2) Forinden den i Punkt 1 ommeldte Garanti kan afgives, maa Banken for det i samme Punkt ommeldte Lagtingsudvalg godtgøre, at Banken er oprettet og opfylder de i Lov om Banker af 15. April 1930 foreskrevne Betingelser, at Bankens Vedtægter er stadfæstet af Ministeren for Handel og Industri, og at Banken har givet Udvalget tilfredsstillende Oplysninger om Bestyrelsesforhold (Bestyrelse og Direktion), om Bankens Arbejdsplan og dens Bankforbindelse udenfor Færøerne.
- 3) Lagtingets Garanti kan ikke være større end den tegnede Aktiekapital og kan ikke overstige 500,000 Kr.
Et Aar fra Garantidokumentets Dato fastsættes Garantisummen svarende til den da indbetalte Aktiekapital. Garantien kan ikke paa anden Maade nedsættes de første 3 Aar fra Garantidokumentets Dato. Derefter nedsættes Garantien aarlig med et Beløb, som svarer til Reserve-

fondens Vækst, og den skal være afviklet senest 10 Aar fra Garanti-dokumentets Dato, medmindre Færøernes Lagting maatte have besluttet at forlænge Tidsrummet.

- 4) Saalænge Garantien staar ved Magt, skal Lagtinget være berettiget til at vælge en Revisor, som sammen med de to i § 14 i Lov om Banker ommeldte Revisorer skal kunne deltage i Revisionen af Bankens Regnskab.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Som nyt Punkt tilføjes:

Saaframt Banken ikke er oprettet og traadt i Virksomhed inden Olaidag 1932 bortfalder den ovenfor under Punkt 1, tilsagte Garanti. --

Samtykt við 19 atkvøðum.

Føroyskt flagg.

Si álit frá millumtinganevndini skj. nr. 5.

Álit.

Frá 9 tingmonnum er áheitan, dagset 1. juni 1931, send til formann tingsins, hvar biðið verður um, at hann letur flagga á Ólavsøku komandi (1931) við føroyskum flaggi á Føroya lands tinghúsi, og um tað ikki ber til, ynskja hesir tingmenn at fáa atgongd til á tinghúsvøllinum at reisa flaggstong við føroyskum flaggi, og um tingformaðurin heldur ikki kann játta hesum, so einki flagg draga á stong Ólavsøkudag á tinghúsinum ella vøllinum.

Í brævi dagsett 21. juni fár frá Føroya flaggfelag er líknandi áheitan send til tingformannin.

Aftur í umsókn, tíðarmerkt 25. juli 1931, heitir Føroya flaggfelag á tingið um at fyrireika soleiðis, at føroyska flaggi verður at seta javnleiðis fløggum annara tjóða bæði á sjógvi og landi.

Formaður Løgtingsins, Oliver Effersøe, var um hetta mundið ikki staddur í Føroyum.

Næstformaður tingsins, Edw. Mitens, ger harra Effersøe kunnugan við áheitan flaggfelagsins í brævi dagsett 9 juli í ár. Samstundis biður hann harra Effersøe siga frá, um hann kann koma til Føroyar áðrenn Ólavsøku, ella um hann (Mitens) sum „fungerandi“ formaður skal taka støðu til málið.

Í brævi dagsett 14. juli 1931 skrivur harra Effersøe til næstformannin:

„Da jeg ikke kan komme op til Lagtingets Aabning, grundet paa Sygdom, bedes De foretage det fornødne“.

Síðan tekur hr. Mitens sum tingformaður ta støðu til tær áður-nevndu áheitanir frá lögtingsmonnum og Føroya flaggfelagi, at sett skal verða ein flaggstong á tinghúsvøllin til føroyskt flagg, tó soleiðis, at spurningurin um framtíðar skipan fyri føroyska flaggið verður lagdur fyri tingið.

Í brævi, tíðarmerkt 15. septbr. 1931, biður tingsins formaður nevndina, ið fær flaggmálið til umhugsunar, seta fram uppskot viðvíkjandi út-reiðslunum til flaggstongina á tinghúsvøllinum, um tingið yvirtekur hana.

Í brævi dagsett 28. juli 1931, mótmælir sambandsflokkurin á tingi tí, at tingformaðurin hevur latið seta flaggstong á tingsins ogn (tinghúsvøllin) og har latið flagga við føroyskum flaggi.

So státt skal meirilutur nevndarinnar (Kallsoy, Zachariasen og Dam) loyva sær at merkja viðvíkjandi tí, sum her liggur fyrri í flaggmálinum.

Vit ásanna, at formaðurin tók beina stöðu, tá hann reiðaði soleiðis fyrri, at bæði hitt føroyska og danska flaggi var haft á stong á Ólavsøku, harvið var gjørt rætt og skjál bæði móti teimum, sum kanna sær Dannebrog sum nationalflagg, og teimum, sum hava ogna sær bin føroyska fanan sum tjóðskaparmerki. Harumframt halda vit, at tingformaðurin hevði fullan rætt til at fáa til vegar flaggstong til føroyska flaggið, og vit vilja ráða tinginum til at samtykkja, at henda stong við flagginum hereftir verður tingsins ogn.

Mindretallet Johs. Olaus Joensen og Andr. Samuelson kan hverken slutte sig til Flertallets Motiver eller dets Forslag.

Lagtingsmand Effersøe har paa Grund af Sygdom aldrig faaet Næstformandens Brev og Hr. Effersøes Brev til Hr. Mitens af 14/7-31 er skrevet før Hr. Mitens Brev til Effersøe havde naaet sidstnævnte Adresse. Denne Korrespondance kan altsaa ikke paaberaabes med Henblik paa Flagspørgsmaalet. Til Overflødighed kan det bemærkes, at Hr. Effersøes Stilling til Flagspørgsmaalet er saa almindeligt bekendt, at Hr. Mitens selvfølgelig ikke har været i Tvivl om, at Hr. Effersøe var imod, at der ved Lagtingets Foranstaltning flagedes med andet Flag end Dannebrog.

Sambandspartiet kan ikke godkende det passerede. Lagtingets Flagning med andet Flag end Dannebrog er ulovlig. Vi maa beklage, at dette ikke synes at gøre Indtryk paa Lagtingets og nærværende Udvalgs Flertal. Derved har det nuværende Lagtingsflertal for sit Vedkommende traadt under Fode den Ret, som Lagtinget har til at indgive Besværing med Hensyn til Lovenes Overholdelse og de offentlige Institutioners Bestyrelse, som Lagtingslovens § 17 hjemler Tinget. En af Lagtingets lovmæssige Rettigheder er derved reduceret til en Papirbestemmelse, men naar Flertallet stiller sig saaledes, vil et Forslag fra vor Side om at fjerne Flagstangen for Tiden ikke kunne gennemføres.

Vi maa derfor foreløbig indskrænke os til at protestere mod, at Flagstangen benyttes til det saakaldte færøske Flag. Og dette vort Standpunkt vil vi markere ved at stemme imod de af Flertallet stillede Forslag.

Uppskot

(frá Kallsoy, Zachariasen og Dam).

1. a) Løgtingið góðkennir, at tann sløða tingformaðurin tók viðvíkjandi flagging við føroyska flagginum á Ólavsøku, á tinghúsvøllinum, var rætt.
- b) Úr amtsgrunninum verður játtaður tann peningur, ið krevst til rindan av føroyska flagginum og flaggstongini á tinghúsvøllinum, sum hereftir verður tingsins ogn.
2. Føroya flagfelag fær eintak av állinum, ið fram eru komin í ár viðvíkjandi flaggmálinum.

Uppskot meirilutans samtykt við 12 atkvøðum.

Álit.

Í tingsetuni 1930 setti tingið millumtinganevnd til at kanna føroyska flaggmálið (sí tingtíðindi 1930, bls. 185—186).

Millumfinganevndin hevur haft 2 fundir (sí hjáløgdu fundarbók), og 17. septbr. í ár legði nevndin fram fyri tingið ta úrslit, hon var komín til. (Sí hjáløgdu frágreiðing um „Yvirfitt yvir flaggsøguna í ymsum londum“).

Hetta mál kom til viðgerðar á tingi 29. septbr., og varð beint í undirritaðu 5-mannanevnd.

Í brævi, tífðarmerkt 2. oktbr. 1931, letur amtmaðurin Ringberg undirritaðu nevnd fáa at kenna sína áskoðan viðvíkjandi flaggmálinum. — Hann heldur fram: at efter Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 103 af 10. April 1915 og §§ 16—18 í lögtingslógini av 28. marts 1923 er lögtinginum ikki heimilt at taka avgerð um flaggið. Harumframt verður víst á § 11 í grundlógini sum forðandi fyri hesum.

Hvat viðvíkir amtmannsins áskoðan um flaggmálið, skal minniluturin (Kallsoy og Zachariasen) vísa á, at hann í brævi, dagsset 16. august 1928 til nevndina, ið hevði norska flaggmálið til viðgerðar, (sí tingtíðindi 1928, bilag nr. 16) sigir, at kgl. fyriskipan av 7. juli 1854 viðvíkjandi flagging við Dannebrog neyvan er tinglisin í Føroyum. Tá so er státt, má ætlast, at henda fyriskipan ikki er galdandi í Føroyum, og sum fylgja harav heldur ikki „Bekendtgørelse Nr. 103 af 10. April 1915 om Forbud mod at benytte fremmede Nationsflag“, ið styðjar seg til kgl. Resolution af 7. Juli 1854. Og sjálvt um henda kunngerð um „fremmede Nationsflag“ var galdandi fyri Føroyar, so forðar hon ikki fyri at flagga við føroyska flagginum, tá tað á ongan hátt kann koma inn undir fremmand fløgg, og tá henda kunngerð týðiliga sipar til fløgg utanfyri ríkismerkið.

Har aftrat kemur, at tað nú í fleiri ár hevur verið flaggað við tí føroyska flagginum bæði á landi og á sjónum innan fyri sjómarkið. Hetta hava bæði sjálvstýris- javnaðar- og sambandsfólk gjørt, hvat ið prógvar, at flaggið ikki hevur verið hildið at vera partapolitiskt, og hetta hevur verið gjørt uttan at telm, ið flaggað hava, eru lagdir stórvegis meinbogar í vegin. Væl hevur tað hoyrst, at einstakir eru klagaðir fyri yvirvöldini; men okkum kunnugt hevur enn eingin tingið dóm fyri ólógliga gerð. Tá so er státt, má ein og hvør halda, at her á landi eru ongar lógreglur, ið forða kunnu Føroyingum at nýta sítt tjóðskaparflagg innanfyri landamarkið.

Tað er rætt, at tað í lögtingslógini §§ 16—18 ikki er nevnt um føroyskt flagg, men her er heldur ikki talan um nakra samtykt, sum gongur ímóti galdandi lógum í Føroyum, ei heldur er her talan um at áleggja nøkrum at flagga við føroyskum flaggi, líka so lítið sum tað verður forboðið nøkrum at flagga við Dannebrog.

So státt kann minnilutin vera samdur við minnilutan (Dam) um at seta fram punktini 1 og 2 í uppskotinum til samtyktar, meðan vit vilja standa óheftir av punkt 3.

Mindretallet (Johs. O. Joensen og A. Samuelson) skal í Overensstemmelse med den Opfattelse, som er raadende indenfor vort Parti, advare imod, at man her paa Færøerne gør Skridt til at faa anerkendt et særligt færøsk Flag. At man uden Henvendelse til Regeringen vedtager at proklamere et særligt færøsk Flag, er forhaabentlig ganske udelukket. Mindretallet holder fast paa, at Dannebrog ogsaa er Færøernes Flag, og vi og vort Parti ønsker ubetinget dette Forhold bevaret. — Der vil saaledes ikke indenfor Lagtinget eller i den færøske Befolkning kunne tilvejebringes Enighed om et særligt færøsk Nationalflag eller Hjemmeflag som det af Flertallet foreslaaede. Skulde Mindretallet tænke sig en Overenskomst mellem Færinger om et Flag med færøsk Særmærke, saa maatte dette være Dannebrog med Væddermærket i Hjørnet i Betragtning af, at Væddermærket er det specielt færøske Mærke, og at det som Flagmærke har været anvendt gennem Mandsaldrer, omend det ikke er sket i større Omfang. I denne Forbindelse ønsker vi at bemærke,

— uden nærmere at komme ind paa det staaende Udvalgs Betænkning i Flagsagen — at det er en historisk Unøjagtighed, naar der i Betænkningen anføres, at Thorshavns Afholdsforening var den, som først anvendte Vædderilaget. Hvis Selvstyrepartiet og Socialdemokraterne for at samle den færøske Befolkning i Flagspørgsmaalet vilde foreslaa Dannebrog med Væddermærket som Færøernes Hjemmeflag — Flag paa Landjorden — kunde ogsaa Sambandspartiet, til Trods for sin principielle Opfattelse som foranævnt, tænke sig at forhandle om Spørgsmaalet, selvfølgelig med Forbehold af Lovgivningsmagtens Sanktion af det eventuelle positive Resultat, men Selvstyrepartiet ønsker ikke saadan Forhandling, og Socialdemokraterne kan kun gaa til denne Forhandling, hvis det drejer sig om et Flag, der skal bruges overalt, baade indenfor og udenfor Territorialgrænsen, og saaledes afløse Dannebrog. Sambandspartiet kan imidlertid absolut ikke gaa med til at forhandle om et Flag for Færøerne, der skal afløse Dannebrog.

Under tegnede Mindretal (P. M. Dam) tillader sig heved at udtale, at man anser det for naturligt, at man anerkender det færøske Flag som Folkeflag for Færingerne, der af alle Partier herhjemme saa vel som i Danmark er anerkendt som et særligt Folk med sit eget Sprog og nationale Særpræg.

Der er kun Tale om et nationalt Hjemmeflag uden politisk at berøre Forholdet mellem Færøerne og det øvrige Kongerige, hvilket bekræftes af, at Folk indenfor Sambandspartiet saa vel som indenfor Selvstyrepartiet og det færøske Socialdemokrati benytter det færøske Hjemmeflag.

I Forbindelse med foranstaaende Bemærkning om Afbenyttelsen af det færøske Flag kan tilføjes, at skønt Skibsregistreringsloven iflg. Amtmandens Udtalelse ikke hjemler Flagning for Skibe paa Nationalitetsmærkets Plads med andet Flag end Dannebrog, er der ikke af Myndighederne skredet effektivt ind imod dem, der foruden at have gjort Brug af det færøske Flag paa Landjorden ogsaa har gjort og fremdeles gør Brug af dette paa Søterritoriet, hvilket Forhold maa forklares deri, at man fra Myndighedernes Side har anset Bestemmelsen i Skibsregistreringsloven af 1867 § 2 angaaende Flagning for forældet og utidsvarende for Færøerne, saaledes som det nationale Liv nu former sig der.

Forelaa et Folkeønske om ogsaa at kunne bruge det færøske Folkeflag udenfor Territorialgrænsen, kunde nærværende Mindretal tænke sig et Unionsflag. Men da der som nævnt kun er Tale om et Hjemmeflag, og da dette Hjemmeflag nu engang har sin bestemte Farvesammensætning, rødt, blaat og hvidt, finder man ingen Anledning til at foreslaa en Ændring heri.

Skønt man i og for sig ifølge foranstaaende kan betragte det færøske Hjemmeflag for anerkendt, skal nærværende Mindretal tillade sig at fremsætte følgende Forslag til Vedtagelse:

Forslag.

- 1) Som et særligt Folk har Færingerne Ret til eget Folkeflag.
- 2) Det færøske Folkeflag er hvidt med dobbeltfarvet Kors. Korset er rødt i Midten med blaa Rande. Det røde udgør $\frac{1}{8}$ af Flagets Højde. De blaa Rande udgør Halvdelen af det røde Kors's Bredde. De hvide Felter nærmest Stangen er kvadratiske, de ydre Felter har den dobbelte Længde af de kvadratiske Felter nærmest Stangen. Flagets Længde og Bredde forholder sig som 8: 11.

- 3) Regeringen anmodes om at udvirke, at der ved kongelig Resolution bliver givet Færingerne Tilladelse til at benytte det færøske Folkeflag, (Hjemmeflag udenfor Territorialgrænsen).

Broytingaruppskot.

Í staðln fyrri uppskotið punkti 1, 2 og 3 verður sett: Málið verður goymt til næsta ár.

Broytingaruppskotið samtykt við 13 atkvøðum.

Tinganes.

Álit frá figgjarnevndini.

Í fjør bóru lögtingsmennirnir P. M. Dam og M. S. Viðstein í brævi døgsett 26. august sama ár mál inn á tingborð um keyp av Tinganesi (sí lögtingstíðindi 1930, blaðsíðu 196 mál nr. 196/1930).

Tingið gav í fjør málið til viðgerðar av 3-manna millumtinganevnd, ið skuldi til í ár avgreiða nevndarálit, fáa til vegar nýggja sýnis- og virðisætlan eins og samráðast við eigarin um treytirnar fyrri einum møguligum keypi. —

Millumtinganevndin hevur horið málið aftur á ting við nevndaráliti, nýggjari sýnis- og virðisætlan og ymiskum øðrum skjølum.

Málið var til 1. viðgerðar hin 19/8 og var beint í figgjarnevndina.

Sýnis- og virðismetanin av H. C. Tórgarð og H. C. Andreasen, ið lá frammi í fjør, var uppá 249,000 kr. Sýnis- og virðismetanin í ár av H. Djurhuus og Johannes Stephensen, er uppá 153,000 kr.

Í fjør var Tinganes til falls fyrri 140,000 kr. — Í ár vil eigarin selja tað fyrri 112,000 kr. við nærri ásettum treytum fyrri rindingin. Verður rindað kontant býðir eigarin at selja Tinganes fyrri 105,000 kr. Annars sakinum viðvíkjandi vísist til millumtinganevndaráliti.

Ein minnilutur — P. M. Dam — loyvir sær at flyta fram heitar álit:

Tinganes er søguligt sæð eitt hlitt týðningarmiklasta stað, vit hava. Tað er uttan íva soleiðis, at um Tinganes verður í hondum fremmunda kapitalista, verður hin søguligu týðningurin, Tinganes nú hevur, týndur. — Løgtingið eigur at varðveita og bjarga søgu okkara og eigur tí at ognast Tinganes. Tinganes er rúmsátt við húsum, og sjálvi plássið kemur á ymsan hátt at hava størri og størri virði við tað, at tað liggur so høggliga at sjónum og havnini. Eftir minari áskoðan er keypið av Tinganesi eitt lið í framfarðisstarvi tingsins.

Er til dømis tingið hugað fyrri at fara undir stórmál sum einkasølu við rúsdrekka og tubbakk, salti, kofi og olju, er Tinganes við sínum rúmliga plássi og stóru húsum tókt at eiga. Herafturat skal leggjast, at sjálvt um tingið ikki vil fara undir hesi mál, vilja hepnir skilamenn við útleigan og aðrarí nýtslu av Tinganesi óivað kunna vinna uóg miklan pening til at rinda rentur og avdrátt og aðrar útreiðslur, ið eitt møguligt keyp førir við sær. Minnilutur loyvir sær at seta fram uppskot um keyp av Tinganesi.

Ein minnilutur (Nielsen, Patursson og Winther) heldur at tingið ikki sum státt er er ført fyrri at keypa Tinganes, men skjýtur til at málið verður goymt til næstu tingsetu.

Ein annar minnilutur (J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelson) seta ikki fram uppskot.

Uppskot.

Frá minnilutinum P. M. Dam:

1. Tingið býður eiganum av Tinganesi, harra Charles Mouritzen, Leith, upp til 80,000 kr. fyri Tinganes.
2. Givið verður landsnevndini í hendi at samráðast við harra Mouritzen um keyp av Tinganesi, ið ikki má kosta meiri enn 80,000 kr.
3. Gongur keypið í lag heimilast landsnevndin tingsins vegna at gera lán til rindan av keypisummini.

Frá minnilutinum (J. Patursson, Winther og Niclasen):

Málið verður goymt til næstu tingsetu.

Uppskot Dams fall við 7 og uppskotið frá Patursson o. fl. við 10 atkvøðum. —

Føroya grótvirki.

Ált frá flggjarnevndini.

Efter at Smedemester S. Z. Arge af Thorshavn paa vedkommende Stifteres Vegne i Andragende af 17. Oktober 1929 til Handelsministeriet har søgt om Statsstøtte til den af dem ved Dannelsen af A/S. Føroya grótvirki (Færøernes Stenindustri) af Thorshavn planlagte Virksomhed, der har til Formaal at udnytte og tilvirke Stenmateriale paa Færøerne og dermed i Forbindelse staaende Virksomhed, har Ministeriet i Skrivelse af 9. April d. A. udtalt, at det vil være villigt til at tage under Overvejelse at yde det nævnte Aktieselskab Støtte i Form af Laan af Erhvervenes Laanefond i Overensstemmelse med Færø Amtis derom gjorte Indstilling under Forudsætning af, at der af Færøernes Lagting bevilges Selskabet en passende Støtte. Amtet har derefter ved Skrivelse af 20. April d. A. forelagt Sagen for Tinget.

Udvalget har haft Samraad med Bestyrelsen for A/S. Føroya grótvirki. — Herunder oplystes det, hvad der forøvrigt ogsaa fremgaar af Sagens Akter, at Aktiekapitalen udgør 52000 Kr., der er omtrent fuldt indbetalt. — Iværksættelse af Stenindustrien, som bestaar i Opførelse af en Arbejdsbygning og Indkøb af Maskiner, anslaaes at ville koste ca. 60,000 Kr. — Desuden vil der kræves en Driftskapital paa ca. 40,000 Kr. — Bestyrelsen anførte forøvrigt overfor Udvalget, at der nu var godt Grundlag for at paabegynde Virksomheden, der skal have Hjemsted i Thorshavn.

Udvalget har endvidere forhandlet med Thorshavns Byraad, der ved Skrivelse af 28. August d. A. meddelte, at Byraadet har vedtaget at yde Garanti for et Laan til A/S. Føroya grótvirki paa indtil 5000 Kr. under Forudsætning af, at Stat og Lagting yder Garanti paa henholdsvis 25000 Kr. og 10000 Kr.

Udvalget har herefter nøje overvejet Sagen i sin Helhed og er kommet til det Resultat, at der fra Tingets Side bør ydes Støtte til dette ny Foretagende, der efter alt hvad der foreligger synes at have et sundt og betryggende Grundlag for at kunne paabegynde en Virksomhed i Stenindu-

strien. — Man vil nedenfor foreslaa, at der herfra ydes et Laan paa 10000 Kr. under Forudsætning af, at der af Erhvervenes Laanefond ydes et Laan paa 25000 Kr., og saaledes at der gives Sikkerhed i Aktieselskabets Bygning og Maskiner, eventuelt efter Statslaanet.

Forslag.

- 1) Tinget yder A/S. Føroya grótvirki (Færøernes Stenindustri) et Laan paa 10000 Kr. fra økonomisk Fond under Forudsætning af, at der af Statskassen ydes Selskabet et Laan paa 25000 Kr.
- 2) Som Sikkerhed for Laanet gives Tinget Pant i Selskabets Bygning og Maskiner, eventuelt efter Statslaanet
- 3) Amtmanden anmodes om at foranstalte det videre fornødne med Hensyn til Ordning af Laanoptagelsen. —

Samtykt við 20 atkvøðum.

Føroyskan seðilbanka.

Uppskot frá nevndini:

Landsnevndin anmodes om at overveje Spørgsmaalet og at afgive Beretning til næste Tingsamling.

Samtykt við 22 atkvøðum.

Kol- og leirvirki.

Álit.

Justitsministeriet har forelagt Lagtinget til Betænkning et Andragende fra La société minière des Iles Féroé om, at de Koncessioner, som blev meddelt i 1894 og 1896 paa Ret til at bryde Kul og ildfast Ler paa Suderø, til at bryde Kobber og Jern paa samme og til at bryde Kobber paa Nolsø, paany maa blive sat i Kraft, saaledes at Fristen, inden hvilken Brydningen skal være paabegyndt, sættes til 1. Oktober 1932 for Kul og ildfast Ler og til 1. Oktober 1933 for de andre Koncessioner.

Ifølge Koncessionerne blev der betalt forskellige Beløb til Staten som Indehaver af Kongsgodset og Præstegodset, hvoraf der igen tilfaldt Kongsbønderne for Kongsgodsets Vedkommende en Fjerdedel. Med Odelsejerne blev der truffet Overenskomst og betalt forskellige efter den Tids Forhold betydelige Beløb.

I Koncessionen blev der truffet Bestemmelser, hvoraf Koncessionshaveren havde Ret til paa forskellige Steder at opføre Bygninger og anlægge Veje m. m., men han skulde underkaste sig de Forskrifter med Hensyn til Driften, som Justitsministeriet maatte finde fornødne, ligesom Koncessionshaveren skulde betale indtil Halvdelen af Omkostningerne til nødvendigt Politipsyn, skulde svare kommunale Skatter og Afgifter og forsørge

de fra Udlandet eller andre Kommuner indførte Arbejdere samt drage Om-sorg for fornødent Lægetilsyn med Arbejderne og Undervisning af disses Børn. Beboerne skulde være berettigede til at købe Kul til Husholdningsbrug for en af Ministeriet fastsat billig Pris, ligesom Beboerne af Kvalbø skulde bevare visse Rettigheder til Kulbrydning.

I Aarene efter Aarhundredskiftet fandt der indtil 1904 nogen Virksomhed Sted, uden at der dog blev exporteret noget af Betydning.

Der foreligger Kontrakter fra den nordlige Halvdel af Suderø, og disse er tingløst paa Jorden og derfor bindende overfor Grundejerne. De af Staten givne Koncessioner er derimod bortfaldne, ved at de fastsatte Frister for Drift ikke blev overholdt.

Det oplyses, at der i kulinteresserede Kredse paany er opstaaet Interesse for Kullene paa Suderø, og at man paatænker at gøre nye Forsøg, hvis Koncessionen kan opnaas. La société minière des Iles Féroé var et civilt Selskab, indregistreret i Paris i 1895, svarende til et Andelsselskab. Der var 4 Andelshavere, og blandt disse fik Grev D'Ornano Fuldmagt til at handle paa Selskabets Vegne og overførte denne til sin Søn Jacques Pierre D'Ornano, der endnu er i Live. Sidstnævnte har forpligtet sig til at overføre Rettighederne til det nye Selskab, der maatte blive stiftet, saafremt Koncessionen gives.

Der foreligger Erklæring fra de interesserede Kommuner, nemlig fra Frodebø Kommune, Kvalbø Kommune, Fanien Kommune og Nolsø Kommune, hvori disse anbefaler, at Koncessionen gives, eller ikke har noget derimod. Det samme er Tilfældet med Hensyn til Menighedsraadet og Sognepræsten i Kvalbø og Provsten, idet disse blot henstiller, at der sikres Præstembedet visse Rettigheder, og at der sikres Beboerne i Kvalbø en lignende Ret som hidtil.

Vandbygningsvæsenet har intet at indvende, blot at man maa kræve, at eventuelle Veje skal være tilgængelige for Offentligheden, og at Landingsbroer først anlægges efter nærmere indhentet Tilladelse fra Ministeriet paa almindelige Betingelser.

Sysselmanden paa Suderø anbefaler Andragendet og foreslaar, at Bestemmelserne med Hensyn til de Rettigheder, som Beboerne i Kvalbø har, bliver staaende, dog saaledes, at Kvalbingers Ret til Kuldrift i Præstfjeldet forhøjes indtil 10 Drifter og i Syd i Hauge nedsættes til 6 Drifter, samt at Beboerne faar Lov til at drive de Kuldrifter, som nu er i Brug. Ligeledes foreslaar han, at der i størst mulig Udstrækning anvendes færøsk Arbejdskraft.

Amtmanden udtaler, at der ikke synes at være nogen Betænkelighed ved at give ny Koncession, dog saaledes, at der med Hensyn til Vejanlæg, Havneanlæg o. l. tages det af Vandbygningsvæsenet foreslaaede Forbehold, samt tages et Forbehold angaaende Statens Transportbane i Kvalbø, der for Tiden er udlejet. Amtmanden oplyser, at Kulbrydningsret er givet Beboerne i Kvalbø indtil 1. Februar 1936.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, skal udtale, at da der foreligger Kontrakter med Odelsejerne og Kongsbønderne, og da Indehaverne af de i Kontrakterne omtalte Rettigheder er dukket op paany, kan der formentlig ingen Virksomhed komme i Gang, undtagen gennem Indehaverne af Rettighederne, og Kullene og Leret vil derfor henligge ubenyttet i lang Tid, hvis det ikke lykkes at faa Indehaverne af de nævnte Rettigheder til at sætte en Virksomhed i Gang. Det er derfor af stor Betydning, at dette sker, og en saadan Virksomhed vil have den allerstørste Betydning for Beboerne, ved at der skaffes Arbejde i Minerne og ved Kultransport o. l., ligesom der vil opstaa større Forretningsvirksomhed, og Kommunerne vil

være interesserede i Foretagendet derved, at de vil kunne indvinde større Skat, Betaling for Elektricitetsforbrug etc. Nogen Fare ved at give Koncessionerne synes ikke at foreligge, idet Koncessionerne indeholder de nødvendige Regler til Beskyttelse af heretligede Interesser.

Udvalget kan tiltræde de af Sysseľmanden og Amtmanden og de andre Myndigheder fremsatte Udtalelser og kan tiltræde de af Amtet foreslaaede Forbehold, herunder at man fortrinsvis vil beskæftige Færlinger.

Udvalget anbefaler derfor, at der gives Andragerne Tillægskoncession som ansøgt med de af Amtet og Sysseľmanden med ovennævnte Modifikation foreslaaede Ændringer. I § 8 kan man saaledes tiltræde, at de 8 Kuldrifter i Præstfjeldet ændres til 10, samtidig med at 8 Kuldrifter syd i Hauge ændres til 6, og at der tilføjes § 8 en Bestemmelse om, at Beboerne i Kvalbø har Ret til at benytte de nu drevne Kuldrifter i Præstfjeldet foruden de ellers i § 8 omtalte Kuldrifter indtil 1. Februar 1936.

Forslag.

Tinget anbefaler, at de omtalte Koncessioner paany sættes i Kraft med samme Indhold som i 1901 med de i Betænkningen nævnte Tilføjelser og Ændringer.

Broytingaruppskot:

Der tilføjes Indstillingspunktet:

„for Nolsø's Vedkommende dog saaledes, at Koncessionsindehaveren affinder sig med de paagældende Ejere og Besiddere om Betingelser og Vederlag.“

Samtykt við 21 atkvøðum.

Landshandil.

Uppskot frá P. M. Dam:

- 1) Landsnevndin heimilast til at skípa fyrí, at settur verður landshandil við salti fyrí tingsins ábyrgð.
- 2) Tingið heimilur landsnevndina til tingsins vegna at útvega hin til stovnan av landshandlinum neyðturvuliga pening.

Fall við 7 atkvøðum.

Kolportageloyvi.

Álit frá ymsamdlanevnd.

Der foreligger Andragende fra Poul F. Joensen, Frodebø, om Tilladelse til at sælge alle Slags Bøger. Han oplyser, at hans økonomiske Forhold er daarlige, og han mener at kunne tjene noget ved at sælge Bøger.

Endvidere foreligger der Andragende fra Købmand Andreas Ziska, Tórshavn, om Tilladelse til at sælge Bøger fra Chr. Erichsens Forlag og andre, som Baltisk Forlag, Boghallen og Teknologisk Institut, ligesom han udtaler, at han gerne vil sælge færøske Bøger.

Udvalgets Flertal (Edw. Mitens og Johan Poulsen) skal oplyse, at Lagtinget hidtil ikke har villet anbefale, at der meddeles Enkeltpersoner Tilladelse til at sælge Bøger for egen Regning, ligesom man har undersøgt, om de paagældende Bøger var af en saadan Betydning, at der burde gøres Undtagelse fra den gældende Lovgivning.

I de to foreliggende Tilfælde mener Flertallet, at det vilde være i Strid med Lagtingets Praksis at anbefale Meddelelse til Kolportagebevilling.

Et Mindretal (Mitens) skal udtale:

I flere Aar har Spørgsmaalet om at ophæve Loven om Kolportagebevillinger været fremme. Der findes nu Boghandeler i flere Bygder, og gennem disse og gennem Købmændene kan Bøger forhandles, og Mindretallet mener ikke, at der længere foreligger nogen Grund til paa dette Omraade at have nogen Undtagelses-Lovgivning.

Et andet Mindretal (Johan Poulsen) skal med Hensyn til Spørgsmaalet om at ophæve Loven om Kolportagebevillinger udtale, at Sambandspartiet overvejer, om det ikke vil være rigtigt at ophæve Loven og vende tilbage til Tilstanden før Indførelsen af denne, eller om man eventuelt kan finde en heldigere Form for Kolportage end den nuværende.

Vi vil som Følge deraf afvente med at tage endelig Stilling til dette Spørgsmaal, saa længe vi ikke er færdig med vore Overvejelser i saa Henseende.

Et tredje Mindretal (Viðstein) skal udtale:

Jeg mener, at det absolut er fordelagtigt for Salg af god Lektüre, og til Fremme og Oplysning, at man har faaet en Lov, hvorefter der kan gives Enkeltpersoner eller Foreningers Repræsentanter Tilladelse til at falbyde og forhandle Bøger og Tidsskrifter ved Omrejse, og vil stille Forslag om, at der gives Andragerne Ret til at kolportere Bøger og Tidsskrifter. Endvidere finder jeg ogsaa Anledning til at understrege, at der i alle Tilfælde bør gives Kolportagetilladelse, naar det ikke drejer sig om usund Litteratur.

Forslag.

1. Fra Flertallet (Mitens og Johan Poulsen):

Lagtinget kan ikke anbefale, at der gives Andragerne den omsøgte Kolportagebevilling.

2. Fra Mindretallet (Viðstein):

Lagtinget anbefaler, at der gives Andragerne den omsøgte Tilladelse for 1 Aar.

3. Fra Mindretallet (Mitens):

Lagtinget indstiller til Regeringen, at Lov for Færøerne om Kolportagebevillinger af 16. December 1910 ophæves.

4. Fra Mindretallet (Johan Poulsen):

Spørgsmaalet om Ophævelse af Loven om Kolportagebevillinger udsættes til næste Aar.

Uppskot 1 samtykt við 15 atkvøðum. Uppskot 2 fall við 5 og uppskot 3 við 9 atkvøðum. Uppskot 4 samtykt við 16 atkvøðum.

Elektrificeran av Føroyum.

Málið varð goymt til næsta ár.

Hvalastøðan á Gjánoyri.

Uppskot frá nevndini utan Dam.

Der svares Andrageren, at Tinget for Tiden ikke ser sig i Stand til at føre videre Forhandlinger om Køb af Hvalstationen ved Gjánoyri.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Bræv frá H. C. Hansen, Tvøroyri.

Álit frá ymsamdlanevndini.

Tømrer H. C. Hansen, Tvøroyri, oplyser, at han kom til Skade den 8. Decbr. f. A. og mistede de 2 første Led af Lang- og Ringfingeren paa højre Haand. Arbejderforsikrings-Raadet har først afgjort Sagen saaledes, at der blev ydet Erstatning, beregnet efter en Invaliditetsgrad af 18 %, men derefter efter en Invaliditetsgrad af 25 %, idet H. C. Hansen gjorde Indsigelse, og Sagen blev optaget paany. Han mener imidlertid, at Invaliditetsgraden mindst er 50 %, og andrager om en Udtalelse fra Tinget om, at en Tømrer paa Færøerne, der er udsat for et Ulykkestilfælde som det omtalte, maa antages saa meget tilskadekomne, at Invaliditetsgraden mindst maa sættes til 50 %.

Udvalget skal udtale:

Afgørelsen af det omtalte Spørgsmaal henhører ikke under Lagtinget, men under Arbejderforsikrings-Raadet. Tinget kan ikke indlade sig paa at afgøre, hvor stor Invaliditetsgraden er. Udvalget indser vel, at tilskadekomne er vanskeligt stillet, og at Erstatningsbeløbet ikke kan anses at erstatte det personlige Tab, som tilskadekomne har lidt, men ifølge den gældende Lov er der formentlig ikke yderligere at gøre herved i det foreliggende Tilfælde. Dog ses tilskadekomne ikke at have appelleret Sagen til Socialministeriet, hvad han formentlig har Adgang til.

Forslag.

Afskrift af Betænkningen tilstilles Andrageren.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Blaðbúð.

Samtykt, at tingið ikki kundi geva loyvi til blaðbúð á tinghúsvøllinum. —

Svimjingarhylar.

Álit frá fliggjarnevndini.

Studningur til svimjingarhyl í Sumbø.

Umsókn frá kennara Sophus Pedersen í Sumbø um studning til ein svimjingarhyl í „Áin við Rakfløtt“. Kostnarætlan er tilfar og arbeiðsløn 500 kr. Sóknarstýrið gevur mállnum viðmæli.

Nevndin setur fram heitar

uppskot.

Til byggjan av einum svimjingarhyli í „Áin við Rakfløtt“ í Sumbø veitir tingið úr økonomisk fond 100 kr. móti kvittan av kennara Sophus Pedersen í Sumbø, tá svimjingarhylurin er fullfördur.

Studningur til svimjingarhyl í Mikladall.

Umsókn frá sóknarstýrinum fyri Mikladal sókn um studning til ein svimjingarhyl í Mikladali. Tingsins álitismaður Jens M. Poulsen ætlar, at hylurin vil kosta um 1000 kr.

Nevndin setur fram heitar

uppskot.

Til byggjan av einum svimjingarhyli í Mikladall veitir tingið úr økonomisk fond 200 kr. móti kvittan av sóknarstýrinum fyri Mikladal sókn, tá svimjingarhylurin er fullfördur.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Reglugerð fyri Vágs eiði.

Álit frá ymsamálaneyvndini.

Der er forelagt Tinget Udkast til ny Vedtægt for Vaags Ejde.

De nugældende Bestemmelser indeholdes i Bekendtgørelse af 29. Januar 1909, ændret ved Bekendtgørelse af 9. Januar 1918. Ifølge Bestemmelserne af 1909 var Afgiften fastsat til 40 Øre, hver Gang en Baad gik ud fra Ejdet. I 1918 blev Afgiften fastsat til 12 Kr. aarlig pr. Baad.

Forstanderskabet foreslaar nu, at Afgiften for Baade, der gaar ud til Fiskeri, skal være 5 % af Bruttofangsten. For Baade, der gaar ud til anden Fangst eller Lystture, skal Afgiften være 1 Kr. pr. Tur. Herfra undtages dog Grindeture. For Transport af Varer efter Kørebanen foreslaar man en Afgift af 150 Øre pr. Ton for Sten, Grus, Ler, Sand og Salt og 2 Kr. for andre Varer, dog ikke under 2 Kr. pr. Tur. Grind, bestemt til Vaag, er dog fritagen. De andre §§ i Forstanderskabets Forslag er enslydende med den gældende Vedtægt, dog med mindre Ændringer i §§ 3 og 6 som Følge af, at man har faaet den nye Kørebane. § 4 er ændret derhen, at der efter Kørebanen ikke maa transporteres mere end 1 Ton ad Gangen.

Da det gælder om at skaffe flere Indtægter til Vedligeholdelse af Kørebanen, og da de foreslaaede Afgifter ikke synes urimelige, kan Udvalget anbefale Forstanderskabets Forslag til Godkendelse.

Forslag.

Sagen tilsendes Amtet, idet Tinget anbefaler, at Forslaget til Vedtægt sættes i Kraft fra 1. Januar n. A.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Gøtu sum klareringshavn.

Álit frá kommunali nevnd.

Forstanderskabet for Gøte Sogns Kommune har ved Skrivelse af 29. Maj d. A. andraget Tinget om at foranledige, at Gøte bliver Klareringshavn. uden iøvrigt i Andragendet at komme nærmere ind paa en Motivering af dette. —

Da Spørgsmaalet er rejst af selve Forstanderskabet, foreligger der selvsagt ingen Erklæring fra dette; derimod har Sagen været til Erklæring hos

- 1) Sysselmanden for Østerø Syssel, der intet har at indvende imod, at Andragendet imødekommes, og
- 2) Politimesteren paa Færøerne, der ikke mener at kunne anbefale, at Gøte bliver Klareringshavn, da en Udvidelse af disses Antal ikke efter hans Mening bør ske uden særlige Grunde, der ikke ses anført i Andragendet, og Gøte har god Forbindelse med Klareringshavnen Fuglefjord.

Nærværende Udvalg, der har faaet Sagen til Behandling, skal saaledes foranlediget tillade sig at udtale:

I Samlingen 1921 vedtog Tinget at anbefale, at Andefjord blev autoriseret som Klarerings- og Paamønstringssted. Andragendet om, at Andefjord blev Klareringshavn, var tilsendt Tinget af 5 i Bygden boende Navigatører, hvoraf de 3 var Skibsførere, og var anbefalet af Forstanderskabet for Andefjord Sogns Kommune, af Sysseľmanden for Østerø Syssel og af Landfogden, for de to sidstnævnte Vedkommende dog med den Bemærkning, at Andefjord næppe vilde blive meget benyttet, da den ligger i Nærheden af Fuglefjord. (Jvfr. Lagtingstidende for 1921, Side 253 og 254).

Da der os bekendt i Gøte Sogn for Tiden findes et forholdsvis stort Antal heldige Skibsførere, der fører Skibe, dels hjemmehørende i Gøte, dels hjemmehørende uden for Gøte, og da desuden Fiskere fra Gøte i stort Antal sejler med andre Kuttere fra forskellige Pladser paa Øerne, og det som Regel vil være nemmest at tage eller landsætte Mandskabet direkte paa den Plads, hvor det hører hjemme, end først at sejle til en af de autoriserede Pladser, saa er det forstaaeligt, at Interessen der for at faa Gøte autoriseret som Klareringshavn er baade stærk og levende. Saa vidt Udvalget kan skønne, er de Grunde, der kan anføres for, at Gøte bliver autoriseret som Klarerings- og Paamønstringshavn, mindst lige saa vægtige som de, der i sin Tid foranledigede, at Tinget anbefalede Andefjord autoriseret som saadan. Hertil kommer endvidere, at en Autorisation af Gøte som Klareringshavn formentlig ikke vil medføre nogen Udgift, hverken for Statskassen eller Amtsrepartitionssonden.

I Henhold til det saaledes anførte skal man anbefale at imødekomme Andragendet ved at stille følgende

Forslag.

- Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Indstilling om,
- 1) at Gøte i Medfør af Lov Nr. 177 af 1. April 1921 om de til Færøerne ankommende Skibes Forpligtelse til først at anløbe visse Havne godkendes som Klareringshavn, og
 - 2) at i § 2, 1. Stk. i Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 286 af 16. November 1927 angaaende forskellige Bestemmelser vedrørende Karantænevæsenet paa Færøerne tilføjes efter „Kongshavn“: „Gøte“, og ilgledes i § 5, 1. Stk. i Instruks for Karantænebetjente paa Færøerne af s. D.: „Gøte“.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Vatn, ljós og telefon í arresthúsinum.

Álit frá fíggjarnevndini.

Der foreligger Skrivelse af 14. f. M. fra Politimesteren, hvori han anmoder om, at der bliver indlagt Vand i Arresthuset, samt at der maa installeres elektrisk Lys og Telefon sammesteds.

Politimesteren anfører i sin fornævnte Skrivelse, at en tidligere i Nærheden af Arresthuset anbragt Vandpost er blevet nedlagt, saaledes at Arrestforvareren nu er nødsaget til at henvende sig i de nærmest liggende private Huse for at bede om det nødvendige Vand, at det ofte har vist sig

nødvendigt for Arrestforvareren at kunne komme i Forbindelse med Byen, ved hvilke Lejligheder en Telefon har været stærkt savnet, og en saadan har ligeledes vist sig paakrævet, naar der holdes Ret i det i Bygningen værende Retslokale, og at Installation af elektrisk Lys ogsaa er paakrævet under Hensyn til den nuværende Belysnings Utilstrækkelighed og til Formindskelse af Brandfaren ved Brug af Petroleumslamper i og udenfor Cellerne.

Der forelægger Overslag, hvorefter Indlæg af Vand med Vask og Afløb til Arrestlokalet med 1" galvaniserede Rør med Brandpost indenfor Hovedposten vil koste 450 Kr.; med Indlæg af $\frac{3}{4}$ " Ledning vil Omkostningerne ikke overstige 340 Kr. — Elektrisk Installation af 7 Lampesteder og 1 Stikkontakt vil efter det foreliggende koste ca. 200 Kr.

Udvalget mener, at der efter det foreliggende vil være begrundet Anledning til at indlægge Vand og Telefon i Arresthuset, men man mener ikke, at Installation af elektrisk Belysning er paakrævet og stiller herefter følgende

Forslag.

Politimesteren anmodes om for Amtsrepartitionsfondens Regning at foranstalte, at der indlægges Vand i Arresthuset i Henhold til foreliggende Overslag med $\frac{3}{4}$ " Ledning, samt at der indlægges Telefon i Arresthuset for Abonnementspris 80 Kr. aarlig. —

Broytingaruppskot Johs. Joensens o. fl.:

Som nyt Punkt til Udvalgets Forslag tilføjes:

Politimesteren anmodes ligeledes om for Amtsrepartitionsfondens Regning at lade udføre elektrisk Installation i Arresthuset.

Broytingaruppskotið samtykt við 19 og uppskot nevndarinnar við 20 atkvøðum.

Kreppunarmál.

Álft sí skjal nr. 8.

Samtykt við 23 atkvøðum.

Álft sí skjal nr. 9.

Samtykt við 23 atkvøðum.

Uppskot.

Under Hensyn til de herskende Krisetilstande skal man stille følgende Forslag til Beslutning og tilraade Lagtinget at vedtage samme.

- 1) Staten andrages om at yde Henstand med Afdrag paa Fiskerilaan, som indestaar i færøske Kuttere.
- 2) Forsaavidt det maatte være umuligt for Skibsredere, der har faaet Udrustningskredit i Aar med Statsgaranti, at tilbagebetale de paagældende Laan, andrager man om, at der ydes Henstand.

- 3) Det henstilles til herværende Pengeinstitutioner, hvor det er nødvendigt at yde Henstand med Hensyn til Afdrag paa ydede Laan, saavel Prioritetslaan, Veksellaan og Kassekreditter som særlig ogsaa Laan, der maatte være ydede Haandværkere eller andre, der har medvirket ved Udrustning af Kutterflaaden 1931, men som paa Grund af de vanskelige Pengeforhold stadig er uden Dækning fra de paagældende Kutteres Rederier.

Alt dog under Forudsætning af, at Andragende derom fremkommer.

Samtykt við 23 atkvøðum.

Hini av amtmanninimum greiddu mál.

Álit.

Undirskrivaða nevnd hevur kannað eftir Løgtingsins journal, rokningssjournal og kopibók fyri tíðina frá Ólavsøkudegi 1930 til Ólavsøkudag 1931.

Nevndin hevur ongur atfinningar at gera viðvíkjandi teim av amtmanninum greiddu málum, men skal í hesum viðfangi vísa á tað, ið nevndin helt fram í fjør, um at tað til hvørja tingsetu lá frammi eitt prentað úrdrag úr kommunuroknskapinum um fíggjarstandin hjá teim einstaku sóknum, soleiðis at løgtingsmenn kundu haft hylling á, hvussu standurin er. Hetta tykist tó ikki fyrireið til hesa tingsetu.

XII. Kommunal mál.

Reglur fyri kommunuroknskapir.

Málið goymt til næsta ár.

Sundurbýtan av Viðareiðis kommunu.

Álit frá kommunalu nevndini.

Nevndin, sum arbeiðir við hesa mál, er við samtalum við formannin fyri Viðareiðis kommunu gjørd kunnug við at Viðingar ikki longur ynskja at halda áfram við umsóknini frá í fjør og hava tess vegna ikki sent tinginum teir í álitinum frá í fjør umbidnu upplýsingar. Soleiðis stítt skal nevndin loyva sær at framseta hettar

uppskot.

Málið um sundurbýtan av Viðareiðis kommunu verður goymt fyri fyrst.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Sundurbýtan av Fugloyar og Svinoyar kommunu.

Álit.

Ved Tingets Sammentræden forelaa et Andragende fra Beboere i Svinø og Fuglø Sogns Kommune om at faa de to Sogne adskilte som to selvstændige Kommuner. Det fremgaar af Andragendet, som foreligger i Afskrift, at der er overvejende Stemning i begge Sogne for en saadan Adskillelse. Det oplyses, at Indbyggerantallet i Svinø er 225 og i Fuglø 239, at Vælgerantallet i de to Sogne er henholdsvis 108 og 107; paa Andragendet findes ligeledes paategnet en Attestation om, at over Halvdelen af Vælgerne i de paagældende Sogne har underskrevet Andragendet, der har henholdsvis 71 og 56 Underskrifter fra Fuglø og Svinø. Andragendet er ikke *ligefrem* anbefalet af Forstanderskabet for Svinø og Fuglø Sognes Kommune, men at det er afsendt i Forstaaelse med Forstanderskabet — mulig paa Initiativ af dette — mener Udvalget at kunne skønne deraf, at Forstanderskabets Formand er den første af Underskriverne af Andragendet fra Svinø. Der henvises til, at samtlige Sogne paa Norderøerne udgjorde een Kommune lige til 1908, da Klaksvig Sogn og Kunø & Kalsø Sogne udskiltes som særlige Kommuner. Senere er Vidarø Sogn gaaet i deres Spor, og nu er kun Svinø og Fuglø Sognes Kommune tilbage af den oprindelige Norderøernes Sognes Kommune.

Der udtales, at der gennem en længere Aarrække i begge Sogne har været en stærk Stemning for Adskillelse, og at et Andragende derom engang tidligere har været paa Tinge, men af forskellige Grunde blev stillet i Bero. Andragendet er paategnet et af Forstanderskabet fremsat Forslag til Betingelser for den endelige Udskillelse, samt en Udtalelse om, at nyt kommunalt Valg ønskes afholdt inden 1. Januar 1932, ligesom der i Andragendet udtales Ønsket om, at Antallet af Forstanderskabsmedlemmer i hver af de nye Kommuner bliver sat til 5.

Nærværende Udvalg, der har faaet Sagen til Betænkning, kan som Helhed erkende Rigtigheden af, hvad der i Andragendet anføres som Begrundelse for en Adskillelse.

Skatteligningen er saaledes som anført der henlagt til den daarligste Tid af Aaret, nemlig til først i Februar, og det kan nemt ske, at Medlemmer af Forstanderskabet grundet paa daarligt Vejr for en længere Tid kan blive forhindret i at komme tilbage til deres Hjem, ligesom Antallet af Forstanderskabsmedlemmer altid vil medføre, at Medlemmerne paa den ene Ø i Kraft af deres Flertal ogsaa kommer til at have Hovedindflydelsen paa, hvorledes kommunale Spørgsmaal skal ordnes i det andet Sogn (altsaa paa den anden Ø), et Forhold, der let kan tænkes at medføre en vis Irritation Sognene imellem uden at det hermed er sagt, at det i foreliggende Tilfælde har hindret godt Samarbejde. De to Sogne har ikke noget økonomisk Fællesskab, hvert Sogn har sit særlige Skole-, Fattig-, Vej- og Jordemodervæsen, og som Følge heraf ogsaa sit særlige Regnskab, medens Sygekassen har

været og *fremdeles* ønskes bibeholdt som fælles; der er heller ikke noget til Hinder for, at dette Fællesskab ogsaa kan bestaa i Fremtiden.

Udvalget kan tilfræde det af Forstanderskabet fremsendte Forslag til Betingelser for Udskillelse, ligesom man kan tilfræde Forslagene om, at den endelige Udskillelse vil være at fastsætte til 1. Januar 1932, og at Medlemsantallet i hver af de nye Kommuner sættes til 5. Forslaget til Betingelser skal imidlertid ordinært forelægges Vælgerne, for at disse kan faa Lejlighed til at tage Stilling til samme, inden dette kan godkendes af Tinget.

Sagen maa endvidere forelægges Justitsministeriet og faa dettes Samtykke for at fremmes; man kan derfor forudse, at det vil være nødvendigt, at Amtmanden paa Tingets Vegne godkender det af Forstanderskabet fremsatte Forslag til Betingelser, efter at det har været forelagt Vælgerne, ifald Sagen skal blive endelig ordnet indenfor det af Andragerne ønskede Tidspunkt.

Man skal derfor i Henhold til det ovenfor anførte stille følgende

Forslag.

- 1) Tinget indgaar til Justitsministeriet med Indstilling om, at Svinø og Fuglø Sognes Kommune i Norderøernes Præstegæld deles, saaledes at hvert af Sognene bliver en særlig Kommune fra 1. Januar 1932 af regne.
- 2) Antallet af Forstanderskabsmedlemmer i hver af Kommunerne fastsættes til 5 Aar.
- 3) De af Forstanderskabet foreslaaede Vilkaar, paa hvilke Kommunen kan deles, forelægges Vælgerne, hvorefter den endelige Godkendelse af disse overlades til Amtmanden paa Tingets Vegne.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Skattasamtykt fyri Porkeri.

Allt.

Færø Amt har i Skrivelse af 13. Marts d. A. henstillet, at medfølgende Skattevedtægt for Porkere Sogns Kommune, vedtaget af nævnte Kommunes Forstanderskab under 20. Januar d. A. maa blive stadfæstet af Lagtinget.

Nærværende Udvalg, der har faaet Sagen til Behandling, skal tillade sig at anbefale, at Lagtinget i Henhold til Lov af 12. Marts 1923 om den kommunale Beskatning § 15 stadfæster nærværende Skattevedtægt i Lighed med, hvad Lagtinget har gjort for adskillige andre Kommuners Vedkommende (jfr. Lagtingstidende for 1925, Side 108 og for 1930, Side 203).

Forslag.

I Medfør af Lov for Færøerne af 12. Marts 1923 om den kommunale Beskatning stadfæster Lagtinget herved hosfølgende Skattevedtægt for Porkere Sogns Kommune.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Elektricitetstakstur kommunana.

Alit.

I Henhold til Lagtingets Vedtagelse i Samlingen 1930 om, at Takster og Afgifter for Strømforbrug fra Elektricitetsværkerne i Klaksvig og Vaag skulle, inden de endelig fastsættes, forelægges Tinget til Approbation, er der paa Foranledning af Amtet tilsendt Tinget det nødvendige Materiale til Bedømmelse af disse, idet der foreligger

A. Vedrørende Elektricitetsværket i Klaksvig.

- 1) Tarif for Elektricitetslevering,
- 2) Foreløbigt Budget af 25. Marts d. A. for en Del af Aaret 1931 og hele Aaret 1932.

B. Vedrørende Elektricitetsværket i Vaag.

- 1) Kasseregnskab for 1930,
- 2) Driftsregnskab for 1930,
- 3) Budget for 1931 m. m.

C. Vedrørende Elektricitetsværket i Tveraa.

- 1) Reglement for Levering af Strøm,
- 2) Budget for 1931,
- 3) Status for 1931.

Det kommunale Udvalg, der har faaet Sagen til Betænkning, skal, efter at have gennemgaaet det foreliggende Materiale, udtale:

Ifølge det foreliggende foreløbige Budget for Klaksvig Elektricitetsværk for Aaret 1932, beregnes Renter og Afdrag af en samlet Anlægskapital paa 590,000 Kr. til ca. 38,741 Kr., medens Anlægskapitalen, efter at Lagtinget har godkendt Optagelse af yderligere Laan paa 110,000 Kr., i Virkeligheden er 630,000 Kr.

Forrentning og Amortisation af denne Kapital udgør ialt ca. 41471 Kr. aarlig, altsaa ca. 2730 Kr. mere aarlig end paa Overslaget beregnet.

Klaksvig Elektricitetsværk har følgende 30-aarige Laan, hvis Forrentnings- og Afdragssum aarlig udgør:

Laan a)	5 $\frac{0}{100}$.	Kommunernes Kreditforening ...	Kr. 300.000 =	Kr. 19.416
— b)	5 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$.	Dansk Folkeforsikringsanstalt.....	Kr. 150.000 =	Kr. 10.266
— c)	5 $\frac{0}{100}$.	— — — — —	Kr. 70.000 =	Kr. 4.529
— d)	5 $\frac{0}{100}$.	Færø Amts Sparekasse.....	Kr. 110.000 =	Kr. 7.260

ialt ca. Kr. 41.471

At henlægge til Vedligeholdelses- og Fornyelsesfonden har man for 1932 beregnet Kr. 5.000.

Det er muligt, at det kan være forsvarligt ikke at henlægge mere end nævnte Beløb for dette Aar, som delvis er et Garantlaar, men man bør formentlig i Fremtiden nøje passe paa — som i Overslaget anført — at der til dette Fond, naar Garanttiden er udløbet, henlægges:

1 % af Anlægssummen for Bygningsanlæg	Kr. 2.550
2 % af Anlægssummen for elektriske Anlæg.....	- 5.000

Ialt Kr. 7.550

Til Sammenligning kan tjene, at det tilsvarende Beløb for Vaag Sogns Elektricitetsværk paa Budgettet for 1932 udgør Kr. 10.000.

Udvalget har under sine Overvejelser af foreliggende Sag søgt sagkyndig Assistance hos Bestyrer af Thorshavn Elektricitetsværk, Hr. J. P. Michelsen. Efter hans Mening vil de paa Overslaget for 1932 anslaaede Lønningsudgifter, Kr. 9000, ikke kunne overholdes, da der uden Tvivl vil kunne behøves mere Hjælp bl. a. til Afløsning, Incasso og Tilsyn. Et Beløb paa ca. 2000 Kr. mere til Lønningsudgifter vil — efter hans Mening — næppe være for meget. Det kan i denne Forbindelse anføres, at der ifølge det Sagen vedlagte Regnskab for 1930 vedrørende Værket i Vaag til Funktionærlønninger er udbetalt Kr. 14.290. Alene disse større Lønningsudgifter forøger Driftsudgifterne fra 18.000 til 20.000 Kr. Lægges hertil Forrentning og Amortisation af Anlægskapitalen, vil den samlede årlige Driftsudgift udgøre Kr. 61.471 i Stedet for som paa Overslaget beregnet ca. 56.741 Kr., altsaa en årlig Merudgift paa ca. 4.730 Kr.

Da Driftsudgifterne efter Overslagsberegningen omfatter alle tænkelige Udgifter, ogsaa Ledningsnet, Gadebelysning, Transformatorer o. a., vil ogsaa under Hensyn hertil efter Beslyserens Skøn et større Beløb end Overslagsbeløbet være nødvendigt. Man bør formentlig heller ikke se bort fra saadanne ekstraordinære Udgifter, som Vind og Vejr ofte kan paaføre her paa Øerne.

Med Hensyn til Indtægterne skal man bemærke, at det er at forudsæ, at Restancerne i de nuværende sløje Tider vil blive abnormt store, eller, hvis man afbryder Strømmen, vil tilsvarende Nedgang i Indtægterne finde Sted, et Forhold, der let kan paaføre Værket betydelige Tab. Man skal derfor under Hensyn til det foran anførte anbefale, at de løse Takster (Forbrugstaksterne) for Strøm fra Klaksvig Elektricitetsværk forhøjes som nedenfor anført:

- 1) For Belysning 20 % fra 50—60 Øre pr. kWt.,
- 2) - Kogning og Madlavning 33 1/3 % fra 6—8 Øre pr. kWt.,
- 3) - Varme 50 % fra 4—6 Øre pr. kWt.,
- 4) - Kraft ca. 25 % fra 20—25 Øre pr. kWt.

Med de paa Overslaget (Side 7) anførte Forbrugsmængder vil den foreslaaede Takstforhøjelse medføre følgende Indtægtsforøgelse:

a) For Belysning: 27.600 kWt. × 10 Øre.....	2760,00 Kr.
b) - Kogning og Madlavning: 250.000 kWt. × 2 Øre	5000,00 -
c) - Varme: 125.000 kWt. × 2 Øre	2500,00 -
d) - Kraft (anslaet)	600,00 -

Ialt en samlet Merindtægt paa ca. 10.860,00 Kr.

Trækkes herfra den i Forhold til Overslaget fremkomne

Merudgift 4.730,00 -

bliver Nettooverskudet ... 6.130,00 Kr.

Det saaledes fremkomne Overskud skal bl. a. bruges til Dækning af ndestaaende Restancer (eventuelt Kurstab) og uforudsete Udgifter, og kan efter Udvalgets Skøn antages at være af passende Størrelse; at foreslaa lavere Takster, hvorved Overskudet reduceres, er næppe forsvarligt.

Med Hensyn til Elektricitetsværket paa Tveraa er at bemærke, at dette kun er direkte økonomisk interesseret i selve Ledningsnettet, og hvad dermed er forbundet inden for Kommunens Grænser, idet det *køber* hele sit Strømforbrug fra Vaag. Forrentning og Amortisation af Anlægskapitalen samt Udgifter til Funktionærlønninger bliver som Følge deraf ogsaa smaa Beløb sammenlignet med de tilsvarende for de to andre Elektricitetsværkers Vedkommende. En Sammenligning af Forbrugstaksterne for Elektricitetsværkerne i Klaksvig og paa Tveraa viser, at disse for det sidstes Vedkommende overalt ligger en Del højere end de nugældende i Klaksvig, ja, endog en Del højere end de, Udvalget vil foreslaa Tinget at godkende. Derimod mangler *faste Takster* fuldstændig paa Tveraa.

Udvalget skal i Henhold til Amtets Udtalelse i Skrivelse af 17. Januar d. A. paapege, at det forventede Overskud ifølge Budget for Frodebø Sogns Elektricitetsværk for 1931, ca. 4766,84 Kr., synes for ringe, naar Hensyn tages til Fornyelser, Reparationer og Tab bl. a. ved mangelfuld Betaling, ligesom der ikke ses at være heregnet noget til ekstraordinære Udgifter. En Forhøjelse af Taksterne for Belysning af 5 Øre pr. kWt. vil efter det foreliggende Budget fremskaffe en aarlig Merindtægt paa ca. 1250 Kr., lagt til det paa Budgettet anslaaede Overskud udgør det et samlet Overskud paa ca. 6016,84 Kr., hvilket efter Udvalgets Skøn kan anses for passende og man skal derfor i Henhold hertil nedenfor foreslaa en saadan Forhøjelse.

Ved at sammenligne Elektricitetstaksterne for Vaag og Tveraa faar man det Indtryk, at disse næsten for samtlige Satsers Vedkommende ligger betydelig højere i Tveraa, hvilket fremgaar af nedenstaaende Oversigt:

Takster:	i Tveraa:	i Vaag:
1) Belysning pr. kWt.....	60 Øre	40 Øre
2) Motorkraft pr. kWt.....	25 -	25 -
3) Gadebelysning pr. kWt.....	30 -	20 -
4) Varme og Kogning pr. kWt.....	8 -	5 ¹¹ / ₁₂ -
5) Pumpe- og Tørrerimotorer pr. kWt.	0 -	5 ¹ / ₂ -
6) Isvirki	5 ¹ / ₂ -	0 -

Ved at gennemgaa Driftsregnskabet for Vaag Elektricitetsværk viser det sig, at Kommunen dér har ydet Værket et Driftstilskud paa 12.000 Kr. Tænker man sig Taksterne for Vaag forhøjet saadan, at disse bliver de samme som i Tveraa, vil det med det nuværende Strømforbrug kun tilføre Værket nedenstaaende aarlige Merindtægt. Vaags samlede Forbrug af Elektricitet i 1930 var:

- a) Til Belysning 38106,4 kWt. $\times$ 20 Øre..... 7621,28 Kr.
 b) - Gadebelysning 13803 kWt. $\times$ 10 Øre..... 1380,30 -

.....
 Ialt 9001,58 Kr.,

altsaa ca. 3000 Kr. mindre end det Tilskud, Kommunen har ydet Værket i Driftsaaret 1930. Hertil skal dog bemærkes, at en ganske nøjagtig Beregning af dette Forhold paa det foreliggende Grundlag ikke er mulig, bl. a. fordi Taksterne i Vaag og paa Tveraa ikke altid omfatter Forbrug af samme

Slags, hvilket vil fremgaa af foranstaaende Oversigt. For yderligere at klarlægge dette Forhold skal anføres, at Taksterne for Varme og Kogning i Tveraa og Vaag er henholdsvis 8 5½ Øre pr. kWt., medens Taksterne for Pumpe- og Tørrerimotorer i Vaag er de samme som for Varme og Kogning. Hvis der i den foreliggende Oversigt for Strømsalg i Vaag var særlig angivet, hvor mange kWt., der var forbrugt til Varme og Kogning og hvormange til Pumpe- og Tørrerimotorer, var det hele nemt nok, idet Ísvirkí, der vel nok i nogen Grad maa kunne sidestilles med „Pumpe- og Tørrerimotorer“ i Vaag, har samme Takst, nemlig 5½ Øre pr. kWt. Efter en samlet Overvejelse af disse Forhold mener Udvalget at kunne udtale, at Taksterne i de to Kommuner er temmelig ens, maaske en Smule højere i Vaag, naar man regner med, at man gennem Forbrugstakster dér skulde opnaa den samme Indtægt som Forbruget plus det kommunale Tilskud giver for Tiden.

Udvalget maa ligeledes antage, at Ísvirkis Strømforbrug maa være en Del større end det, der anvendes til Pumpe- og Tørrerimotorer i Vaag og saaledes i nogen Grad opveje den Prisforskel paa 2½ Øre pr. kWt., Taksterne for Varme og Kogning er højere i Tveraa; under alle Omstændigheder kan det ikke antages, at denne Forskel overstiger de 3000 Kr., der blev tilbage af det kommunale Tilskud til Værket i Vaag, efter at Taksterne der paa det nærmeste var ført paa Højde med de i Tveraa gældende.

Da der indenfor Udvalget er faldet Udtalelser om, at Forstanderskabet i Vaag i sin Tid har fremsat Paastand om, at det paa Regnskabet opførte Driftstilskud fra Kommunen *ikke* er at opfatte som Tilskud, men som et *Laan*, og da Fastholdelsen af en saadan Paastand kan tænkes at ville medføre uovervindelige Vanskeligheder for, at Tveraa Kommune eventuelt en Gang i Fremtiden kan indgaa som Meddejer af Elektricitetsværket i Vaag, saaledes som den mellem Kommunerne oprettede Kontrakt hjemler, skal man saaledes foranlediget udtale, at Udvalget ikke kan se, at der er Grundlag for Fremsættelsen af en saadan Paastand. En nødvendig Forudsætning herfor er, at Taksterne er de samme i begge Kommuner, saaledes at Tilskudet kan komme begge Parter tilgode, først da kan der formentlig være Tale om Laan til Værket. Forholdet er imidlertid det, at Taksterne — naar man ser bort fra Tilskudet — er betydelig lavere i Vaag, og det er først ved at tage Tilskudet med i Beregningen, at disse naar op paa Højde med de paa Tveraa gældende. Det paa Regnskabet for 1930 opførte Driftstilskud paa 12,000 Kr. bliver saaledes et Tilskud til Forbrugerne i Vaag (og ikke til Elektricitetsværket), der gør det umuligt at holde Taksterne paa et for Forbrugerne overkommeligt Prisniveau. Iøvrigt skal Udvalget udtale, at den mellem de to interesserede Kommuner oprettede Kontrakt vedrørende Elektricitetsværket i Vaag — saa vidt man kan se — ikke er approberet af Lagtinget. Det kan formentlig i paakommende Tilfælde tænkes ikke at være uden Betydning for begge Parter, at ogsaa denne Formalitet bliver bragt i Orden. —

Da man ved Fastsættelsen af Taksterne for Klaksvig Elektricitetsværk ganske savner Erfaring for, hvorledes disse vil komme til at virke, maa det anses for hensigtsmæssigt, at disse, i hvert Fald indtil man mener at have gjort de nødvendige Erfaringer i saa Henseende, fastsættes for et kortere Tidsrum, f. Eks. 1 Aar.

Forslag.

- 1) Tinget approberer for 1 Aar, regnet fra 1. Januar 1932, de foreliggende Takster for Elektricitetsværkerne i Klaksvig, Tveraa og Vaag; for Vaags

Vedkommende nændret, for de to andre Værkers Vedkommende med de under Punkterne 2) og 3) foreslaede Ændringer.

- 2) Der foreslaas følgende Ændringer i den foreliggende Tarif for Elektricitetslevering fra Klaksvig Sogns Kommunes Elektricitetsværk:
 - a) Forbrugstaksterne for Belysning forhøjes fra 50—60 Øre pr. kWt.,
 - b) — — — Kogning og Madlavning fra 6—8 Øre pr. kWt.,
 - c) — — — Varme forhøjes fra 4—6 Øre pr. kWt.
 - d) — — — Kraft: De første 100 kWt. pr. HK. forhøjes fra 20—25 Øre pr. kWt.
De næste 100 kWt. pr. HK. forhøjes fra 15 til 20 Øre pr. kWt.
- 3) I Reglement for Levering af Strøm fra Tveraa Elektricitetsværk ændres Taksterne for Belysning fra 55—60 Øre pr. kWt.

Broytingaruppskot frá Zachariasen:

Av tí at elektricitetsverkið í Klaksvík ikki kom í gongd fyrr enn til Ólavsvøku í ár, og ein enn ikki hevur royndir fyri, hvussu teir takstir koma at virka, verður hervið skotið uppá, at punkt 2 í uppskoti frá nevndini verður strokið, og í staðin fyri verður sett:

1. Innan 15. januar 1932 sendir Klaksvíkar sóknarstýri inn til amtið yvir-
lit og frágreiðing viðvíkjandi driftini í tí farna árinum og kemur sam-
stundis fram við uppskoti til takstir fyri 1932.
2. Amtinaðurin verður biðin um tingsins vegna at áseta og góðkenna
elektricitetstakstirnar fyri 1932.

Broytingaruppskotið fall við 7 atkvøðum. Nevndaruppskotið í sam-
tykt við 13, 2 við 15 og 3 við 16 atkvøðum.

Samtykt til Klaksvíkar kommunu at steðga við at avbetala elektricitetslån.

Uppskot.

Lagtinget giver som Garant sit Samtykke til, at Afdragstiden for det af Klaksvig Sogns Kommune hos Kredittforeningen af Kommuner i Danmark optagne Laan, stort 300,000 Kr., udskydes 1 Aar, saaledes at Afdrag første Gang erlægges i December Termin 1931.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Samtykt til lån til Froðbýar kommunu.

Álit.

Forstanderskabet for Frodehø Sogns Kommune har ved Skrivelse af 18. Maj d. A. andraget om Approbation paa Optagelse af et Laan paa ind-

til 10.000 Kr. til Fuldførelse af Kørevejsanlægget Frodebø—Tveraa—Trangisvaag. Det oplyses i Andragendet, at Grundene til, at Kørevejen har været saa bekostelig at anlægge, er, at der er foretaget store Ombygninger, særlig gennem Tveraa Bygd, hvor Vejen er udført betydelig bredere, end den var projekteret, at det har været nødvendigt at foretage Expropriation af Arealer, der har kostet Kommunen mange Penge (Fisketørringspladser), at det ligeledes har været nødvendigt langs Vejen at udføre en hel Del Ekstraarbejder, der har fordyret hele Anlægget ganske betydelig.

Endelig angives i Andragendet, at man ikke kan vente at faa det resterende Statstilskud udbetalt, før de omtalte Ekstraarbejder er udført.

Med Hensyn til det sidst anførte, skal man bemærke, at der vel nok dengang Andragendet blev skrevet, af Statstilskudet har været tilbageholdt et mindre Beløb, men ved Henvendelse til Vandbygningsvæsenets Kontor i Thorshavn har Udvalget faaet oplyst, at Frodebø Sogns Kommune den 3. i forrige Maaned har faaet sin sidste Andet af Statstilskudet udbetalt med 400 Kr. Den her anførte Begrundelse af Andragendet er saaledes ikke tilstede mere. Ved fornyet Henvendelse til Forstanderskabet har dette i Skrivelse af 12. ds. til Lagtingsmand P. M. Dam, hvilken Skrivelse er vedlagt Sagen, givet en nærmere Redegørelse for, hvortil det omhandlede Laan tænkes anvendt, idet der oplyses, at der er brugt 5000 Kr. udover det Beløb, der haves til Raadighed, at der henligger Regninger for Bilkørsel o. a. Arbejde vedrørende Kørevejene til et Beløb paa 3000 Kr., at man for det resterende Beløb af Laanet vil søge at affinde sig med Forandringshaverne for afstaaede Arealer. En Fortegnelse over disse er vedlagt Sagen. —

Ifølge den mellem Vandbygningsvæsenets Kontor i Thorshavn paa Statens Vegne og Frodebø Sogns Kommune indgaaede Kontrakt er Statens Tilskud ($\frac{1}{3}$ af Anlægssummen) Kr. 43008 Kr., herefter skulde den samlede Overslagssum være 54760 Kr. I Samlingen 1930 ansøgte og fik Kommunen Tilladelse til Optagelse af et Laan paa 60.000 Kr. til Fuldførelse af Kørevejen. Af Forstanderskabets Skrivelse af 11. Juni s. A. ses, at nævnte Laan er benyttet i det ansøgte Øjemed, desuagtet synes det nødvendigt yderligere at optage et Laan paa 10.000 Kr., de samlede Laan, Kommunen ønsker optaget i Anledning af udførte Vejarbejder, udgør saaledes ialt 70.000 Kr. eller 15240 Mr. mere end den projekterede Overslagssum.

Paa Forespørgsel af Amtet oplyses i fornævnte Skrivelse fra Forstanderskabet af 11. Juni d. A., at Kommunens samlede Forpligtelser ved Afslutningen af Regnskabet for 1930 beløb sig til 175680 Kr., medens dens Tilgodehavender var 235802 Kr.

Et Flertal af Udvalget Johan Poulsen og Chr. Christensen finder Anledning til at udtale, at Vejanlægget Frodebø—Tveraa—Trangisvaag er blevet Kommunen uforholdsmæssigt dyrt, selv under Hensyntagen til de af Forstanderskabet anførte Grunde, ligesom man ikke kan tilbageholde en Bemærkning om, at Kommunens Administration tilsyneladende ikke er blevet drevet med den Økonomi, man ellers kunde have ventet ifølge dens hele økonomiske Stilling.

Udvalgsmedlemmet P. M. Dam ønsker dog at udtale, at han ikke finder Anledning til at anke over Forstanderskabets Dispositioner ved Anlæggelsen af omhandlede Kørevej, idet der henvises til at alene Forøgelsen af Vejbredden betyder en forholdsmæssig Forhøjelse af Arbejdsudgifterne med $\frac{1}{2}$ af den oprindelige projekterede Sum, altsaa med over 27000 Kr. — Hertil kommer, at Kommunen har fundet det fornødent at underbygge Vejen

med et ikke projekteret ekstra godt Underlag af Sten samt forsyne den med ikke alene det paa Færøerne sædvanligvis ved Anlæggelse af Veje brugte Lag Ler, men med yderligere et Lag grove Skærve og et Lag fine Skærve. Den hernævnte Forøgelse og ekstra Forstyrkelse af Vejen maa — i Betragtning af, at det drejer sig om en Hovedvej, der endda er Tveraas eneste Hovedvej — anses at være absolut paakrævet. Som allerede nævnt beløber Ekspropriationsudgifterne sig til uforholdsmæssig store Summer. Der er mange Steder, hvor man har maattet betale 10 Kr. for m².

Skønt det ikke er uden Betænkeligheder fra Flertallets Side skal man dog, navnlig i Betragtning af Laanets Størrelse, efter Omstændighederne tilraade at Andragendet imødekommes.

Forslag.

Tinget approberer, at Frodehø Sogns Kommune i Færø Amts Sparekasse optager et Laan indtil 10000 Kr. til Afbetalingen af den i Sagen anførte Gæld.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Samtykt til lán til Nólsoyar kommunu.

Uppskot.

Tinget approberer, at Nolsø Sogns Kommune paa den i Andragendet anførte Afdragstid¹⁾ optager et Laan paa 7000 Kr. til Dækning af Udgifterne ved Forlængelse af Anlægsbroen i Nolsø Bygd.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Samtykt til lán til Sands kommunu.

Uppskot.

Tinget approberer, at Sand Sogns Kommune i Færø Amts Sparekasse optager et Laan paa 3000 Kr. til Dækning af den Restgæld, Kommunen har i Anledning af Anskaffelsen af den i Andragendet omhandlede Bil.

Samtykt við 17 atkvøðum.

¹⁾ 14 Aar.

Samtykt til lán til Mikladals kommunu.

Uppskot.

Lagtinget approberer, at Mygledal Sogns Kommune optager et Laan paa 2500 Kr. at forrente og afdrage i Løbet af 10 Aar til Dækning af de med Udbedringen af Landingsstedet i Mygledal forbundne Udgifter.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Samtykt til lán og ábyrgd til Klakksvíkar kommunu.

Álft frá kommunalli nevndinni.

Forstanderskabet for Klaksvig Kommune har i Skrivelse til Færø Amt af 2. Juni d. A. andraget om Approbation paa et nyt Laan til Elektricitetsværket i Aærne paa 110.000 Kr., hvilket under 28. Juli d. A. er tilsendt Tinget med Henstilling om at tage Sagen op til endelig Afgørelse.

Andragendet motiveres bl. a. med, at Dæmning og Rørledning paa Grund af uforudsete Omstændigheder har medført en Merudgift paa 25.000 Kr. Det frengaar desuden af Sagen, at der ved det oprindelige, for Anlægget tilgrundliggende Projekt af 1929, er foretaget forskellige ret betydelige Forbedringer, der har medført en ikke uvæsentlig Forhøjelse af Anlægssummen. De som Følge heraf fremkomne Merudgifter fordeler sig ifølge en Sagen vedlagt Redegørelse af 2. Juni d. A. af Kommunens raadgivende Ingeniør F. H. Krebs paa følgende Poster:

1)	Indrettelse af Værksted i Kraftstationen.....	4.000 Kr.
2)	Indførelse af halvautomatisk Tavleanlæg, hvorved Betjeningen forenkles og Kontrollen samt Driftssikkerheden forøges.....	14.000 -
3)	Diverse Udgifter i Anledning af ovenstaaende Forbedringer af Kraftstationen anslaaes skønsmæssig til.....	ca. 3.000 -
	Den samlede Udgift paa selve Kraftstationen beregnes saaledes til	21.000 Kr
4)	Forstærkelse af Høj- og Lavspændingsnettet — her iberegnet en paafølgende Formindskelse af Udgifter til Maalere og Instrumenter.....	2.000 -
5)	Administration og Tilsyn.....	9.000 -
6)	Kurstab og Rentetab pr. 31. December 1930 maa forøges med.....	8.000 -
	Den samlede Merudgift paa selve Elektricitetsanlægget anslaaes saaledes til.....	65.000 -

Det bemærkes, at der til ovenstaaende i teknisk Henseende ret væsentlige Forbedringer yderligere kan føjes en, der vel nok i nogen Grad er betinget af de andre, men som, naar ses hen til Værkets Økonomi, har den ulige Fordel, at den ikke vil paaføre dette nogen nævneværdig Udgift, nemlig en Forøgelse af Maskinkraften fra 600 til 725 HK. — Da Elektricitetsværket, grundet paa forskellige Omstændigheder, ikke har kunnet komme i Drift i November Maaned 1930, som oprindelig beregnet, men først omkring Midten af Juli i indeværende Aar, er Følgen bleven den, at Kommunen er gaaet Glip af Driftsindtægterne i dette Tidsrum, et kedeligt Forhold, da disse var gaaet ind som Led i Forstanderskabets samlede Overvejelser under

dets Dispositioner med Hensyn til Værkets endelige Udførelse; de saaledes ved forsinket Idriftsætning fremkomne Rentetab, ca. 15.000 Kr., har man ønsket afdragne over en længere Aarrække sideordnet med Anlægslaanet. Desuden ønsker Forstanderskabet indbefattet i det samme Laan følgende Beløb.

- a) For Opsættelse af Gadelygter og 4 Ledefyr til Havnevæsenet 11.000 Kr
- b) Til Opførelse af en Bestyrerbolig ca..... 15.000 -
- c) Til Hegn, Forbedring af Bro- og Vejforbindelsen med Kraftstationen ca..... 4.000 -

Det samlede Beløb, som det kan skønnes at ville medgaa til Fuldførelse af Elektricitetsværket, udgør saaledes ca. 110.000 Kr.

Af et Sagen vedlagt Telegram af 15. August d. A. fra Ingeniør F. H. Krebs, der paa Klaksvig Kommunes Vegne har ført Forhandlinger med Dansk Folkeforsikringsanstalt om det her omhandlede Laan, fremgaar, at der som Betingelse for Ydelsen af et saadant Laan kræves Lagtingsgaranti,

Af en under s. D. af Forstanderskabsformanden til Udvalget tilsendt Skrivelse ses, at et eventuelt Laan i København kun kan faas til Kurs 95 $\frac{1}{2}$ og 5 $\frac{1}{2}$ % Rente, medens Færø Amts Sparekasse har givet Tilsagn om Laan til pari Kurs og 5 % Rente og en Afdragstid paa 30 Aar. Ogsaa Sparekassen kræver Lagtingsgaranti.

I Henhold til det foran anførte skal Udvalget tillade sig at fremsætte følgende:

Sagen vedrørende Opførelse af et Elektricitetsværk i Klaksvig har været til Behandling adskillige Gange før, første Gang i Samlingen 1922. I 1928 behandlede Tinget et Andragende om Approbation og Garanti for to Laan hos Kredittforeningen af Kommuner i Danmark paa henholdsvis 400.000 Kr. og 75.000 Kr. Det første skulde anvendes til Bestridelse af Udgifter til Bygning af selve Elektricitetsværket, medens det sidste skulde bruges til Betaling af faste Installationer. Udvalgets Forslag, der gik ud paa: 1) at give Kommunen Tilladelse til at optage Laanene, og 2) at nægte Garantien, vedtoges. Et Ændringsforslag til Udvalgets Forslag, stillet af S. P. Zachariasen m. fl., hvis ene Indstillingspunkt gik ud paa, at Tinget skulde yde Garanti for et Laan paa 200.000 Kr., faldt. I 1929 vedtog Tinget med 13 Stemmer et af J. Patursson m. fl. stillet Ændringsforslag til Udvalgets Forslag, gaaende ud paa, at Tinget paa nogle i Ændringsforslaget nærmere angivne Betingelser skulde garantere for et Beløb af op til 300.000 Kr.

Værkets Anlægssum med Kurstab er i 1929 beregnet til 480.000 Kr., idet dets Kapacitet angives at være betydelig forøget.

I 1930 behandlede Tinget et Andragende om Godkendelse af yderligere et Laan paa 40.000 Kr. til Elektricitetsværket. Laanet foregives at skulle anvendes til Udvidelse af Vandreservoiret fra 30.000 m³ til 50.000 m³ og til en Bestyrer- og Assistentbolig.

Kommunen havde i Forvejen Approbation paa Optagelse af Laan paa 480.000 Kr.; med det ansøgte, som blev bevilget, kom Approbationen op paa 520.000 Kr. Imødekommes det foreliggende Andragende, vil Tinget dermed have givet Kommunen Approbation paa Optagelse af Laan til en samlet Sum af 630.000 Kr.

Som det vil ses af Lagtingstidende for 1928, Side 122 og for 1929, Side 186, har Stemningen været stærkt delt mellem Tingets Medlemmer med Hensyn til Garantien.

Nærværende Udvalg maa udtale som sin Formening, at der formentlig aldrig under Tingets Behandling af denne Sag har været større Grund

til at se skeptisk paa hele Spørgsmaalet — saaledes som dette har udviklet sig — end en, baade naar ses hen til den for vore Forhold meget store Anlægssum, ca. 630.000 Kr., som Værket efterhaanden er naaet op til, og naar ses hen til det forholdsvis ringe Befolkningsantal, der skal have Drift, Forrentning, Amortisation m. m. af dette, og ikke mindst under Hensyntagen til den nuværende almindelige økonomiske Situation en Betænkkelighed, som Justitsministeriet allerede har givet Udtryk for i Skrivelse af 26. September 1929, idet det udtaler, at det er tvivlsomt, om Projektets Gennemførelse er økonomisk forsvarlig, en Anskuelse, som Udvalget er tilbøjeligt til at tiltræde.

Det er Udvalgets Opfattelse, at Værket i teknisk Henseende er udmærket, dog uden at Udvalget er i Stand til med nogen særlig faglig Viden at underbygge denne sin Opfattelse, men det er efter vort Skøn for stort — og som Følge heraf ogsaa for kostbart — anlagt; det vilde formentlig have været meget heldigere i økonomisk Henseende, om Anlægget i højere Grad, end Tilfældet har været, var afpasset efter Forholdene og det nuværende Behov, ligesom Opførelsen af Værket — saaledes som af Amtet anført i Skrivelse af 14. April d. A. og tiltraadt af Forstanderskabet i Skrivelse af 22. s. M. — burde være grebet an paa en noget anden Maade; da det viste sig, at det ikke kunde komme i Gang til den foresatte Tid, ca. 1. November 1930, burde man i Vinteren 1930/31 formentlig have indskrænket sig til kun at arbejde paa Dæmningsanlægget og derfor ogsaa kun optaget Laan, der var nødvendige til at dække Udgifterne ved dette Arbejde. Man skal i denne Forbindelse lige berøre det lidt ejendommelige Forhold, at i Andragendet om Approbation i Fjor paa 40.000 Kr. var oplyst, at Pengene skulde benyttes til Udvidelse af Vandreservoiret og til en Bestyrer- og Assistentbolig paa ca. 20.000 Kr. — I det foreliggende Andragende dukker Bestyrerboligen lig en Tordenskjolds Soldat atter op og figurerer paa Overslaget med ca. 15.000 Kr. En nærmere Begrundelse heraf var formentlig paa sin Plads. Man kan ikke være blind for, at Tinget, trods dets Vedtagelse i Fjor om, at det til enhver Tid skal have Indseende med de Takster, der sættes for Strømforbrug, og at disse skal have Tingets Godkendelse, let kan staa over for det Tilfælde, at Garantien bliver effektiv, da Forholdet er det, at Kommunen foruden Elektricitetsværkets Anlægssum, ca. 630.000 Kr., pr. 31. December 1930 ogsaa var belastet med fast Gæld paa 86.580 Kr. 67 Øre, heri ikke iberegnet Havnekassens eventuelle Gæld.

Medundertegnede Joh. M. Fr. Poulsen maa i Henhold til sin tidligere Stilling til denne Sag beklage, at Tinget tidligere har tilladt Kommunen Optagelse af Laan, der kan befrygtes at overstige dens økonomiske Bæreevne, og det til Formaal, der nok kan siges at være af Betydning Befolkningen der, men ingenlunde med H. t. Vigtighed kan side-stilles med Laan, anvendt til Støtte af de bærende Erhverv indenfor Kommunen. Da de økonomiske Forhold imidlertid maa skønnes at være af en saadan Natur, at en Nægtelse af den omsøgte Garanti formentlig paa nuværende Tidspunkt maa anses for uforsvarlig, og følgelig en Imødekom-melse af Andragendet det eneste saglig forsvarlige Standpunkt, skal derfor ogsaa jeg i Tilslutning til de andre Udvalgsmedlemmer i Henhold hertil anbefale, at Andragendet bliver fremmet. Hertil kommer desuden, at Værket er færdigbygget, og at der saaledes fra Tingets Side ikke nu kan gøres noget for at begrænse Udgifterne. Naar Tinget yder Garanti for Laanet, er dermed ogsaa sagt, at det giver sin Approbation paa Optagelse af dette og et særligt Indstillingspunkt herom er derfor overflødig.

Forslag.

Lagtinget garanterer for, at Klaksvig Sogns Kommune betaler Renter og Afdrag til Færø Amts Sparekasse af et Laan, stort 110.000 Kr., at afdrage i 30 Aar og optaget til Udførelse af Elektricitetsværket i Klaksvig.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Ábyrgd fyri láni til Vágs kommunu.*Uppskot.*

1. Tinget approberer, at Vaag Sogns Kommune i Færø Amts Sparekasse optager et Laan paa indtil 15.000 Kr. til Fuldførelse af Kørevejen Vaag—Porkere.
2. Tinget garanterer for Renter og Afdrag af det under Pkt. 1 omhandlede Laan.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Abyrgd fyri láni til Nes kommunu.*Uppskot.*

1. Lagtinget approberer, at Næs Sogns Kommune i Færø Amts Sparekasse optager et Laan paa indtil 30.000 Kr.
2. Tinget garanterer for Renter og Afdrag af et af Næs Sogns Kommune i Færø Amts Sparekasse optaget Laan, stort 30.000 Kr., til Forbedring af Skoleforholdene i Kommunen.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Valstað á Oyri.*Álit.*

Forstanderskabet for Ejde Sogns Kommune andrager i Skrivelse af 22. April d. A. paa Beboerne i Bygderne Øre og Ørebakkes Vegne om, at disse Bygder i Fremtiden maa blive et særlig Valgdistrikt for Folke-, Lagtings- og kommunale Valg med Valgsted i Øre.

Forstanderskabet udtaler, at det nærer ingen Tvivl om, at der i disse Bygder til enhver Tid vil findes Folk, som er egnede til at forestaa en Valghandling. Da Tinget altid, hvor det har skønnet det forsvarligt, har imødekommet Andragender af den her omhandlede Beskaaffenhed, mener Udvalget det naturligt ogsaa at imødekomme nærværende Andragende.

I Henhold til § 17 i Lov Nr. 126 af 28. April 1916 om Folketingsvalg paa Færøerne kan Forandring i Valgstederne foretages uden Lovændring efter Lagtingets Indstilling. Ifølge § 6 i Lov Nr. 84 1909 angaaende kommunale Valg paa Færøerne kræves, at der af Forstanderskabet udarbejdes et Udkast til en Vedtægt, indeholdende Bestemmelser om Fremgangsmaaden m. m. ved Valg. Vedtægten skal godkendes af Lagtinget. Da Sagen er bilagt med en saadan af Forstanderskabet underskrevet Vedtægt, og der saaledes ikke er noget til Hinder for at fremme denne i indeværende Samling, skal man tillade sig at stille følgende

Forslag.

1. Lagtinget anbefaler til Justitsministeriets Approbation, at Bygderne Øre og Ørebakke nord til Strømmen i Ejdes Sogn Kommune opføres som særligt Valgdistrikt med Valgsted i Øre, og den heraf følgende Ændring i Fortegnelse over Valgdistrikterne paa Færøerne bliver at foretage.
2. Det tilsendte Forslag til Vedtægt for Afholdelse af kommunale Valg i Ejde Sogns Kommune approberes.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Valstað i Dali.

Uppskot.

1. Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Indstilling om, at Bygden Dal i Husevig Sogn maa blive optaget blandt Valgstederne til Folketings- og Lagtingsvalg, og at den deraf følgende Ændring i Fortegnelse over Valgdistrikterne bliver at foretage.
2. Tinget anbefaler, at Bygden Dal bliver Valgsted ved kommunale Valg. Forslag til Vedtægt for Afholdelse af kommunale Valg i Husevig Kommune indsendes; det overdrages til Amtmanden paa Tingets Vegne at godkende en saadan.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Valstað i Hattarvík.

Uppskot.

1. Lagtinget anbefaler til Justitsministeriets Approbation, at Hattarvík i Fuglø Sogn opføres som særskilt Valgdistrikt for Folketings- og Lagtingsvalg, og at den deraf følgende Ændring i Fortegnelse over Valgdistrikterne bliver at foretage.
2. Lagtinget approberer vedlagte Vedtægt for Afholdelse af kommunale Valg i Fuglø Sogn.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Valstað í Koltri.

Uppskot.

1. Lagtinget anbefaler til Justitsministeriets Approbation, at Øen Kolter i Hestø Kommune opføres som et særligt Valgdistrikt for Folke- og Lagtingsvalg, og at den deraf følgende Ændring i Fortegnelse i Valgdistrikterne bliver at foretage.
2. Lagtinget approberer vedlagte Vedtægt for Afholdelse af kommunale Valg i Hestø Sogns Kommune.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Heilsuvarnarsamtykt fyri Sand.

Álit frá ymsamálanevndini.

Kommunustýrið fyri Sand kommunu sigir frá, at heilsusamtykt fyri kommununa varð samtykt á tingið í 1929 á donskum máli, og at stýrið so læt hana umseta til føroyskt mál og tinglesa á hesum máli og senda runt til hvørt hús í sóknini.

Amtmaðurin hevur nú sent stýrinum bræv dómsmálaráðharrans av 21. oktober 1930. Ráðharrin heldur, at í tilílkum tilfellum eigir samtyktin at verða samtykt av lögtinginum á báðum málum og at verða prentað og tinglesin á báðum málum. Stýrið biður tingið taka málið aftur til viðgerðar.

Nevndin skal peika á kommunallógina av 28. februar 1872 § 18 og lóg um heilsusamtyktir av 7. mei 1881 § 2. Hareftir kann eitt kommunustýrið áseta eina heilsusamtykt við tingsins samtykt, og ein tilílk samtykt verður at tinglesa og á annan hóskaði hátt at kunngerast. Lógin ásetur einki um, á hvørjum máli samtyktin skal vera skrivað, og nevndin skal ikki í hesum áliti siga sína hugsan um henda spurning, av tí, at hann óivað verður tikin til viðgerðar í einum øðrum máli.

Av tí, at kommunustýrið ynskir samtyktina á føroyskum máli, og at tingið ikki hevur góðkent týðingina, hevur nevndin eftirkanna hesa týðing og funnið hana at vera av sama innihaldi sum hin á donskum samtykta heilsusamtykt og mæltir tinginum til at samtykkja heilsusamtyktina, sum hon liggur frammi á føroyskum máli.

Nevndin heldur, at hetta man verða nógmikið, og at tað ikki er neyðugt hjá kommunustýrinum uppáftur at prenta samtyktina á donskum og lata hana tinglesa. Í hvørt tilfalli man tað vera nógmikið at tinglesa hana á donskum, men hetta má nevndin halda, at stýrið sjálvt má ráða fyri.

Uppskot.

Tingið samtykkir heilsusamtykt fyri Sands kommunu, sum hon liggur fyri tinginum á føroyskum máli.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Kommunuskattur eftir markatali, ogn og förumuni.

Uppskot.

Tinget ónskar ekki að ændra det af Amtmanden paa Tingets Vegne fastsatte Forhold vedrørende Fordelingen af Kommuneskatten efter Marketal og Formue og Lejlighed i Næs Sogns Kommune for Perioden fra 1. Januar 1931 til 31. December 1933.

Samtykt við 15 atkvæðum.

Studning til grótknúsara.

Átt.

Der foreligger Andragende af 18. Maj d. A. fra Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune, hvori anmodes om, at Tinget vil yde et passende Tilskud til Anskaffelse af et Knuseværk.

Det anføres i Andragendet, at der fra Vaags Ejde gennem hele Bygden er anlagt en Kørevej, som det er umuligt at vedligeholde, uden at der anskaffes en Skærveknuser. I Skrivelse af 25. f. M. oplyser Forstanderskabet, at Udgifterne ved Køb og Opsætning af nævnte Knuseværk, som allerede er anskaffet, har udgjort:

Indkøb af Stenknuser med Sorterer samt Fragt	3696.69 Kr
Arbejde ved Transport, Opsætning, Fundament samt Materiel	1780.03 -

5476.72 Kr.

I det af Lagtinget i 1930 vedtagne Regulativ for Vedligeholdelse af offentlige Veje paa Færøerne (Lagtingstidende Side 132) udtales i § 1 i Regulativet, at Tinget kan af økonomisk Fond yde Tilskud til enkelte Kommuner eller flere i Forening til Anskaffelse af Skærveknusere, andre større Vejredskaber og Tromler, for at Kommunerne kan opfylde deres Vedligeholdelsespligt.

I Henhold hertil og efter hvad der løvrigt foreligger, mener Udvalget, at Tinget bør yde et passende Tilskud til Anskaffelsen, dog at man mener, at Tilskudet bør betinges af, at Vaag Kommune tilpligtes i foreliggende Tilfælde at leje Knuseværket til andre Kommuner for en Leje, der godkendes af Lagtinget.

Forslag.

Til Anskaffelse af et Knuseværk m. m. yder Tinget Vaag Sogns Kommune et Tilskud paa 1200 Kr. af økonomisk Fond paa Betingelse af, at Kommunen forpligter sig til i foreliggende Tilfælde at leje Knuseværket til andre Kommuner for en Leje, der godkendes af Lagtinget.

Broytingaruppskot frá nevndini:

Forslaget vedtages saaledes:

Til Anskaffelse af et Knuseværk m. m. yder Tinget Vaag Sogns

Kommune et Tilskud paa 1200 Kr. af økonomisk Forhold paa Betingelse af, at Kommunen, naar den ikke selv har Brug for Knuseværket, udlejer dette til andre Kommuner, som maatte fremsætte Begæring derom for den Leje som i Mangel af Overenskomst fastsættes af Lagtinget.

Broytingaruppskotið samtykt við 17 atkvæðum.

Studningur til at luttaka í ljósmóðurkursus.

Álitt frá fíggarnevndini.

Der foreligger 2 Andragender fra Jordemødrene Kathrine Sofie Anthoniussen af Fuglefjord og Anna Malene Thomasen af Midvaag om Tilskud fra Tinget af 200 Kr. til hver af dem til delvis Dækning af Udgifterne for at kunne deltage i et Fortsættelseskursus ved Røgshospitalets Jordemoderskole i København, der begynder d. 1. November d. A.

Udvalget gør opmærksom paa, at der siden Aaret 1920 (Lagtingst. 1920 s. 77 og 78) har foreligget en aarlig Bevilling fra Stat og Lagting til Udgifterne ved Deltagelse i forannævnte Kursus for en eller to Jordemødre, denne Bevilling, der til at begynde med udgjorde 1000 Kr., er nu reduceret til 700 Kr. med Halvdelen fra Staten og Halvdelen fra Tinget.

Man stiller herefter følgende

Forslag

Af Amtsrepartitionsfonden bevilges 350 Kr. til Jordemødrene Katrine Sofie Anthoniussen af Fuglefjord og Anna Malene Thomasen af Midvaag med 175 Kr. til hver, Beløbet at anvende til delvis Dækning af Udgifterne ved de nævnte Jordemødres Deltagelse i et Fortsættelseskursus for Jordemødre ved Røgshospitalets Jordemoderskole i København, der begynder 1. November d. A., mod at Statskassen yder et tilsvarende Beløb til samme Formaal.

Samtykt við 21 atkvæðum.

XIII. Val av álitismönnum.

1) Fólkatingsvalnevnd.

Teir somu sum í 1930 uttan Norðoya sýsla:

- a. Fastur limur. Sofus Larsen, Klakksvík.
- b. Tiltaksmaður, Einar Waag, s. s.

Suðuroyar sýsla:

- a. Fastur limur: Joen Nolsøe, postassistent, Tvøroyri.
- b. Tiltaksmaður: Poul Øster, s. s.

2) Løgtingsnevnd.

Teir somu uttan Norðstreymar sýsla:

- b. Tiltaksmaður Gunnar Dahl-Olsen, Vestmannaeyri, fyri Poul Olsen.

3) 1 lim av skúlastjórnini: J. Kallsoy, lögtingsmaður, Gjógv.

4) 1 lim av nevndini fyri realskúlan: Poul Niclasen, Tórshavn.

5) 3 limir av kirkjustjórnini: J. Kallsoy, Johan Poulsen, J. H. Poulsen.

6) 2 grannskoðarir fyri Færø Amts Sparekasse: Jacob Olsen, Poul Jensen Thorshavn.

7) 2 limir av nevndini fyri Skipafelagð Føroyar: Jacob A. Wang, Kaldbak, og Zacarias Niclasen, Tórshavn.

8) 1 umboðsmann á aðalfundi í Skipafelaginum Føroyar: Johs. O Joensen, lögtingsmaður, Tórshavn.

9) 3 limir av yvirhellsuvørndarnevnd: Poul Isaksen, Trond Hansen og Johan Danielsen, Tórshavn.

10) 1 lim av nevndini fyri Dronningens Legat: Johan Poulsen, lærari, Strendir.

11) 1 lim av nevndini fyri jólamerkilegatinum: Edw. Mitens, Tórshavn.

12) 1 mann í búnaðarstevnunevndini í Suðuroy, Daniel Joh. Poulsen, Nes-Porkeri fyri J. J. Dahl

13) 1 mann í vannlukkuráðið, Poul Hansen, keypmaður Havn, fyri A. C. Lützen, Klakksvík.

14) Bróstsjúkrahúsnevnd: Debess, Johs. Joensen, Viðstein.

- 15) *Telefonnevnd*: Winther, Johan Poulsen og J. H. Poulsen.
- 16) *Stórhvalanevnd*: Viðstein, Christiansen, Michel Samuelson.
- 17) *Bankanevnd*: Winther, Patursson, Niclasen, J. H. Joensen, Nolsøe, A. Samuelson og Dam.
- 18) *Studentarskúlanevnd*: Kallsoy, Johan Poulsen og Dam.
- 19) *Nevnd viðv. reglum fyrt rúsdrekka*: Debess, Johs. O. Joensen, J. H. Poulsen.
- 20) *Landsnevnd*: Mitens, Niclasen, Debess, Johs. O. Joensen, Johan Poulsen, Skaalum og Viðstein.
- Tiltaksmenn*: Patursson, Simonsen, Winther, M. Samuelson, Johs. Petersen, J. H. Joensen, Dam.
- 21) *Kreppunevnd*: Mitens, Niclasen, Nolsøe, Johs. O. Joensen, Dam.
- Tiltaksmenn*: Patursson, Simonsen, Johan Poulsen, M. Samuelson, Viðstein.
- 22) *Nevnd viðv. almennri peningaviðurskifti Føroya*. Mitens, Debess, Johs. O. Joensen, Johan Poulsen og Viðstein.

XIV. Figgjarlig viðurskifti.

Almenni peningaviðurskifti Føroya.

Álit.

Sí skj. nr. 6.

Broytingaruppskot frá Debess:

Efter Fyrværkeri tilføjes: dog med Undtagelse af Raketter og andet Fyrværkeri, der anvendes ombord i Fiskerskibene.

Broytingaruppskot frá Dam:

I Stedet for Stk. 1 i Punkt 8 sættes:

„Lagtinget udtaler som sit og den færøske Befolknings Haab, at

Færlingerne og Danskerne til enhver Tid maa finde en Form for en statsretlig Samhørighed til Gavn og gensidig Tilfredshed for begge Parter.

Broytingaruppskot frá Dam:

§ 1 forandres saaledes:

Fra 1. Oktober 1932 maa Ingen uden Færøernes Lagting indtøse

a) berusende Drikke af nogen Art

b) ej heller nogen Slags Tobak.

Indførselsafgiften af disse Varer bortfalder.

Viðmæli av 17. Okt. 1931 til justisministerin:

I Skrivelse af 28. Juli d. A. meddeler Ministeriet, at man har udarbejdet en Plan for de kommende 10 Aar vedrørende forskellige færøske finansielle Forhold og anmoder om en Udtalelse fra Lagtinget.

Sagen blev underkastet første Behandling den 20. og 21. August og henvist til et Udvalg paa 7 Medlemmer, hvilket afgav Betænkning af 12. ds. Sagens anden Behandling fandt Sted den 16. ds. og tredje Behandling i Dag. Ved denne blev Forslag 1 a vedtaget med 23 Stemmer, 1 b bortfaldt, idet kun 9 stemte derfor, 1 c — e blev vedtaget med 23 Stemmer. Forslag 1 f fra Mindretallet bortfaldt, idet kun 11 stemte derfor, medens Forslag 1 f fra Flertallet blev vedtaget med 12 Stemmer. Forslag 1 g fra Mindretallet bortfaldt, idet kun 9 stemte derfor, hvorpaa Forslag 1 g fra Flertallet blev vedtaget med 23 Stemmer. Forslag 2 blev vedtaget med 13 Stemmer, Forslag 3 fra Mindretallet bortfaldt, idet kun 10 stemte derfor, hvorpaa Forslag 3 fra Flertallet blev vedtaget med 23 Stemmer. Forslag 4 blev vedtaget med 13 Stemmer, Forslag 5 b fra Dam bortfaldt, idet kun 10 stemte derfor, hvorefter Forslag a - d blev vedtaget. Forslag e 7 og 8 bortfaldt, idet kun henholdsvis 9 og 10 stemte derfor, medens Forslag e. 1-6 blev vedtaget med 13 Stemmer, efter at et Ændringsforslag fra Debess til Punkt 2 var vedtaget. Forslag e. 9. blev vedtaget med 13 Stemmer og e. 10 med 12 Stemmer. Forslag 5 f bortfaldt, idet 10 stemte derfor, ligesom et Ændringsforslag fra Dam til f. bortfaldt med 11 Stemmer. Forslag 6 blev vedtaget med 12 Stemmer. Forslag 7 blev vedtaget med 12 Stemmer. Forslag 8 1 bortfaldt, idet kun 11 stemte derfor, og et Ændringsforslag fra Dam bortfaldt ligeledes, idet kun 3 stemte derfor. Forslag 8 2 bortfaldt idet kun 10 stemte derfor, medens Forslag 8 3 blev vedtaget med 17 Stemmer.

Idet man fremsender Sagen skal man indstille, at denne fremmes som vedtaget.

Amtsgrunnurin.

Roknskapurin fyri 1930 sæst í skjál nr. 1 s. 2, figgjarstandurin s. 4 og uppskot fyri 1931 í skj. nr. 2 s. 2.

Burtursæð frá vanligum útreiðslum játtaði tingið hesar útreiðslur fyri 1932.

Til Føroya fiskauðflutningsfelag	7000 Kr.
- royndur at smelta livur	1000 -
- landsnevndina til fiskivinnu	5000 -
- ísvirki	5000 -

- jarðabrúk	6000	-
- setepladyrkan	300	-
- stjórnarstarv Føroya búnaðarfelags	300	-
- sálftvarnarhús fyri fernaðin	300	-
- yvirlækni á bróstsjúkrahúsinum	5000	-
- eykalækni samastað	1000	-
- farsóttarhús	4500	-
- vatn, ljós og elektricitet í skansanum	620	-

Tingið álíknaði skatt á kommunirnar 83.000 kr., sí skjál nr 7.

Álit.

Ifølge den af Landsnevndin udarbejdede Oversigt over Amtkommunens økonomiske Status skulde der for Aaret 1932 tiltrænges en Paaligning af c. 103.000 Kr., heri ikke medregnet det paa Jordegodset forlods faldende Beløb af 2 Kr. pr. Skattemaal med 8517 Kr. 48 Ø. Amtsfondspaaligningen skulde herefter blive af samme Størrelse som forrige Aar.

Udvalget mener, saaledes som de økonomiske Forhold i det hele stiller sig, og navnlig efter at et Beløb paa 10.000 Kr. til „skrivstovu og nevndinarrúm“, der findes optaget paa Overslaget for Amtsfondspaaligningen, ikke er bevilget i Aar, at kunne foreslaa, at Paaligningen paa Kommunen for Aaret 1932 sættes til 83.000 Kr., og at Fordelingen sker i Overensstemmelse med hoslagte Forslag til Repartition.

Forslag.

Tinget beslutter at udskrive i Skat til Amtsfonden for Aaret 1932 83.000 Kr. foruden det forlods paa Jordegodset faldende Beløb 8517 Kr. 48 Øre og godkender den foreslaaede Repartition.

Samtykt við 23 atkv.

Økonomiski grunnurin.

Álit.

Roknskapurin fyri 1930 er í skj. nr. 1 s. 6 og uppskot fyri 1932 í skj. nr 2 s. 4.

Tingið samtykti hesar útreiðslur:

Til eftirlønargrunn lærara	2000	kr.
- ferðarstudning til lærarat	300	-
- Chr. Matras	2000	-
- kunstmálaralæru	300	-
- Føroya forngrípafelag	300	-
- bókbíndarlæru	200	-
- búnaðarblað	250	-
- Føroya Fólkaháskúla	2500	-
- barnaheim í Vestmanna	300	-
- vevnað	250	-
- herbergið í studentagarðinum í Reykjavík.	400	-
- træsmiðskúla	700	-
- felagið Grímur Kamban	200	-
- Andrea Löwe	200	-
- skúlaskeið	500	-

Til Varðan.....	500	Kr
- ferðabókasavn	500	-
- barnablað	200	-
- studerandi.....	400	-
- svymjingarhyl á Strondum.....	100	-
- lögtingssøguna.....	2000	-
- Føroya djórasavn	500	-
- eygnalækna.....	1500	-
- tuberklasystur.....	227	- 27
- vegir	27000	-
Til lendingar:		
- á Møl í Froðbø.....	330	-
- Vágseiði (í 3 ár árliga).....	1000	-
- við Neyst, Hvalbø.....	1050	-
- Skúoy	1680	-
- í Dali.....	990	-
- Slættanesi	100	-
- Kjalnesi, Kollafirði.....	900	-
- Kvívík	600	-
- Streymnesi	600	-
- Tjørnuvík	1200	-
- hjá R. Rasmussen, Strondum	255	-
- hjá R. Johansen, ...	132	-
- Morskranesi	318	-
- heysikran í Elduvík.....	600	-
- Norðskála.....	1000	-
- Haraldsundi	2212	- 50
- Eystvík, Fugloy.....	3104	- 25
- Kunoy	375	-
- Oyri	1590	-
- á Nesl	1091	- 25
- Mølvík á Strondum.....	480	-
- Nólsoy.....	2541	- 01
- Toftum	1931	- 55
- Hamarín á Sandi.....	528	- 50
- Húsum	1050	- 84
- Mikladali	2552	- 50
- Elðsvík á Viðardíði (í 3 ár hvørt ár).....	3100	-
Lorvík.....	5325	-
- Hellunum	575	-
Til brýr:		
- Kviltarbotn í Farnen.....	330	-
- Høgudalsá Kalbak.....	60	-
- Kráará í Klakksvík.....	396	-
- Laxá í Oyndafirði	420	-
- Blásendi á Selatræ.....	550	-
- Niðurgongdin til Góðadal, Fuglafirði.....	600	-
- svimjingarhýlar.....	300	-
- fráhaldsmál.....	500	-
- grótknúðsara.....	1200	-

... 85895 67 Kr.

Fátækragrunnur lögtingsins.

Roknskapurin fyri 1930 sæst í skj. nr. 1, s. 10 og uppskot fyri 1932 í skj. nr. 2, s. 5.

Álit frá flggjarnevndini.

Høge den af Landsnevndin udarbejdede økonomiske Status kan man regne med, at Amtsfattigkassens Indtægter for 1932 vil blive ca. 9500 Kr. Beholdningen af disponible Midler var den 1. Januar d. A. 25004 Kr. 67 Øre. Grundfonden udgjorde den 1. Januar d. A. 41625 Kr.

Efter de foreliggende Forsørgelsesplaner og Kommuneregnskaber er der flere Sogne, som har ret trykkende Fattigforhold, navnlig forårsaget ved Sindsyges Ophold paa Sindsygehospitaller, og Udvalget stiller derfor følgende

Forslag.

Af Amtsfattigkassen bevilges for 1932 Tilskud til følgende Kommuner

a.	Viderø Sogns Kommune.....	150	Kr.
b.	Kunø Sogns Kommune.....	400	-
c.	Andefjord Sogns Kommune.....	400	-
d.	Fuglefjord.....	400	-
e.	Næs Sogns Kommune.....	1300	-
f.	Ejde Sogns Kommune.....	400	-
g.	Sjov Sogns Kommune.....	800	-
h.	Kvalvig Sogns Kommune.....	400	-
i.	Nolsø Sogns Kommune.....	500	-
j.	Midvaag Sogns Kommune.....	400	-
k.	Sørvaag Sogns Kommune.....	400	-
l.	Sand Sogns Kommune.....	400	-
m.	Skaalevig Sogns Kommune.....	800	-
n.	Kvalbø Sogns Kommune.....	800	-
o.	Sumbø Sogns Kommune.....	150	-
p.	Klaksvig Sogns Kommune.....	600	-
q.	Frødebø Sogns Kommune.....	600	-
r.	Vaag Sogns Kommune.....	1000	-
s.	Thorshavn Kommune.....	800	-

10700 Kr.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Kirkjugrunnurin.

Roknskapurin fyri 1930 er í skj. nr. 1, s. 12 og uppskot fyri 1932 í skj. nr. 2, s. 6.

Tingið samtykti at veita:

Til Vág kirkju.....	10.000	kr.
— Hvalbø kirkju (í 2 ár).....	falt	16.000 -

— Norðskála kirkju	6.000	-
— Kirkju kirkju (í 2 ár)	7.000	-
— Skúoy kirkju (í 2 ár)	7.000	-

Bróstsjúkrahúsið.

Roknskapurin fyri 1930 sæst í skj. nr. 1, s. 16 og skj. nr. 3 og uppskot fyri 1932 í skj. nr. 3.

Telefonverk Føroya lögtings.

Roknskapur fyri 1930 er í skj. nr. 1, s. 14.

Onnur roknskapir.

Roknskapur 1930 fyri Smiril, skúlagrunnin, eftirlønargrunn lærara og landsbókasavnið sí skj. nr. 1, s. 16—21.

Figgjarstandur lögtingsins.

Sí skj. nr. 1, s. 22.

Roknskapur fyri vøruhandilin.

$\frac{1}{7}$ -1930— $\frac{1}{8}$ -1931.

Beholdningur $\frac{1}{7}$ -1930	439—55
Tórshavnar kommuna	2500— -
Við sakkførar Mitens	1181—50
Rentur	19—51

4140—56

Innbetalt til øk. tønd	3500— -
Beholdningur $\frac{3}{6}$ —31	640—56

4140—56

Forslag.

- 1) Følgende Restancer til Vareforsyningen:

a) B. Jacobsen, Sydregete.....	784,00 Kr.
b) Chr. Emil Joensen, Kvivig (Alex Petersen, Klaksvig)	600,00 -
c) Ferdinand Andreassen, Kvalbø.....	230,00 -
d) J. Jacobsen, Sydredal.....	40,11 -
e) Absalon Jacobsen, Skaale.....	105,33 -
f) D. J. Hjelm, Vaag.....	244,80 -
g) Johs. Árting, Thorshavn.....	198,00 -
h) Johs. Fr. Poulsen, Thorshavn.....	48,00 -
i) Vilhelm Tórshelm, Thorshavn.....	284,49 -

 føres til endelig Udgift som uerholdelige i næste Vareforsyningsregnskab.
- 2) Fuglefjord Sogns Kommunes Gæld til Vareforsyningen 8217 Kr. 01 Øre nedskrives med 4217 Kr. 01 Øre og føres til endelig Udgift for dette Beløb i næste Vareforsyningsregnskab.
 Restgælden 4000 Kr. betaler Fuglefjord Sogns Kommune saaledes:
 2000 Kr. inden 1. November 1932 og 2000 Kr. inden 1. Novbr. 1933.
- 3) Afskrift af nærværende Betænkning tilstilles Færø Amt.

Samtykt við 22 atkvøðum.

Tubbakssøla.

Málið varð afturtikið.

Broytan av lóg um toll.

Málið varð goymt til næsta ár.

Tollinntøka amtsgrunnsins.

Alt frá flggjarnevndini.

I Skrivelse af 29. August d. A. oplyser Amtmanden, at Toldindtægterne i Finansaaret 1930/31 har været 202.486 Kr. 18 Øre. Efter Fradrag af Udbetalinger til Statskassen, Hospitalerne, økonomisk Fond og Kirkefonden udgør Amtsrepartitionsfondens Andel af Indtægterne 73.743 Kr. 09 Øre. — Heraf er Halvdelen 36.871 Kr. 55 Øre indbetalt til Amtsrepartitionsfondens Kasserer til Dækning af Fondens sædvanlige Udgifter, medens der af den anden Halvdel er dækket Fondens Obligationsgæld til Færø Amts Sparekasse med 22.785 Kr. 68 Øre. Resten 14.085 Kr. 86 Øre er indsat paa særlig Sparekassekonto. Amtmanden ønsker nu Lagtingets Afgørelse af, hvorvidt dette Beløb skal afbetales paa Fondens Gæld til „Bikuben“, jfr. Budgetudvalgets Betænkning af 19. September 1929 i Sag Nr. 105/1929 (Lagtingsti-

dende Side 196 og 197).

I ovenævnte Skrivelse henleder Amtmanden Opmærksomheden paa, at det ikke siden 20. Juli 1929 har været muligt ved Inddrivelse af Restancer fra Kommunerne, der den 31. December 1930 udgjorde 67.114 Kr. 43 Øre, at afbetale yderligere Beløb paa Obligationsgælden af de Beløb, der er indgaaet i Toldindtægter for tidligere Finansaar.

Medens Spørgsmaalet om Kommunernes Restancer til Amtsrepartitionsfonden vil blive behandlet og afgjort under Lagtingssag Nr. 136/1931, mener Udvalget, at der ifølge Lagtingets ovennævnte Vedtagelse i 1929 allerede nu bør betales Restbeholdningen 14.085 Kr. 86 Øre som Afdrag paa Fondens Gæld til „Bikuben“, og man stiller herefter følgende

Forslag.

Amtmanden anmodes om at betale det paa særlig Sparekassekonto tilhørende Amtsrepartitionsfonden indestaaende Beløb 14.085 Kr. 86 Øre som Afdrag paa Fondens Gæld til „Bikuben“.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Stórhvalagjald frá A/S Det færøske Hvalfangerselskab.

Álit frá ymsamálanevndini.

Lagtingets Udvalg vedrørende Storchvalefangst har tilsendt Tinget Udskrift af Udvalgets Forhandlingsprotokol. Det fremgaar heraf, at det færøske Hvalfangerselskab A/S, København, ikke har betalt Hvalafgift for 1930 og derfor er skyldigt til Lagtinget 7400 Kr.

Endvidere foreligger der Skrivelse fra Amtet med forskellige Bilag angaaende samme Forhold, hvoraf fremgaar, at omtalte Selskab har standset sine Betalinger, og at Amtmanden paa Tingets Vegne er gaaet med til, at Betalingen af Hvalafgiften udsættes til Juni 1932 med Renter og Omkostninger forud for Statskassen, der har 1ste Prioritet i Ejendommene.

Endelig fremgaar det, at Sysselemanen paa Suderø den 4. Juni d. A. har foretaget Udpanfning for Beløbet i forskellige Effekter paa Stationen.

Nærværende Udvalg skal udtale:

Da Amtmanden paa Tingets Vegne har ydet Henstand som anført, er der forsaavidt intet andet at foretage for Tinget end at sørge for, at den lovede Sikkerhed skaffes, og at Beløbet derefter søges indrevet i Juni næste Aar. Udvalgets Formand har tilskrevet Selskabet herom, men da Sagen formentlig ikke kan endelig ordnes under Lagtingssamlingen, foreslaar man, at det overdrages til Amtmanden at bringe Sagen i Orden.

Udvalget kan dog ikke undlade at henlede Opmærksomheden paa, at ifølge de gældende Regler skal Hvalafgiften betales for hver Maaned med Hensyn til de Hvaler, der er fangede i den foregaaende Maaned, og disse Regler synes ikke iagttagne.

Endvidere synes der ikke udvist den nødvendige Paapasselighed, idet Lagtingets Kasserer ikke før i Januar Maaned d. A. synes at have henledt Amtets Opmærksomheden paa, at de paagældende Beløb ikke var betalt.

Forslag.

Amtmanden anmodes om at sørge for, at der af Det færøske Hvalfangerselskab A/S København, stilles betryggende Sikkerhed for den skyldige Hvalafgift 7400 Kr. med Renter og Omkostninger, og for, at Beløbet indbetales senest den 1. Juni 1932.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Lottarítrygging.*Uppskot.*

Til Lagtinget er indkommet et Andragende, der gaar ud paa, at der maa blive meddelt et Konsortium, repræsenteret ved Byraadsformand Johs. O. Joensen, Thorshavn, Sagfører Edw. Mitens, Thorshavn, Købmand N. Niclasen, Sørvaag, Lagtingsrevisor Gunnar Winther, Sand og Forstanderskabsformand, Sparekassedirektør S. P. Zachariasen, Klaksvig, Bevilling til at tegne Forsikringer paa Det kgl. københavnske Kasselotteris Sedler, og saaledes, at Bevillingen udnyttes gennem et i den Anledning oprettet Aktieselskab paa nærmere i vedlagte Lovforslag bestemte Betingelser, hvoraf særlig skal fremhæves, at 2 % af de til enhver Serie udsatte Forsikringspolicers Præmiebeløb indgaar som Afgift i Færø Amts Repartitionsfond.

Der blev ved Sagens første Behandling i Tinget af Forslagsstillerne udtalt, at om Lovforslaget blev vedtaget og nævnte Forsikringsvirksomhed kom i Gang, vilde der kunne tilflyde Tinget en nok saa stor Indtægtspost, der foresloges anvendt til sociale Formaal, først og fremmest til at sætte Tinget i Stand til at gennemføre Lov om Aldersrente paa Færøerne.

Sagen er blevet henvist til undertegnede Udvalg.

Et Flertal i Udvalget (G. Winther, N. Niclasen, N. Nolsøe, J. H. Joensen og A. Samuelsen) skal bemærke:

Oprettelse af en Forsikring som den omtalte kan ikke ses atkomme i Kollision med nogen berettigede Interesser, og kan formentlig tilføre Lagtinget en Del Indtægt, hvor meget er Flertallet ikke i Stand til at danne sig en helt begrundet Mening om. Der vil i den kommende Tid være rigelig Brug for Indtægter, dels — som foran paapeget — til Løsning af Aldersrentespørgsmaalet og dels til andre sociale Formaal, herunder Støtte til Opdyrkning, Hjælp til Fiskere m. m., alt dog efter Lagtingets nærmere Bestemmelse. — Flertallet finder derfor, at der er al mulig Anledning til at anmode Regeringen om at foranledige, at det forelagte Forslag uændret ophøjes til Lov.

Et Mindretal (Dam og Patursson) ønsker ikke at stille noget Forslag i Sagen.

Flertallet stiller herefter følgende

Forslag.

Regeringen anmodes om, saafremt det paa nogen Maade er muligt, at gennemføre hoslagte Forslag til Lov om Lotteriforsikring.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Forslag til Lov om Lotteriasurance.

Justitsministeren bemyndiges til at meddele et Konsortium, repræsenteret ved Byrådsformand Johs. O. Joensen, Thorshavn, Sagfører Edw. Mitens, Thorshavn, Købmand N. Niclasen, Sørvaa, Lagtingsrevisor Gunnar Winther, Sand, og Forstanderskabsformand, Sparekassedirektør S. P. Zachariasen, Klaksvig, Bevilling til at tegne Forsikringer paa Det kgl. københavnske Klasselotteris Sedler, og saaledes at Bevillingen udnyttes gennem et i den Anledning oprettet Aktieselskab, paa følgende Vilkaar:

1.

Forsikringsselskabet skal være berettiget til at tegne de ovennævnte Forsikringer, saaledes at Forsikringen dækker de Forsikrede, saafremt deres Lod udtrækkes i en af Lotteriets Trækninger med en mindre Gevinst end 500 Kr., derved at Gevinsten suppleres op til et Beløb af 500 Kr.

2.

Der maa kun tegnes een Forsikring for hvert Lod i hver Trækning, dog kan Policerne udstedes som $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{8}$ Dele paa samme Maade som Lodsedlerne. Forsikringen kan tegnes gennemsaaende, forsaavldt Lodsedlerne er fornyet gennemsaaende.

3.

Præmien for en Forsikring udgør det samme Beløb, som Lodsedlen inklusive Stempelafgiften koster til den paagældende Trækning.

Saaframt Forsikringen ønskes tegnet efter en af de 5 første Klassers Trækning, er Præmien for den paagældende Forsikring den samme som Prisen for et Købelod inklusive Stempelafgiften.

Hvis Forsikringen bliver effektiv i Seriens Løb, er den Forsikrede forpligtet til at tegne Forsikring for det Erstatningslod, som udleveres ham af Lotteriet, og Præmien for en Forsikring af et saadant Erstatningslod udgør Købelodsprisen inklusive Stempelafgiften.

4.

Forsikringsselskabet skal for de til enhver Serie udstedte Forsikringspolicer erlægge en Afgift af de paagældende Policers Præmiebeløb paa $2\frac{1}{2}\%$, der indgaar i Færø Amts Repartitionsfond.

Justitsministeriet fastsætter de nærmere Regler for den paagældende Forsikringsvirksomhed, og Udgifterne ved Gennemførelsen af disse afholdes af Forsikringsselskabet.

5.

Forsikringspolicerne er stempelfri.

6.

Til Sikkerhed for de Forsikringsselskabet paahvilende Forpligtelser skal der, forinden Virksomheden kan paabegyndes, være tilvejebragt en Garantifond efter Justitsministerens Skøn.

7.

Saa længe den i Medfør af nærværende Lov given Bevilling er i Kraft, skal det ikke være tilladt at oprette nogen anden Assurancevirksomhed af den paagældende Art.

8.

Denne Lov træder straks i Kraft.

Tingið endaði 19. október, og fundirnir voru 80.

Roknskapir
og
fíggjarstandur
Løgtingsins
1930.

Amtsgr

Roknskapur

Inntøkur :

I. Hjá roknskaparahaldaranum 1. januar 1930.....	Kr. oyr. 5666 64
II. Inntøkueftirstøða 1. januar 1930:	Kr. oyr.
1. Jarðarskattur	8944 14
2. Álíknað kommununum	149117 70
3. Fyriframgreiðslur	42735 99
	200797 83
III. Jarðarskattur 1930	8517 48
IV. Álíknað kommununum	103102 92
V. Gjæld fyri handilsloyvi	1900 00
VI. Ríkisstudningur	3000 00
VII. Ríkiskassin til karantinútreiðslur (seingir)	2300 00
VIII. Ríkiskassin til bróstsjúkrahúsið (jarnklæðn. o. t.)	3492 85
IX. Klakksvík afturbetalt viðv. Sætersmøen	617 85
X. Tollur	56011 34
XI. Rentur	276 66
XII. Bilskattur	5009 33
XIII. Ymist	343 20
XIV. Skuld til Føroya Banka 31. desember 1930	39133 90
XV. Skuld til jarðabókskassan	15459 14

 445629 14

unnurin.

fyri 1930.

Útreiðslur :

A. Løgtingskostnaður :	Kr. oyr.	Kr. oyr.
1. Tingmannaløn og ferðaútreiðslur	17460 50	
2. Prenting o. t.	7350 03	
3. Løgtingshúsinum viðvíkjandi	1887 29	
4. Skrivstovan (landsnevndin)	2908 55	
	-----	29606 37
B. Dóms- og lógreglumál		3398 68
C. Valum viðvíkjandi		355 64
D. Læknar, sjúkrahús o. t.	Kr. oyr.	Kr. oyr.
1. Farsóttir	11600 33	
2. Veneriskar sjúkur	3865 50	
3. Bróstsjúkrahúsið	750 00	
4. Koppseting	637 75	
5. Ljósmeður	1663 98	
6. Flutningsútreiðslur lækna	827 00	
7. Karantinútreiðslur	3210 15	
8. Aðrar útreiðslur	4750 00	
	-----	27304 71
E. Ferðarútreiðslur sýslumanna		741 05
F. — landbúnaðarráðgevaraus		300 00
G. — djóralæknans		1860 00
H. Skúlamálum viðvíkjandi		1535 75
I. Landsbókasavnið		2000 00
J. Landbúnaðinum viðvíkjandi		677 84
K. Tuberkulintroyndir		900 00
L. Fiskivinna		500 00
M. Röntgenláið		150 00
N. Hjemmet for Vanføre		100 00
O. Bilskattur		3761 52
P. Ymist		574 36
Q. Til reservagrunn kreditfelagana		191 25
R. Rentur		26516 56
S. Avdráttur		90462 42
T. Goldið statinum eftir kautið fyri havnalán		46084 00
	Kr. oyr.	
U. Eftirstøða av jarkarskatti 31. dec. 1930	9876 57	
— „ skatti, áliknað kommununum	136623 55	
Fyriframgreiðslur	16406 74	
	-----	162906 86
Skuld til Føroya Banka 1. januar 1930		45702 13

		445629 14

		Úrdrag
<i>Inntøkur :</i>		Kr. oyr.
1.	Jarðarskattur	8517 48
2.	Skattur álíknaður kommununum	103102 92
3.	Tollur	56011 34
4.	Handilsloyvi	1900 00
5.	Ríkisstudningur	3000 00
6.	Rentir	276 66
7.	Ymist	6753 90
Munur		57457 85

 237020 15

		Figgjarstandur
<i>Ognir :</i>		Kr. oyr.
1.	Fyrirframgreiðslur	16406 74
2.	Éftirstoða av jarðaskatti	9876 57
3.	— „ skatti, álíknað kommununum	136623 55
4.	Tilgóðar hjá Miðvág og Skopun fyri goldin havnalán..	46084 00
5.	Munur	332886 57

 541877 43

og yvirliit.

Útreiðslur :

	Kr. oyr.	Kr. oyr.
1. Løgtingið	29606 37	
2. Dómsmál	3398 68	
3. Val	355 64	
4. Læknar o. t.	27304 71	
5. Sýslumenn	741 05	
6. Skúlar	1535 75	
7. Landbúnaður	677 84	
8. Til reservagrunn kreditf.	191 25	
9. Ymist	10145 88	
10. Rentur	26516 56	
	-----	100473 73
Avdráttur		90462 42
Goldin havnalán		46084 00

		237020 15

31. december 1930.

Skuld:

	Kr. oyr.
1. Bikuben	16734 80
2. Kreditforeningen	350181 51
3. Færø Amts Sparekasse	22400 00
4. Universitetskvæsturen	89815 02
5. Føroya Banki (kassakredit)	39133 90
6. Kommunar (bilskattur)	8153 06
7. Føroya jarðabókskassi	15459 14

	541877 43

Grunnurin eigur bróstsjúkrahúsið, lögtingshúsið, skansahúsið, «Smiril» og lutapening í Skipafelagnum Føroyar (70000 kr.).

Økonomiski

Roknskapur

Inntøkur :

I.	Grunnur i ársbyrjan :	Kr. oyr.	Kt. oyr.	Kr. oyr.
	A. Stovnsfæ :			
	1. Skuldabrev	30947 37		
	2. Færø Amts Sparekasse	6358 63		
		-----	37306 00	
	B. Nýtslupeningur :	Kr. oyr.		
	1. Færø Amts Sparekasse	50316 37		
	2. Effirstøður	1810 03		
	3. Hjá roknskaparhaldara	6414 79		
		-----	58541 19	
			-----	95847 19
II.	Rentur			3357 57
III.	Inntøkur av grindum (grindareglugerðin §§ 28 og 30)			3056 50
	Inntøkur við sølu av skaðahvali			3786 70
IV.	Stórhvalagjald			3390 00
V.	Íonflutningsgjald			32318 82
VI.	Vøruhandilin			18000 00
VII.	Ymist			74 27

159831 05

Ad. IV. Stórhvalagjald. Gjaldið frá Suðuroya sýslu er ikki goldið.

grunnurin.

fyri 1930.

Útreiðslur :

	Kr. oyr.
A. Vegir, brýr og lendingar	6497 54
B. Útreiðslur viðv. grind	2758 48
C. Studningur til «Hedescelskabet» (3. útgj. av 5-árástudn.)	1000 00
D. Føroya Fólkaháskúli fyri 2 ár	4500 00
E. Træsmiðskúli	200 00
F. Grímur Kamban	200 00
G. Skúlaskeið lærara	500 00
H. Barnaheimið í Vestmanna	200 00
I. Til bókasavnshúsið	10000 00
J. Eftirlønargrunnur læraranna	2000 00
K. Chr. Matras, magistari	2000 00
L. Føroysk djórasavn	1200 00
M. «Varðin»	500 00
N. Forngrípafelagið	300 00
O. A. Degn, arkivar	500 00
P. Studentargarðurin í Reykjavík	400 00
Q. «Barnablaðið»	100 00
R. Løgtingssøgan	1604 00
S. Til tuberklasjúkrasystur	1000 00
T. Føroyskt ritual	1534 00
U. Føroysk kirkjuløg	400 00
V. Gáva til kirkjuna í Nidarósi	2125 60
X. Til at studera	300 00
Y. Framsýning í Keypmannahavn	2000 00
Z. J. A. Arge	500 00
Æ. Studning til jarðabrúk	4400 00
Ø. Pensiónsgrunn bróstsjúkrahúsins	166 87
Aa. Løn roknskaparhaldarans	250 00
Ab. Ymist	55 27
Ac. Til jarðahvalsgrunnin	169 50

Grunnurin 31. desember 1930:

1. Stovnsfæ :	Kr. oyr.	Kr. oyr.
Skuldabræv	14900 00	
Færø Amts Sparekasse	23406 00	
		38306 00

2. Nýtslupeningur :	Kr. oyr.	
Færø Amts Sparekasse	55970 00	
Eftirstøður f. grind (Streymoy) ..	1186 63	
Hjá roknskaparhaldaranum ..	17007 16	
		74163 79

112469 79

159831 05

		Úrdrag	
Inntøkur :		Kr. oyr.	Kr. oyr.
1.	Grind (3056,50 + 3786,70)	6843 20	
	+ útreiðslur viðvikjandi grind	2758 48	
			4084 72
2.	Stórhvalagjald		3390 00
3.	Innflutningsgjald		32318 82
4.	Væruhandilin		18000 00
5.	Rentur		3357 57
6.	Ymist		74 27

61225 38

og yvirlit.

Útreiðslur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
A.	Vegir, brýr og lendingar	6497 54	
B.	Skúlamál: Kr. oyr.		
	Eftirlønargrunnurin	2000 00	
	Skúlaskeið	500 00	
	Studerandi	300 00	
	Træsmíðskúli	200 00	
	Studentargarðurin	400 00	
	Háskúlin	4500 00	
		7900 00	
C.	Visindi og bókmentir: Kr. oyr.		
	Bókasavn	10000 00	
	Djórasavn	1200 00	
	Matras	2000 00	
	A. Degn	500 00	
	Varðin	500 00	
	Løgtingssøgan	1604 00	
	Grimur Kamban	200 00	
	«Barnablaðið»	100 00	
	Føroyskt ritual	1534 00	
	Føroysk kirkjuløg	400 00	
		18038 00	
D.	Forngrípafulagið	300 00	
E.	Barnaheimið	200 00	
F.	Hedeselskabet	1000 00	
G.	Tuberklasjúkrasystur	1000 00	
H.	Gáva til Nidarós	2125 60	
I.	Framsýning	2000 00	
J.	Arge	500 00	
K.	Jarðabrúk	4400 00	
L.	Pensiónsgrunn	166 87	
M.	Ymist	55 27	
N.	Jarðahvalsgrunnurin	169 50	
O.	Løn	250 00	
		44602 78	
	Munur	16622 60	
		61225 38	

Fátækragrunnur

Roknskapur

Inntøkur :

I.	Grunnur í ársbyrjan :	Kr. oyr.	Kr. oyr.	Kr. oyr.
	A. Stovnsfæ :			
	Skuldabrev	35144 77		
	Færø Amts Sparekasse . .	5980 23		
			41125 00	
	B. Nýtslupeningur :	Kr. oyr.		
	Eftirstøður	14141 70		
	Færø Amts Sparekasse . .	8519 77		
	Hjá roknskaparhaldara . .	7733 87		
			30395 34	
				71520 34
II.	Rentur			1723 99
III.	Arvagjald			2758 54
IV.	Grindagjald			542 98
V.	Embætismenn við starvstøku			10 00
VI.	Sektir			145 00
VII.	Gjöld fyri handilsloyvi			1650 00
VIII.	Stórhvalagjald			565 00
IX.	Ymist			10 35
X.	Afturrindaðar fyriframgreiðslur fyri fólk á sinnis- sjúkrahúsum			25084 00
				104010 43

Úrdrag

Inntøkur :

	Kr. oyr.	Kr. oyr.
Grindagjald	542 98	
Stórhvalagjald	565 00	
Arvagjald	2758 54	
Gjöld fyri handilsloyvi	1650 00	
Sektir o. s. fr.	165 35	
Rentur	1723 99	
		7405 86
	Munur	4890 67
		12296 53

Løgtingsins.

fyri 1930.

Útreiðslur:

	Kr. øyr.
A. Studningur til fátækraútreiðslur í ymsum sóknum	9800 00
B. Kostnaður av deyvum og dumbum, ið verða upplærd í Danmørk	600 00
C. Alimentatiónspeningur leysingabarna, hvar faðirin hevur slept sær undan skyldu síni	1218 00
D. Løn roknskaparhaldarans	300 00
E. Aðrar útreiðslur	378 53
F. Afturrindaðar fyriframgreiðslur fyri fólk á sinnissjúkra- húsum	25084 23
G. Grunnurin 31. desember 1930:	Kr. øyr.
1. Stovnsfæ	41625 00
2. Nýtslupeningur:	Kr. øyr.
Fyriframgreiðsla fyri sinnis- sjúk	16583 63
Sektir	45 00
Hjá roknskaparhaldara	8376 04
	25004 67
	66629 67

104010 43

og yvurlit.

Útreiðslur:

	Kr. øyr.
Studningur til sóknirnar	9800 00
Deyv og dumb	600 00
Alimentatiónspeningur	1218 00
Løn og ymist	678 53

12296 53

Kirkju

Inntøkur :		Kr. øyr.	Kr. øyr.
A.	Geunningur í ársbyrjan :		
	Færø Amts Sparekasse	19635 00	
	Hjá roknskaparhaldara	5624 21	
			25259 21
B.	Endurgjald fyri tiggjunda		7800 00
C.	Stórhvalagjald		1130 00
D.	Innflutningsgjald		28930 87
E.	Rentur		950 46
F.	Ymist		294 72
G.	skuld 31. december :	Kr. øyr.	
	Økonomiski grunnurin	31000 00	
	Fátækragrunnurin	15000 00	
	Tórshavnar kirkjugrunnur	6953 22	
	Vágs kirkjugrunnur	500 00	
	Jarðahvalsgrunnurin	40000 00	
			93453 22

157818 48

grunnurin.*Útreiðslur:*

	Kr. oyr.	Kr. oyr.
I. Skuld 1. januar 1930:		
Økonomisk grunnurin	31000 00	
Fátækragrunnurin	15000 00	
Tórshavnar kirkjugrunnur	6953 22	
Vágs kirkjugrunnur	500 00	
Jarðahvalsgrunninum	40000 00	
		93453 22
	Kr. oyr.	
II. Studningur til nýar kirkjur:		
Vágs kirkja	2400 00	
Hósvíkar kirkja	1079 05	
		3479 05
	Kr. oyr.	
III. Umvølingar:		
Norðuroya kirkjur	1376 54	
Eysturoyar kirkjur	2500 71	
Streymoyar kirkjur	1182 48	
Vága kirkjur	2719 75	
Sandoyar kirkjur	2875 68	
Suðuroyar kirkjur	485 86	
		11141 02
IV. Ministerialbøkur		307 56
V. Kirkjusýn o. t.		98 00
VI. Rentur		3530 00
VII. Løn roknskaparhaldara		400 00
VIII. Ymist		42 62
IX. Grunnurin 31. december 1930:	Kr. oyr.	
Færø Amts Sparckasse	38600 00	
Hjá roknskaparhaldara	6767 01	
		45367 01
		157818 48

Telefonverk

Inntøkur :

	Kr. oyr.
I. Grunnur í ársbyrjan	24587 32
II. Telefongjald	48762 14
III. Gjald fyri samtalar, telefontelegrammir, boðsending og eykagjald	117372 59
IV. Inntøkur av telegrammum, ið verða telefonaði frá ella til telegrafstöðuna	8675 00
V. Ymist	4850 14

204247 19

Eftirlønargrunnur verksins.

Grunnurin 31. december 1930 7143 02

Figgjarstandur verksins

Ogn :

	Kr. oyr.
Færø Amts Sparekasse, Føroya Banki og eftirstøður	64885 84
Munur	77148 82

142034 66

Bókførda virði verksins 990605 00

Føroya Løgtings.

Útreiðslur :

		Kr. øyr.
A.	Løn og skrivstovukostnaður.....	27173 97
B.	Rentur og avborganir	21717 05
C.	Rakstur stöðanna	36965 25
D.	Viðlíkahald og eftirlit verksins	30614 03
E.	Økjan verksins	34450 51
F.	Ymist.....	1079 00
G.	Grunnur 31. december 1930:	Kr. øyr.
	Færø Amts Sparekasse	28134 31
	Føroya Banki.....	3883 99
	Eftirstøður	22118 76
	Kontant.....	10748 78
		64885 84
	Skuld fyri telegrammir ...	12638 46
		52247 38
		204247 19

31. december 1930.

Skuld :

	Kr. øyr.
Livsforsikringsselskabet Danmark.....	41009 43
Forsørgelsesforeningen Bikuben.....	11901 77
Kreditforeningen af Kommuner	22068 24
Universitetskvæsturen	31541 76
Færø Amts Sparekasse	22875 00
Store Nordiske Telegrafelskab	12638 46
	142034 66

Bróstsjúkrahúsið.

Sí roknskapið í «Beretning om Færø Amts Tuberkulosesygehus Virksomhed i Regnskabsaaret 1. Januar til 31. December 1930» skj. nr. 3.

31. december 1930:

	Kr. oyr.
Eftirstøður	10360 39
Ríkisstudningur fyri oktober fjórðingsár	9207 00
Fyriframgreiðslur	146 00
Hjá roknskaparhaldara	565 90
	20279 29
Skuld til Føroya Banka	6582 67

«Smi

Inntøkur:

	Kr. oyr.
I. Farmagjald	27748 73
II. Ferðapeningur	17418 50
III. Eykaferðir	20 00
IV. Rentur	1802 42
	Kr. oyr.
V. Ríkisstudningur	10000 00
Postflutningur	20000 00
	30000 00
VI. Føroya lögting (til rentur og avdrátt av láni «Smiril»)	8003 00
Munur	14683 64
	99676 29

Figgjarstandur

Ogn:

	Kr. oyr.
1. s/s «Smiril», tryggjaður 60000, niðurskrivaður til	30000 00
2. Kontokurant	6657 03
Bankbók	25897 67
Kassapeningur	390 42
Skipafelagið Føroyar	13070 64
	46015 76
	77015 76

rið.*Útreiðslur :*

	Kr. oyr.
I. Manningarløn.....	21383 15
II. Kostarhald.....	8232 31
III. Tryggingargjald.....	4056 12
IV. Kol o. t.....	16918 12
V. Umsiting og umvøling.....	27136 00
VI. Skrivstovuhald.....	2000 00
VII. Ymist.....	7824 59
VIII. Eykafar.....	4123 00
IX. Løgtingið betalt.....	8003 00
	99676 29

31. mars 1931.*Skuld :*

Skuld til Løgtingið (rest av láninum til keypið).....	57167 50
Munur.....	18848 26
	76015 76

Skúlagrunnurinn.

Inntøkur :

	Kr. oyr.
1. Rentur	2261 53
2. Ríkisstudningur.....	25421 59
3. Studningur til úttanbýggja næmingar.....	1062 50
4. Studningur til pensión frá Effersøes.....	550 00
5. Studningur frá Tórshavnar bý.....	150 00
6. Næmingarnir.....	16610 00
7. Læraraskúlin.....	600 00
8. Leiga.....	731 10
9. Eftirstøður.....	368 75
10. Stórhvalainntøka	1107 98
11. Refusión av pensiónsútr.....	384 00
12. Munur	660 22
	49907 67

Útreiðslur :

	Kr. oyr.
1. Eftirløn.....	2779 36
2. Læraraløn.....	35280 53
3. Studningur til úttanbýggja næmingar.....	1062 50
4. Løn roknskaparabaldarans o. t.	176 45
5. Skattur.....	1027 25
6. Trygging	645 00
7. Umvøling o. t.....	2474 79
8. Ljós og hiti.....	1358 73
9. Reingeran.....	2508 41
10. Undirvísingartilfar o. t.	880 30
11. Leiga.....	800 00
12. Aðrar útreiðslur.....	315 60
13. Eftirstøður.....	598 75
	49907 67

Grunnur i ársbyrjan 57445 35

Grunnurin 31. dec. 1930 :

	Kr. oyr.
Rentuberandi peningur.....	36490 92
I sparikassa, banka og contant	20294 21
	56785 13
Munur...	660 22
	57445 35

Eftirlønargrunnur realskúlans.

	Kr. oyr.
31. december 1930	2926 64

Pastor Engelsteds Legat.

	Kr. oyr.
Realskúlalegatið 31. december 1930	1400 36
Eftirlønarlegatið	1980 32

Grunnurin til keyp av góðum skúlabókum.

	Kr. oyr.
31. december 1930	2571 40

Eftirlønargrunnur lærara.*Inntøkur :*

	Kr. oyr.
I. Færø Amts Sparekasse (rakstrarkonto)	8867 84
II. Kommunurnar fyri 2 hálvár 1930	4586 10
III. Eftirstøður	5854 13
IV. Pensiósfrádrag	3803 54
V. Refusión av pensiónstillegg o. a.	14360 91
VI. Frá kommununum	9116 33
VII. Ríkisstudningur til persónlig tilleg.	866 25
VIII. Kommunurnar til lön roknskaparahaldarans.	350 00
IX. Rentur á rakstrarkonto	350 43
	48155 53

Útreiðslur :

	Kr. oyr.
A. Eftirløn	27059 20
B. Refusión til statin	6667 26
C. Lön roknskaparahaldarans, revisor o. t.	487 62
D. Rakstrargrunnurin 31. december 1930	Kr. oyr.
Færø Amts Sparekasse	2684 19
Eftirstøður	6595 05
Hjá roknskaparah.	120 68
Kommunurnar fyri 2 hálvár 1930	4541 53
	13941 45
	48155 53

Kapítalkonto.

	Kr. oyr.
1. januar 1930 í Færø Amts Sparekasse.....	102000 00
Ríkiskassin eykastudning	14000 00
Løgtingið	2000 00
Rentur.....	6306 96
Vunnið við keyp av obligatiónum	8447 35
	132754 31
31/12 1930: Obligatióir.....	122000 00
Færø Amts Sparekasse	10754 31
	132754 31

Trygging skúlahúsa.

Grunnurin 31. december 1930:	Kr. oyr.
Færø Amts Sparekasse.....	11752 61
Eftirstøður.....	464 03
Kontant.....	52 95
	12269 59

Landsbókasavnið.

Inntøkur:

	Kr. oyr.
Grunnurin við ársbyrjan.....	3294 41
Ríkisstudningur.....	6300 00
Løgtingið	2000 00
Tórshavnar býur.....	1500 00
Rentur.....	70 59
Ymist.....	27 00
Við sølu av gamla húsunum.....	3200 00
	16392 00

Útreiðslur:

	Kr. oyr.
Løn	4600 00
Ljós og hiti	290 00
Bókakeyp og innbinding.....	2382 87
Leiga	300 00
Útreiðslur til reingeran, telefon, skatt, trygging o. t.....	1105 98
Viðvíkjandi tí nýggja húsinum.....	6932 71
Grunnurin 31. mars 1931:	Kr. oyr.
Færø Amts Sparekasse.....	759 44
Hjá roknskaparhaldara.....	20 67
	780 11
	16392 00

Kavarabúnaðurin.

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. december 1930	1748 42

«Hansenske Legat».

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. mars 1931	873 04

«Fonden for forulykkedes Efterladte».

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. decbr. 1930 (studn. rindaður í 1930: 500 kr.)	8925 70

Grindagarnið í Vestmanna.

Grunnurin 31. december 1930:	Kr. oyr.
Færø Amts Sparekasse	6000 00
Kontant	31 24
	6031 24

Jarðahvalsgrunnurin.

Grunnurin 31. december 1930:	Kr. oyr.
Færø Amts Sparekasse	57480 24
Hjá roknskaparhaldaranum	4237 73
Eftirstøður	1155 48
Lán til Ísvirki	5000 00
Lán til kirkjugrunnin	61000 00
	128873 45

Fíggjarstandurin

fyrí tey av tinginum granskoðaðu roknskapini.

Ogn :

1. Telefonverkið		Kr. oyr. 535000 00
2. Hús :	Kr. oyr.	
Bróstsjúkrahúsið	200000 00	
Løgtingshúsið	17500 00	
Skansahúsið	8400 00	
Realskúlin	86000 00	
Bókasavnshúsið	6000 00	
		317900 00
3. Smiril		30000 00
4. a. Færø Amts Sparekasse og peningur ...	Kr. oyr. 385911 05	
b. Skuldabrev, kreditfelagsobligat.	277054 64	
c. Fyrirframtgreiðslur	33136 37	
d. Eftirstøður	202173 99	
		898276 05
		1781176 05

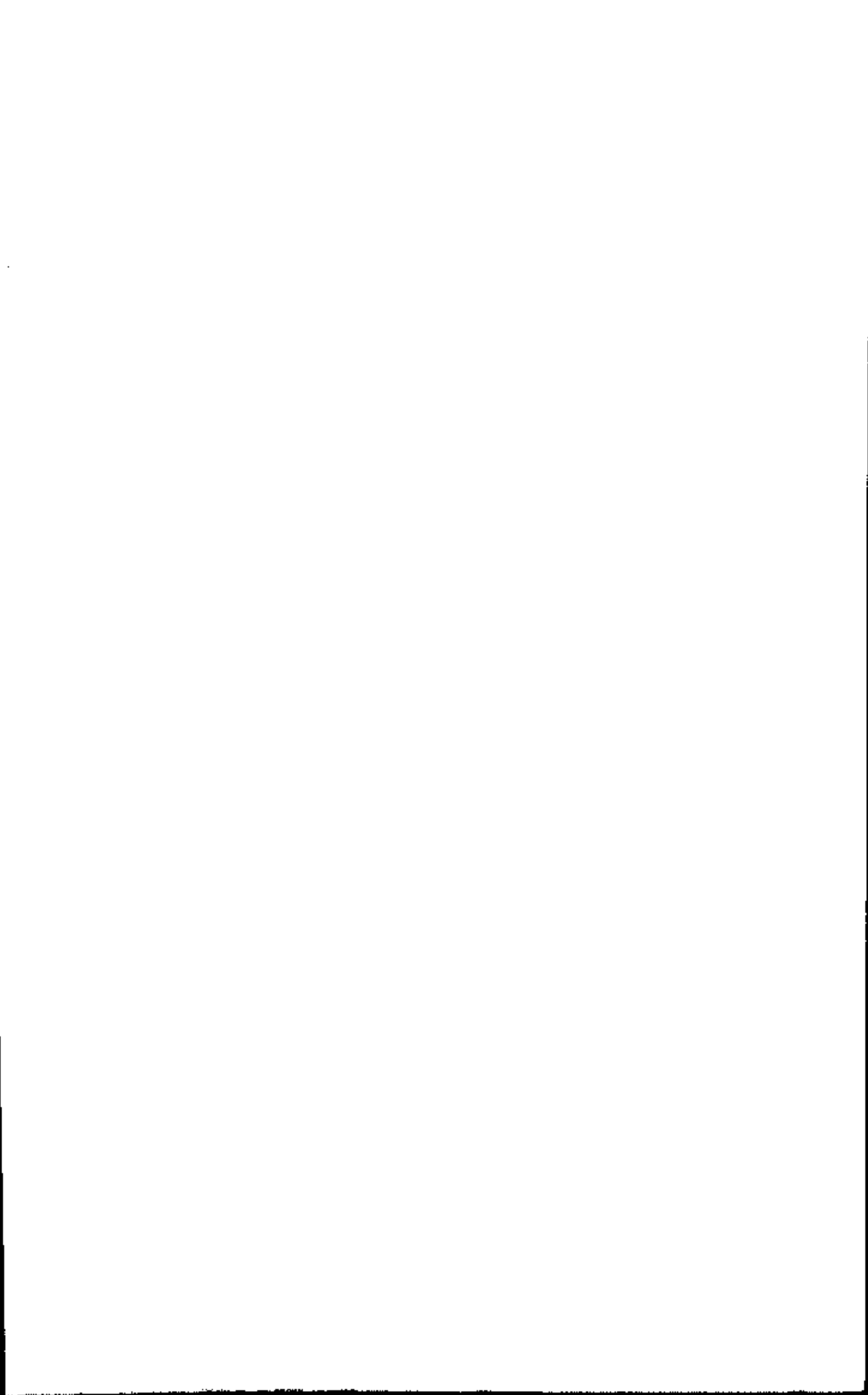
Skuld :

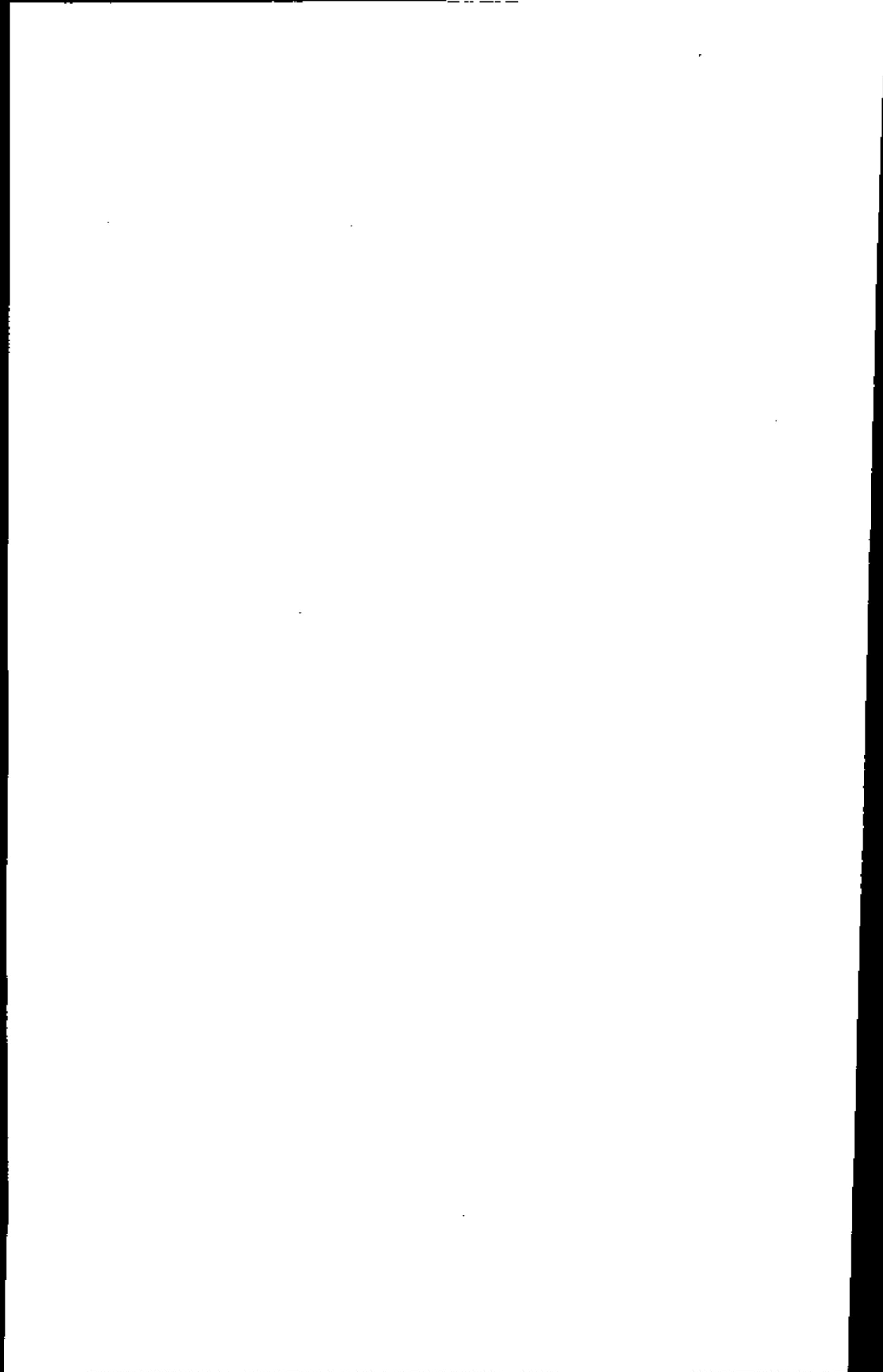
A. Til lánstøður	Kr. oyr. 735861 77	Kr. oyr.
B. — lögtingsgrunnar	93453 22	
		829314 99
	Mannur...	951861 06
		1781176 05

Kirkjurnar, grindagarnið í Vestmanna, kavrabúnaðurin og lutirnar í Skipafelaginum Føroyar eru ikki roknaðir við.

Landsnevndin, Tórshavn 20. juli 1931.

Edw. Mitens.

Uppskot

til

fíggjarsamtykt

Løgtingsins

fyri

1932.

(Lagt fyri Løgtingið 1931.)

Amtsgr

Inntøkur :

	Kr. øyr.
1. Ríkisstudningur	3000 00
2. Gjæld fyri handilsloyvi	1900 00
3. Bilskattur	5000 00
4. Jarðaskattur	8500 00
5. Tollur	25000 00
6. Tollur til avdrátt av skuld	25000 00
7. At álíkna kommunurnar	103000 00
8. Innkravdar eftirstøður	13000 00

184400 00

Ad. Inntøkur.

Lóg um toll 8. mars 1930 ásetur, at staturin fyrst fær 30,000 kr. og sjúkrahúsini 20,000 kr. Restina ætli eg til 100,000 kr. Harav fær amtsgrunnurin 50,000 kr. (helvt), harav helvtin skal nýtast til eykaavdrátt.

unnurin.

Útreiðslur :

	Kr. øyr.
A. Løgtingskostnaður	24000 00
B. Dómsmál	3000 00
C. Valum viðvíkjandi	1500 00
D. Læknar, sjúkrahús o. t.	26500 00
E. Ferðaútreiðslur sýslumanna o. m.	4000 00
F. Skúlamálum viðvíkjandi	1500 00
G. Landsbókasavnið	2500 00
H. Landbúnaðinum viðvíkjandi	2000 00
I. Röntgenlánið og Hjemmet for Vanføre	400 00
J. Bilskattur	5000 00
K. Rentur	25000 00
L. Avdráttur	25000 00
M. Til at byggja skrivstovu	10000 00
N. Til fiskivinnu	5000 00
O. Studningur til landbúnaðin	5000 00
P. Viðkan av bróstsjúkrahúsinum	10000 00
Q. Farsóttarhús	9000 00
R. Til eykaavdrátt	25000 00
	184400 00

Ad Útreiðslur.

	Kr. øyr.
A. Tingmannaløn	13500 00
Ferðaútreiðslur o. t.	500 00
Løgtingsfíðindi	3500 00
Annað	2000 00
Løgtingshúsið	1500 00
Landsnevndin	3000 00
	24000 00

	Kr. øyr.
D. Læknaløn	10000 00
Farsóttir	10000 00
Koppseting	500 00
Karantinútreiðslur	1000 00
Bróstsjúkrahúsið	3000 00
Ljósmøður	2000 00
	26500 00

- E. Ferðaútreiðslur til sýslumenn, djóralækna og landbúnaðarráðgevaran.
H. Til hjálparmenn hjá landbúnaðarráðgevaranum, Føroya búnaðarsfelag o. a.
P. Viðkan av bróstsjúkrahúsinum kostar tinginum í minsta lagi 25000 kr. Hetta kann kanska gjaldast í 3 ár.

Økonomiski grunnurin.

Inntøkur :

	Kr. oyr.
1. Grind	2000 00
2. Stórhvalagjald	4000 00
3. Innflutningsgjald	30000 00
4. Rentur	3000 00
5. Vøruhandilin	2000 00
	41000 00

Útreiðslur :

	Kr. oyr.
A. Løn roknskaparhaldarans, álitismaður tingsins o. t.	1000 00
B. Kvøldskúlár og ferðastudningur til lærarar	500 00
C. Jarðahvalsgrunnurin	500 00
D. Hedeselskabet	1000 00
E. Føroya felag móti tuberklasjúku	1000 00
F. At leggja til stovnsfæ grunnsins	1000 00
	5000 00
Til vegir, lendingar og brýr og onnur endamál eru	36000 00
	41000 00

Tær 36.000 kr. kunnu ætlast nýttar so :

Eftirlønargrunnur lærara	2000 00
Til vegir má setast	20000 00
Til lendingar og brýr	10000 00
Eftir et	4000 00
	36000 00

Fátækragrunnur Løgtingsins.

Inntøkur :

Kr. øyr.

1. Grind	500 00
2. Stórhvalagjald	500 00
3. Arvagjald	5000 00
4. Gjöld fyri handilsloyvi	1500 00
5. Rentur	2000 00
	9500 00

Útreiðslur :

Kr. øyr.

A. Deyv og dumb	6000 00
B. Alimentatiónspeningur	1000 00
C. Løn roknskaparhaldarans o. t.	400 00
D. At leggja til stovnsfæ grunnsins	500 00
E. Studning til sóknunar	7000 00
	9500 00

Kirkjugrunnur Løgtingsins.

Inntøkur :

	Kr. øyr.
1. Endurgjald fyri tiggjunda	7800 00
2. Stórhvalagjald	1500 00
3. Innflutningsgjald	29000 00
4. Rentur	700 00
	39000 00

Útreiðslur :

	Kr. øyr.
A. Roknskaparabaldara o. t.	500 00
B. Rentur	2500 00
C. Vanligar umvalingar	10000 00
D. Kirkjugarðar	1000 00
E. Annað	25000 00
	39000 00

Fleiri kirkjur standa fyri stórum umvølingum. Bónarbræv eru um fleiri nýggjar kirkjur. Skuldin er 45.000 og átti at verið afturrindað við minst 10.000 kr. árliga.

Landsnevndin, Tórshavn, 25. juli 1931.

Edw. Mitens.

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

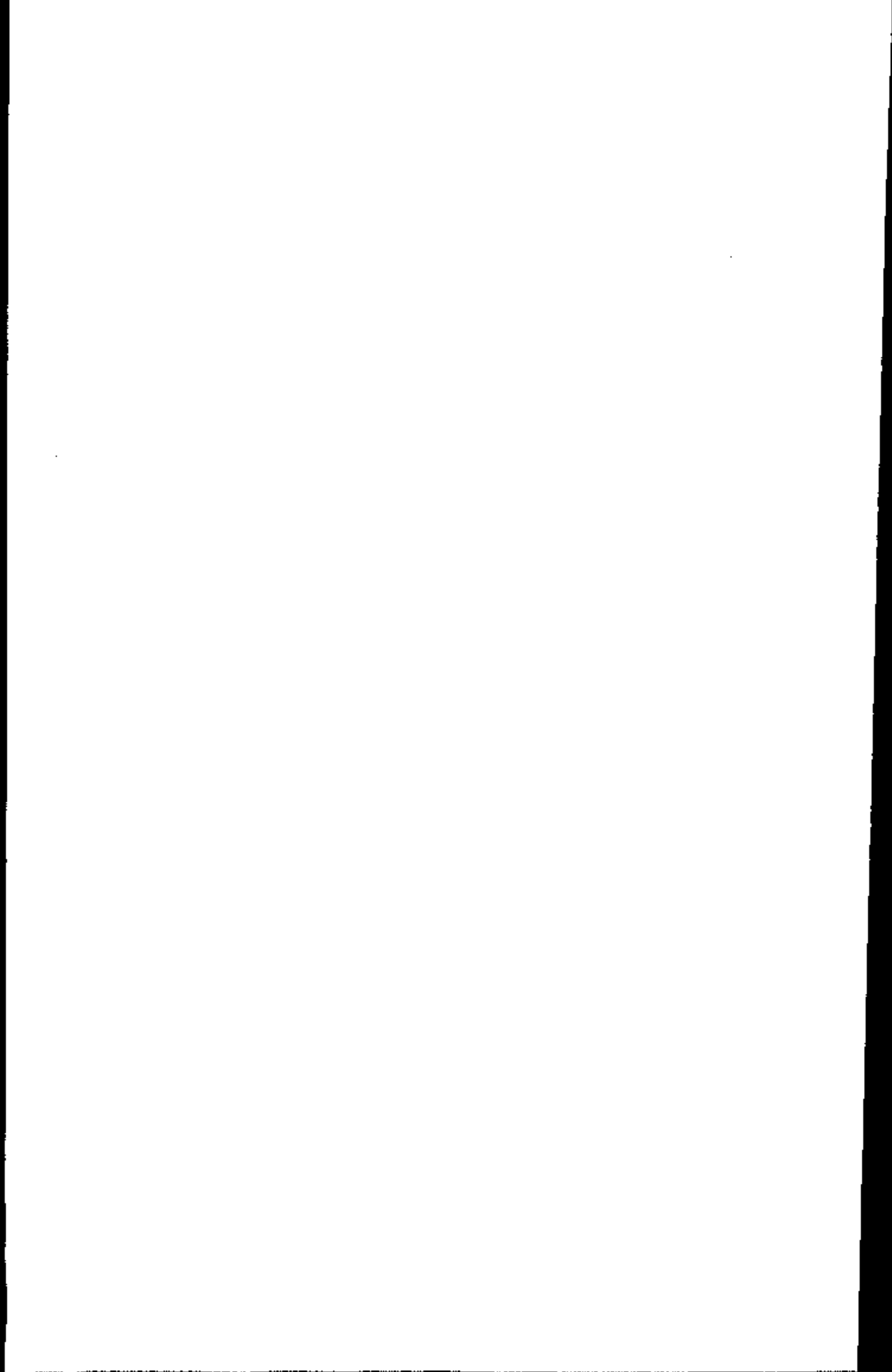
196

197

198

199

200

Beretning

om

Færø Amts Tuberkulosesygehus' Virksomhed

i Regnskabsaaret 1. Januar 1930 til 31. December 1930.

Ved Sanatorielæge *Erik Lynge*.

Ved Regnskabsaarets Begyndelse henlaa paa Sygehuset	30	Patienter
I Aarets Løb indlagdes	82	—
— — — udskreves 71, overflyttedes 7	78	—
Tilbage ved Aarets Slutning	34	—

Disse Patienters :

1) Hjemsted fordeler sig saaledes :

Arge	1	Klaksvig	5	Skopen	7
Avevig	1	Kunø	1	Solmund	1
Ejde	1	Lejnum	1	Strænder	3
Fuglefjord	3	Lervig	2	Svinø	2
Glibre	1	Midvaag	2	Sørvaag	1
Gjov	1	Myggenæs	1	Thorshavn	13
Gøte	2	Nolsø	1	Tofte	1
Halderavig	3	Porkere	2	Tveraa	5
Hellerne	1	Saltangeraa	1	Vaag	1
Hestø	1	Sand	1	Vestmanhavn	3
Kalbak	1	Sandevaag	2	Viderejde	3
Kirke	2	Skue	1		

2) Efter Køn:	Mandlige	32
	Kvindelige	46

Løgtingstidendi 1931.

3) Efter Alder:	15 Aar og derunder.....	4
	Fra 16 Aar til 25 Aar.....	32
	„ 26 „ „ 35 „	19
	„ 36 „ „ 50 „	20
	„ 51 „ „ 60 „	1
	„ 61 „ og derover	2

4) Efter Sygdommens Udbredning og Grad (ved Indlæggelsen):		
I Stadium		39
II —		22
III —		17

Gennemsnitsvarigheden af Kuropholdet for de enkelte Stadier var:

I Stadium	109 Dage
II —	168 —
III —	245 —

Resultatet af Behandlingen:

	I.	II.	III.	Ialt.
Tilsyneladende raske	19	0	0	19
Betydeligt bedrede	14	15	1	30
Bedrede	4	5	9	18
Uforandrede	2	1	2	5
Forværrede	0	1	1	2
Døde	0	0	4	4
	39	22	17	78

Tubercelbaciller fandtes i Opspyttet hos ialt 29 Patienter.

Af 39 Patienter i I Stadium hos 1 Patient

„ 22 — „ II — „ 14 —

„ 17 — „ III — „ 14 —

Af disse 29 Patienter blev 16 udskrevne bacillfri (c. 57 pCt.).

Feber, der skyldtes Tuberculosen,

Fandtes ved Indlæggelsen hos	6 Patienter
Tabte sig under Opholdet hos	5
Opstod under Opholdet hos	15 —
Table sig atter under Opholdet hos	9

Vægtforøgelsen hos 64 regelmæssigt vejede Patienter var:

I Stadium :	5,7 kg.
II —	7,0 "
III —	5,0 "

Af mere betydende **Komplikationer** forekom følgende:

Anæmia simpl.	18	Neurasthenia	13
App. chr.	1	Obstipatio chr.	1
Bronchitis	4	Pleurit. exsud.	2
Colitis chr.	1	— seq.	6
Degenerat. ovarii.	1	— sicca.	1
Dyspepsia	2	Polypus nasi	1
Distonio ped.	1	Pyelo nephritis acut.	1
Gastroenterit. acut.	1	Rheumatismus	1
Graviditas	2	Salpingitis tuberc.	1
Irido cyclitis	1	Tuberc. genn.	1
Hyperplasia irregul. endometr.	1	— gland bronch.	2
Hæmorrhagia rectalis	1	— — colli.	1
Hæmoptysis	9	— laryngis	4
Menorrhagia	1	— intest.	3
Migræne	1	— renis	2
Morb. cordis	1	Ulc. ventr.	2

Særlige Behandlingsmaader.

Kunstig Pneumothorax er forsøgt anlagt hos 3 Patienter, hos 2 lykkedes og gennemførtes Behandlingen, hos den tredje fandtes ikke frit Pleurarum.

Sanocrysin er anvendt til 2 Patienter.

Metallosal-Mangan a. m. Walbum er anvendt til 18 Patienter.

Der er i Aarets Lob givet: 2221 Lysbade (Kvarts-Sollux).

Af Røntgengennemlysninger er foretaget 165.

Til Dronning Alexandrines Hospital og Tuberculoseafdeling er overflyttet 6 Patienter til Behandling for:

- 1) App. chronic.
- 2) Rheumatismus gravis.
- 3) Tub. renis.
- 4) — —
- 5) Salpingitis tub.
- 6) Hæmorrhagia rectal.

Til Vejlefjord Sanatorium er overflyttet 1 Patient.

- 1) Tub. pulm. & intest.

Økonomisk Oversigt.

Ved Bogholder Jacob Olsen.

Sygedagenes samlede Antal har i Aarets Løb været:

Sanatorieafdelingen	9073 Dage
Hospitalsafdelingen	3278 —

Ialt...	<u>12351 Dage</u>

Aarets Middelbelægning har været 33,8.

Regnskab for Driften 1930.

Indtægt.

	Kr.	Ø.
Betaling for Patienter	12489	00
Statskassens Tilskud	37053	00
	Kr.	Ø.
Have og Anlæg	712	60
Fragaar: Udgiften (Udgiftskonto 10)	589	81
		122 79
	Kr.	Ø.
Husdyrhold	3108	24
Fragaar indkøbt Foder (Udgiftskonto 13)	1322	80
		1785 44
Underskud		2700 64

		<u>54150 87</u>

Udgift.

Konto	1. Lønninger	13491 47
		Kr. Ø.
—	2. Forplejningen	24126 87
	÷ Drengen A. Joensens Ophold	300 00
		23826 87
—	3. Vask og Rengøring	675 55

	At overføre...	<u>37993 89</u>

		Kr.	Ø.
	Overført...	37993	89
—	4. Brændsel og Belysning	7139	97
—	5. Medicin m. m.	2414	92
—	6. Bygninger	1563	38
—	7. Maskiner	16	02
	Kr. Ø.		
—	8. Inventar	2444	66
	+ Annulleret Check	27	50
		2417	16
—	9. Assurance	1113	00
—	11. Fragt, Losning og Kørsel	391	58
—	12. Kontorhold m. m.	678	07
—	14. Renter af Kassekredit	188	88
—	15. Forskud	80	00
—	16. Forskellige Udgifter	154	00
		54150	87

Beholdning og Gæld.

	31. Dec. 1929	31. Dec. 1930
	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Beholdning: 1. Restancer	10718 39	10360 39
2. Statskassens Tilskud for Oktbr. Kv.	9009 00	9207 00
3. Forskud	148 00	146 00
4. Hos Kassereren	216 12	565 90
	20091 51	20279 29
Gæld: Til Føroya Banki	3694 25	6582 67

Bemærkninger ad Udgiftskonti:

ad Konto 1. Lønninger:	Kr. Ø.
Løn til 1 Læge	2500 00
— " 1 Oversygeplejerske	1500 00
— " 1 Sygeplejerske	1040 00
— " 1 Økonoma	1500 00
— " 1 Fyrpasser	2300 00
— " 1 Bogholder	600 00
— " 1 Revisor	60 00
Pigelønninger + Medhjælp	3091 47
	12591 47
Frøken Flagstad i H. t. Lagtingsbeslutning	900 00
	13491 47

ad Konto 2. Forplejningen:	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Udgiften har været	24126 87	
+ Drengen A. Joensens Ophold	300 00	
		23826 87

Forplejningen har kostet Øre 192,9 pr. Patientdag (sidste Aar 174,94).
 — " " 150,4 pr. Kostdag (sidste Aar 134,90).

ad Konto 3. Vask og Rengøring:	
Grønsæbe, andre Sæber, Sæbespaaner og Soda	568 78
Forskelligt	106 77
	675 55

ad Konto 4. Brændsel og Belysning.	
46000 kg Kul	1488 49
1587½ hl. Cokes	3577 00
1701 kg. Petroleum	434 26
Elektricitet til Belysning	982 68
— " teknisk Brug	305 55
Forskelligt	351 99
	7139 97

ad Konto 5. Medicin:	
Medicin	2048 61
Sanocrysin og Metallosel-Mangan	300 05
Sygeplejeartikler	66 26
	2414 92

ad Konto 6. Bygninger:	
Almindelige Vedligeholdelser	998 08
Større Arbejder	565 30
	1563 38

ad Konto 8. Inventar:	
Nyanskaffelser	2395 66
Reparationer	31 00
Udbetalt Syløn	18 00
	2444 66

ad Konto 9. Assurance:	
Brandforsikring	1000 00
Ulykkesforsikring	113 00
	1113 00

ad Konto 12. Kontorhold:

Kontorrekvisitter m. m.	103 53
Telefonabonnement.	208 00
Telefon-Samtaler og Telegrammer.	82 52
Tryksager, Avertissement m. m.	126 87
Bladpenge, Frimærker m. m.	129 15
Andre Udgifter.	28 00
	678 07

ad Konti 7, 10, 11, 13, 14, 15 og 16 ingen Bemærkning.

Den 17. September 1929 vedtog Lagtinget, at der skulde nedsættes en Kommission paa 9 Medlemmer til Overvejelse af «en Ordning, der muliggør, at man kan støtte vore Fiskere og andre dermed ligestillede, naar de paa Grund af Alder er ude af Stand til at udføre deres Arbejde.»

Kommissionen skulde vælges paa følgende Maade:

«1 Medlem af Føroya Fiskimannafelag, 1 Medlem af Føroya skipara og navigatørfelag, 1 Medlem af Føroya arbeidarafelag, 1 Medlem af Færøernes Rederiforening, Amtmanden og 4 Medlemmer af Lagtinget.»

Efter Indbydelse af Landsnævnets Formand afholdt Kommissionen et Møde paa Landsnævnets Kontor den 15. Maj 1930.

Man enedes om at vælge Amtmanden til Formand og at nedsætte «et Underudvalg til Indhentelse af Oplysninger og Fremsættelse af Forslag til nærmere Behandling.»

Man var paa Mødet enige om, at det maatte betragtes som for Tiden uigennemførligt at faa indført en til den danske Aldersrentelov svarende Ordning, og at den nye Ordning i saa vidt Omfang som muligt maatte hvile paa Frivillighedsprincippet.

Der er af Underudvalget indhentet en Del Oplysninger om Forholdene andetsteds, og Underudvalget har besluttet at lade et Udtog heraf trykke og samtidig at give en kortfattet Oversigt dels over de forskellige Alderdomsforsikringssystemer, dels over den paa Færøerne gældende Sociallovgivning, og endelig over de i andre Lande gældende Regler.

Det havde været Hensigten at indkalde til nyt Kommissionsmøde i Løbet af Juni Maaned, men det er ikke lykkedes at faa nærværende Oversigt færdigudarbejdet til dette Tidspunkt.

Over Socialforsikringen i Danmark er i 1926 af Professor F. Zeuthen udarbejdet en Oversigt til Brug for det nordiske socialpolitiske Møde 1926. Endvidere er til Mødet i 1928 udarbejdet en ny Oversigt af Kontorchef Erik Dreyer, hvilken Oversigt tager Henblik paa Udlændinges Stilling. Desuden findes en mere udførlig Fremstilling i det af Socialminister K. K. Steincke udgivne Værk: «Fremtidens Forsørgelsesvæsen», hvorhos kan henvises til den af Alderdomsforsikringskommissionen af 1922 afgivne Betænkning og til de i de seneste Rigsdagssamlinger fremsatte Lovforslag med Motiver om social Forsikring m. v., navnlig Forslag til Lov om Folkeforsikring, fremsat af Regeringen i Folketinget den 12. December 1929.

Underudvalget har endvidere modtaget skematiske Oversigter over Socialforsikring i Norge, Sverige og Finland.

I «Monthly Labour Review» for 1930 findes en Oversigt over «Alderdoms-Pension og Forsikringssystemer i fremmede Lande», hvorefter det væsentligste gengives i Oversættelse nedenfor.

Om de for England gældende Regler er modtaget Oplysning fra det danske Gesandtskab i London, der samtidig har udarbejdet det nedenfor angivne Memorandum vedrørende den britiske Lovgivning om Alderdomsunderstøttelse.

En Oversigt over «Socialforsikring i andre Lande», udarbejdet af Professor F. Zeuthen, findes i «Socialt Tidsskrift» for Juli-August 1930, og denne Oversigt har dannet Grundlag for det nedenfor om fremmed Ret anførte.

Man henviser desuden til de Oplysninger, der findes i «Socialt Tidsskrift» for 1928, Side 21 og 411 (Czekoslovakiet); 1928, Side 25 (Tyskland); 1928, Side 189 (Frankrig); 1929, Side 27 (Finland); 1929, Side 243 (Island); 1929, Side 388 (Schweiz); 1930, Side 26 (England); 1930, Side 98 (Belgien); 1930, Side 101 (U. S. A.); 1930, Side 185 (Jugoslavien); 1930, Side 391 (Sverige); 1931, Side 201 (Polen).

A. Oversigt over Alderdoms-Pensions- og Forsikringssystemer.

I April 1931 var der ved Lovgivning i 41 fremmede Lande blevet indført Foranstaltninger til Omsorg for Gamle gennem offentlige Pensions- eller Forsikrings-Systemer (forskellig fra Pensionsordningen for offentligt ansatte). Det er ikke alle disse Systemer, der fuldstændig dækker i et hvert Forhold. Saaledes har i Schweiz kun visse Kantoner antaget den Slags Ordninger, og i Brasilien angaar Lovgivningen kun Jernbanearbejdere. Ligesaa maa det bemærkes, at i nogle faa Tilfælde er Systemer af forskellig Karakter og med forskellig Udstrækning i Virksomhed i det samme Land.

I det store Flertal af Lande (deriblandt de vigtigste Industrilande i Europa som England, Tyskland og Frankrig) omfatter Systemerne enten hele Befolkningen eller hele Arbejderbefolkningen, afhængig af visse fastsatte Indtægter, Bolig etc.

De Systemer af Alderdomsforsørgelse, som er omtalt ovenfor, falder i 3 Hovedtyper med Hensyn til, hvad der ydes og opnaas:

1) **Frivillig Forsikring.** I sin inderste Kerne er dette blot et System, under hvilket Staten sælger Aarsrenter til mere gunstige Takster end de private Forsikringsselskaber.

2) **Tvungen Forsikring.** Ved dette System ydes Bidrag til et fælles Forsikringsfond af to eller flere af de tre Parter, det vedrører — Staten, Arbejdsgiveren og Arbejderen. Sædvanligvis bidrager alle 3 Parter, som i England, Tyskland og Frankrig (ved en ny Lov). Dette Fond er styret af offentlig Myndighed og af det betales fastsatte Udbytter (Præmier) til enhver Arbejder under Systemet, naar han naar en bestemt Alder.

3) **Offentlige Pensioner.** Her er Udgiften ved Systemet haaret fuldstændigt af det offentlige og Pensioner betales til Borgere, der naar en bestemt Alder og er uden Underholdsmidler, og det uden Hensyn som, om de er eller har været beskæftigede Arbejdere.

Af disse tre Systemer behøver det første — frivillig Forsikring — mindst Kommentar. Det er blevet indført i kun 6 Lande, og det har som Regel ikke haft Held til at naa nogen større Udstrækning.

Som allerede angivet er den tvungne Forsikring og de offentlige Pensioner meget forskellige i deres Maade at løse Problemer ved Aldersdomsforsørgelse paa. Følgende Forskelspunkter maa der lægges Vægt paa som værende af særlig Vigtighed: Ved et offentligt Pensionssystem gives der kun Hjælp i Tilfælde af virkelig Trang, og da kun i Overensstemmelse med den paagældendes Behov, efter fyldestgørende Konstatering af den administrerende Virksomhed. Den tvungne Forsikring har en ganske modsat Teori. Den søger at drage Omsorg for, at alle arbejdende Borgere, ved den Tid, naar de trækker sig tilbage fra deres Virksomhed, skal have sparet sammen for sig et Forsikringsfond, som kan støtte dem i deres Alderdom. Den Alders-Rente, der saaledes modtages af en Arbejder, der er traadt tilbage fra Virksomhed, afhænger derfor hverken af Graden af Trang eller paa konstateret Nød. Paa den anden Side tager dette System kun Hensyn til Personer, som er eller har været Arbejdere; det dækker ikke afhængige Personer, som har naaet den gamle Alder uden — af en eller anden Grund — at have haft Arbejde indenfor det, som Loven tager Sigte paa.

Det «tvungen» Forsikrings-Princip har for nærværende den største Benyttelse. I Hovedsagen er det offentlige Forsikrings-System foretrukket af de britiske Besiddelser og de skandinaviske Lande og Bilande (undtagen Sverige), hvorimod Tvungen-Forsikrings-Systemet nu er i Fremgang i de vigtigste Industrielande i Europa, saadan som Stor-Britannien, Tyskland, Frankrig og Italien. —

Aldersgrænsen.

Der er ingen almindelig anvendt Aldersgrænse, ved hvilken Aldersdomspensioner eller ydelser kommer til Udbetaling. Ikke blot varierer Aldersgrænsen fra Land til Land, men der er ogsaa ofte inden for det samme Land fastsat forskellige Aldersgrænser for de to Køn og for de forskellige Beskæftigelsesgrupper; i nogle Forsikringssystemer afhænger Aldersgrænsen af Tjenestealderen og Beløbet af ydede Bidrag.

I Almindelighed kan man sige, at Aldersgrænsen i de europæiske Lande varierer fra 50 til 70 Aar, idet de foretrukne Grænser ligger mellem 60 og 65 Aar. I de ikke europæiske Lande synes Aldersgrænsen som Helhed betragtet at være noget lavere end i Europa.

Aldersgrænsen for Kvinder er sædvanligvis sat 5 Aar lavere end for Mænd.

For mere farlige Beskæftigelser, saasom Transport- og Minearbejde, er der ofte sat en lavere Grænse end for andre, mindre farlige Beskæftigelser.

I Almindelighed finder man de laveste Aldersgrænser i de frivillige Forsikringssystemer og de højeste i de egentlige Pensionssystemer, medens de tvungne Forsikringssystemer indtager en Middelstilling i denne Henseende.

Den nyeste Lovgivningstendens med Hensyn til Aldersgrænser synes at være henimod Smidighed, idet der overlades de administrative Myndigheder en vis Beføjelse til at fastsætte Aldersgrænser indenfor de af Loven satte højeste og laveste Grænser.

Personer, omfattede af Ordningerne.

De offentlige Alderdomsforsørgelser er møntede paa og benyttede af de økonomisk laveste Lag af Befolkningen, især Lønarbejdere og lavtlønnede Funktionærer, men kan omfatte selvstændige Arbejdere, idet den omfatter smaa Arbejdsgivere (der beskæftiger indtil 5 eller 6 Arbejdere). For at afgrænse disse Pensionistgrupper, sætter Lovene visse økonomiske Grænser paa Grundlag af Lønnen, Indkomsten eller Formuen. Disse økonomiske Grænser varierer fra Land til Land endog mere end Aldersgrænserne.

Imidlertid har et Antal Lande, der har indført et offentligt tvungen Forsikringssystem for de laveste Indtægtsgupper af Befolkningen, fastsat en secundær, højere Indtægtsgrense for frivillig Forsikring; det vil sige, at Personer, hvis Løn eller Indkomst er over Grænsen for tvungen Forsikring og under den secundære, højere Grænse, kan komme ind under Loven om tvungen Forsikring, hvis de ønsker dette (som f. Eks. i Bulgarien, Tyskland, Ungarn, Italien o. s. v.). Erfaringen viser, at et vist begrænset Antal Personer har Fordel af en saadan Regel.

Bidrag og Understøttelser.

I Tilfælde af tvungen Forsikring er Bidragene enten bestemt som en vis Procent af Lønningerne eller Honoraterne eller som en fast Sum som Penge, der betales enten ugentligt eller maanedligt. Offentlige Tilskud til Forsikringsfonds er enten sat i Forhold til de forsikredes og deres Arbejdsgivers Bidrag eller ydet som Tilskud med en vis Pengesum enten pr. forsikret eller pr. nydende Medlem eller som runde Beløb, der periodisk tilflyder Forsikringsfonds.

En Del fremmede Lande tager sin Tilflugt til særlig Beskatning eller til andre særlige Midler til Tilvejebringelse af Penge til Fordel for Forsikrings- eller Pensionsfond. Alle europæiske Lande synes imidlertid at undgaa særlig Beskatning til Fordel for offentlige Forsikringsfonds.

Alderdomsunderstøttelser eller Pensioner er sædvanligvis fastsat til et Beløb, der blot dækker det nødvendigeste til Livets Ophold eller et Mindstemaal af bekvem Levemaade. Da dette Mindstemaal varierer fra Land til Land, fra Tid til anden, og endog mellem økonomiske Grupper indenfor det samme Land, varierer det Beløb, der udbetales i Understøttelser eller Pensioner i de forskellige Lande og til de forskellige Grupper af Personer indenfor det samme Land meget.

Med nogle faa Undtagelser er Understøttelserne og Pensionerne betydeligt lavere end den Løn eller det Honorar, der oppebæres, forinden vedkommende opnaar Aldersgrænsen. Som Regel er i Tilfælde af Forsikringssystemer Summen af Understøttelsen baseret paa Summen af de Bidrag, der er ydet med Hensyn til den forsikrede, medens Summen af Bidrag er baseret paa en vis Procent af Lønnen eller Vederlaget eller af Indkomsten, for saa vidt angaar selvstændige Arbejdere.

For nøjagtigt at sætte Bidragene i Forhold til Erhvervsevnen har man ofte fastsat stigende Løn- eller Indtægtsskifter (saa mange som 11 i Czechoslovakiet og 17 i Jugoslavien). Da en minutøs Klassifikation imidlertid vidtløftiggør det administrative Arbejde, er der en Tendens til enten at indskrænke Lønklasserne til et mindre Antal eller helt at afskaffe dem, saaledes at man kun beholder Maximumsgrænserne for de forsikredes eller pensionsberettigedes Indtægter.

I en Del europæiske Lande er de almindelige eller regulære Understøttelser eller Pensioner temmelig smaa, især naar man tager Efterkrigstidens stigende Leveomkostninger og faldende Valuta i Betragtning. Forskellige Forhøjelser eller Tillægsydelser er derfor blevet indført, sædvanligvis under Navn af «Bonus», «Godtgørelse», «særlige Ydelser» og lignende.

Efterladte.

De fleste Alderdomsforsikrings- eller pensionssystemer træffer Foranstaltninger til Fordel for forsorgede efterladte saasom Enke eller Enkemand, forældreløse Børn, Forældre o. lign. Sædvanligvis er Enkens Understøttelse Halvdelen af hendes afdøde Ægtefælles. Næsten alle Forsikringssystemer bestemmer, at den samlede Understøttelse til efterladte ikke maa overstige den afdødes Understøttelse.

Forvaltningen.

Efter de ovennævnte Undersøgelser i Amerika mener man dér, at der er to Farer, man maa gardere sig imod, naar man opretter og udvikler et offentligt Forsikringssystem, nemlig Muligheden af, at der udvikler sig Bureaukratisme, og at der bliver blandet Politik ind. For at undgaa disse to Farer gør man sædvanligvis Forvaltningen af Forsikringssystemet selvstændig (autonom) ved at lade Direktionen vælge enten af de forsikrede eller af de bidragydende. I Tilfælde, hvor Arbejdsgivere bidrager, vælger baade de forsikrede og deres Arbejdsgivere et lige stort Antal Repræsentanter til Forsikringsdirektionen, medens Regeringen ofte udnævner en upartisk Formand og i nogle Systemer et Antal Sagkyndige, saasom Aktuarer (d. v. s. Forsikringsberegner), økonomiske og juridiske Raadgivere.

Da det offentlige ogsaa er Bidragyder enten direkte til Forsikringsfonden eller som Bærer af de administrative Udgifter, beholder det offentlige i Reglen en vis direkte Kontrol og Tilsyn, idet det sætter Forsikringssystemet under Overtilsyn af et Ministerium, sædvanligt Arbejds- eller Finansministeriet.

B. Social Lovgivning paa Færøerne.

a. Den 18. April 1832 kgl. Konfirmation paa Regulativ for en Fond for Forulykkedes Efterladte paa Færøerne.

§ 3: «Fondens Renter anvendes efter Amtmandens og Provstens nærmere Bestemmelse til at afhjælpe den øjeblikkelige Trang, hvori forulykkedes efterladte ved pludselig at berøves deres Forsorger kunne geraade, det være sig Forældre eller Enker og Børn.»

Renterne kan derimod ikke bruges til vedvarende Understøttelse.

b. Lov Nr. 97 af 10. April 1895 om Fattigvæsenet paa Færøerne.

Den egentlige Fattighjælp ydes ved Understøttelse i Hjemmet, ved Anbringelse i Pleje hos private eller ved Optagelse i Forsørgelsesanstalter.

Anbringelse paa Omgang hos Sognets Beboere kun undtagelsesvis; dertil kræves Overrighedens Samtykke samt at særlige Omstændigheder foreligger: Ufordragelighed, Drikfældighed, Vagabondtilbøjelighed eller lignende, saaledes at paagældende ikke kan anbringes i fast Pleje. Endvidere kan denne Fremgangsmaade kun benyttes, til der oprettes Forsørgelsesanstalter. Efternævnte Ydelser faar ikke den særlige «Fattighjælpsvirkning»: 1) Udgifter til Læge, Jordemoder og Begravelsesomkostninger; 2) Ydelser af Pligtarbejde; 3) De i § 72 (ændret ved Lov senest Nr. 310 af 17. December 1924) nævnte Omkostninger ved Opdragelse, Underhold, Forsørgelse, Kur og Pleje for visse syge, for saa vidt de er anbragt paa en af Statens Anstalter, en af denne godkent Anstalt eller af en saadan Anstalt under dennes Tilsyn hos private; 4) Omkostninger ved ambulant Behandling af visse Sygdomme, saafremt den paagældende opfylder de i § 2 a, b og c i Lov Nr. 58 af 13. Marts 1908 fastsatte Betingelser.

Af Fattighjælp, ydet udenfor Forsørgelseskommunen, kan i Almindelighed de $\frac{3}{4}$ kræves refunderet af denne.

c. Lov Nr. 58 af 13. Marts 1908 om Alderdomsunderstøttelse til værdige Trængende udenfor Fattigvæsenet.

Betingelser: 60 Aar, ude af Stand til at sørge for sig selv eller dem, han har Forsørgerpligt overfor. Som Regel kræves Indfødsret (§ 1). Visse Krav til den paagældendes Vandel og øvrige personlige Forhold (§ 2). Indtægter, der ikke overstiger 100 Kr., kan eller skal (afhænger af Indtægtens Art) lades ude af Betragtning. De kommunale Myndigheder bestemmer, om og hvor meget der skal ydes. De for trængende i Almindelighed gældende Regler angaaende Sognerejser, Læger, Jordemødre, Vederlag til saadanne og Begravelseshjælp kommer ogsaa til Anvendelse paa de ved denne Lov understøttede. Understøttelsen omfatter isørigt det nødvendige til Underhold, Kur og Pleje i Sygdomstilfælde for den understøttede og hans Familie. Den kan bestaa i Penge, i Naturalydelser og i Anbringelse paa Asyl eller Anstalt. Understøttelsen udredes af Opholdskommunen, der har Ret til at faa $\frac{3}{4}$ af Omkostningerne refunderet af Forsørgelseskommunen. Staten betaler Halvdelen af Kommunernes Udgifter.

d. Anordning Nr. 41 af 25. Februar 1914, hvorefter Lov af 29. April 1913 om Hjælpekasser sættes i Kraft paa Færoerne.

Der oprettes en Hjælpekasse i hvert Sogn med den Opgave medlertidigt at understøtte værdige trængende, som har fast Ophold indenfor vedkommende Kasses Omraade og ikke nyder Fattigunderstøttelse (4). I samme § afsondres Lovens Omraade fra Loven om Alderdomsunderstøttelse og Fattighjælp. Der skal være hengaaet 3 Maaneder, efter at paagældende har faaet Fattighjælp. Rejseunderstøttelse maa Hjælpekassen kun yde, naar det er godtgjort, at der er sikret paagældende mere end rent foreløbigt Arbejde eller Udkomme paa Ankomststedet. Isørigt ydes Understøttelsen efter Skøn i hvert enkelt Tilfælde (§ 5). Naar et vist Beløb er modtaget i Løbet af en fastsat Tid, har dette Betydning med Hensyn til Erhvervelse af Forsørgelsesret i Opholdskommunen. Loven fastsætter, hvor meget der kan ydes. Statens Tilskud til Kommunen, for saa vidt denne har ydet Bidrag til Hjælpekassen, kan ikke overstige $\frac{1}{3}$ af Kommunens Tilskud, men er for Tiden en Del mindre. Visse Bøder tilfalder Hjælpekassen, jfr. f. Eks. § 28 i Lov Nr. 101 af 4. April 1928 om Jagt m. m.

e. Anordning Nr. 8 af 17. Januar 1916, hvorved Lov om Understøttelse til Børn af Enker af 29. April 1913 sættes i Kraft paa Færøerne, jfr. Anordninger Nr. 588 af 11. November 1918 og Nr. 184 af 1. April 1921.

Betingelserne for at faa Understøttelse indeholdes i Anordningens § 1. Beløbene Størrelse er til Børn under 4 Aar 160 Kr. aarlig, til Børn mellem 4 og 12 Aar 135 Kr. og til Børn mellem 12 og 14 Aar 40 Kr. Staten refunderer $\frac{1}{2}$. Kommunen, hvor Enken har fast Ophold, udbetaler Bidragene, men kan kræve $\frac{3}{4}$ af den Del, Staten ikke betaler, refunderet af Forsørgelseskommunen. Erhvervelse af Forsørgelsestet er hvilende i den Tid, Enken faar Bidrag efter denne Lov. Bidragene bortfalder ikke, fordi Moderen afgaar ved Døden. Endvidere kan Bidrag gives til et Barn, naar Moderen har kunnet nyde Understøttelsen, men ikke har oppebaaret den, samt til Børn af Enkemænd, der er afgaaet ved Døden, for saa vidt de opfyldte de for Enker foreskrevne Betingelser. Undtagelsesvis kan Bidraget fortsættes ud over Barnets fyldte 14. Aar, men udover dets fyldte 18. Aar. Naar Lovens Betingelser er opfyldte, har Børnene Ret til det fastsatte Beløb.

f. Anordning af 31. Marts 1931, hvorved Lov Nr. 205 af 6. Juli 1916 om Forsikring mod Folger af Ulykkestilfælde, jfr. Lov Nr. 394 af 28. Juni 1920 og Lov Nr. 186 af 14. Juli 1927, om Ændring i den nævnte Lov, sættes i Kraft paa Færøerne.

Forsikringen paahviler indenfor denne Lovs Omraade Arbejdsgiveren overfor de i hans Tjeneste værende Personer.

En i Medfør af denne Ordning forsikret Person faar Erstatning, naar hans Erhvervsevne midlertidigt eller vedvarende forringes. I Tilfælde af Død faar hans Efterladte Erstatning. Stat og Kommune yder Erstatning efter Anordningens Regler, hvorimod andre Arbejdsgivere skal forsikre deres Risiko. Ydelserne udgør 1) Dækning af Udgifter ved Sygebehandling, 2) Dagpenge, 3) Invaliditetserstatning, 4) Erstatning til Efterladte, 5) Begravelseshjælp. Inden der foreligger en Afgørelse i Sagen, kan det offentlige yde visse Understøttelser, der ikke har Fattighjælps Virkning.

Naar en Arbejdsgiver indtræder i et Forhold, der medfører Forsikringspligt, bliver han straks Medlem af Færøernes Ulykkesforsikring (Føroya vanlukkutrygging).

Personer, der for egen Regning eller i Fællesskab med andre driver Fiskeri, mindre Skibsfart eller lignende, er underkastet Forsikringspligt for egen Person. Arbejdsgivere kan i visse Tilfælde tegne frivillig Forsikring for egen Person.

Der ydes Statstilskud til Præmienedsættelse efter de i Anordningens § 73 indeholdte Regler. Lovens Overholdelse er sikret ved Straffebestemmelser (§ 76).

g. Lov Nr. 88 af 21. April 1914 om kommunal Lægehjælp, saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov Nr. 114 af 30. Maj 1927, jfr. Bekendtgørelse Nr. 239 af 29. August 1927, gælder for Færøerne, men Regeringen er bemyndiget til at fastsætte Lempelser, som maatte findes formaalstjenlige for Færøerne. Kommunerne skal sørge for Lægehjælp til Personer, hvem det offentlige efter Fattiglov eller Lov om Alderdomsunderstøttelse (rente) er pligtig at yde Hjælp i Sygdomstilfælde.

h. Sygekassevæsen.

- 1) Lov Nr. 126 af 28. April 1916 om offentligt Tilskud til Læge og Sygebefordringskasser paa Færøerne med Ændringer ved Lov Nr. 180 af 1. April 1921 og Lov Nr. 93 af 1. April 1925.
- 2) Bekendtgørelse Nr. 540 af 30. December 1921 angaaende Tilskud af Statskassen til Sygeplejesagens Fremme paa Færøerne.
- 3) Bekendtgørelse Nr. 466 af 2. November 1922 vedrørende Sygeforsikringen paa Færøerne.
- 4) Bekendtgørelse Nr. 26 af 13. Februar 1929 angaaende Optagelse i anerkendte Sygekasser paa Færøerne af arbejdsføre, kronisk syge Personer.
- 5) Anordning Nr. 59 af 21. Februar 1930, hvorved Lov Nr. 144 af 10. Maj 1915 om anerkendte Sygekasser, saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov Nr. 250 af 6. Maj 1921, Lov Nr. 58 af 31. Marts 1926, Lov Nr. 201 af 14. Juli 1927 og Lov Nr. 59 af 27. Marts 1929, sættes i Kraft paa Færøerne.

Kun ubemidlede kan optages som «nydende Medlemmer». Enhver anerkendt Sygekasse skal give Adgang til Optagelse for Personer i Alderen mellem 14 og 40 Aar, men højere Aldersgrænse kan tillades.

Bliver et Medlem bemidlet, kan han 1) blive passiv, 2) indgaa i Afdelingen for bemidlede; for saa vidt ingen saadan findes i Sygekassen, kan han 3) indgaa i en Fortsættelseskasse. Ikke Tilskud fra Staten for saa vidt angaar Afdelingen for bemidlede. Staten og Kommunen yder iøvrigt Tilskud. Angaaende Ydelserne fremhæves, at der altid skal ydes hel eller delvis Lægehjælp, Sygehusbehandling samt Barselshjælp. Desuden ydes Pengehjælp, men ikke udover 26 Uger i Løbet af 12 paa hinanden følgende Maaneder og ikke over 60 Uger i Løbet af 3 paa hinanden følgende Regnskabsaar.

i. Bekendtgørelse Nr. 464 af 7. December 1923 om Somænds Pleje, Begravelse og Hjemsendelse ved det Offentliges Foranstaltning.

k. Lov af 29. Marts 1893 om Pension til Lærere og Lærerinder ved Almueskolevæsenet paa Færøerne, jfr. Lov Nr. 121 af 31. Marts 1928.

Berettigede bliver Lærere eller Lærerinder, der faar eller tager deres Afsked paa Grund af Alder eller Svagelighed.

Pensionerne udredes af Pensionsfonden. Denne er dannet ved Bidrag fra Staten og Amtskommunen, hvortil siden 1. April 1928 kommer Bidrag, der fradrages i Lærernes og Lærerindernes Løn. Endvidere yder de færøske Kommuner Bidrag til Fonden.

Af Social Lovgivning, der gælder i det øvrige Kongerige, men ikke paa Færøerne, skal man fremhæve følgende:

- 1) Lov Nr. 134 af 1. Juli 1927 om Aldersrente,
- 2) Lov Nr. 151 af 1. Juli 1927 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring,
- 3) Lov Nr. 197 af 16. Juli 1927 om Invalidforsikring,
- 4) Lov Nr. 60 af 27. Marts 1929 om Begravelseskasser.

For de tre førstnævnte af disse Love gælder det, at Regeringen er bemyndiget til ved kongelig Anordning at sætte Lovene i Kraft paa Færøerne med de Lempelser, som ifølge disse Øers særlige Forhold maatte findes hensigtsmæssige.

Spørgsmaal om disse Loves Udvidelse til Færøerne har været forelagt Lagtinget, der hidtil ikke har ønsket Udvidelse. Fra Samlingen 1930 er der udsat til Samlingen 1931 et Forslag om nu at gennemføre Aldersrenteloven. Hvis saadan Gennemførelse sker, vil formentlig særlige Forsikringsregler vise sig mindre paakrævede end under den nuværende Retstilstand, saaledes at Grundlaget for Kommissionens Arbejde mulig kan betragtes som bortfaldet.

C. Socialforsikring i andre Lande.

a. England.

I. Ved Old Age Pensions Act 1908 indførtes Alderdomsunderstøttelsen i England. Loven hviler paa et rent Understøttelsesprincip; idet der ikke ydes noget som helst Bidrag af de understøttede, idet den daværende Regering forkastede Forsikringsprincippet dels under Hensyn til, at største Delen af Kvinderne derved vilde blive udelukket fra Alderdomsunderstøttelsen, dels at det ansaas for tvivlsomt, om de arbejdende Klasser overhovedet vilde være i Stand til at bestræbe de dermed forbundne Omkostninger. Ifølge Lovens Paragraf 2 ydedes Understøttelse til Personer, der var fyldt 70 Aar, havde været britiske Undersaatter i mindst 20 Aar og havde været bosiddende i det forenede Kongerige i dette Tidsrum og hvis aarlige Indtægt bortset fra Pensionen ikke oversteg £ 31/10/0. I Paragraf 3 angives de Omstændigheder, der diskvalificerede Personer til at faa Understøttelse, selv om Betingelserne i Paragraf 2 var opfyldt. Pensionen androg for Personer, hvis aarlige Indtægt ikke oversteg £ 21/0/0, 5 sh ugentlig, medens der for Personer, hvis Indtægter androg mellem £ 21/0/0 og £ 31/10/0, var fastsat en Skala, saaledes at den samlede Indtægt androg ca. 13 sh ugentlig. Ved Lov af 1911 gennemførtes visse Modifikationer i Betingelserne for at oppebære Understøttelse. Angaaende disse Loves nærmere Indhold henvises til: «Report of the Departmental Committee of Old Age Pensions» (Cmd. 410) 1919.

Ved Lov af 1919 modificeredes Betingelserne for at oppebære Understøttelse yderligere paa enkelte Punkter, hvorhos Indtægtsgrænsen for at oppebære Understøttelsen sættes op fra £ 31/10/0 til £ 49/17/6 og selve Understøttelsen forhøjedes til 10 sh om Ugen for Personer, hvis Indtægt ikke oversteg £ 26/5/0, og derefter faldende, indtil Indtægten naaede Højestegrænsen £ 49/17/6.

Endelig bestemte The Old Age Pensions Act 1924, der gennemførtes af den første Arbejderregering, at Indtægter paa indtil Lstrl. 39/0/0 om Aaret, som hidrører fra andre Kilder end Arbejdsfortjeneste, ikke skal have Indflydelse paa Beregningen af Understøttelse.

Under Debatten om denne Lov stilledes der fra konservativ og liberal Side Forslag om fuldstændig at ophæve Bestemmelsen om Alderrentens Afhængighed af Privatindtægt, eller i hvert Fald ikke at lade aktuel Arbejdsfortjeneste indgaa i Beregningen, men disse Forslag tilbagevistes af Regeringen dels under Henvisning til Bekostningen, dels under

Hensyn til, at det ikke var ønskeligt at opmuntre Personer paa 70 Aar eller derover til at paatage sig Lønarbejde*).

II. The Old Age Pensions Acts 1908-1924 er endnu gældende, men suppleredes gennem the Widows', Orphans' and Old Age Contributory Pensions Act 1925 med en Ordning, hvorefter der ydes Understøttelse til Personer mellem 65 og 70 Aar samt Understøttelse til Enker og forældreløse Børn. Denne Lov, der gennemførtes af den konservative Regering, indfører for første Gang Forsikringsprincippet indenfor Alderdomsforsørgelsen, ligesom det alt tidligere var sket ved Sygeforsikring (National Insurance Act 1911) og Arbejdsløshedsforsikring (Unemployment Insurance Act 1924).

Loven omfatter alle Personer, som omfattes af The National Health Insurance Acts. Disse omfatter i Hovedsagen Personer over 16 Aar gamle, som har Beskæftigelse til en Løn, som ikke overstiger Lstrl. 250 om Aaret, dog at alle, som er beskæftiget ved manuelt Arbejde, skal forsikres uden Hensyn til Lønnens Størrelse; undtagne er dog bl. a. ulønnede Lærlinge og Landvæsenselever, Agenter, som betales paa Kommissionsbasis eller med Honorar eller Andel i Fortjeneste, Lærere, som har Pensionsret, Statens Tjenestemænd og saadanne kommunale Tjenestemænd og Jernbanefunktionærer, til hvem tilsvarende Goder er tilskrevet af Arbejdsgiveren (excepted persons), medens visse Personer, der i og for sig omfattes af Loven, kan kræve Fritagelse, navnlig saadanne, som har en aarlig Indtægt af Lstrl. 26/0/0 eller derover, som ikke hidrører fra deres eget Arbejde (exempted persons). Mænd, som er fritagne for Sygeforsikring af særlige Grunde (exempted), omfattes af Enkes og Børneforsikringen, men fritages for Alderdomsforsikring og betaler derfor et nedsat Bidrag, medens Arbejdsgiveren betaler fuldt Bidrag. Kvinder er i saadanne Tilfælde helt fritagne for Bidragspligt, medens Arbejdsgiveren betaler fuldt Bidrag ogsaa for dem. Personer, der er fritagne for Sygeforsikring grundet paa, at deres Arbejdsgiver yder tilsvarende Goder (excepted), omfattes dog af Alderdoms- og Enkeforsikring, dog at Ministeriet kan bevilge fuldstændig Fritagelse, naar Arbejdsgiverens Ydelse ogsaa dækker denne Art Forsikring.

Bidragene til Alderdomsforsikring, der betales sammen med Bidrag til Sygeforsikring, andrager for Mænd normalt 9 d ugentlig, hvoraf Arbejdsgiveren betalte det halve, medens Bidraget for Kvinder var 4½ d, hvoraf Arbejdsgiveren betalte 2½ d.

Understøttelsen andrager:

- a) til Enker 10 sh om Ugen plus 5 sh for det første Barn og 3 sh for hvert følgende Barn,
- b) til forældreløse Børn 7 sh 6d pr. Uge,
- c) Til Personer mellem 65 og 70 Aar 10 sh om Ugen.

Statens Bidrag fastsattes til 4 Mill. £ aarligt de første 10 Aar (Paragraf 11,3).

En nærmere Redegørelse for Enkelthederne i Loven findes i: Widows', Orphans' and Old Age Contributory Pensions Bill, Memorandum explanatory to the Bill, 1926 (Cmd. 2405) og paa Side 123 ff.

*) Naar Personer, som oppebærer Pension i Henhold til Lovene af 1925-29, fylder 70 Aar, faar de Pension i Henhold til Lovene af 1908-24, uanset om Betingelserne m. H. t. Indtægt, Bopæl og Nationalitet er opfyldt.

i Seventh Annual Report of the Ministry of Health 1925: 26 (Cmd. 2724).

Ved Widows', Orphans' and Old Age Contributory Pensions Act 1929 gennemførte Arbejderregeringen visse Ændringer i Loven af 1925, idet der navnlig gaves sidstnævnte Lov tilbagevirkende Kraft, saaledes at der ydes Pension til Enker efter Mænd, der døde før Loven af 1925 traadte i Kraft uden Hensyn til, om de har Børn eller ej, en væsentlig Fravigelse fra Forsikringsprincippet. I Anledning af den mod Loven rettede Kritik, har Regeringen til Hensigt, saasnart som muligt at foretage en omfattende Revision af hele Sociallovgivningen. Loven af 1929 tilsigter kun at afværge de værste Mangler ved den bestaaende Ordning, indtil denne Revision kan finde Sted, men er ikke Udtryk for Partiets Ønsker, der paa dette Omraade er ret vidtgaaende. Det kan i denne Forbindelse endvidere nævnes, at der paa The Trades Union Congress, som i Begyndelsen af September ifjor afholdtes i Nottingham, blev vedtaget en Resolution om Pensionering af alle Arbejdere allerede fra 60 Aars Alderen for derved at gøre Plads for yngre Arbejdskraft og bidrage til en Reduktion af den ved Rationaliseringen af Industrien forvoldte Arbejdsløshed.

Den i 1ste Afsnit omhandlede Aldersrente kommer ligeledes Fiskere tilgode, forsaavidt de opfylder de i «The Old Age Pensions Acts, 1908-24» opstillede Betingelser for at faa Pension. Med Hensyn til de i Afsnit II omhandlede Understøttelser bemærkes følgende: «The Widows', Orphan's and Old Age Contributory Pensions Acts» omfatter alle Personer, som er sygeforsikrede i Henhold til «The National Health Insurance Acts». De ældre Love om Sygeforsikring, der kodificeredes i «The National Health Insurance Act, 1924», omfattede kun Fiskere, forsaavidt de arbejdede ombord paa et Skib, og der forelaa en Arbejdskontrakt (Loven af 1924, Paragraf 1, jfr. First Schedule Part I (a) og (b)), medens en stor Del Fiskere, der modtog Andel i Udbyttet (Share Fishermen), ikke omfattedes af Loven og følgelig heller ikke kunde nyde godt af de ved «The Widows', Orphans' and Old Age Contributory Pensions Acts» medførte Goder. Herpaa blev der raadet Bod ved «The National Health Insurance Act, 1928», hvis Paragraf 20 bestemte, at ogsaa Skippere og Besætninger paa Fiskefartøjer, som modtager Vederlag i Form af Andel i Udbyttet, skal omfattes af Sygeforsikringen ogsaa i de Tilfælde, hvor der ikke foreligger en Arbejdskontrakt. Fra 1. Januar 1929, paa hvilken Dag «The National Health Insurance Act, 1928» traadte i Kraft, omfattes disse Fiskere saaledes ogsaa af «The Widows', Orphans' and Old Age Pensions Acts».

Foruden de ovennævnte Understøttelser, der er fælles for store Dele af Befolkningen, har Fiskere, som arbejder ombord paa Fiskeskibe, Adgang til en særlig Understøttelse fra «The Seamen's Pension Fund», der oprettedes ved «The National Insurance Act, 1911», se nu «National Health Insurance Act, 1924», Paragraf 64, og «National Health Insurance Act, 1928», Paragraf 13. Udenlandske Sømænd, som gør Tjeneste ombord paa britiske Skibe, omfattes ikke af «The National Health Insurance Acts». For imidlertid at forhindre, at Skibsrederne af denne Grund skulde foretrække udenlandske for britiske Sømænd, bestemtes det, at der alligevel ogsaa skal betales Bidrag for de udenlandske Sømænd, der beskæftiges, og disse Bidrag indbetales til et særligt Fond og anvendes til Fordel for britiske Sømænd. Af dette Fond udbetales under visse nærmere Betingelser Alderdomspensioner til gamle Søfolk og Fiskere, domicilerede i Storbritannien. Naar Antallet af kvalificerede Ansøgere overstiger Antallet

af disponible Pensioner, foretrækkes de Ansøgere, der har den længste Tjenestetid til Søs. Saavidt man har kunnet bringe i Erfaring, er Antallet af Fiskere, som oppebærer Pension fra dette Pønd, for Tiden ca. 3000.

b. Tyskland.

Her gennemførtes i 1880'erne særskilte Love om Syge-, Invalide- og Alders- samt Ulykkesforsikring. Lovene samledes 1911 i «Reichversicherungsordnung», der dog i det væsentlige opretholdt 3 selvstændige Forsikringsgrene. Den ene af disse omfatter Alders-, Invalide- og Efterladteforsikring, som danner en Enhed. Arbejdsløshedsforsikringen indførtes først i 1927, efter at man i nogle Aar havde haft en tilsvarende Lov af mere forsørgelsestnæssig Karakter; den har en egen Forsikringsanstalt, men benytter Sygekasserne til Opkrævningen af Præmier, og har for en stor Del den samme Afgrænsning af Medlemsbestand.

Hjælpen ydes efter faste Takster ved bestemte Arter af Trang. Der ydes meget betydelige offentlige Tilskud, som beregnes — ikke i Forhold til den ydede Præmie, men — med lige store Tilskud pr. Alders- og Invalidere og lige store Børnetillæg.

Systemet er Tvangsforsikring. Dette System støttes af den internationale Arbejdsorganisation og er nu helt eller delvis anvendt i de fleste Lande, men f. Eks. ikke i Danmark for Sygeforsikring og Arbejdsløshedsforsikring; derimod er Ulykkesforsikring og Invalidforsikring ogsaa i Danmark tvungen Forsikring.

I den tyske Sygeforsikring samt Invalide- og Aldersforsikring gælder indenfor alle Erhverv ubetinget Forsikringspligt med Hensyn til de egentlige Arbejdere, uanset Lønnens Størrelse. I Arbejdsløshedsforsikringen findes mere omfattende Undtagelser.

Renten er den samme baade ved Alders- og Invalidforsikring, idet disse Forsikringsarter som nævnt er sluttet sammen til en Enhed.

Ved Sygeforsikring skal den paagældende være Medlem af en bestemt Sygekasse, hvis Omraade som Regel er lokalt begrænset.

Ved Aldersforsikring er Grænsen 65 Aar (før 1916 70 Aar).

Arbejdsgiverne betaler ved Sygeforsikring $\frac{1}{3}$ af Præmien, ved Alders-, Invalide- og Efterladteforsikring deles Præmien lige mellem Arbejdsgivere og Arbejdere.

c. Sverige.

Der findes her en Pensionsforsikringslov af 1913, omfattende Alders- og Invalidforsikring, en Sygeforsikringslov og en Ulykkesforsikringslov. Nogen Arbejdsløshedsforsikring findes ikke, men derimod Bestemmelser om Nødhjælparbejder og en begrænset Understøttelse i visse Tilfælde.

Der ydes af det offentlige Supplement til utilstrækkelige Forsikringsydelse (Pensionstillæg og Understøttelser), saaledes at Love, der kalder sig Forsikringslove, i Virkeligheden i ret stor Udstrækning her som andetsteds blive «Understøttelseslove».

Sverige har frivillig Sygeforsikring. Den er imidlertid ikke lykkes saa godt som den frivillige Sygeforsikring i Danmark, der synes at være det eneste Sted, hvor frivillig Sygeforsikring er rigtig vellykket. Sygeforsikringen i Sverige har ingen Indtægts- eller Formuegrænser og er ikke begrænset til Arbejdere eller andre særlige Klasser; dog gives ikke Statstilskud til Personer, som har sikret sig over 8 Kr. pr. Dag i Sygepenge. Der findes foruden lokale Sygekasser ogsaa en Del landsomfattende Rigssygekasser.

Pensionsforsikringen (Alder og Invaliditet) er en almindelig Folkeforsikring, som omfatter alle Personer mellem 16 og 60 Aar kun med Undtagelser af visse offentlig-pensionsberettigede; de af Stat og Kommune ydede Tillæg er derimod betinget af Ubemidlethed.

Saadan almindelig «Folkeforsikring» findes kun i Sverige, men er foreslaaet i Finland. Aldersgrænsen i Sverige er 67 Aar. Der er i 1928 i Sverige nedsat en «Pensionsforsikringskommission», som i 1930 har udsendt et Værk angaaende de af Kommissionen foretagne statistiske Undersøgelser og Beregninger, men derimod ingen Betænkning eller Forslag til Ordning. Pensionsforsikringsfonden ejede den 30. Juni 1929 444 Millioner Kr. og er antagelig nu over $\frac{1}{2}$ Milliard. Fondens aarlige Indtægter er ca. 100 Millioner Kr.; heraf betaler Staten 40 Millioner, Renter m. v. 20 $\frac{1}{2}$ Million, de forsikrede 26 Millioner og Kommunerne 3 $\frac{1}{2}$ Million. Udgifterne er 51 Millioner til Pensioner og Understøttelser, $1\frac{1}{2}$ Million til Helbredelsesforanstaltninger og 3 Millioner til Administration. Herefter er det i det væsentligste Statstilskudet, der «spares op». Antallet af Pensionstagere var i 1928 ca. 330.000, hvoraf ca. 94.000 ogsaa understøttes af Fattigvæsenet, der yderligere understøtter ca. 152.000 Personer, der ikke er Pensionstagere, saaledes at Pensionsforsikringens og Fattigvæsenets samlede «Klientel» er paa ca. 482.000 Personer, hvoraf ca. Halvdelen alene er «Kundet» hos Pensionsforsikringen, tre Tiendedele alene hos Fattigvæsenet og en Femtedel hos begge.

Laveste Præmie, 3 Kr. aarlig (svarende til en «taxeret» Indkomst af under 600 Kr. aarlig) betaler ca. 35 pCt. af de ikke-gifte Mænd, ca. 12 pCt. af de gifte Mænd, ca. 53 pCt. af de ikke-gifte Kvinder og ca. 96 pCt. af de gifte Kvinder; højeste Præmie, 33 Kr. aarlig (svarende til over 10.000 Kr. «taxeret» Indkomst) betales af ca. 2 pCt. af de gifte Mænd, i de andre Grupper af langt under 1 pCt.

d. Norge.

Sygeforsikring og Ulykkesforsikring administreres samlet. Der er i 1923 vedtaget en Lov om Alderspensioner, men denne er af økonomiske Grunde endnu ikke traadt i Kraft, og man har senere overvejet at omdanne Loven til en Forsikringslov. I Kommuner med henimod Halvdelen af Landets Indbyggere findes kommunale Pensioner, der omfatter baade Alder og Invaliditet. Endvidere findes en Arbejdsløshedsforsikring, der er frivillig, men der er fremsat Forslag om ogsaa at gøre denne Forsikring tvungen.

e. I andre Lande findes Forsikring paa følgende Omraader:

Island: 1) Sygdom, 2) Alderdom (begrænset Understøttelse), 3) Ulykkestilfælde.

Finland: 1) Sygdom, 2) Ulykkestilfælde, 3) Arbejdsløshed (uden større Betydning). — Desuden Forslag til Alders- og Invalides forsikring.

Frankrig: 1) Sygdom, Alderdom, Invaliditet og Efterladtes forsikring samt en stærkt begrænset Støtte til Arbejdsløse (der findes desuden ældre, mindre betydende Love ogsaa vedrørende Arbejdsløsheds forsikring), 2) Ulykkestilfælde.

Holland: 1) Sygdom, 2) Invaliditet, Alderdom, Efterladteforsikring, 3) Arbejdsløshed, 4) Ulykkestilfælde.

Belgien: 1) Alderdom og Efterladteforsikring, 2) Arbejdsløshed, 3) Ulykkestilfælde. Desuden Forslag til Syge- og Invalides forsikring.

Schweiz: 1) Ulykkestilfælde, 2) Arbejdsløshed, 3) Desuden Love for de enkelte Kantoner og et Forbundsforslag vedrørende Alderdom m. m.

Østrig: 1) Sygdom, Invaliditet, Ulykkestilfælde, Alderdom, Efterladteforsikring (kun delvis gennemført samlet Ordning med fælles Præmieopkrævning m. m.), 2) Arbejdsløshed.

Czechoslovakiet: 1) Sygdom, Invaliditet, Alderdom, Efterladteforsikring, 2) Ulykkestilfælde, 3) Arbejdsløshed.

Jugoslavien: 1) Sygdom, Invaliditet, Alderdom, Efterladteforsikring, Ulykkestilfælde (kun traadt i Kraft i meget begrænset Omfang).

Ungarn: 1) Sygdom og Ulykkestilfælde, 2) Invaliditet, Alderdom og Efterladteforsikring.

Italien: 1) Sygdom, 2) Invaliditet, Alderdom og Efterladteforsikring, 3) Ulykkestilfælde, 4) Arbejdsløshed.

Polen: 1) Sygdom, 2) Arbejdsløshed.

Rusland: 1) Sygdom, Invaliditet, Alderdom, Efterladteforsikring, Ulykkesforsikring og Arbejdsløshed.

U. S. A.: 1) Alderdom (i 10 Stater endnu lidet anvendt), 2) Ulykkestilfælde (i de allerfleste Stater).

Kanada: 1) Alderdom, 2) Enkebørnslove i nogle Provinser, 3) Ulykkestilfælde (i alle Provinser).

Australien: 1) Barsel, 2) Invaliditet og Alderdom, 3) Ulykkestilfælde, 4) Arbejdsløshed (i mindst een Stat). (I 1928 forelagde Regeringen et Forsikringsforslag omfattende Sygdom, Alderdom, Invaliditet og Efterladte).

New Zealand: 1) Alderdom, 2) Ulykkestilfælde.

D. Reglerne om Udgifternes Fordeling.

Medens der efter den danske Lovgivning findes en Blanding af frivillig Forsikring med offentlige Tilskud og offentlig Forsorg uden Forsikringsbidrag, saaledes at det meste af Udgifterne udredes enten af de forsiktede selv eller af Stat og Kommune, og kun forholdsvis lidt betales af Arbejdsgiverne, falder under de i Udlandet almindelige Arbejderforsikringslove omtrent en lige stor Del af Byrden paa Arbejdsgivere og Arbejdere og forholdsvis mindre paa det offentlige. Der er altsaa i vor

Lovgivning sammenlignet med Udlandets sket en Flytning af Udgifter fra Arbejdsgiverne til Stat og Kommune. Den endelige Virkning med Hensyn til Udgifternes Fordeling behøver dog ikke at være meget stor, naar man tager Hensyn til Viderevirkningen af Skatter og Præmier paa Varepriser, Lønninger o. s. v.

Det afgørende vil være, hvilke Skatter man har i Stedet for Præmierne, og i hvilken Udstrækning og hvorledes Arbejdsgivernes Bidrag overvælttes paa Varepriserne.

Arbejdsgivernes Præmie til Sygeforsikringen er i Tyskland og var hidtil i Østrig $\frac{1}{3}$ af Præmierne - i England, Czekoslovakiet, Frankrig, Østrig, Ungarn, Japan o. s. v. $\frac{1}{2}$. I Norge deles Sygeforsikringsudgifterne saaledes, at Arbejderne betaler $\frac{6}{10}$, Arbejdsgiverne $\frac{1}{10}$, Staten $\frac{2}{10}$ og Kommunen $\frac{1}{10}$.

Indenfor de omfattende og kostbare Alders-, Invalide- og Efterladteforsikringer er det næsten en fast Regel, at Præmien deles lige mellem Arbejdsgiverne og Arbejderne. Dette gælder saaledes i Tyskland, England (ligesom i de andre Forsikringsgrene med visse smaa Modifikationer til Fordel for lavt lønnede Arbejdere), Frankrig, Østrig, Czekoslovakiet og Italien. I Rusland betaler Arbejdsgiverne det hele. I Norge hviler hele Udgiften saavel ved de kommunale Pensioner som ved den endnu ikke gennemførte Lov paa det offentlige, medens i Sverige, hvor man har en Folkeforsikring, Præmierne betales af de forsikrede Arbejdere eller andre Borgere, medens det offentlige betaler de suppletende Understøttelser, som i den lange Overgangsperiode er ganske overvejende. Hvor man har en egentlig Arbejderforsikring, er offentlige Tilskud mere begrænsede, men iøvrigt af ret forskellig Størrelse, i England saaledes af væsentlig større Betydning end i Tyskland, jfr. næste Afsnit.

Indenfor Arbejdsløshedsforsikringen er Arbejdsgivernes Præmie, hvor man har Tyngsforsikring, sædvanlig Halvdelen. Dette gælder saaledes i Tyskland, England, Czekoslovakiet og Østrig. Hvor der findes frivillig Forsikring, betales hele Præmien derimod af de forsikrede Arbejdere, medens det offentlige giver et Tilskud. Arbejdsgiverbidrag i Tilknytning til en frivillig Forsikring, som vi her i Landet kender baade med Hensyn til Arbejdsløshed og Invaliditet, synes ret enestaaende, men samtidig er Bidragenes Størrelse her relativ lille.

Hvad endelig Ulykkesforsikringen angaar, findes en næsten konsekvent Gennemførelse af Princippet om, at Arbejdsgiverne skal betale det hele.

E. De faktiske Udgifter.

Skønt en Sammenligning paa dette Omraade frembyder særlig Interesse, bl. a. ved Diskussionen om de sociale Udgifters Virkning paa Landenes Konkurrenceevne, er det meget vanskeligt at faa et tilfredsstillende Materiale frem. Foruden ved Forskellen i Landenes Velstand, Prisniveau og Erhverv vanskeliggøres brugbare Sammenligninger ved det ganske uensartede Omfang, hvori det offentlige hjælper gennem Forsørgelsesvæsen, Hospitaler og andet, der falder under Sundhedsvæsenet. Det internationale Arbejdsbureau har paabegyndt en omfattende Undersøgelse af Spørgsmaalet, og har bl. a. nylig fra Danmark indhentet en Række Oplysninger om en Del af de sociale Udgifter.

Da de sociale Udgifter i den sidste halve Snes Aar er steget eller efter vedtagne Forslag skal stige langt stærkere end de øvrige offentlige Udgifter, er det ikke mærkeligt, at de har spillet en Hovedrolle ved de sidste Aars politiske Kriser i adskillige Lande (Nødoffer og Forhøjelse af Arbejdsløshedsbidraget i Tyskland, Reduktionen før Gen-nemførelsen af den store franske Forsikring, den engelske Arbejdsløshedsforsikring og den fortsatte Hjælp til de arbejdsløse). Det nævnes som typisk Tegn paa den Vækt, man i de nye Lande lagde paa sociale og hygiejniske Foranstaltninger, at medens Udgifterne til Sundheds- og Socialministerier i 6 centraleuropæiske Lande 1919 til 1921 steg til det 20-dobbelte, steg de samlede Budgetter kun til det 2-3 dobbelte.

For England er til Brug for Arbejdsbureauets Undersøgelse opstillet en Oversigt for 1926, som foruden Forsikringen omfatter de vigtigste Forsørgelsesudgifter. Hovedposterne er her, naar man udelader Boligudgiften:

Ulykkesforsikring 12 Mill. Lstrl. (Arbejdsgiverne).

Syge- og Invalidforsikring 37 Mill. Lstrl. (Staten 7, Arbejdsgiverne 12,6, Arbejderne 11,8, hvortil kommer Renteindtægten paa 5,8 Mill. Lstrl.).

Alders-, Invalid- og Efterladteforsikringen 23 Mill. Lstrl. (Staten 3, Arbejdsgiverne 10,2 og Arbejderne 9,8; — da Aarets Udbetaling kun var 7 Mill., er det meste gaaet til Henlæggelser).

Den gamle vederlagsfri Aldersrente 31 Mill. Lstrl. (Staten).

Arbejdsløshedsforsikring 46 Mill. Lstrl. (Staten 12,9, Arbejdsgiverne 16,1, Arbejderne 15,8).

Fattigvæsenet 45 Mill. Lstrl. (Staten 3, Kommunen 42).

Den samlede Udgift bliver (uden Boligforsorgen):

Staten 63 Mill. Lstrl., Kommunerne 47½ Mill. Lstrl., Arbejdsgiverne 53 Mill. Lstrl. og Arbejderne 37½ Mill. Lstrl., ialt 201 Mill. Lstrl.

Med Hensyn til Tyskland kan gentages Hovedtallene i en Oversigt i dette Tidsskrifts Januar-Nummer, hvorefter de samlede Forsikringsbidrag i 1928 var ca. 4,900 Mill. Mk., og Rigets, Landsdelenes og Kommunernes Udgifter til Forsikringen var ca. 900 Mill. Mk. (som i 1929 vilde blive forøjet med ca. 200 Mill. Mk.). Forsikringspræmierne udgør i Forhold til Lønnen 6 % til Sygeforsikringen, 3 % (af Grundlønnen) til Arbejdsløshedsforsikringen (senere forøjet til 3,5 % af den Løn, som tages med i Betragtning), 5 % (af de enkelte Lønklassers øverste Grænse) til Invalidforsikringen og 1,23 % til Ulykkesforsikringen. Ialt bliver Bidragene ca. 15½ %. Efter en anden Opgørelse, som er refereret i Juni Hefte, var den samlede Præmie 15,9 %, hvoraf Arbejdsgiverne betalte 8,36 % og Arbejderne 7,54 %. Efter en Beregning af A. v. Bülow i «Der Arbeitsgeber», udgør Tysklands Nationalindtægt 65-70 Milliarder Mark; den aarlige Formuetilvækst ca. 8 Milliarder, medens Udgiften til Socialforsikring i 1928 var over 5½ Milliard Mark, d. v. s. 8 % af Nationalindtægten eller 2/3 af Formuetilvæksten. Hertil kommer Kommunernes Forsørgelsesudgifter bl. a. til Krigsinvalid og smaa Rente-nydere paa 2¾ Milliard Mark, hvorved man altsaa kommer op paa 12 % af den beregnede Nationalindtægt.

Den her nævnte Udgiftssum 4,900 Millioner Mark i Forsikringspræmier plus 900 plus 200 offentligt Tilskud til Forsikringen plus 2,750

kommunale Forsørgelsesudgifter, ialt ca. 8,750 Mill. Mark bliver ca. 120 Kr. pr. Indbygger. Heroverfor kan nævnes, at den i Socialministeriets Betænkning om Refusionsordningen omtalte samlede, normale, nuværende Udgift til Forsikring og Forsørgelse (incl. Arbejdsgivernes og de forsikredes Bidrag) udgjorde 221 Mill. Kr., hvortil — naar man regner med den faktiske Arbejdsløshed i Stedet for en beregnet normal Arbejdsløshed — skal lægges ca. 14 Mill. Kr., forsaavidt angaar Stat og Kommuner (jfr. S. 55 og 58). Man kommer da op imod en samlet Udgift af ca. 70 Kr. pr. Indbygger. De foran nævnte engelske sociale Udgifter (1926) udgør godt 80 Kr. pr. Indbygger. De for de tre Lande medtagne Udgiftsposter dækker ikke helt det samme saglige Omraade, men dog sikkert i Hovedsagen det samme, nemlig alle de væsentligste Forsikrings- og Forsørgelseslove. For Tyskland er Tallet abnormt stort, dels fordi Kommunernes Udgifter til Krigsinvalid er med i de 2,750 Mill. Mk. og dels paa Grund af de særlige Byrder i en Overgangsperiode som Følge af Tabet af de gamle Forsikringsreserver.

Pristilstandene er heller ikke helt ens. (For alle Landene er regnet med ekstraordinær stor Arbejdsløshed). Trods Sammenligningens vage og omtrentlige Karakter og med rimelige Forbehold med Hensyn til forbigaaende Forhold i Tyskland, synes det dog ganske klart, at de to Lande med tvungen Arbejderforsikring ikke staar tilbage for Danmark, men snarest er naaet over os i samlede Forsikrings- og Forsørgelsesudgifter.

I Norge og Sverige er Udgifterne derimod en Del mindre end her i Landet. Der kan her henvises til Sammenligningen imellem disse Lande i Aarg. 1926, S. 359, jfr. S. 432, der omfatter saavel den sociale Forsikring som Forsørgelsen og Sundhedsvæsenet. I Sverige var i 1924 de samlede Udgifter til sociale og hygiejniske Formaal, naar der regnes pr. Indbygger og omregnet til Guldvaerd, ca. $\frac{4}{5}$ af de tilsvarende Udgifter her i Landet og i Norge ca. $\frac{1}{5}$. Da en saadan ubetinget Omregning næppe er fuldt berettiget, skal Forskellen overfor Sverige, der havde en høj Kronkurs, muligt være noget større, og overfor Norge, der havde en lavere Kurs, muligt noget mindre. (Regnet i de enkelte Landes Kroner var Sveriges Udgift ikke meget over $\frac{1}{2}$ af Danmarks, men Norges nærværende $\frac{3}{4}$ af vor). Iøvrigt maa man huske, at Norge havde og stadig har en vedtaget, men udskudt Lov om Alderspensioner, som vil forøge Udgifterne betydeligt, og at man i Sverige stadig drøfter bekostelige, endnu uløste Opgaver, medens selv den nuværende danske Regerings Program kun i ringe Grad har Karakter af Forhøjelse.

Arbejdsgiverne og de forsikredes relative Part af Udgifterne var ret nær den samme i de 3 nordiske Lande; derimod hvilede i Danmark ca. 32 % mod i Norge og Sverige 25-26 % paa Statskassen og tilsvarende mindre paa Kommunerne. Det, der bragte Danmarks samlede Udgift noget højere op end de to andre Landes, var først og fremmest Aldersrenten, men ogsaa — overfor Sverige — Hjælpen til de arbejdsløse.

For andre Lande er det vanskeligt at tilvejebringe en nogenlunde ensartet Sammenligning omfattende baade offentlige Udgifter og Forsikringspræmier. Efter alt at dømme ligger Udgifterne i Almindelighed væsentlig lavere end i England, Tyskland og de nordiske Lande. I et primitivt Land som Finland er Udgifterne saaledes kun en Brøkdel af Udgifterne i Danmark og Nabolande. Den fuldstændige Gennemførelse af et Forsikringssystem efter tysk Forbillede, der er sket eller er ved at ske i en Række europæiske Lande, med en samlet Forsikringspræmie,

der deles lige mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, paa omkring 10 % af Lønnen, samt desuden offentlige Tilskud af forskellig Højde, maa imidlertid føre til, at Danmarks Forspring overfor disse Lande svinder stærkt ind, ialt Fald, naar man maaler Udgifterne i Forhold til Prisniveau, Arbejdsløn eller Arbejdsomkostninger.

De ovenstaaende Oplysninger om fremmede Forhold er for Englands Vedkommende som ovenfor berørt meddelt af Det danske Gesandtskab i London, men er iøvrigt for en væsentlig Del udtaget af Professor Zeuthens Afhandling i «Socialt Tidsskrift», 1930, Side 198 ff. og Afsnit D. og E. er Aftryk af denne Afhandlings Kapitel VI og VII.

Thorshavn i Juli 1931.

Paa Underudvalgets Vegne

Ringberg.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. 141—1931 (Almennu peninga- viðurskipti Føroya).

I Skrivelse af 28. Juli d. A. meddeler Justitsministeriet, at man i Fjor tilbød Lagtinget at nedsætte et særligt Udvalg, der skulde overveje og stille Forslag angaaende færøske Skatteforhold m. m.

Efter at Tanken om at følge den nævnte Fremgangsmaade er opgivet, meddeles det, at Ministeriet har taget under Overvejelse, hvorledes man paa anden Maade kunde omordne Færøernes Forhold i økonomisk Henseende.

Ministeriet har derefter udarbejdet en Plan for de kommende 10 Aar hvorefter Staten skal give Tilskud til Anlæg af Havne ved Klaksvig og Vestmannaavn med $\frac{4}{5}$ af Udgifterne eller henholdsvis 456.000 og 100.800 Kr. Endvidere skal Staten opføre et Sindsygehospital med en Udgift af ca. 470.000 Kr. og afholde Udgifterne ved dettes Drift efter samme Regler som i Danmark. Der skal tilføres Færøernes Amtskommune følgende Indtægter: Kongs- og Matrikelskatten, Fæste- og Indfæstningsafgiften, Skibsafgiften og Statens Andel af Indførselsafgiften med Fradrag af det af Staten til Erstatning for Tiender udredele Beløb. Endelig skal der opkræves en Indførselsafgift af Kaffe, The og Sukker, som aarlig ansættes at give ca. 95.000 Kr. Det samlede Beløb af de fornævnte Indtægter skulde tilsammen udgøre ca. 138.000 Kr. Lagtinget skal overtage Statens Tilskud til Sygehusenes Drift og Statens Tilskud til Kystfarten. Herefter paaregnes det, at der skulde være ca. 100.000 Kr. til Raadighed aarlig, væsentlig til Havne- og Vejarbejder.

Skrivelsen angaar følgende: Opførelse af Sindsygehospital, Tilskud til Sygehusenes Drift, Tilskud til Kystfarten og Tilskud til Havne- og Vejanlæg. Ministeriets Skrivelse vedhæftes som Bil. A.

Havne.

Klaksvig. Tinget androg ifjor om, at der af Statskassen ydes Tilskud til en Kutterhavn og et Kajanlæg. Kutterhavnen bestod af 2 Dækmoler. Disse kunde Dampskibe ikke lægge til. I Ministeriets Forslag

er Kajanlægget ikke medtaget, og Ministeriet foreslaar kun Halvdelen af Kutterhavnen, nemlig Anlægget af en Vestmole, hvis yderste Del dog gøres bredere, saaledes at Dampskibe kan lægge til samme. Overslagssummen for dette Anlæg er beregnet til 570.000 Kr., og Staten skulde hertil yde $\frac{4}{5}$ eller 456.000 Kr. Udvalget har ført Forhandling med Forstanderskabet, og dette er, som Forholdene ligger, gaaet med indtil videre at opgive Kajanlægget under Forudsætning af, at Sagen snarest fremmes, og at der foruden Vestmolen opføres en Østmole. Denne er beregnet at koste 280.000 Kr., hvoraf Statens Tilskud $\frac{4}{5}$ skulde andrage 224.000 Kr. Man anser det for absolut nødvendigt, at Østmolen ogsaa opføres, for at der kan skabes en Kutterhavn, hvori Skibene om Vinteren kan fortøjes.

Mindretallet (Debess, Milens og Patursson) er enigt om at anbefale, at Staten yder Tilskud til et Anlæg, udført som ovenfor angivet, medens de andre Medlemmer foreslaar at modtage Ministeriets Tilbud.

Vestmanhavn. Der foreligger 2 Projekter til Kajanlæg ved Heyganes, det ene udført ved Hjælp af Jernbeton-Sænkekasser, Overslagssum 287.000 Kr., og det andet en Jernbro med Plankedæk, Overslagssum 126.000 Kr. Forstanderskabet er, skønt man oprindeligt har holdt paa det største Anlæg, under de foreliggende Omstændigheder gaaet med til det billigere Anlæg under Forudsætning af, at Sagen fremmes hurtigst.

Udvalget er derefter enigt om at anbefale, at der ydes det i Ministeriets Skrivelse omtalte Tilskud, 100.800 Kr.

Ved de tidligere Havneanlæg har Staten udredet alle Anlægsomkostningerne, og Kommunerne har derefter overtaget deres Femtedel som Statslaan. Udvalget anbefaler, at Vestmanhavn og Klaksvig Kommune nu jævnstilles med de andre Kommuner, der tidligere har faaet lignende større Havneanlæg, saaledes at disse Kommuner faar et Statslaan paa samme Betingelser som de andre Kommuner mod Lagtingets Garanti. Kommunerne skal uden Udgift for Staten stille de nødvendige Arealer og Stenmaterialer til Raadighed. Lagtinget overlager Garantien for de færdige Anlægs Vedligeholdelse. Ministeriet foreslaar, at samtlige færøske Havne skal undergives Amtmandens Tilsyn, saaledes at vedkommende Kommuner eller Lagtinget er pligtige at udbedre de af Amtmanden paatalte Mangler. Udvalget mener ikke at kunne gaa ind paa denne Betingelse. Mindretallet (Johs. Joensen, Johan Poulsen og Andr. Samuelsen) foreslaar, at Tilsynet med Havneanlæggene bliver saaledes som bestemt i Lov af 15. Juni 1927, og at de samme Regler kommer til at gælde for Havneanlæggene i Vestmanhavn og Klaksvig.

Flertallet (Dam, Debess, Milens og Patursson) mener, at Tilsynet maa føres af Lagtinget, idet Havnene er kommunale, og Lagtinget er Kommunernes overordnede, dertil kommer, at Staten ikke fremtidig skal have med Havnesager at gøre.

Andre Havneanlæg. Der foreligger for Lagtinget Andragender bl. a. om følgende større Havneanlæg: Anlæg ved Sand, beregnet at koste 135.000 Kr., Anlæg ved Haldersvig 71.000 Kr. og Anlæg ved Høve 57.000 Kr., ialt 263.000 Kr. Man har tidligere andraget om Statstilskud til disse Anlæg.

Hidtil har Lagtinget kun været i Stand til at yde Tilskud til Udbedring af Landingssteder, hvor der har været Tale om mindre Tilskud; men til større Havneanlæg har Staten ydet $\frac{4}{5}$ af Overslagssummerne og Kommunerne betalt Resten. I de kommende 10 Aar foreslaar Ministeriet nu, at Staten, bortset fra Klaksvig og Vestmanhavn, intet skal yde, men at alle Udgifterne skal afholdes fra færøsk Side.

Udvalgets Mindretal (Debess, Milens og Patursson) kan indgaa

paa, at en saadan Ordning indføres under Fortdsætning af, at der opnaas Enighed om de andre fremsatte Forslag og stiller Forslag om, at Tinget optager Spørgsmaalet om Tilskud til de nævnte og andre Havne.

Dam er af samme Mening som Mindretallet, men stiller dog Forslag om, at Staten giver Tilskud til de 3 nævnte Havne.

Mindretallet (Johs. Joensen, Johan Poulsen og A. Samuelson) ønsker, at Staten fortsat skal yde Tilskud til større Havneanlæg.

V e j e.

Medens Lagtinget kun har ydet Tilskud til mere lokale Vejanlæg (amtskommunale Veje), er der hidtil til større Vejanlæg ydet Tilskud fra Statens Side med $\frac{4}{5}$ af Overslagssummerne, medens Kommunerne har betalt Resten.

I 1926 var der af Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor paa Færøerne udarbejdet nedenstaaende Oversigt over saadanne større Vejanlæg.

1. Paa Suderø	41,06 km	640.000 Kr.
2. " Sandø	15,79 "	124.000 "
3. " Vaagø	11,01 "	235.000 "
4. " Strømø	32,49 "	502.000 "
5. " Østerø	133,68 "	2.316.700 "
6. " Bordø	4,70 "	81.000 "
7. Kvivig—Søndregjov	3,30 "	77.000 "
242,03 km		3.975.000 Kr.

I 1927 tilbød Regeringen at yde et Tilskud til Veje paa ca. 900.000 Kr. og forespurgte, hvilke Veje Tinget tilraadede at udføre for dette Beløb. Bevillingen var beregnet at skulle gælde for et Tidsrum af 6 Aar. Tinget svarede, at Bevillingen var for lille, og tilraadede, at der blev anlagt Veje indenfor det nævnte Tidsrum for ca. 2 Millioner Kr. Dette mente Regeringen ikke at kunne gaa med til og udsondrede af de Veje, som Tinget havde anbefalet, følgende:

Klaksvig—Nordøre, Ejde—Lysaa, Nordskaale—Øre, Vej til Lamhauge, Saltangeraa—Ridevig—Avevig, Skaalebund—Fundingsbund, Lervig—Fuglefjord, Sandevaag—Fütaklett, Kvivig—Søndregjov, Kvalvig—Saxen, Thorshavn—Arge, Sumbø—Lopra, Porkere—Vaag og Frodebø—Tveraa—Trangisvaag. Heraf er en Del udført, og tilbage staar at anlægge Veje af de nævnte Anlæg for ca. $\frac{1}{2}$ Mill. Kr.

Af Vejene, som Lagtinget anbefalede i 1927, har Regeringen ikke ment at kunne yde Tilskud til følgende Veje, der nu er projekteret at ville koste:

Klaksvig—Aerne	31.000 Kr.
Lysaa—Nordskaale	81.000 "
Hellerne—Andefjord	48.000 "
Lamhaugeejde—Saltangeraa—Næs	88.000 "
Selletræ—Strænder	119.000 "
Strænder—Skaale	97.000 "
Skibenæs—Skaalebund	69.000 "
Funding—Gjov	135.000 "
Vestmanhavn—Kvivig	143.000 "

Husevig Dal	72.000	„
Udvidelse af Skopen—Sand	62.000	„
Lopra—Vaag	64.000	„
	1.009.000	Kr.

Senere er der fremkommet nye Andragender, og ifølge Oplysninger fra Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor paa Færøerne antages de Vejanlæg, som udover de ovennævnte 15 bevilgede i Tidens Løb indtil nu har været behandlet af Tinget, at koste ca. 4 Mill. Kr. I dette Beløb er indbefattet de ovennævnte Vejanlæg, som Tinget i 1927 anbefalede, og hvortil der intet er bevilget, og som antages at koste ca. 1 Mill. Kr.

Vandbygningsvæsenets Oplysninger indeholdes i en Skrivelse af 17. August d. A. til Lagtingsmand Patursson, hvilken Skrivelse vedhæftes som Bilag B.

Selvstyrepartiets Repræsentanter i Udvalget (Debess, Milens og Patursson) skal bemærke:

I Sagen, som ifjor forelaa for Lagtinget, hvorunder Justitsministeriet foreslog Nedsættelsen af det ovenomtalte Udvalg til Overvejelse af de færøske offentlige Udgifter og Indtægter, fremhævede vort Partis Repræsentanter, at der tiltrænges forskellige Foranstaltninger paa Færøerne, for at disse kan komme paa Højde med Kulturtilstanden i det øvrige Rige og i vore Nabolande. Hertil kræves økonomisk Støtte fra det offentlige.

Næringsvejene, saavel Fiskeriet som Landbruget, trænger haardt til saadan Støtte, dels ved Laan, dels ved direkte Tilskud. Det er paakrævet hurtigst at faa opført en Landbrugsskole, og der vil medgaa Penge bl. a. til Jordens Kultivering, til Matrikulering og Udskiftning. Sundhedsvæsenet fordrer ogsaa store Tilskud; Tuberkulosesygehuset udvides, Epidemisygehus og Sindsygehus maa opføres, og i Tveraa staar man overfor at opføre et lokalt Sygehus. Kommunikationsforholdene tiltrænger Forbedringer. Her er der Tale baade om større Vejanlæg foruden mere lokale Veje og større Havneanlæg, bortset fra Udbedring af Landingssteder. Det er jo navnlig Vej- og Havneanlæg, som Ministeriets Skrivelse omhandler.

Der maa opføres nye Kirker, og til Forbedring af Folkeskolen og Lærerskolen samt Melleinskoler vil der ogsaa udkræves store Bevillinger, ligesom der er Ønsker fremme om Oprettelse af en Studentskole. Til forskellige kulturelle Formaal kræves der ogsaa større Udgifter.

Selvstyrepartiets Repræsentanter mente derfor ifjor, at det var naturligt, at der blev fremskaffet Oplysninger vedrørende de færøske offentlige Indtægter og Udgifter og vedrørende, hvilke økonomiske Opgaver det er nødvendigt at løse eller støtte fra det offentliges Side, og man sluttede sig derfor til Ministeriets Forslag om Nedsættelse af et Udvalg til at overveje de paagældende Spørgsmaal (se Lagtingstidende 1930, Side 229 og Bilag 13). Under Sagen vedrørende Lagtingsloven (se Lagtingstidende 1930, Side 1) fremsatte vi vort Program, og ifølge dette skulde navnlig følgende være særlige færøske Anliggender:

1. Kirke- og Undervisningsvæsenet. 2. Politivæsen. 3. Næringsvæsen, herunder Fiskeri, Søfart, Hvalfangst, Landboforhold, Jagt og Handel. 4. Vejvæsen, Havnevæsen og Telefonvæsen. 5. Sygehusvæsen. 6. Ulykkesforsikring og Brandforsikring samt Statistik. 7. Kommunalvæsen. 8. De offentlige Ejendomme og Fonds.

Man erklærede sig villig til Forhandling med Regeringen om alle fælles Anliggender. Med Hensyn til de færøske Anliggender skulde den lovgivende Myndighed for Færøernes Vedkommende overdrages til Lagtinget, og Forvaltningen tænkes ledet af et Organ, valgt af Tinget.

Midler til Udgifter vedrørende disse Anliggender skulde Tinget faa dels ved nuværende Indtægter, herunder Paaligning paa Kommunerne, dels ved indirekte Beskatning og andre Indtægter.

Man har herunder holdt sig for Øje, at der ogsaa fra Statens Side skulde ydes Midler med det Formaal at bringe Færøerne op paa en lignende Kulturstand som de omliggende Lande, idet dette i sig selv maa være Statens Opgave, og idet dette ogsaa begrundes med, at Færøerne i Aarhundreder har svaret Ydelser til den danske Statshusholdning, og at Færøerne aftager Varer aarlig for flere Millioner Kroner fra Danmark, medens dette Land kun aftager en ringe Del af Øernes Produkter. Med Hensyn til Forhandling og Overenskomst om ovennævnte Ydelser regner man med, at den nuværende Regering indtager et i Princippet tilsvarende Standpunkt, som det, der indeholdes i Ministeriet I. C. Christensens Tilbud af 1906. Til dette foranførte af Selvstyrepartiet ifjor indtagne Standpunkt kan man slutte sig og stiller i saa Henseende Forslag under Punkt 6 og 7.

Det fremgaar af Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontors Oplysninger, at der er projekteret Veje til ca. 4 Mill. Kr. Desuden er der en hel Del yderligere Vejanlæg, som maa udføres, forinden man kan sige, at et Vejnet er udført, svarende til hvad man har i vore Nabolande, og det maa anses paakrævet, at der sættes stor Kraft ind paa hurtigst at faa Vejnet videreført.

Naar dertil kommer, at Lagtinget ifølge Ministeriets Skrivelse skal overtage den Opgave at yde Tilskud til Havneanlæg, maa man mene, at et Beløb paa 100.000 Kr. aarlig, som der er regnet med i Ministeriets Skrivelse, vil være alt for ringe, navnlig til at begynde med, til at benytte til Vej og Havneanlæg.

Man ansøger derfor om, at der aarlig indtil videre ydes et Tilskud af Statskassen paa 200.000 Kr.

I de senere Aar er der aarlig fra Staten ydet 25.000 Kr. til de færøske Sygehuses Drift og 10.000 Kr. aarlig til Driften af Lagtingets Kystfartøj. Ministeriet foreslaar, at disse Tilskud skal overtages af Lagtinget, og forudsat at Lagtinget faar de paatænkte Indtægter, anser man, at Tinget bør overtage de nævnte Opgaver, dog andrager man om, at Staten yder de nævnte Tilskud det første Finansaar, efter at Planen er traadt i Kraft, idet dette vil være nødvendigt, da de omhandlede Indtægter først indgaar bagud. Man anbefaler, at Staten opfører det i Skrivelsen omtalte Sindsygehospital og driver dette indtil videre. Det er muligt, at Driften af Dronning Alexandrines Hospital vil blive overtaget af Tinget, og samtidig maa der træffes en nærmere Ordning angaaende Driften af Sindsygehospitalet.

Med Hensyn til Einkeltighederne i Ministeriets Skrivelse skal man tiltræde, at Kongs- og Matrikelskatten og Fæste- og Indfæstningsafgiften indgaar i Lagtingets Kasser. I Ministeriets Brev synes der at være regnet med, at Renter og Afdrag paa Grundforbedringslaan ogsaa skal indgaa til Tinget, og dette mener man ogsaa er rigtigt.

Naar der i Ministeriets Skrivelse tales om Statens Ejendomsret til Fæstegodset, maa man tage ethvert Forbehold paa dette Punkt.

Endvidere kan man slutte sig til, at Skibsalgiften tilfalder Tinget; men da den kun er 5 Øre pr. Ton, bør denne kunne fordobles. Statens Andel i Indførselsafgiften 30.000 Kr. skal ligeledes tilfalde Lagtinget; men man foreslaar, at de 18.816 Kr., som efter Ministeriets

Skrivelse skal fragaa i Beløbet, ikke bliver fratrukket, saaledes at Tinget faar hele Indførselsafgiften. Endelig har Ministeriet foreslaet en Indførselsafgift paa Kaffe, The og Sukker, beregnet at indbringe ca. 95.000 Kr. aarlig. Man kan tiltræde, at der opkræves yderligere Indførselsafgift; men man kan ikke tilraade, at saadan lægges paa de nævnte Varer, der maa betragtes som Nødvendighedsartikler, men at Afgiften derimod lægges paa Lüksvarer og lignende Varer, som bedre kan taale en Afgift, og man stiller Forslag i saa Henseende.

Mindretallet (Johs. Olaus Joensen, Joh. M. Fr. Poulsen og A. Samuelsen) ønsker i Anledning af den af Ministeriet foreslaede 10-aarige Finansplan for Færøerne at bemærke følgende:

Mindretallet finder, at den fremsatte Finansplan er noget uklar. Forslaget indeholder ikke nogen udlømmende Finansplan for Færøerne for et Tiaar. Men hvor ligger Grænsen?

Ligger alt udenfor Tiaarsplanen, som ikke direkte kommer ind under Havneseagen, Statsvejsagen, Sindsygehospitalets Bygning og Drift, de andre Sygehuses Drift, Tilskud gennem Justitsministeriet til den lokale Dampskibsforbindelse med en Kystdamper, f. T. „Smiril“ — saaledes at Færøerne som hidtil frit kan ansøge om Tilskud til andre Formaal uden at risikere Afvisning med Henviisning til Tiaarsplanen? Dette gælder eksempelvis Støtte fra Staten til Bygning af de saakaldte Amtsveje, Støtte til Opførelse af almindelige Sygehuse, Støtte fra Staten gennem Postvæsenet til Kystdampskibsforbindelsen o. s. v.

Mindretallet ønsker endvidere at forudskikke den Bemærkning, at man staar i den Formening, at det foreliggende Forslag fremsættes, fordi Regeringen fra færøsk Side har faaet bibragt den Opfattelse, at den færøske Befolkning ønsker en Ordning som den foreslaede, fordi den føler Lyst og Trang til at overtage Opgaver, som hidtil har været røgtede af Staten. Med andre Ord, at Justitsministeriet ved Fremsættelsen af sit Forslag af 1931 ligesom Justitsministeriet ved Fremsættelsen af Tilbudsforslaget af 1906, gaar ud fra, at man imødekommer et meget udbredt Ønske paa Færøerne ved Fremsættelsen af det foreliggende Tilbud.

Mindretallet mener ikke, at Spørgsmaalet om, hvorledes man kan hjælpe Færøerne til uden særlige Toldindtægter at tilvejebringe det Beløb, som den færøske Toldlov gav i Tiden før 1930, kan have givet naturlig Anledning til Fremsættelsen af det foreliggende Forslag, og Mindretallet kan ikke tænke sig, at den Rigsdagsmand, som under Behandling af den færøske Toldlov af 8. Marts 1930 gav Anledning til Overvejelse af Spørgsmaalet om Nedsættelse af det i Ministeriets Skrivelse nævnte særlige Skatteudvalg, vil mene, at den foreliggende Tiaarsplan er en rimelig og naturlig Udvikling af hans Tanke.

Mindretallet udtaler nu straks som sin Overbevisning, at det foreliggende Tilbud som Helhed taget ikke kan siges at imødekomme Ønsker indetfor den Del af Færøernes Befolkning, som slutter sig til Sambandspartiet. Det er endvidere Mindretallets Skøn, at store Dele af den Befolkning, som staar udenfor Sambandspartiet, er blevet ilde berørt af Forslaget. De amtskommunale Opgaver, som i Øjeblikket paahviler Færøernes Amtskommune og Lagtinget, er af saadant Omfang, at de fuldt ud beslaglægger Lagtinget Arbejdskraft og maa kunne tilfredsstille sammes Virke-
trang. De amtskommunale Opgaver vil røgtede paa rette Maade i deres fulde Udstrækning medføre saa betydelige Udgifter, at de overstiger Amtskommunens Ydeevne. Det er derfor givet, at en Overførsel til Amtskommunen af Opgaver, som Staten hidtil overvejende har røgtet og den der-

med i Forbindelse staaende Forøgelse af Amtskommunens Udgifter maa fylde Befolkningen med Bekymring. Dette gør sig naturligvis ikke mindst gældende i den øjeblikkelige Krisesituation, hvori Færøernes Hovederhverv befinder sig.

Men bortset derfra følger Mindretallet og den Befolkning, Mindretallet repræsenterer, sig noget frastødt af, at den Tilbudspolitik, som Færinger tog saa kraftig Afstand fra i 1906, nu paany skal præsenteres os, selv om man fra samme færøske Side som i 1906 maatte have udtalt Ønske derom. Regeringens nu foreliggende Tilbud fortolkes jo som i 1906 overfor Befolkningen heroppe som et Tilraab fra Regeringen: Nu maa I klare jer selv! I maa selv bygge jeres Havne og jeres Veje, hvis I vil have flere end dem, I allerede har faaet eller kan faa for den Restbevilling, som vi samtidig hermed tilbyder jer. Befolkningen faar en Følelse af, at man her staar ved Indledningen til de Tilstande, Statsministeren i Fjor i en Udtalelse til „Føroya Socialdemokrat“ advarede imod og forudsagde vilde indtræffe, hvis Færøerne sejlede deres egen Sø. Ministeren fik den Gang Tilslutning hos Sambandspartiet, fordi vi forstod, at Ministeren advarede imod Udsondringen, som ogsaa vi befrygter. Det var det fuldt udviklede politiske Produkt, Ministeren advarede imod, men Sambandspartiet ønsker ikke at begive sig ind paa Glidebanen, ønsker heller ikke stykkevis at føre Færinger ind i disse Tilstande.

Mindretallet tror, at den finansielle Tiaarsplan, som tilbydes os Færinger, fremsættes i bedste Mening, og for samme gode Mening er Mindretallet taknemmeligt, men som det fremgaar af det følgende, maa vi fraraade Lagtinget at modtage Tilbudet som Helhed, mens vi paa flere Punkter erkender, at her foreligger Opfyldelse af tidligere fremsatte færøske Ønsker, og paa disse Punkter ønsker vi med Tak at modtage Tilbudet.

Skulde det senere vise sig, hvad vi venter ikke vil ske, at Regering og Rigsdag enes om, at Færøerne enten maa ind paa den tilbudte Akkordpolitik eller maa finde sig i, at der med Hensyn til Havnevæsen, Vejvæsen o. s. v. slet intet sker fra Statskassens Side, saa er der opstaaet en ny Situation, som vi ikke kan tage Stilling til i Øjeblikket. Men herom vil Regeringen, Rigsdagen og dansk Offentlighed forhaabentlig finde Anledning til at udtale sig i den nærmeste Tid, og Mindretallet forventer, at der vil foreligge Udtalelse fra ansvarlig Side herom, førend den færøske Vælgerbefolkning i den kommende Vinter stævnes sammen til ordinært Lagtingsvalg.

I Rigsdagssamlingen 1908/09 behandledes en Forespørgsel fra nuværende Landstingsmand, daværende Folketingsmand Effersøe om Færøernes Stilling i Riget. Under Behandlingen af nævnte Sag udtalte saavel Justitsministeren som Folketingsmand J. C. Christensen uden Modsigelse fra nogen Side, at Staten fremtidig vilde støtte Færøerne ogsaa med Tilskud til Havne og Veje m. m., men Spørgsmaalet om, hvor meget Færøerne selv skulde tilskyde, og hvormeget Staten skulde tilsyde, maatte afgøres ved Forhandling i de enkelte Tilfælde. — Denne Fremgangsmaade er i al Almindelighed taget fulgt siden, og denne Fremgangsmaade mener Mindretallet bør følges fremtidig som Hovedregel.

I det følgende skal vi saa kort som muligt udtale os om de enkelte Punkter i Regeringens Tilbud, jfr. Skrivelse af 28. Juli 1931:

Havnesagen.

Mindretallet kan ikke tilraade, at Lagtinget overtager Havnesagen som amtskommunal Opgave, selv om det kun er for en Tiaarsperiode. Efter Mindretallets Skøn har Færøerne i denne Sag ikke alene Brug for

Statens Tilskud, om noget skal udføres, men ogsaa for Vandbygningsvæsenets tekniske Kræfter.

Disse Bemærkninger gælder Sagen i sin Almindelighed.

Mindretallet finder Ministeriets specielle Tilbud om et Tilskud paa 456.000 Kroner til et Havneanlæg i Klaksvig for efter Omstændighederne tilfredsstillende. Det Havneanlæg, som Klaksvig kan faa for denne Bevilling, er ikke saa betydningsfuldt som de Forbedringer af Havneforholdene i Klaksvig, Lagtinget foreslog i Fjor, men da det har den største Betydning for Klaksvig at faa Havneforholdene forbedret snart, tilraader Mindretallet, at man modtager dette Tilbud fremfor at vente paa mere, eventuelt i lang Tid.

Mindretallet tilraader ligeledes, efter at have deltaget i en Konference med Forstanderskabet i Vestmannaey, at man modtager Regeringens Tilbud om en Bevilling paa 100.800 Kr. til et Kajanlæg i Vestmannaey, alt under Forudsætning af, at der i den nærmeste Fremtid kan gøres Skridt til dette og det førstnævnte Anlægs Udførelse.

Mindretallet henviser til Lagtingets Beslutning af 1930 angaaende Havnesagen, forsaavidt angaar Haldersvig, Sand og Hove. Med Hensyn til Haldersvig bemærkes, at denne Kommune allerede ifjor har tilvejebragt bindende Tilsagn fra Færø Amts Sparekasse om et Laan til Bestridelse af Kommunens Andel af Omkostningerne ved Anlægget. Man skønner, at Sand Kommune og Hove Kommune ligeledes vil kunne betale deres Andel i Anlægsomkostningerne ved Optagelse af Laan i Bank eller Sparekasse. Mindretallet maa derfor saa indstændig, som man kan indstille, at det udvirkes, at ogsaa disse tre Anlæg bringes til Udførelse i den nærmeste Fremtid ved Statens Foranstaltning, imod at vedkommende Sogne betaler $\frac{1}{3}$ af Anlægsomkostningerne. Man maa endvidere mene, at Havneforholdene i Porkere bør forbedres i den første Tiaarsperiode.

De Garantier, som Ministeriet m. H. t. Havnene forlanger af Lagtinget, tilraader Mindretallet, at man giver. Med Hensyn til Tilsynet med Havneanlæggene ønsker Mindretallet, at Bestemmelserne i Lov Nr. 125 af 15. Juni 1927 § 2 fremdeles skal være gældende.

Mindretallet kan ikke tænke sig, at Tilbudet er noget Ultimatum, som i sin Helhed enten maa vedtages eller forkastes.

Hospitalvæsenet.

Mindretallet finder, at Lagtinget bør takke Regeringen for, at samme vil søge gennemført, at Staten bygger et Sindsygehospital paa Færøerne, og at Staten afholder Udgifterne ved dets Drift.

Mindretallet ønsker, at Staten fremtidig som i de senere Aar yder et Tilskud til Nedsættelse af Taksten for Patienterne paa Dronning Alexandrines Hospital i Thorshavn og paa Sygehusene i Klaksvig og Tveraa og kan ikke tilraade, at Lagtinget overtager disse Sygehuses Drift uden Tilskud. Man har tidligere ansøgt om, at Staten overtager Driften af Dronning Alexandrines Hospital.

Hvis denne Ansøgning imødekommes, ligger Sygehussagen anderledes, og Mindretallets Stilling vilde ændres væsentlig.

Den lokale Damskibsfart mellem Færøerne indbyrdes.

Færøerne har nu i en meget lang Aarrække dels gennem Justitsministeriet, dels gennem Postvæsenet modtaget Tilskud fra Statskassen til den lokale Damskibsfart. Dette har været nødvendigt. Der er ingen Ud-

sigt til, at Forholdene i den nærmeste Tid skulde udvikle sig saaledes, at man kan undvære Statstilskudet. Mindretallet maa derfor holde fast paa, at den lokale Dampskibsfart, saaledes som den foregaar nu eller senere maatte blive ordnet, har Adgang til passende direkte Støtte fra Statskassen som hidtil, dels gennem Justitsministeriet, dels gennem Postvæsenet.

Vejsagen.

Den færøske Befolkning knytter store Forhaabninger til Statskassen i Forbindelse med Vejsagen. Det er ikke for meget sagt, at alle Færinger haaber paa at faa Andel i det Gode, som hensigtsmæssige Landeveje maa siges at være. Her paa Færøerne, hvor man ikke tør vente at faa anlagt Jernbaner, træder Kørevejene i Stedet. Hvis man for Hundrede eller blot Halvthundrede Aar siden var begyndt paa at bygge Køreveje, vilde Opgaven at forsyne Øerne med Landeveje, nu være løst. Dette er ikke sket, og derfor fremkommer der nu paa én Gang en Mængde Andragender om Tilskud til Anlæg af Veje, som medfører store Udgifter. Og disse Andragenders Gennemførelse venter man paa med stigende Utaalmodighed. Det skal ikke skjules, at Befolkningen har ventet, at Statskassen vil fortsætte med Bevillinger til Vejvæsenet, naar det nu bevilgede Tilskud er opbrugt.

Det foreliggende Tilbud gaar ud paa, at Lagtinget fremtidig overtager denne Vejbygning uden Tilskud fra Statskassen, men med Ret til, gennem nye Toldskatter at tilvejebringe det Beløb som svarer til, hvad Statskassen hidtil har ydet. Dog er man villig til at overlade Lagtinget Resten af den staaende Vejbevilling, som pr. 1. April 1931 udgør 530.000 Kr. - Det, som indvindes gennem de nye Toldskatter paa Kaffe, The og Sukker, skal altsaa betragtes som Statens Tilskud eller træde i Stedet for dette. De interesserede Kommuner Tilskud maatte saa tilvejebringes paa anden Maade. Hvorvidt det Statstilskud, som for Tiden ydes til de nuværende amtskommunale Veje, skal bortfalde eller bibeholdes, foreligger der intet om. Med klare Ord betyder dette, at Lagtinget faar Ret til at bygge sine Veje, faar fuldt Selvstyre paa dette Omraade, men Betingelsen er, at den færøske Befolkning ved direkte eller inddirekte Skatter og Afgifter selv skal betale det hele.

Mindretallet ønsker ikke dette Selvstyre gennemført og kan derfor ikke modtage Tilbudet. Hvis Regeringen tilbød at lade Lagtinget med et bestemt aarligt Statstilskud i en Række af Aar gennemføre Vejsagen enten med det nuværende Forhold mellem Statstilskud og de lokale Tilskud eller et andet Forhold, saa vilde Mindretallet overveje Spørgsmaalet. Gennemførelsen af Vejsagen med fornødent Statstilskud vil Lagtinget med Bistand fra Færø Amt formentlig kunne magte med lokale Kræfter.

Hvis man fra Statens Side overlod til Lagtinget for et Tiaar Renten af 4—5 af de saakaldte Vejmillioner, vilde man sikkert kunne naa langt i Retning af at gennemføre Vejplanen. - Naar Befolkningens Skatteevne ikke yderligere belastedes med Toldskatter, vilde det maaske være muligt for Tinget at formaa Kommunerne til at tage en noget større Andel af Udgifterne ved Bygning af Veje, men dette er jo ganske udelukket, hvis Vejsagen fremtidig skulde gennemføres som planlagt i Regeringens Forslag tillige med de andre i Tilbudet ommeldte Sager. - Mindretallet kan derfor ikke tilraade at modtage dette, men maa foreslaa, at Staten fortsat yder direkte Tilskud til det færøske Vejvæsen, indtil dette er saaledes gennemført, at alle Parter kan være det bekendt. Men Mindretallet maa her til-

føje, at ingen Færing kan eller bør vente, at Statskassen i vanskelige Tider skal kunne yde ligesaa rigelig Støtte til selv de bedste Formaal som i gode Tider.

Mindretallet mener, at Lejeafgiften af Kongsgodset, som andrager	13450 Kr. 43 Øre
(og ikke som i Ministeriets Skrivelse anført 16.069 Kr., medmindre man tager Renter og Afdrag paa de af Staten ydede Grundforbedringslaan med) fremdeles som hidtil bør gaa ind i Statskassen. Det samme gælder Matrikuls-katten af det færøske Jordegods . . .	3253 Kr. 00 Øre
og Indfæstningsafgiften, som jo er afhængig af, hvor mange Fæsteoverdragelser der i Aarets Løb finder Sted og Størrelsen af de Gaarde, der skifter Besidder.	

Mindretallet kan ikke se nogen Begrundelse for, at disse Afgifter skulle overdrages Færøernes Amtskommune.

Skibsafgifterne bør ligeledes fremtidig tilfalde Statskassen. Naar Regeringen ønsker at nedsætte den aarlige Erstatningssum for de afløste Tiender og Læsteafgifter fra 30.000 Kr. til 18.816 Kr., skal Mindretallet modtage denne Indrømmelse med Tak, idet den vil lette Gennemførelsen af et eventuelt Indførselsforbud m. H. t. Spirituosa, hvis det engang i Fremtiden maatte vise sig ønskeligt og muligt at gennemføre saadant Indførselsforbud. Men Mindretallet kan ikke tilraade, at Lagtinget overtager nogen særlig Opgave for disse Penge.

I Henhold til foranstaaende kan Mindretallet ikke tilraade, at Lagtinget overtager Havnesagen og Statsvejsagen som amtskommunale Sager, hverken for bestandig eller for en Tiaarsperiode, ej heller de andre Sager som ommeldt foran. Fremdeles ønsker man at udtale, at man ikke mener, at der kan paalægges den færøske Befolkning større indirekte Beskatning. Som Følge deraf mener man ikke at kunne tilraade Lagtinget at modtage Ministeriets Tilbud om Indførelse af Indførselsafgift paa The, Kaffe og Sukker. Man kan heller ikke være med til overføre den af Ministeriet tilbødte Kaffe—The—Sukkertold paa andre Varer. Derimod modtager man med Tak Regeringens Tilbud om at forlænge den nuværende Toldlov i 10 Aar, dog saaledes, at man ønsker Forlængelsen for 2 Femaar, idet man gerne vil forbeholde Lagtinget at nedsætte Toldskatterne, hvis saadant ellers maatte lade sig gøre, eventuelt overføre en Del af de nuværende Toldskatter paa andre Skatteobjekter, dog at Beskatningen altid rammer Luksus- og ikke Nødvendighedsvarer. —

Mindretallet Dam skal udtale:

Det færøske Socialdemokrati stemte ifjor sammen med Selvstyrepartiet for Nedsættelsen af en Kommission til Undersøgelse af de finansielle Forhold, hvilket skete i Erkendelsen af, at de nuværende finansielle Rammer for Færøerne bør udvides og omlægges saaledes, at den finansielle Struktur, der for Tiden i mange Tilfælde maa siges at være for stram og hemmende for en tidsvarende Udvikling, maa gøres mere elastisk, særlig hvad angaar Udnyttelsen af de hidtil uudnyttede Indtægtsmuligheder paa Færøerne.

For hvert Aar, der gaar, øges de finansielle Krav paa Befolkningen. Det virker deprimerende for Lagtinget saa vel som Indbyggerne, at

man Aar efter Aar, grundet paa manglende økonomiske Midler, maa sidde aldeles paakrævede Krav overhørig.

Skønt vi ikke er i Stand til at acceptere nærværende Finansplan i uændret Tilstand, maa den anses for et Skridt i den rigtige Retning. I det jeg iøvrigt henviser til det af mig ved Sagens første Behandling fremførte, skal jeg tillade mig at fremsætte følgende Bemærkninger til de enkelte Punkter:

Punkt A:

Færøerne er delt i smaa Øer, hvis Indbyggere er henvist til at tage deres meste Næring paa Havet.

En Betingelse for en intens Udnyttelse af Havets Muligheder er gode Havneforhold. Her er der ikke Talen om en enkel Fiskeri- og Trafikhavn Saa godt som alle vore Øer har meget tilbage at ønske med Hensyn til Havneforholdene.

Vi er indforstaaet med, at man lægger Hovedvægten paa at udbedre Havneforholdene i de større Pladser, hvor der er Talen om saa vel Fiskeri- som Trafikhavne. Men vi maa hævde som værende paakrævet, at man under Fordelingen af de Midler, man mener at kunne stille til Raadighed til Bygning og Udbedring af Havne og Anlægs-kaje, ogsaa tager Hensyn til de mindre Fiskepladser, hvor der kun er Talen om Fiskerihavne eller sikrere Landingsforhold. Vi mener saaledes, at de store Pladser maa til Fordel for de mindre Pladser i første Instans nøjes med at faa de strængt taget nødvendige Krav opfyldte og vente med de forholdsvis dyre Udvidelser og Kompletteringer, til bedre Tider indfinder sig.

Det vilde selvfølgelig være ønskeligt, om man kunde faa gennemført det udvidede Havneprojekt i Klaksvig i første Række. Men da Klaksvig maa siges at være foreløbig afhjulpet ved Gennemførelsen af det af Ministeriet foreslaaede Havneprojekt, skønt man ingenlunde kan benægte, at Klaksvighavn først kan siges at være fuldt ud tilfredsstillende, naar den ogsaa har erholdt en Østmole, mener vi, at hvis man har Valget imellem de smaa Anlæg i Hove Sand—Haldersvig og omskrevne Østmole i Klaksvig, maa Anlæggelsen af de sidstnævnte Anlæg anses for mere paakrævet og af større erhvervsmæssig Betydning. Hertil kommer, at man i Klaksvig for Tiden er meget haardt spændt for, hvad angaar kommunale Udgifter og Forpligtelser, medens Forholdene paa Sand og Haldersvig stiller sig saaledes, at man der har gjort Udveje for, ifald man erholder de omsøgte Anlæg, at tilvejebringe den Kommunerne tilfaldende $\frac{1}{5}$ af Anlægssummen, hvilket Hov Kommune utvivlsomt ogsaa vil være i Stand til at gøre.

Da man har begrundet Formodning om, at det vil volde Vanskeligheder med at faa bevilget Penge til det udvidede Havneprojekt i Klaksvig og samtidig erholde de andre her nævnte mindre Anlæg samt Anlægs-kajen i Vestmanhavn, vil vi foreslaa, at man i denne Omgang holder sig til det billigere Havneprojekt i Klaksvig. Anlægs-kajen i Vestmanhavn samt Anlæggene i Hove, Sand og Haldersvig.

Anlægssummen for Østmolen i Klaksvig svarer nogenlunde til, hvad disse tre nævnte Anlæg vil andrage.

Hvis man ved Statens Hjælp kan erholde disse Havne byggede, mener vi, saafremt der gives Lagtinget Adgang til større Indtægter ved f. Eks. Told paa Lüksusvarer og ved andre Foranstaltninger, at Lagtinget og de respektive Kommuner uden Statens Hjælp vil være i Stand til at løse de øvrige Havneopgaver som f. Eks. i Porkeri, Hest, Nordregøte, Lervig, Sandevaag m. fl.

B.

Lagtinget har andraget om at faa opført et Sindsygehospital paa Færøerne, og man er derfor Ministeriet meget taknemmelig for Tilsagnet om en Bevilling til saavel Drift som Opførelse af samme.

C. Punkt 1 og 2.

Undertegnede Mindretal er af den Anskuelse, som falder sammen med det færøske Socialdemokratis og fleres Opfattelse, at det færøske Kongsgods bør henhøre under Lagtinget, og man er derfor indforstaaet med, at Lagtinget overlager de i Ministeriets Skrivelse under D. Punkt 1 og 2 nævnte Indtægter. Men vi maa holde paa, at man først tilfulde opnaar det tilsigtede i denne Forbindelse ved ogsaa at overlade Lagtinget Administrationen af Kongsgodset med Ret til Regulering af Afgifterne i Henhold til Jordens Ydeevne.

Punkt 3.

Man er ligeledes Ministeriet taknemmelig for Tilbudet om Overtagelsen af Skibsafgifterne. Men man ønsker at andrage om, at Lagtinget ogsaa erholder Ret til at regulere Afgiften evt. under Ministeriets Sanktion.

Punkt 4.

Man udtaler sin Paaskønnelse af Ministeriets Tilbud, dog skal man andrage om, at ogsaa de 18,816 Kr., som Staten erholder som Erstatning for Tab ved Ophævelse af Læseafgiften samt Tiender, maa tilfalde Lagtinget.

Punkt 5.

Man mener ikke for Tiden at kunne gaa med til at lægge Afgifter paa Kaffe, The og Sukker, hvorimod vi ønsker at bringe følgende i Forslag:

- a) Afgift paa Luksusvarer indenfor et nærmere bestemt Omraade.
- b) Indførelse af Monopol paa Spiritus og Tobak.

Ved at lægge Afgifter paa indførte Luksusvarer opnaar man maaske ogsaa at begrænse Luksusforbruget, samtidig med at Lagtinget erholder Indtægter, hvilket maa siges at være er betydeligt Gode.

Hvor meget Luksusafgiften vil kunne give om Aaret er vanskeligt at sige. Dette vil blandt andet ogsaa afhænge af, hvor mange Varesorter man kan inddrage under Toldafgift. Men hvis man ved Indførelsen af denne Afgift, ikke bliver tvunget til at ansætte særlige Toldbetjente, vil Luksusafgiften utvivlsomt give et ikke ringe Beløb.

Ved Gennemførelsen af Monopolet paa Spiritus og Tobak fritages Syselmændene for største Delen af det Arbejde, som de har i Forbindelse med nuværende Toldforordninger, og de vil saaledes være i Stand til at bestride en væsentlig Del af det med Luksusafgiften forbundne Arbejde.

Indførelsen af Monopolet anstaar vi til at give en Indtægt paa ca. 150.000 Kr. udover, hvad nuværende Spiritus- og Tobaksafgift giver.

Spiritusafgiften er for Tiden meget lav paa Færøerne i Sammentigning med, hvad der er Tilfælde i andre Lande. Det vil derfor være forsvarligt, at Udsalgsprisen fra Monopolet kan ligge betydelig over de nuværende Priser.

Det er en Kendsgerning, at der for Tiden indføres særlig skadelige Sorter Spiritus. Dette vil man kunne undgaa ved Monopolet.

Det er ingenlunde Meningen, at Monopolet skal gøre Adgangen til Spiritus lettere, end hvad der nu er Tilfælde, tværtimod.

Priserne kan som nævnt være langt højere end de nuværende Spi-

rituspriser; en Rekvisition behøver ikke at ekspederes hurtigere end 14 Dage til 3 Uger efter Indgivelsen, ligesom Indløsningen af den tilsendte Spiritus maa ske indenfor en bestemt Tidsfrist. Bestemmelsen om, at man skal have betalt sin Skat for at kunne erholde Spiritus, bør fremdeles staa ved Magt.

Med Hensyn til Monopol paa Tobak opnaar man den Fordel, at man foruden til enhver Tid at kunne regulere Priserne, ogsaa erholder den ofte ret store Mellenihandleravance. Hertil kommer, at et Monopol med Tobak kan forlindre Indførelse af visse for Helbredet særlig skadelige Tobaksorter.

Men skal i Forbindelse med Monopolspørgsmaalet endvidere ikke undlade at udtale, at foruden Monopol paa Spiritus og Tobak burde Lagtinget have Monopol paa Salt og Olie, som utvivlsomt vilde yde Landet, bare ved rationel Besparelse i Fragt og ved store Indkøb, flere Hundrede Tusinde Kroner.

I Krisetider som de, man er stedet i, kunde man selvfølgelig risikere Tab. Men det viser sig jo, at det offentlige ikke kan undgaa at træde til for at afværge Kriser. Det skal i denne Forbindelse bemærkes, at det jo først og fremmest var truende Salt- og Olieveksler, der pressede Erhvervslivet saa haardt, at man maatte andrage Lagtinget om Garanti for et større Laan.

Men da Lagtingets Flertal i en tidligere Sag har givet sin Ulyst til Kende vedrørende Monopol paa Salt, Kul og Kokes, og da Sagen, hvad angaar Olie, kræver større Forberedelser med Hensyn til, hvordan man rent praktisk skal gribe Sagen an vedrørende Lagerpladser, Transport m. m., vil man undlade i Forbindelse med nærværende Sag at fremsætte noget positivt Forslag om Monopol paa Salt, Kul og Olie.

Saaframt det lykkes at bibringe Lagtinget foran omtalte eller andre Merindtægter, er man indforstaaet med, at det i Ministeriets Skrivelse under D. Punkt 1 og 2 nævnte Tilskud fra Staten bortfalder, men man forventer dog, at Staten fremdeles, medens Forhandlingerne om nærværende Finansplan staar paa, yder Lagtinget forannævnte Tilskud, ligesom man gerne saa, at Ministeriet ud over foran nævnte samt de allerede beregnede men endnu kun delvis udbetalte Beløb til Statsveje, bevilgede Lagtinget -- i hvert Fald mens Forhandlingerne staar paa -- et vist Beløb, f. Eks. 200.000 Kr. aarlig til Paabegyndelse af Havne og de i Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontors Skrivelse (Bil. B.) nævnte Statsveje.

Færøerne er desværre meget forsømte, ikke mindst med Hensyn til, hvad der angaar Kommunikationsforholdene og Landbruget. Ovenomhandlede Veje maa for største Delen henregnes under Begrebet Trafik- og Opdykningsveje, som det er Samfundets Opgave at sætte alt ind paa at faa bygget.

De nuværende Vejforhold er i den Grad mangelfulde, at man faktisk maa renoncere paa en rationel Udnyttelse af vort Landbrug, som burde spille, om end ikke den samme Rolle som Fiskeriet, saa dog en mange Gange større Rolle, end hvad der for Tiden er Tilfældet. Man kan derfor ikke forsvare, at der kommer Standsning i Anlæggelsen af Vejene, hvorfor man anser det for aldeles paakrævet at indgaa til Regeringen med Andragende om forannævnte aarlige Beløb.

For Gennemførelsen af en Ordning i Lighed med foranstaaende, maa man anse det for opportunt, at der nedsættes et Udvalg til Behandling af alle finansielle Spørgsmaal vedrørende Færøerne, hvilket Udvalg skal være berettiget til, om nogen af Parterne ønsker det, at indlede Forhandling med Regeringen om en eventuel Ændring eller Omordning af vore andre Fællesanliggender.

Forslag.

1. a. Et Flertal (Dam, Johs. Joensen, Johan Poulsen og A. Samuelson): Lagtinget andrager om, at der af Statskassen bevilges $\frac{4}{5}$ af Anlægsomkostningerne til Anlæg af en Mole med Anlægskaj i Klaksvig som foreslaaet af Ministeriet, anslaaet at koste 456.000 Kr.
- b. Et Mindretal (Debess, Mitens og Patursson): Lagtinget andrager om, at der af Statskassen bevilges $\frac{4}{5}$ af Anlægsomkostningerne til en Kutterhavn i Klaksvig, bestaaende af en Vestmole med Anlægskaj og en Østmole, anslaaet at koste ialt 850.000 Kr.

Hele Udvalget:

- c. Tinget andrager om, at der bevilges af Statskassen $\frac{4}{5}$ af Anlægsomkostningerne til et Kajanlæg i Vestmannahavn, anslaaet at koste 126.000 Kr.
- d. Lagtinget approberer, at de nævnte Kommuner hver for sit Vedkommende paatager sig Udgifterne ved Udredelsen af $\frac{1}{5}$ af Anlægsomkostningerne, og at de paatager sig Vedligeholdelsen af Anlæggene, ligesom Lagtinget garanterer for, at Kommunerne opfylder disse Forpligtelser.
- e. Tinget andrager om, at Staten udreder Anlægsomkostningerne, og at Kommunerne derefter overtager $\frac{1}{5}$ heraf som Statslaan, der forrentes og afbetales med 7 % aarlig, hvoraf $\frac{1}{2}$ % under Nationalbankens til enhver Tid gældende Diskonto, dog ikke over 6 %, beregnes som Rente. Lagtinget indestaar Staten for Erlæggelse af Renter og Afdrag af disse Laan.
- f. Et Flertal (Dam, Debess, Mitens og Patursson): De to Havneanlæg skal være kommunale, og Lagtinget fører Tilsyn med, at de forsvarligt vedligeholdes.

Et Mindretal (Johs. Joensen, Johan Poulsen og A. Samuelson): Det samme med følgende Tilføjelse: Ligesom Tinget overfor Staten er ansvarligt for, at Kommunerne ikke forsømmer deres Vedligeholdelsespligt.

- g. Et Flertal (Dam, Johs. Joensen, Johan Poulsen og A. Samuelson): Lagtinget fornyer sin Indstilling fra 1930 (se Lagtingstidende 1930, S. 136) om, at der af Statskassen maa blive bevilget $\frac{4}{5}$ af Anlægsomkostningerne til et Pieranlæg ved Haldersvig, anslaaet at koste 71.000 Kr., til et Pieranlæg ved Sand, beregnet til 135.000 Kr. og til en Baadehavn ved Hove, anslaaet til 57.000 Kr.

Et Mindretal (Debess, Mitens og Patursson): Lagtinget vil, saasnart det faar de nedenomhandlede Indtægter, optage Spørgsmaalet om Tilskud til Havneanlæg ved Sand, Hove, Haldersvig og andre Pladser.

2. Et Flertal (Dam, Debess, Mitens og Patursson): Lagtinget andrager om, at der indtil videre ydes Tinget et Tilskud fra Statskassen paa 200.000 Kr. aarlig til Vej- og Havneanlæg.
3. Fra et Flertal (Dam, Johs. Joensen, Johan Poulsen og A. Samuelson): Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at Staten opfører et Sindsygehospital paa Færøerne og driver dette paa lignende Maade som i den øvrige Del af Riget.

Fra et Mindretal (Debess, Mitens og Patursson): Det samme som Flertallet, dog at der foran Ordet „driver“ sættes „indtil videre“.

4. Fra et Flertal (Dam, Debes, Mitens og Patursson): Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at Statens Tilskud til

Sygehusenes Drift og til Kystfarten, henholdsvis 25.000 Kr. og 10.000 Kr. aarlig vedvarende ydes, indtil der maatte opnaas en Ordning af Øernes finansielle Forhold til Staten paa Grundlag af Ministeriets Skrivelse, og dernæst et Finansaar efter at en Nyordning maatte være traadt i Kraft.

5. Fra et Flertal (Dam, Debess, Mitens og Patursson): Lagtinget indstiller, at følgende Indtægter tillægges Tinget:

- a. Kongs- og Matrikuls-katten.
- b. Fæste- og Indfæstningsafgiften af Kongsgodset samt Renter og Afdrag, der indgaar paa Grundforbedringslaan. Lagtinget skal have Ret til at regulere de under a og b nævnte Afgifter.
- c. Skibsafgiften, idet man indstiller, at denne fordobles, og at Ændringer i denne indtil videre kan foretages ved kgl. Anordning efter Tingets Indstilling.
- d. De 30.000 Kr., som Staten ifølge Lov Nr. 58 af 8 Marts 1930 om Forandring af forskellige Skatter og Afgifter hidtil har faaet af Indførselsafgiften.
- e. Nedenstaaende Afgifter paa Varer, der indføres til Færøerne:
Af følgende Varer, bortset fra almindeligt Rejsogods, svares som Afgift paa Indkøbsprisen:

1. Fodtøj med Overtøj, hvori forefindes Silke, samt andet Fodtøj, som helt eller delvis er foret med Silke eller silkeblandet Stof eller forsynet med For eller Besætning af Pelsværk, samt Lakfodtøj 20 %
2. Galanteri- og Bijouterivarer samt Nips-sager, herunder Guld- og Sølvvarer, Pletvarer og Fyrværkeri 20 %
3. Hatter, Huer og Kasketter samt Dele til saadanne 10 %
4. Instrumenter, Musikinstrumenter samt Dele til saadanne, Plader til mekaniske Instrumenter, Grammofoner, Fonografer o. l. Instrumenter samt Dele og Tilbehør dertil 15 %
5. Legetøj 20 %
6. Silke, herunder Kunstsilke, Silkevarer og Halvsilkevarer 20 %
7. Spisevarer, Hermetisk lukkede 10 %
8. Af Tændstikker svares en Afgift af 10 Øre pr. Pakke.
9. Af Spillekort svares en Afgift af 1 Kr. for hvert Spil, der indføres eller tilvirkes.
10. Af Postpakker, der indføres, skal svares almindelig foreskreven Told, forsaavidt de indeholder toldpligtige Varer, og ellers mindst 50 Øre pr. Pakke.

- f. Fra et Mindretal (Dam): Forslag til Lov om Monopol vedrørende Salg af Spirituosa og Tobak.

§ 1. Fra 1. Oktober 1932 maa ingen uden Færøernes Lagting indføre berusende Drikke eller nogen Art af Tobak. Indførselsafgiften af disse Varer bortfalder samtidig.

§ 2. Lagtinget fastsætter de nærmere Regler for Salget af de nævnte Varer.

§ 3. Overtrædelser af denne Lov eller de Bestemmelser, som Lagtinget i Henhold til denne fastsætter, straffes med Bøder paa 100—10.000 Kr., forsaavidt der ikke er fastsat strengere Straf i den øvrige Lovgivning. Bøderne tilfalder Amtsfattigkassen. Varer, indførte uden Tilladelse, konfiskeres og sælges til Fordel for Amtsfattigkassen. Sagerne behandles som offentlige Politisager.

6. Fra et Mindretal (Debess, Mitens og Patursson): a) Lagtinget optager Forhandling med Regeringen om Ordning af de øvrige Fællesan-

liggender. b) Forhandlingen føres paa Grundlag af Selvstyrepartiets Program.

7. Et Mindretal (Debess, Milens og Patursson): Lagtinget nedsætter et staaende Udvalg paa 5 Medlemmer til i Forbindelse med de færøske Rigsdagsmænd at indhente Oplysninger af enhver Art af offentlig finacial Betydning for Færøerne.
8. Fra Mindretallet (Johs. Joensen, Johan Poulsen, A. Samuelsen): Med Henvisning til Mindretallets foranstaaende Udtalelsen skal man stille følgende Forslag til Lagtingets Vedtagelse:
 - 1) Lagtinget udtaler som sit og den færøske Befolknings Ønske, at Færøernes nuværende statsretlige Stilling i Kongeriget Danmark bevares usvækket.
 - 2) Da den af Regeringen foreslaaede finansielle Tiaarsplan taget som Helhed, ikke saglig tilfredsstiller Færøerne, ej heller er egnet til at styrke Forbindelsen mellem Færøerne og den øvrige Del af Riget, fraraader Tinget, at Planen som Helhed gennemføres. --
 - 3) Lagtinget forventer, at Regering og Rigsdag som hidtil støtter færøske Sagers Fremme i det Omfang, som Forholdene gør det ønskeligt og muligt.

Thorshavn, den 12. Oktober 1931.

<i>P. M. Dam.</i>	<i>Nyholm Debess.</i>	<i>Johs. Joensen.</i>
<i>Edw. Milens.</i>	<i>J. Patursson.</i>	<i>Johan Poulsen.</i>
	<i>A. Samuelsen.</i>	

Bilag A.

Justitsministeriets Skrivelse til Lagtinget af 28. Juli 1931.

[Tilslutning til Justitsministeriets Skrivelse af 20. Juni 1930 til Formanden for Færøernes Lagting, hvori man tilbød at nedsætte et særligt Udvalg, der skulde overveje og stille Forslag angaaende færøske Skatteforhold m. v., skal man, efter at Tanken om at følge den i nævnte Skrivelse foreslaaede Fremgangsmaade er opgivet, meddele, at Ministeriet har taget under Overvejelse, hvorledes man paa anden Maade kunde ordne Færøernes Forhold i økonomisk Henseende.

Paa Grundlag af disse Overvejelser har man udarbejdet følgende Plan, som man mener skulde have Gyldighed for de kommende 10 Aar:

- A. Staten giver Tilskud til Anlæg af Havne ved Klaksvig og Vestmanna-
havn med $\frac{4}{5}$ af Udgiften eller henholdsvis 456,000 Kr. og 100,800 Kr., ialt
556,800 Kr., paa Vilkaar, at de interesserede Kommuner, eventuelt i
Forbindelse med Lagtinget, fremskaffer den resterende Femtedel af An-
lægsudgifterne, hvorhos Kommunerne uden Udgift for Staten stiller de
nødvendige Arealer og Stenmaterialer til Raadighed, at Lagtinget over-
tager Garantien for de færdige Anlægs fremtidige Vedligeholdelse, samt
at samtlige færøske Havneanlæg fremtidig undergives Amtmandens
Tilsyn, saaledes at vedkommende Kommuner, eller eventuelt Lagtinget
er pligtig at udbedre de af Amtmanden paatalte Mangler.
- B. Staten opfører et Sindssygehospital paa Færøerne med en Udgift af ca.
470,000 Kr. og afholder Udgifterne ved dets Drift efter samme Regler
som i den øvrige Del af Landet.
- C. Der tilføres Færøernes Amtskommune følgende Indtægter, af hvilke de
under Nr. 1—4 anførte hidtil er indgaaet i Statskassen, medens den
under Nr. 5 anførte Indtægt bestaar i en ny Indførselsafgift:
 - 1) Kongs- og Matrikulskat, der svares i Henhold til Lov
Nr. 70 af 23. April 1897 § 3, jfr. Lov Nr. 46 af 7. Marts
1912 § 3 aarlig 3.253 Kr.
 - 2) Fæste- og Indfæstningsafgift. Fæsteafgiften, som er hjem-
let ved Lov Nr. 70 af 23. April 1897 angaaende Indfø-
rsel af en ny Skyldsætning af Jordejendomme paa Fær-
øerne, udgjorde i Finansaaet 1929—30 16.069 Kr.

Indfæstningsafgiften, jfr. nævnte Lovs § 4, udgjorde i samme Tidsrum 554 Kr.

Det er kun Ministriets Tanke at overlade Lagtinget Indtægten af Statens Fæstegods, medens Godsbestyrelsen stadig skal forblive hos Politimesteren, Amtmanden og, som øverste Instans, Landbrugsministeriet. Ordningen vil heller ikke medføre nogen Ændring i Statens Ejendomsret til Fæstegodset, ligesom man heller ikke mener at kunne tillægge Lagtinget de ved Salg af Fæstegods indkomne Beløb, idet der her er Tale om Salg af Statsaktiver.

3) Skibsalgift, forsaavidt denne for Tiden tilfalder Statskassen. Af Afgiften, som er hjemlet ved Lov Nr. 59 af 23. April 1881 om fremmedes Fiskeri under Færøerne, tilfalder en Del Karantænebetjenten paa Steder, hvor der ikke er Syssemand, medens Resten indgaar i Statskassen; denne Del udgjorde i 1929—30 11.779 Kr.

4) Statens Andel af Indførselsafgiften i Henhold til Lov Nr. 58 af 8. Marts 1930 om Forandring i forskellige Skatter og Afgifter, dog med Fradrag af den af Statskassen udredede Erstatning for Tiender. — Statens Andel udgør ifølge Lovens § 2 aarligt 30.000 Kr. Da de i Loven omhandlede Afgifter oprindelig er indført til Dækning af Statskassens Tab ved den ved Lov Nr. 44 af 30. Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne skete Ophævelse af Læsteafgiften samt Statens Udgift ved Udredning af Erstatning for de ligeledes ved nævnte Lov, jfr. Lov Nr. 62 af 1. April 1908, ophævede Tiender, maa det af Staten til Erstatning for Tiender udredede Beløb, der udgør aarlig 18.816 Kr., overtages af Lagtinget. Det Beløb, som anføres til Lagtinget, vil saaledes udgøre ialt aarlig 11.184 Kr.

5) Indførselsafgift af Kaffe, The og saadanne Sukkervarer, der ikke allerede er afgiftspligtige i Henhold til Lov Nr. 58 af 8. Marts 1930 § 1 Nr. 5. Naar man her har fastsat Opmærksomheden ved disse Varer, skyldes det, at en Afgift paa dem, ligesom hidtil, vil kunne opkræves uden særlig Varekundskab af Politimesteren og Syssemandene, og at man saaledes kan undgaa at oprette et egentligt Toldvæsen paa Færøerne. Efter de foreliggende statistiske Oplysninger om Indførselsmængden af disse Varer til Færøerne, der i Aarene 1925—29 gennemsnitlig har andraget: Kaffe 58500 kg, The 29400 kg og Sukker 830.400 kg, vil Lagtinget ved en Afgift af 25 Øre pr. kg raa Kaffe, 30 Øre pr. kg brændt Kaffe og Surrogater, 1 Kr. pr. kg The og 6 Øre pr. kg Sukker kunne opnaa en aarlig Indtægt af ca. 95.000 Kr.
Det samlede Beløb af de fornævnte Indtægter vil tilsammen udgøre ca. aarlig 138.000 Kr.

D. Til Amtet overdrages følgende Opgaver:

1) at yde Tilskud til Sygehusenes Drift, idet det af Staten i de senere Aar ydede Tilskud, stort 25000 Kr., til Nedsættelse af Betaling for Patienter paa Dronning Alexandrines Hospital og paa Sygehusene i Tveraa og Klaksvig fremtidig bortfalder,

- 2) at yde Tilskud til den lokale Dampskibsfart mellem Færøerne indhyrdes, saaledes at det af Staten ydede Tilskud, som for Finansaaret 1931-32 udgør 10.000 Kr., bortfalder.

Lagtinget vil herefter kunne paaregne at have ca. 100.000 Kr. aarligt til Raadighed til andre amtskommunale Opgaver, herunder væsentligst Havne- og Vejarbejder.

Det bemærkes herved, at der af de af Statskassen bevilgede Tilskud til Vejanlæg pr. 1. April 1931 endnu resterer ca. 530.000 Kr., som skulde udbetales i de kommende 4 Finansaar. Da Vejarbejderne af Hensyn til Sommerfiskeriet kun foregaar i Vinterhalvaaret, gaar man ud fra, at der i denne Periode ikke vil kunne udføres væsentlig flere Vejarbejder end de bevilgede, saaledes at Lagtinget ved Gennemførelsen af en Ordning som den foreslaaede i hvert Fald i de første tre Aar ikke behøver at anvende de nye Indtægter til Vejvæsenet. Man forudsætter, at Lagtinget anvender Indtægtsoverskudet i disse Aar til Nedbringelse af Amtskommunens Gæld.

Efter Ministeriets Formening vil der ved den foreslaaede Ordning tilvejebringes de fornødne Midler til Løsning af Færøernes amtskommunale Opgaver gennem en Forøgelse af Skatteindtægterne, og man maa saaledes anse den af Lagtinget tidligere foreslaaede Oprettelse af et særligt færøsk Lotteri med det Formaal at forbedre Øernes Økonomi for overflødig, rent bortset fra de Betænkeligheder man bl. a. under Hensyn til de socialt motiverede Bestræbelser for at begrænse Lotterispil og til, at Koloniallotteriet staar foran Ophør ved Koncessionens Udløb i 1933, iøvrigt har næret ved at imødekomme Lagtingets Andragender herom.

Inden Regeringen tager endelig Stilling til Spørgsmaalet om den foran udviklede Plans Gennemførelse, skal man udbede sig en Udtalelse fra Lagtinget om, hvorvidt det kan tiltræde denne.

Bilag B.

Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontors Skrivelse til Landstingsmand Patursson af 17. August 1931.

Under Henviisning til det Hr. Landstingsmanden givne Løfte skal jeg i det følgende til Brug i Lagtinget give en kort Oversigt over den færøske Vejsag:

I Tidsrummet Finansaaret 1914/15—1927/28 er der som bekendt udført følgende Vejanlæg som „Statsveje“:

Skopen—Sand,

Sand—Skaalevig—Huscvig,

Sørvaag—Midvaag—Sandeavaag,

Thorshavn—Velbestad—Kirkebø,

Kollefjord—Kvivig med Vejarm til Leinum og

Solmundefjord—Øte—Fuglefjord med Vejarm til Skibenæs samt

Nordre- og Sydre-Øte.

eller ialt Vejanlæg med en samlet Længde af ca. 74,3 km og til en Overslagssum af ca. 1.000.000 Kr. Af Overslagssummerne til alle Hovedvejene betalte Staten de $\frac{4}{5}$, medens de nævnte Vejarne udførtes for de Beløb,

der blev til Rest af de paagældende Bevillinger eller nærmere betegnet for de Beløb, der blev til Rest af de til Administration og uforudseelige Udgifter afsatte Summer.

Skopen Sand Vejen anlagdes med en Bredde af 2,25 m og Velbestad—Kirkebø Vejen med en Bredde af 2,5 m, medens alle de andre Veje anlagdes med en Bredde af 3,5 m.

I Lagtingssamlingen 1926 blev der (jfr. Lagtingstidende 1926, Side 109, Sag Nr. 57) forelagt Tinget forskellige efter Tingets Ønske af nærværende Kontor udarbejdede foreløbige Projekter til forskellige nye Vejanlæg ialt til en samlet Overslagssum af 3.975,900 Kr. Da Tinget i det paagældende Aar ikke ønskede at foretage nogen Klassificering af de omhandlede Vejanlæg, blev Sagen efter behandlet i Samlingen 1927, i hvilket Aar Tinget af alle de undersøgte Vejanlæg fremhævede 25 (jfr. Lagtingstidende 1927, Bilag 28), som man først ønskede udført. Da Overslagssummen for disse Vejanlæg imidlertid i meget betydelig Grad oversteg den af Regeringen i Udsigt stillede Bevilling: 900.000 Kr., udvalgte daværende Minister Stensballe under sit Besøg her paa Øerne i 1928 af de foreslaede Veje 15, som vilde kunne udføres for det til Raadighed værende Beløb (900.000 Kr.), medens der gaves Tilsagn om, at Resten af de 25 Veje vilde blive detailprojekterede sammen med de udvalgte 15.

Udførelsen af de 15 udvalgte Veje blev paabegyndt i Finansaaret 1729—28 og skal i Henhold til de afsluttede Kontrakter være afsluttet i Finansaaret 1933—34.

De omhandlede 15 Vejanlæg er følgende, idet der for hvert Anlæg angives omtrentlig Længde og de udarbejdede Detailprojekters Anlægssummer (d. v. s. *rene* Overslagssummer uden Tillæg for Udstikning, Detailprojektering og uforudseelige Udgifter m. m.):

V e j a n l æ g	Anlægssum	
	km.	Kr.
1) Klaksvig—Nordøre	2,6	21.000
2) Ejde—Lysaa	5,0	81.202
3) Øre—Nordskaale	4,2	49.080
4) Lervig—Fuglefjordvejen	5,3	93.825
5) Solmundelfjord—Lamhauge	3,6	40.800
6) Saltangeraa—Ridevig med Vejarm til Avevig	9,7	84.300
7) Skaalebotn—Fundingsbotn med Vejarm til Skaalebotn	8,0	89.725
8) Sandevaag—Futaklett	6,9	112.000
9) Kvivig—henimod Sdr. Gjøv	1,9	35.807
10) Kvalvig—Saxen	12,2	104.920
11) Thorshavn—Arge	1,1	14.875
12) Lopra—Sumbø	10,6	113.750
13) Vaag—Porkere	3,7	45.745
14) Frodebø—Tveraa	2,1	27.860
15) Tveraa—Trangisvaag	2,4	26.900
Ialt		79,3 941.789

Af dette Beløb udreder Staten altsaa de $\frac{4}{5}$ eller ca. 754.000 Kr. Resten af de bevilgede 900.000 Kr. vil medgaa til Udstikning og Detailprojektering af de omhandlede 25 Vejanlæg (ialt ca. 166,2 km) samt til Tilsynsrejser, Administration og uforudseelige Udgifter vedrørende Udførelsen af de 15 nævnte, bevilgede Vejanlæg.

Angaaende Udførelsen af de ovennævnte Vejanlæg er der afsluttet Kontrakter med de paagældende Forstanderskaber, undtaget dog for Vejanlæg-

get Skaalebotn Fundingsbotns og Vejarm til Avevigs Vedkommende, idet Forstanderskaberne her, som det vil være bekendt, foreløbig ikke har ønsket at udføre disse Veje.

De Vejstrækninger, som udover de 15 bevilgede i Henhold til ovenstaaende vil blive detailprojekterede er følgende:

Klaksvig—Aaerne,
Lysaa—Svinaaer—Nordskaale,
Andefjord—Hellerne,
Lambaejde—Saltangeraa,
Saltangeraa—Næs,
Strænder—Selletræ,
Skaale—Strænder med Sidearm til Langanæs og Heygs Stød,
Skibenæs—Skaalebotn,
Funding—Gjov,
Kvivig—Vestmanhavn,
Husevig—Dal,
Udvidelse af Skopen—Sand Vejen,
Vaag—Lopra og
Vej fra Frodebø nedre Bebyggelse til „Hamar“,

ialt Veje til en samlet Længde af ca. 86,4 km.

Hovedprincipperne for Projekteringen af de omhandlede Veje er følgende: Normal Planumsbredde 3,0 m med 4,0 à 4,5 m brede, ret læt beliggende Mødepladser; Planumsbredden forøges dog paa Steder, hvor det maatte være nødvendigt gennem Indmark og paa særlig farlige og vanskelige Steder til 4,0—4,5 og 5,0 m.

Som Maksimalstigning anvendes 1:12, idet man dog paa enkelte korte Strækninger, hvor det viser sig nødvendigt, gaar op til 1:10. Dette finder dog kun meget sjældent Sted.

Under Dæklaget forsynes alle Veje med et mindst 10 cm tykt Paklag af Sten.

I det følgende skal gives en Oversigt over de Vejanlæg, som udover de 15 bevilgede i Tidens Løb indtil nærværende Tidspunkt har været behandlet af Lagtinget i Henhold til Overslag, som har været udarbejdede af nærværende Kontor, og for et enkelt Vedkommende af Amtsingeniør Jacobsen, idet bemærkes, at de anførte Overslagssummer er rent foreløbige og udregnede under de ovenfor anførte Forudsætninger vedrørende Planumsbredde, Stigningsforhold m. v.

V e j a n l æ g	km.	Anlægs- sum Kr.	Projektering og udførsels. Udg. m. v. Kr.	Overslag ialt Kr.
V i d e r ø:				
✓ Kvannesund—Viderejde	8,5	158,700	12,300	171,000
Alternativ: Viderejde-Lejdet:				
3,3 km; Overslag: 53,500 Kr.				
B o r d ø:				
✓ Klaksvig—Aaerne	2,2	29,000	2,000	31,000
Ø s t e r ø:				
✓ Fuglefjord—Vejlinien Andefjord—Hellerne	10,7	144,000	15,000	159,000
✓ Hellerne—Andefjord	4,4	44,500	3,500	48,000
✓ Andefjord—Eldevig	5,0	142,000	7,000	149,000
✓ Eldevig—Fundingsbotn	7,3	90,000	10,000	100,000
✓ Fundingsbotn—Funding	6,4	124,000	9,000	133,000

✓ Funding—Gjov	9,7	127,000	8,000	135,000
✓ Funding—Ejde	8,8	121,000	13,000	134,000
✓ Lysaa—Svinaer—Nordskaale	6,3	76,000	5,000	81,000
✓ Selletræ—Strænder	9,8	110,000	9,000	119,000
— Strænder—Skaale	8,4	89,000	8,000	97,000
— Skaale—Skaalebotn	5,1	54,000	7,000	61,000
— Sidearm fra Vejen Skaalebotn—Fundingshotn over Heltuin til Heltterne	4,8	53,000	6,000	59,000
— Sidearm til Gøtejde fra Vejen Skibenæs—Skaalebotn	1,1	23,000	1,600	24,600
✓ Sidearm til Tjørnenæs fra Vejen Skibenæs—Skaalebotn	0,5	5,000	700	5,700
✓ Skibenæs—Skaalebotn	5,2	64,200	4,800	69,000*
— Lambæjde Saltangeraa	3,2	26,000	3,000	29,000*
— Saltangeraa—Næs	5,2	54,000	5,000	59,000*

Strømø:

✓ Tjørnevig—Haldersvig	5,0	102,080	7,920	110,000
✓ Haldersvig—Kvalvig (Strømnæs)	11,8	164,310	17,690	182,000
✓ Kvalvig—Thorsvig	6,3	71,000	9,000	80,000
✓ Thorsvig—Kollefjord (anslaet, ikke nærmere undersøgt)	6,1	85,000	9,000	94,000
✓ Højvig—Hvidenæs	2,0	32,300	2,700	35,000
✓ Kvivig—Vestmanhavn	9,2	135,000	8,000	143,000*
✓ Vejarm til Landingsstedet v. Sdr. Gjov	1,7	30,000	1,300	31,300
✓ Heljareyga—Grønauæs i Vestmanhavn	2,2	49,700	3,300	53,000
✓ Vej fra Thorshavn—Velbestadvejen gennem Havnedal til Øreenge	17,8	249,800	26,200	276,000

Vaagø:

✓ Sørvag—Bø	3,9	58,120	5,880	64,000
-----------------------	-----	--------	-------	--------

Nolsø:

✓ Nolsø Bygd—Borin	8,2	121,100	11,900	133,000
------------------------------	-----	---------	--------	---------

Hestø:

✓ Hestø Bygd—„Halin“	3,2	42,430	4,570	47,000
--------------------------------	-----	--------	-------	--------

Sandø:

✓ Husevig—Dal	5,4	67,000	5,000	72,000*
✓ Udvidelse af Sand Skopenvejen	10,0	55,000	7,000	62,000*

Suderø:

✓ Trangisvaag—Landingspladsen i Kvalbø	14,5	235,910	22,090	258,000
✓ Kvalbø—Sandvig	11,0	125,360	16,640	142,000
— Vej fra Frodebø nedre Bebyggelse til „Hamar“	1,4	25,000	1,400	26,400
— Trangisvaag—Ørdevig	4,8	66,000	7,000	73,000
— Ørdevig—Famien	8,6	136,000	13,000	149,000
— Vejarm fra Ørdevig—Famienvejen til Hove (anslaet, ikke nærmere undersøgt)	7,1	107,000	10,000	117,000

Hove—Porkere.....	5,4	71,150	7,850	79,000
Vaag—Lopra	5,4	59,000	5,000	64,000
Tilsammen...	263,6	3,622,660	332,340	3,955,000

Som det ses, drejer det sig (foruden de allerede bevilgede 15 Veje med en samlet Længde af ca. 79,3 km og en Omkostning af ca. 900.000 Kr.) om Vejanlæg til en samlet Længde af ca. 264 km og med en foreløbig Overslagssum paa ca. 3.955.000 Kr.

Naar man nu til Trods for at der allerede er bevilget 900.000 Kr. til Vejanlæg, kommer til meget nær de samme Beløb som i 1926 (3.975.900 Kr., se ovenfor), skyldes dette udelukkende, at der siden da er fremsat yderligere Ønsker om nye Anlæg og da navnlig om de store gennemgaaende Veje gennem Viderø, Strømø og Suderø, hvilke Veje er forholdsvis lange og fildels gaar gennem endog meget vanskeligt Terræn.

I de Tal, som er anført ovenfor under Kolonnen „Projektering, uforudseelige Udgifter m. v.“, er indbefattet Udgifterne til: Vejliniernes Udstikning i Marken, Detailprojektering, Tilsynsrejser under Udførelsen samt uforudseelige Udgifter og Administration. For de ved * mærkede Vejes Vedkommende er der ved Fastsættelsen af de paagældende Udgifter taget Hensyn til, at disse Veje, som allerede ovenfor nævnt, udstikkes og detailprojekteres inden for den løbende Bevilling paa 900.000 Kr.

En Oversigt over samtlige Vejanlæg vil herefter stille sig saaledes:

Tidligere anlagte Veje	ca. 74,3 km	ca. 1.000.000 Kr.
Nu bevilgede og fildels under Udførelse		
værende 15 Veje	„ 79,3 „	„ 900.000 „
Øvrige Veje i Henhold til ovenstaaende	„ 263,6 „	„ 3.955.000 „
Ialt...	ca. 417,2 km	ca. 5.855.000 Kr.

Af Hensyn til Overskueligheden vedlægges et Generalstabskort i 1:100.000, paa hvilket de tidligere anlagte Veje er angivet med fuld optrukken sort Linie, de bevilgede 15 Veje med sort punkteret Linie og alle de øvrige ovennævnte Veje med fuld optrukken rød Linie.

Foruden til de ovennævnte „Statsveje“ er der indtil 1927 ydet et Statstilskud til kommunale Veje paa Færøerne paa ca. 54.000 Kr. og senere givet Tilsagn om yderligere 90.000 Kr. fordelt over Finansaarene 1930/31—1935/36. Statstilskudet udgør i disse Tilfælde $\frac{1}{4}$ af Overslagssummerne, idet Overslagene udarbejdes ved Lagtingets egen Foranstaltning (Amtsingeniøren).

Ved Udgangen af Marts Maaned 1936 vil Staten altsaa have ydet Tilskud til amtskommunale Veje til følgende Beløb:

Indtil 1927	ca. 54.000 Kr.
Fra 1930/31 til 1935/36	„ 90.000 „
Eller ialt...	ca. 144.000 Kr.

Amtsfondsálíknin fyri árið 1932.

Nøvn kommunanna		Pólkatal	Skattaluttekta		Eftir skatta- inntøkuni (%)		Eftir samtykt løgtingsins		Jalt	
			kr.	oyr.	kr.	oyr.	kr.	oyr.	kr.	oyr.
Fugloyar	sókn	233	55500	"	228	97	253	03	480	"
Svínoyar	—	206	76700	"	313	66	208	34	520	"
Víðareidís	—	487	150800	"	616	70	423	30	1040	"
Kunoyar	—	184	60000	"	245	37	154	63	400	"
Mikladals	—	188	42200	"	172	58	207	42	380	"
Húsa	—	196	59500	"	243	33	236	67	480	"
Klaksvíkar	—	1191	595000	"	2433	25	3766	75	6200	"
Oyndafjarðar	—	388	90000	"	368	05	262	95	631	"
Fuglafjarðar	—	738	320000	"	1308	64	1291	36	2600	"
Lorvíkar	—	459	164200	"	671	50	448	50	1120	"
Gøtu	—	519	234200	"	967	76	562	24	1520	"
Nes	—	1199	409500	"	1674	65	1525	35	3200	"
Sjóvar	—	815	392500	"	1605	13	314	87	1920	"
Eiðis	—	791	219500	"	897	84	622	36	1520	"
Funnings	—	437	135100	"	552	49	487	51	1040	"
Haldórsvíkar	—	454	126100	"	515	69	334	31	880	"
Saxunar	—	40	14100	"	57	66	32	34	140	"
Hvalvíkar	—	402	104000	"	425	30	574	70	1000	"
Kollafjarðar	—	374	138000	"	543	90	336	10	880	"
Kvívíkar	—	487	118000	"	486	65	803	35	1290	"
Vestmanna	—	736	433800	"	1774	02	1625	98	3400	"
Kalbaks	—	112	29600	"	131	05	218	95	340	"
Kirkjubøur	—	122	35000	"	143	13	241	87	385	"
Hest	—	127	34000	"	139	04	150	90	290	"
Havnar uttanb.	—	318	134100	"	548	40	211	60	760	"
Nólsoyar	—	275	93000	"	380	32	289	68	670	"
Sandavágs	—	548	154000	"	629	78	670	22	1800	"
Miðvágs	—	628	143200	"	585	62	614	38	1200	"
Sørvágs	—	707	188900	"	772	50	827	50	1600	"
Bíggjar	—	111	30000	"	122	68	207	32	330	"
Mikjunes	—	183	45100	"	184	44	255	56	440	"
Sands	—	587	218000	"	891	51	708	49	1600	"
Skopunar	—	382	69350	"	283	61	316	49	600	"
Skálavíkar	—	222	76600	"	313	26	256	74	570	"
Húsavíkar	—	235	57000	"	233	10	236	90	470	"
Skúoyar-Dímunar	—	163	49050	"	200	59	239	41	430	"
Hvalblar	—	834	243800	"	997	02	852	98	1850	"
Frøðblar	—	1790	743000	"	3038	50	5581	50	8600	"
Fámleis	—	226	66400	"	271	54	328	46	600	"
Hovs	—	189	74700	"	305	49	174	51	480	"
Pokeris	—	477	102300	"	418	36	741	64	1160	"
Vágs	—	1147	828000	"	3386	10	3068	90	6455	"
Sunnblar	—	593	196000	"	801	54	698	46	1500	"
Havnar kommuna	—	2896	2602150	"	10641	48	10087	52	20729	"
Summa . . .			10147950	"	41500	00	41500	00	83000	"

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. 194/1931: (Kriseforslag).

I Udvalgsbetænkning af 17. ds. har Udvalget nærmere redegjort for den Krise, som har ramt Øernes Erhvervsliv.

For at modvirke den truende Pengeknaphed og Arbejdsløshed har Udvalget overvejet at faa sat i Gang ekstraordinære Vejarbejder. I Overensstemmelse med Planen for amtskommunale Vejanlæg har Budgetudvalget fremsat Forslag om, at der skal udføres amtskommunale Veje i Vinter for 72 000 Kr. Heraf betaler Staten en Fjerdedel og Lagtinget og Kommunerne Resten. En lignende Bevilling forelæa ifjor, og der refterer en Del af denne Bevilling, som ogsaa vil kunne benyttes i Aar. Indenfor de paagældende Kommuner vil der derfor kunne udføres det omtalte Vejarbejde; men dette vil for de større Kommuner maaske ikke være tilstrækkeligt, og andre Kommuner kan ønske Vejarbejder sat i Gang. Udvalget skal derfor indstille, at der til saadanne amtskommunale Veje skaffes ekstraordinært til Raadighed et Beløb paa 200 000 Kr., og at man andrager Staten om at bevilge 50 000 Kr. og at yde Laan paa indtil 75 000 Kr. til dette Formaal, samtidig med at man iøvrigt overdrager til det nævnte Udvalg sammen med Amtmanden at fremme denne Sag i Lighed med andre amtskommunale Vejanlæg. Laanet fra Staten tænkes tilbagebetalt i 5 Aar.

Vedrørende større Vejanlæg, de saakaldte Statsveje er der til Raadighed ca. $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. tidligere bevilget af Statskassen; men der foreligger Andragende fra Havnar arbejdsmandsafelag (Thorshavns Arbejderforening) om, at et saadant større Vejanlæg (Oyggjarvegurin) paabegyndes fra Thorshavn Nord paa. Sagen er anbefalet af Thorshavns Byraad. Det kan ogsaa tænkes, at andre Kommuner vil fremkomme med Ønsker om, at saadanne Vejanlæg paabegyndes. Udvalget skal tilraade, at man henstiller til Statsmyndighederne saa vidt muligt at paabegynde saadanne Vejanlæg, hvor dette maatte være ønskeligt og nødvendigt for at skaffe Arbejde. Selvom der ikke foreligger Tilsagn fra de andre interesserede Kommuner med Hensyn til Oyggjarvegurin mener man, at det vil være af stor Betydning, om det Vejstykke, der gaar gennem det Areal, der falder indenfor Thorshavns Omraade, maatte blive paabegyndt, idet dette Vejstykke altid vil have sin store Betydning som Opdyrkningsvej og Tørvevej, og idet det er givet, at den omtalte Vej fra Thorshavn til Kollefjord vil blive gennemført i nærmeste Fremtid under en eller anden Form. Landsnevndin skal være bemyndiget til at benytte, hvad

den skønner nødvendigt af det foranomtalte Beløb ogsaa til Paabegyndelse af de heromhandlede større Vejanlæg.

For at støtte Jordarbejde og Opdykningsarbejde i disse vanskelige Tider er der af Lagtinget bevilget 6000 Kr. til Landsnevndens Disposition. Dernæst foreligger der Andragende fra de 3 Lagtingsmænd, der er Medlemmer af den af Ministeriet nedsatte Kommission vedrørende Statsstøtte til Opdyrkning, om at ansøge Staten om en midlertidig Bevilling paa 15 000 Kr. som Tilskud til Opdyrkning og Indhegning af Opdykningsjord. Man skal foreslaa, at Landsnevndin udsender Ansøgningsblanketter gennem Forstanderskaberne, og at Ansøgningerne indleveres til Forstanderskaberne inden Nytaar og tilbagesendes Landsnevndin, hvorpaa denne sammen med Landbrugskonsulenten gennemgaar Andragenderne, og Landbrugskonsulenten og hans Medhjælper undersøger de enkelte Tilfælde. Der skal kunne ydes indtil 1 Kr. 25 Øre pr. Arbejdsdag og indtil $\frac{1}{4}$ af Udgifterne til Hegnmateriale. Man tilraader at ansøge Staten om at yde til de nævnte Formaal indtil 30.000 Kr., hvilket Beløb Tinget tidligere har anslaaet som det aarlige nødvendige Tilskud. Tilskuddene skal ellers bevilges paa lignende Maade som hidtil og tilsendes Kommunerne til Udbetaling.

Forslag.

1. Lagtinget andrager Staten om et ekstraordinært Tilskud paa 50.000 Kr. og et Laan paa 75 000 Kr. til Iværksættelse af amiskommunale Veje ved Landsnevndens og Amtmandens Foranstaltning.
2. Lagtinget indstiller til Regeringen, at de nødvendige Bevillinger gives, saaledes at Arbejdet paa Öyggarvegurin fra Thorshavn og Nord paa kan paabegyndes snarest allerede i den tilstundende Vinter, og at andre større Vejanlæg kan paabegyndes i andre Kommuner, saafremt der fremkommer Andragender.
3. Lagtinget andrager om, at der af Statskassen bevilges indtil 30 000 Kr. til Støtte til Opdyrkning og Indhegning af Opdykningsjord og lignende Formaal til Raadighed for Amtmanden og Lagtingets Landsnevnd.

Lagtingets Budgetudvalg, Tórshavn, den 19. Oktbr. 1931.

A. Samuelsen.

Joen H. Joensen.

Niels Nolsøe.

P. M. Dam.

J. Patursson.

N. Niclasen.

Edw. Mltens.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. 194—1931: (Kriseforslag).

Den økonomiske Verdenskrise har ogsaa naaet Færøerne og særlig ramt Øernes Hovederhverv, Fiskeriet.

Dette foregaar væsentlig som Skibsfiskeri, idet der dog ogsaa drives noget Baadfiskeri. Den færøske Fiskerflaade tæller ca. 175 Skibe til en Værdi af ca. 10 Mill. Kr. Hertil kommer Redskaber og Udrustning. Alle Skibene driver i Almindelighed Fiskeri ved Islands Sydkyst i Tiden fra ca. 1. Marts til Begyndelsen af Maj. Halvdelen fisker derefter ved Vestgrønlands Kyst og kommer hjem i September, medens den anden Halvdel driver Fiskeri ved Islands Østkyst. Udredningen for hver Tur anslaaes gennemsnitlig at koste ca. 7000 Kr. pr Skib. Mandskabets Antal udgør henimod 4000 Mand. Færøernes samlede Befolkning er ca. 24.000, hvoraf Halvdelen er Kvinder, og af den mandlige Befolkning maa henimod Halvdelen antages at være under 15 Aar eller over den arbejdsdygtige Alder, saaledes at de fuldt arbejdsdygtige Mænd maa antages at være ca. 6000. Disse Tal viser tydeligt, hvilken overordentlig Betydning Fiskeriet har, og hertil kommer, at en Mængde Mennesker indirekte faar Beskæftigelse gennem Fiskeriet, nemlig ved Tilberedning af Klipfisk og ved Arbejde ved Losning af Fisk m. m. Hele Færøernes økonomiske Eksistens er derfor i højeste Grad afhængig af Fiskeriet. Mandskabet er partslønt, og ifølge Kontrakten, der har været gældende for i Aar, har Mandskabet faaet 35 % af Bruttofangsten. Skibsføreren lønnes med 9 % af Bruttofangsten, Bedstemanden 2 %, og Motorpasser og Kok faar fast Hyre. Disse Lønninger udredes af Rederiet, ligesom dette betaler al Udrustning. Exemplar af Kontrakten vedlægges.

Det færøske Skibsfiskeri begyndte sin Udvikling i Halvfemserne, særlig ved Indkøb af engelske Fiskekuttere, idet Englænderne gik over til Fiskeri med Dampfartøjer. Efterhaanden som Skibene blev ældre og Kravene voksede om nye, større og bedre Skibe, er Flaaden særlig i de sidste 15 Aar betydelig udvidet, dels ved at der er anskaffet nye og større Skibe, dels indsat Motorer i næsten alle Skibene. Herved er der bundet en betydelig Kapital i Fiskeriflaaden, og for mange Skibes vedkommende skyldes Penge i Form af Statslaan eller private Laan, og Driften maa derfor foruden at dække Udrustningen ogsaa kunne dække Renter og Afdrag samt Afskrivning. Udredningen er ogsaa blevet betydelig kostbarere derved, at der bruges store Kvanta Motorolie. Som Følge af, at Fiskeriet nu i Aarets første Maaneder drives ved Sydlands farlige Kyst og senere ved det fjerne Grønland, har det ogsaa været nødvendigt at anskaffe større og kostbarere Skibe.

Fiskeriet har i Almindelighed givet Rederierne en vis større eller mindre Fortjeneste, dog har det enkelte Aar givet store Tab. Saaledes led man i et af Efterkrigsaaarene store Tab, ved at Driften standsede i Sæsonen grundet paa Minefaren, og i et andet Aar tabte Rederierne meget betydelige Summer ved Kronestigningen og det deraf følgende Prisfald og Kurssvingninger. Der gik flere Aar, før man kom over disse Tab. I Aarene forud for 1930 gav det en Del Fortjeneste og Vinding, men de indvundne Beløb blev for Størstedelens Vedkommende anvendt til Udvidelser og Forbedringer af Flaaden. I Aaret 1930 har der derimod været betydelige Tab, og Rederierne stod derfor forholdsvis svagt, da Driften for 1931 begyndte. Paa Grund af faldende Priser, et Fænomen, der viser sig i alle Lande, og paa Grund af manglende Købeevne paa de Markeder, der sædvanlig aftager Færøernes Fiskeriprodukter, har Forholdene i Aar været særdeles vanskelige.

Der foreligger Henvendelse til Lagtinget fra Rederiforeningen og Føroya Fiskimannafelag, dels af 23. Septbr., dels af 15. Oktbr. d. A.

I Skrivelsen af 23. Septbr. fremhæves, at Beholdningerne af udsolgt Saltfisk og Klipfisk er betydelige, og at Salg af Klipfiskebeholdningen maa antages at give Producenterne et betydeligt direkte Tab, samt et Saltfiskepriserne, som kan opnaas, maa antages at blive 50 % lavere end i 1913, og at der derfor ogsaa vil lides betydelige Tab paa Salget af Saltfisk. Da Fiskerne er partslønnede, fremhæves det, at det ikke alene er Rederierne, men ogsaa Fiskerne, der er stærkt interesserede i Sagen.

I Andragendet af 15. ds. ansøger man om Støtte til Fiskerierhvervet, saaledes at det kan blive muligt at faa Skibene ud paa Fiskeri næste Aar. Man anser det umuligt at faa Skibene ud uden offentlig Støtte. Hvis Skibene ikke kommer ud, vil det desuden medføre en overordentlig stor Arbejdsløshed, idet Fiskeriet beskæftiger ca. 4000 Mennesker, hvoraf $\frac{2}{3}$ er Familieforsørgere, hvortil kommer, at alt andet Arbejde, der staar i Forbindelse med Fiskeriet, vil ophøre. Organisationerne er enedes om at forsøge at nedbringe Driftsudgifterne i det kommende Aar og søge at blive enige om en ny Kontrakt med udvidet Fællesdrift som Basis. Foreningerne anser det nødvendigt, at der ydes et Laan paa 1 $\frac{1}{4}$ Mill. Kr.

Tinget har allerede tidligere i Samlingen modtaget Henvendelser om Støtte til Fiskeriet, og man har ydet saadan, dels i Form af Tilskud til Udsendelse af Repræsentanter for at forsøge at skaffe nye Markeder og for at forsøge Salg. Endvidere har man skaffet Laan paa indtil 300.000 Kr. mod Pant i de tilstedeværende Klipfiskebeholdninger, for at der derigennem skal kunne skaffes højere Priser og ikke indtræffe for mange Standsninger af Virksomhederne.

Beholdningen af Klipfisk opgaves i August Maaned til over 5000 Tons; men siden da er der solgt en hel Del, men med Tab, saaledes at de

nuværende Beholdninger kun kan antages at andrage 1000—1500 Tons, og disse kan forhaabentlig forventes at blive solgt i nær Fremtid, omend med Tab. De nuværende Beholdninger af Saltfisk andrager ca. 6000 Tons.

Det er vanskeligt at udtale sig om Mulighederne for Salg; men antagelig vil Halvdelen i hvert Fald blive solgt inden Nytaar, omend til meget lave Priser. Regner man med, at der ved Nytaar vil henligge 3000 Tons, og regner man med en Værdi af 18 Øre pr. kg eller 180 Kr. pr. Tons, vil Værdien af disse Beholdninger da andrage ca. $\frac{1}{2}$ Mill. Kr., og disse Værdier vil da ligge bundet i de nævnte Beholdninger. Ved Nytaar skal Fiskere kontraktmæssigt faa deres endelige Afregning, og det vil derfor sikkert være vanskeligt for mange Rederier at opfylde deres Forpligtelser, og af denne Aarsag er der ogsaa Grund til at yde Hjælp.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om at faa Skibene ud paa Fiskeri næste Aar maa det antages, at enkelte Rederier ved egne Midler eller ved Laan, som de selv kan fremskaffe, vil være i Stand til at sende Skibene paa Fiskeri, under Forudsætning af, at Driften kan bære sig eller i hvert Fald ikke giver større Tab. Regner man med den Mulighed, at største Delen af Skibene ikke skulde være i Stand til at komme paa Fiskeri uden med Støtte fra offentlig Side, maa der regnes med en Støtte fra offentlig Side paa indtil 1 Mill. Kroner. Fra Statens Side er der tidligere ydet Garanti for Udrustningskredit under lignende vanskelige Forhold, og Statskassen er ogsaa direkte interesseret, idet en hel Del Skibe har Statslaan, bortset fra, at det ogsaa maa være en Opgave for Staten at støtte Færøernes Hovederhverv i Krisetider.

Lagtinget vil derfor andrage om og forventer, at Staten vil yde sin Medvirkning til at løse det vanskelige Problem, som sikkert vil opstaa. Lagtinget som Repræsentation for Færøernes Befolkning er ogsaa stærkt interesseret, og Udvalget maa tilraade, at Tinget ogsaa medvirker, saa langt det er gørligt og muligt, til Løsning af Vanskelighederne.

Paa nuværende Tidspunkt er det umuligt med Sikkerhed at kunne bedømme, hvorledes Situationen vil foreligge om nogle Maaneder, og man mener derfor, at det er nødvendigt, at det overdrages til et Udvalg at tage nærmere Stilling, og at man meddeler dette Udvalg nødvendig Bemyndigelse til at foretage det videre fornødne. Man tilraader, at Sagen overdrages til et staaende Udvalg, Kriseudvalg, paa 5 Medlemmer. Der vælges ogsaa 5 Suppleanter, ligesom Udvalget skal være berettiget til at antage nødvendig sagkyndig Hjælp.

I Fortsættelse af det tidligere afsendte Telegram til Statsministeren af 24. September skal Udvalget foreslaa, at Tinget andrager om, at der af Statskassen i Lighed med, hvad der skete under Verdenskrigen, stilles til Kriseudvalgets Disposition indtil 1 Million Kroner til det ovennævnte Formaal, idet Tinget indestaar for Beløbets Tilbagebetaling og Forrentning i det Omfang, som Staten forlanger.

Forslag:

1. Lagtinget andrager Regeringen om at stille til Raadighed for det ovennævnte Kriseudvalg paa Tingets Vegne et Beløb paa indtil 1 Million Kr. med det Formaal, at den færøske Kutterflaade kan komme ud paa Fiskeri næste Aar, og bemyndiger Udvalget til at foretage alt i den Anledning.

2. Kriseudvalget bemyndiges til at optage Laan hos A-S. Føroya Banki, Færø Amts Sparekasse eller andre Pengeinstitutioner paa indtil 300.000 Kr. eller at yde Garanti indtil nævnte Beløb med det Formaal at støtte Fiskerierhvervet, f. Eks. ved Laan paa de nuværende Saltfiskebeholdninger.

Lagtingets Budgetudvalg,

Tórshavn, den 17. Oktober 1931.

A. Samuelson.

Joan H. Joensen.

Niels Nolsøe.

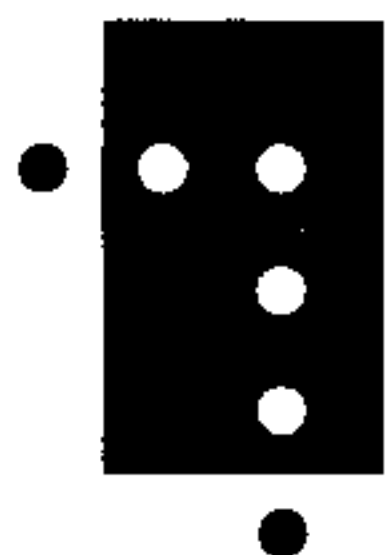
P. M. Dam.

J. Patursson.

N. Niclasen.

Edw. Mitens.

RED: 10 X

Nasjonalbibliotek

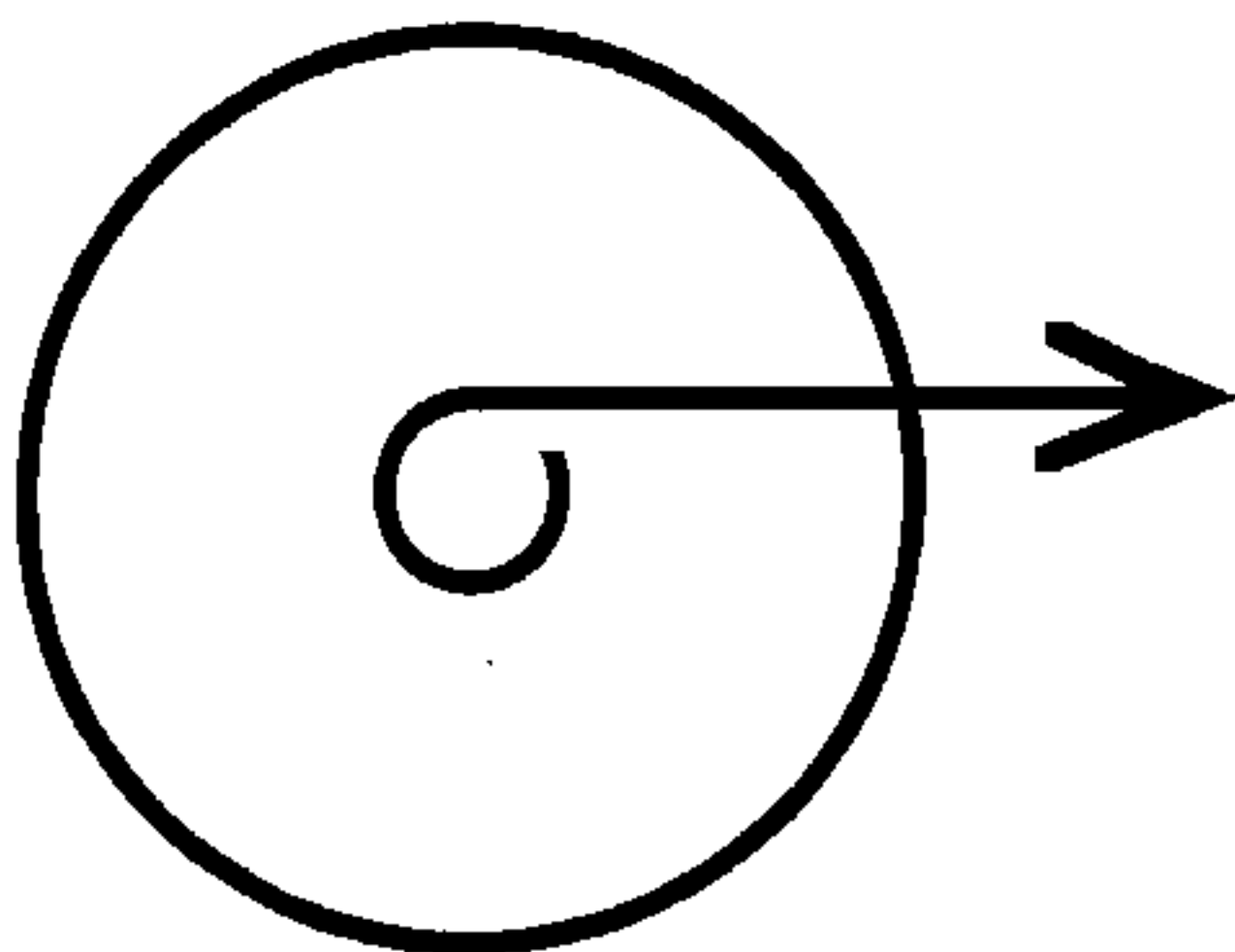
Nasjonalbiblioteket

National Library of Norway

Rana Division

N-8607 Mo i Rana

Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 12 12

Broytan av konkurslóginu.

Alit.

Sagen blev udsat ifjer.

Angaaende Sagens tidligere Behandling i Tinget henvises til Lagtidende 1929, Side 155, og 1930, Side 177.

Siden Sagens Behandling ifjor foreligger Afskrift af en Skrivelse fra gsbanki Íslands af 14. Februar 1931 tilligemed en Oversigt over, hvilke der er ydet i Reykjavik til Motorbaade, Linefiskere og Trawlere i Aarene 1928—30. Herefter er der ydet Laan paa forventet Fangst til Motorbaade i 1928 og 1929 over 400.000 Kr. hvert Aar og i 1930 over 147.000 Kr. — Til Linefiskere 12.000 Kr. i 1928, 93.000 Kr. i 1929 og 108.000 Kr. i 1930. — Til Trawlere over 1 Million i 1928, 1½ Million i 1929, og 21.000 i 1930. — Endvidere er der udlånt paa fisket Fangst i 1928 2¼ Million Kroner., i 1929 1¾ Million Kr. og i 1930 ca. 2 Millioner Kr. Det har været sædvanligt at skønne over, hvor megen Fangst hvert Skib antagelig vil fange og derefter lægge Skippund-Tallet til Grundlag for Laaneydelserne, dog saaledes, at Laanene sædvanlig er ydede paa forventet Fangst for 2 Ture ad Gangen for de større Skibe. Laanet har de tidligere Aare været 60 Kr. pr. Skippund fuldvirket stor Fisk og forholdsvis mindre paa mindre Fisk. Almindeligt Pant er givet i Fangsten, naar Laantageren selv har fanget Fisken, men Haandpant, naar Laantageren har ladet Fisken tørreansteds, og i saa Fald har Banken forlangt Opvejningsattest. I 1930 har man beregnet Udlåanene som 45 Kr. pr. Skpd. fuldvirket stor Fisk.

I Skrivelse fra Landsbanki Íslands af 19 Maj 1931 oplyses, at man der har været Tale om Laan paa forventet Fangst, som oftest kun har været paa en lille Del af den forventede Fangst og derefter har forhøjet Laanet i Forhold til den Fiskemængde, som derefter er blevet fanget. Naar man er forholdsvis forsigtig med at udlåne paa forventet Fangst, synes Risikoen ikke at have været saa stor. Faren er ikke saa meget den, at Fisken ikke bliver fanget, som den, at Skibet kan forlise, eller andet kan hænde, hvorved det standses i Driften. Det, som det gælder om for Laanyderne, er dels at være forsigtig med at udlåne paa forventet Fangst, saaledes at Skibet under alle Omstændigheder kan fange saa meget, som er pantsat, dels ikke at udlåne saa meget paa mindre Fangst. Laanene i 1930 har været 45 Kr. pr. Skpd. for stor Fisk og forholdsvis mindre paa smaa Fisk, 35—40 Kr. pr. Skpd. Naar Fiskepriserne er høje, er Risikoen ved disse Laan ikke saa stor, men det modsatte er Tilfældet, naar Fisken falder meget i Værdi som i sidste Halvdel af 1930 og

gen særlig færøsk Lovgivning, og som, ifald den skai virke tilfredsstillende, maa affattes under Hensyn til vore særlige Forhold.

Det vil derfor være magtpaaliggende, at det Udvalg, der arbejder med Sagen har rigelig Tid til en grundig Overvejelse af de her henhørende Forhold, ligesom det kan være af Vigtighed, at det faar Lejlighed til at konferere med særlig kyndige Folk eller Institutioner, inden der forelægges Tinget et endeligt Forslag til Vedtagelse.

Fra Flertallet.

Forslag

til

Lov for Færøerne om Radiofoni.

§ 1.

Efter Indstilling fra Radioraadet fastsætter Lagtinget Størrelsen af den Afgift, der bliver at opkræve for Benyttelsen af Modtager-Apparater. Afgiften indgaar i en Fond, der benævnes „Den færøske Radiofond“, og som vil være at anvende udelukkende til Formaal, der staar i Forbindelse med Radiospredning eller Modtagning paa Færøerne efter Lagtingets nærmere Bestemmelse.

§ 2.

Den, der ved Erlæggelsen af den under § 1 nævnte Afgift har erholdt Tilladelse til at benytte et Radiomodtagerapparat, har derved kun erholdt Ret til ved Hjælp af samme at modtage Radiospredningsstof.

Hvis andre Radiomeddelelser uforvarende modtages, maa de ikke meddeles videre eller udnyttes erhvervsmæssigt.

Ej heller er det den paagældende tilladt erhvervsmæssigt at udnytte det rundkastede Stof direkte eller indirekte uden forud indhentet Tilladelse fra Radioraadet.

Tilladelsen er personlig og kan ikke overdrages til andre uden Radioraadets Samtykke.

Overtrædelser af nærværende Betingelser vil, selv om de ikke medfører yderligere strafferetligt eller civilretligt Ansvar, medføre, at Tilladelsen bortfalder.

ejse til det egentlige Kongerige for at sætte sig ind i dansk Jordbrug. samtidig beslutter Tinget at anbefale at der ydes Jacob Danielsen et Beløb 300 Kr. i samme Øjemed af det til Støtte for Landbruget bevilgede Beløb.

Fall, tí bert 11 atkvøddu fyri.

Djóravørn.

Álit frá ymsamálanevndini.

Málið varð goymt í fjør (sí tingt. 1930 s. 112).

Við reglugerð av 1. mars 1919 er lóg um djóravørn av 17. maj 1916 galdandi fyri Føroyar. Nevndin loyvir sær at peika á hesar reglur lógini:

- 1. Den, som mishandler Dyr eller ved Overanstrengelse, Vanrøgt eller paa anden Maade behandler Dyr uforsvarligt, straffes med Bøde fra 20 Kr. til 4.000 Kr. eller Fængsel.
- 2. Politiet skal, naar det kommer til Kundskab om, at et tilskadekommet eller sygt Husdyr ikke kan helbredes, og at det vil medføre unødigt Lidelse at lade det leve, hurtigst muligt foretage Undersøgelse, om fornødent ved en Dyrlæge, og kan derefter give Ejeren eller den, der har Raadighed over Dyret, skriftligt Paalæg om inden en vis kortere Frist at lade Dyret dræbe.
- 3. Efterkommer den, hvem Politiet i Henhold til foranførte Bestemmelse har givet Paalæg, ikke dette, ifalder den paagældende Straf efter § 1. Angaaende Dyrs Transport, Slagtning eller deres Behandling i anden særlig Retning kan Justitsministeriet efter indhentet Erklæring fra Lagtinget give Forskrifter, ligesom der i Politivedtægter kan optages Bestemmelser i saa Henseende. Overtrædelse af saadanne Forskrifter straffes som Overtrædelse af Politivedtægt, for saa vidt ikke højere Straf er forskyldt.

Í politireglugerð fyri Tórshavn eru hesar reglur:

Det er forbudt paa offentlig Gade, Vej eller Plads under Kørsel med, Transport eller Drift af Heste, Kreaturer eller andre Husdyr at benytte eller behandle disse paa en saadan Maade, at den er skikket til at

Minniluturin ræður frá við fylgjandi orðum:

Eg má avgjört fráraða at geva loyvi til at flyta rev inn til Føroyar. Tað er eingin trygd fyri at hann ikki verður eitt skaðadjór í okkara høgum, tá ið innflutningsloyvi fyrst er givið, hvussu væl hann verður innagyrður og hvar í Føroyum tað verður. Tað er at seta annars eigindóm í ov stóran vága. Tað mátti ikki verið so at loypa til at geva innflutningsloyvi, tí her er neyvan nakar, sum kennir til skaðan, ið revur kann gera. Serliga um várið eigur hann at kunna verða meinur í føroyskum høgum. Eg eri í tað heila tikið ímóti at flyta inn skaðadjór til oyggjarnar.

Undirskrivaða búnaðarnevnd hevur ikki kunnað verið á einum máli, men hevur bytt seg sundur í ein meiriluta (J. J. Matras, N. Niclasen, J. Patursson og M. Viðstein) og ein minniluta (Joen Hansen, A. Samuelsen og J. J. Weihe.)

Meiriluturin heldur, at henda sak beinast má verða at ætla um, tá hon verður bytt sundur í 3 spurningar, sum tá verða hesir:

- 1) Kann tað ætlast, at verða til nakran vinning at uppala hesi djór her á landi fyri útflutning av skinum?
- 2) Kann tað ætlast, at ein slík djórauppalan á nakran hátt kann fyrbyggja, at peningur fer út av landinum fyri skinn í liðnum pelsvørum?
- 3) Kann tað ætlast við givið loyvi til innflutning av nevndu djórum, at tey kunnu atvolda so stóran skaða upp á okkara jarðabruk, at tað eru rímligari grundir til at nokta fyri tí?

Ad 1) Útvalgið hevur kannað eftir hesum, men kann sjálvandi ikki uppseta nakra „rentabilitetsrokning“, í tí tað nógv vil ráða um, hvussu væl hesi djór vilja trívast afturí móti tí kostnaði, ið er bundin við at halda tey. Hartil kemur spurningurin, um okkara veðurlag er vælskikkað, fyri at skinnuni kunnu verða góðar vørur, hvarav peningaúrslitið nógv avhongur, tá tey skulu koma á marknaðin millum aðrar kappingaførar vørur.

At tað hevur loyst seg væl fyri onnur lond at uppala revar og onnur pelsdjór við at halda tey innangarða prógvar alt fyri, eftir sum tað so við og við er stovnaður ein hópur av slíkum revagørðum í okkara grannalondum og aðrastaðni, og sjálvt í Grønlandi og Íslandi, hvar annars er ein hópur av villum revum, hava menn gjørt sær revagarðar. Í Íslandi er man gingin so vítt, at altingið í ár hevur givið peningatilskot til eitt felag, sum hevur til mál at fremja pelsdjóraalan í landinum við at innflyta pelsdjór av ymiskum sløgum, sum ikki liva vill í landinum, men sum kunnu ætlast at liva í fangaskapi.

ad 2) Henda spurning hevur útvalgið eisini kannað um og er komið